

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ
ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

Ανθρώπινα Δικαιώματα

Εθνικό Σχέδιο Δράσης

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
ΑΘΗΝΑ, ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2013

ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ

ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ - ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ

Copyright © 2013: Γενική Γραμματεία Διαφάνειας και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων

Σελιδοποίηση - εκτύπωση - βιβλιοδεσία:

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ (Αρ. εργασίας 138/2013)

Αθήνα, Δεκέμβριος 2013

ISBN: 978-618-81035-0-4

Στο εξώφυλλο χρησιμοποιείται σε υδατογράφημα ο Κώδικας της Γόρτυνας.
Είναι η αρχαιότερη νομοθεσία της Ευρώπης (5ος αιώνας π.Χ.) και βρέθηκε
στον αρχαιολογικό χώρο της Γόρτυνας στην Κρήτη

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ
ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

**ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ
ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ**

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
ΑΘΗΝΑ, ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2013

«Όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται ελεύθεροι και ίσοι στην αξιοπρέπεια και τα δικαιώματα. Είναι προικισμένοι με λογική και συνείδηση, και οφείλουν να συμπεριφέρονται μεταξύ τους με πνεύμα αδελφότητας»*

*Άρθρο 1ο της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου του ΟΗΕ

Πρόλογος

Τα ανθρώπινα δικαιώματα, ατομικά, πολιτικά, κοινωνικά και οικονομικά αποτελούν βασική προϋπόθεση για την φυσική και κοινωνική ύπαρξη του ανθρώπου και εκφράζουν τη θέλησή του να ζήσει ως βιολογικό, πνευματικό και κοινωνικό ον.

Πηγάζουν από τους άγραφους νόμους (φυσικό δίκαιο), που η υπακοή σε αυτούς είναι ζήτημα συνείδησης, προέρχονται από το θετικό δίκαιο (γραπτοί νόμοι) η εφαρμογή των οποίων είναι υποχρεωτική.

Τα δικαιώματα του ανθρώπου συνιστούν τον θεμέλιο λίθο πάνω στον οποίο η ανθρωπότητα επιχειρεί να οικοδομήσει ένα ειρηνικό και ευοίωνο μέλλον για όλους τους ανθρώπους σε κάθε γωνιά της γης. Λειτουργώντας ως διεθνείς νόρμες ή σταθερές, διασφαλίζουν την προστασία όλων των ανθρώπων, όπου κι αν βρίσκονται, από κάθε μορφής πολιτική, νομική, κοινωνική, πολιτιστική, οικονομική εκμετάλλευση ή κακομεταχείριση και, παράλληλα, από κάθε μορφής διάκριση.

Τα δικαιώματα αυτά αφορούν τον καθένα μας και έχουν επίπτωση στην καθημερινότητά μας. Ανήκουν σε όλους και μπορεί να είναι μια ισχυρή κινητήρια δύναμη για την ανθρωπίνη, αξιοπρεπή και δίκαιη διαβίωση στα σπίτια μας, στους χώρους εργασίας μας, στα σχολεία μας, στην καθημερινότητα, παντού όπου πάμε. Θέτουν τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες ο καθένας από εμάς μπορεί και πρέπει να είναι σε θέση να ζει με αξιοπρέπεια, χωρίς εξευτελιστική και διακριτική μεταχείριση.

Για να είναι τούτο εφικτό, πρέπει να υπάρχουν οι κατάλληλες δομές και διαδικασίες, η αξιοποίηση των οποίων θα αποφέρει θετικά αποτελέσματα. Έτσι θα πρέπει να υφίσταται το κατάλληλο νομοθετικό πλαίσιο, θεσμοί και υπηρεσίες που θα σέβονται και θα προστατεύουν το πλήρες εύρος των ατομικών, πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων.

Παράλληλα πρέπει να υπάρχει ένα πλαίσιο αρχών και κατευθύνσεων για τη διάπλαση και ανάδειξη υπευθύνων και ελεύθερων πολιτών, μέσα στο οποίο να προέχει η καλλιέργεια της ηθικής συνείδησης, του καθήκοντος, ο σεβασμός στους νόμους και στους θεσμούς. Ο καθορισμός κανόνων δεοντολογίας που προσδιορίζουν τη συμπεριφορά, απέναντι στον εαυτό μας, αλλά και σε άλλα άτομα, ανεξάρτητα από το φύλο, τη φυλή, τη γλώσσα, τη θρησκεία και την εθνικότητα, έτσι ώστε να γίνονται σεβαστά τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Είναι προφανές ότι όλες αυτές οι επιδιώξεις, εντάσσονται και προωθούνται μέσα στο πλαίσιο που προσδιορίζεται από τους διεθνείς και ευρωπαϊκούς οργανισμούς για τα ανθρώπινα δικαιώματα και είναι δεσμευτικό για τη χώρα μας.

Ωστόσο όμως παρέχεται δυνατότητα και η υποχρέωση να βελτιώνουμε τις συνθήκες προάσπισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα μας και τη στάση μας απέναντι στη διεθνή κοινότητα.

Οι απόψεις και οι εκτιμήσεις αυτές, οδηγούν εκ των πραγμάτων σε υποχρέωση να αντιμετωπίσουμε ένα τέτοιο πολυσύνθετο θέμα, οργανωμένα, με μεθοδικότητα και αποτελεσματικότητα και αυτό μπορεί να γίνει μόνο με την εκπόνηση ενός ολοκληρωμένου Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, που δυστυχώς μέχρι σήμερα δεν υπήρξε στη χώρα μας.

Με το σχέδιο αυτό που εκπονήθηκε με τη συνδρομή εξειδικευμένων στελεχών από όλα τα εμπλεκόμενα Υπουργεία και φορείς, και τους οποίους ευχαριστούμε θερμά, ευελπιστούμε ότι ανοίγονται καλύτερες προοπτικές.

Καθορίζεται ένα δεσμευτικό πλαίσιο προτεραιοτήτων και δράσεων από κάθε Υπουργείο και παρέχεται η δυνατότητα παρατηρήσεων, βελτιώσεων και κριτικής από την κοινωνία, έτσι ώστε συνεχώς να βελτιώνεται και να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των Διεθνών Οργανισμών και στην διασφάλιση του κύρους της χώρας μας, που διακρίνεται για την κοινωνική ευαισθησία της και τον ανθρωπισμό, δηλαδή την πίστη στην ιδέα και την αξία του ανθρώπου.

Εν κατακλείδι, με την εκπόνηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα:

- Η Ελλάδα έχει πλέον να εμφανίσει στη Διεθνή Κοινότητα, στους Διεθνείς Οργανισμούς συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα δράσεων και ενεργειών για την προάσπιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.
- Αρμόδιοι Κυβερνητικοί και Υπηρεσιακοί παράγοντες αναλαμβάνουν πλέον συγκεκριμένες δεσμεύσεις και προτεραιότητες για την εφαρμογή του προγράμματος.
- Παρέχεται η δυνατότητα στους πολίτες να έχουν πλήρη εικόνα των δράσεων, των ενεργειών και των παραλείψεων για να κάνουν την κριτική τους και να εκφράσουν τις απόψεις τους και προτάσεις για τη βελτίωσή του.
- Σε περίπτωση πολιτικών μεταβολών αλλά και ενδοκυβερνητικών με αλλαγή ηγεσιών στα αρμόδια Υπουργεία, το Σχέδιο αυτό θα αποτελεί εργαλείο συνέχειας και συνέπειας.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Ι. ΣΟΥΡΛΑΣ

Γενικός Γραμματέας
Διαφάνειας και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων

Πίνακας Περιεχομένων

σελίδα

A' Μέρος

Εισαγωγικά

I. Η σημασία των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων	17
II. Σημαντικότεροι σταθμοί στην ιστορία των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων	19
III. Διεθνή και εθνικά όργανα για την προστασία των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων	21
IV. Γενικό πλαίσιο προστασίας Ανθρώπινων Δικαιωμάτων στην Ελλάδα	32
V. Τι είναι το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα	33
VI. Μεθοδολογία και δομή του Σχέδιου Δράσης	35

B' Μέρος

Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα

1. Απαγόρευση βασανιστηρίων και απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης	39
2. Δικαίωμα στην προσωπική ελευθερία και ασφάλεια	48
3. Δικαίωμα στη δικαστική προστασία Δίκαιη Δίκη.....	51

4. Ίση μεταχείριση – απαγόρευση διακρίσεων.....	64
5. Ελευθερία έκφρασης – δικαίωμα στην ενημέρωση	88
6. Δικαίωμα στην υγεία	90
7. Δικαίωμα στην εργασία και την ασφάλιση.....	102
8. Δικαιώματα του παιδιού.....	110
9. Προστασία αλλοδαπών.....	142
10. Εξάλειψη ρατσισμού και μισαλλοδοξίας.....	167
11. Ευάλωτες ομάδες	178
12. Δικαιώματα ατόμων με αναπηρίες	187
13. Καταπολέμηση εμπορίας ανθρώπων (Human Trafficking).....	196
14. Καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών.....	202
15. Δικαίωμα αξιοπρεπούς διαβίωσης.....	205
16. Δικαίωμα στο περιβάλλον	211

Γ' Μέρος

Παράρτημα

Κατάλογος μελών ομάδας εργασίας	227
---------------------------------------	-----

Α΄ ΜΕΡΟΣ
Εισαγωγικά

I. Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Όπως δηλώνει η πρώτη πρόταση της Οικουμενικής Διακήρυξης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, ο σεβασμός στα ανθρώπινα δικαιώματα και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια «αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ειρήνης στον κόσμο».

Τα θεμελιώδη δικαιώματα αποτελούν ένα από τα πιο βασικά στοιχεία του σύγχρονου νομικού πολιτισμού. Τα **ανθρώπινα δικαιώματα** είναι βασικά δικαιώματα και θεμελιώδεις ελευθερίες που δικαιούνται όλοι οι άνθρωποι απλά και μόνο επειδή είναι άνθρωπινα όντα. Αυτά τα αποκαλούμενα «Ανθρώπινα Δικαιώματα» δεν είναι απλά προνόμια, είναι «δικαιώματα», -πράγματα και καταστάσεις- που μας επιτρέπουν να υπάρχουμε, να δημιουργούμε, να αναπτύξουμε τις ανθρώπινες αρετές μας και να μας βοηθήσουν να ζούμε ειρηνικά.

Η Οικουμενική Διακήρυξη υπογραμμίζει την άρρηκτη σχέση των θεμελιωδών ελευθεριών με την κοινωνική δικαιοσύνη, την ειρήνη και την ασφάλεια. Δεν ιεραρχεί τα δικαιώματα. Πιστεύει στην ισοτιμία των πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων, καθώς και στη μεταξύ τους αλληλεξάρτηση.

Στη **Διακήρυξη της Βιέννης** και στο Πρόγραμμα Δράσης που εγκρίθηκαν κατά την Παγκόσμια Διάσκεψη ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου στις 25 Ιουνίου 1993 στη Βιέννη, περιλαμβάνεται ειδική σύσταση στα Κράτη να **σχεδιάσουν Πρόγραμμα Δράσης** για την βελτίωση της προώθησης και προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η Διάσκεψη αναγνωρίζει ότι όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα απορρέουν από την αξιοπρέπεια και την αξία που είναι εγγενής στην προσωπικότητα του ανθρώπου, ότι η προσωπικότητα του ανθρώπου είναι το υποκείμενο των δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών

του και ως εκ τούτου πρέπει να επωφελείται πλήρως και να συμμετέχει ενεργώς στην πραγμάτωση όλων αυτών των δικαιωμάτων. Υπογραμμίζει την υποχρέωση όλων των κρατών να προάγουν και να ενθαρρύνουν το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών για όλους, χωρίς διακρίσεις φύλου, φυλής, γλώσσας ή θρησκείας.

Καθοριστικό ρόλο στην ανάπτυξη και τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων διαδραματίζει η δημοκρατία. Η δημοκρατία στηρίζεται στην ελευθέρως εκφραζόμενη βούληση των λαών να ορίζουν το πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό και πολιτιστικό σύστημά τους και να συμμετέχουν πλήρως σε όλες τις εκφάνσεις της κοινωνικής ζωής. Σε αυτό το πλαίσιο, η προαγωγή και η προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο πρέπει να είναι οικουμενική και να μην υπόκειται σε κανέναν περιορισμό. Η διεθνής κοινότητα πρέπει να υποστηρίζει την ενίσχυση και προαγωγή της δημοκρατίας, της ανάπτυξης και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων σε όλο τον κόσμο. Η διεθνής κοινότητα οφείλει να προάγει την ουσιαστική διεθνή συνεργασία για την πραγμάτωση του δικαιώματος της ανάπτυξης και την εξάλειψη των εμποδίων στα οποία προσκρούει. Για να υπάρχει συνεχής πρόοδος απαιτείται αποτελεσματική αναπτυξιακή πολιτική σε εθνικό επίπεδο, καθώς και ισότιμες οικονομικές σχέσεις και ευνοϊκό οικονομικό περιβάλλον σε διεθνές επίπεδο.

Τα θεμελιώδη δικαιώματα όπως εμφανίζονται σήμερα, δεν εξελίχθηκαν όλα μαζί ταυτόχρονα στην ίδια ιστορική συγκυρία. Η εξέλιξη και η κατοχύρωσή τους είναι αποτέλεσμα της σταδιακής εμφάνισης αναγκών του Ανθρώπου και της Κοινωνίας και αποτέλεσμα εθνικών και κοινωνικών συγκρούσεων συχνά ιδιαίτερα βίαιων.

II. ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Ο Κύλινδρος του Κύρου (539 π.Χ.) θεωρείται ο πρώτος χάρτης ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Έχει μεταφραστεί και στις έξι επίσημες γλώσσες του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών και οι διατάξεις του προσιδιάζουν στα τέσσερα πρώτα άρθρα της Οικουμενικής Διακήρυξης των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

Η **Επιγραφή της Γόρτυνας** είναι η αρχαιότερη σήμερα γνωστή νομοθεσία του Ευρωπαϊκού Χώρου. Χρονολογείται στο πρώτο ήμισυ του 5ου αι. π.Χ. και βρίσκεται χαραγμένη στον αρχαιολογικό χώρο της Γόρτυνας στην Κρήτη. Το περιεχόμενο της καλύπτει ένα ευρύ φάσμα ποινικού, αστικού και δικονομικού δικαίου.

Η **Magna Charta** ή «Μείζων Χάρτης» (**1215**) ήταν σημαντική πρώιμη επιρροή στην ευρεία ιστορική διαδικασία που οδήγησε στον κανόνα του συνταγματικού δικαίου στον σημερινό αγγλόφωνο κόσμο. Θεωρείται από τα σημαντικά νομικά έγγραφα στην εξέλιξη της σύγχρονης δημοκρατίας και αποτέλεσε ένα σημείο καμπής στην μάχη για την θεμελίωση της ελευθερίας.

Το επόμενο καταγεγραμμένο ορόσημο στην επέκταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ήταν η **Αναφορά Δικαίου** (Petition of Right, 1628), που δημιουργήθηκε από το Αγγλικό Κοινοβούλιο. Λίγα χρόνια αργότερα ο βασιλιάς Γουλιέλμος Γ' ψήφισε στις 16 Φεβρουαρίου 1689 το **Bill of Rights (Διακήρυξη Δικαιωμάτων)** που ουσιαστικά κατοχύρωσε το Κοινοβούλιο από τις υπερβάσεις και αυθαιρεσίες του βασιλιά και οδήγησε την Αγγλία στην εποχή της συνταγματικής βασιλείας που ισχύει μέχρι και σήμερα.

Στις 4 Ιουλίου 1776 το Κογκρέσο των Ηνωμένων Πολιτειών, ενέκρινε τη **Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας**. Η Διακήρυξη έδινε έμφαση σε δυο θέματα: στα ατομικά δικαιώματα και στο δικαίωμα στην επανάσταση. Αυτές οι ιδέες, καθώς υποστηρίχτηκαν ευρύτατα από τους

Αμερικανούς και διαδόθηκαν διεθνώς, επηρέασαν ειδικά τη Γαλλική Επανάσταση.

Το **Σύνταγμα των Ηνωμένων Πολιτειών** γράφτηκε το καλοκαίρι του 1787 στη Φιλαδέλφεια και αποτελεί το θεμελιώδη νόμο του ομοσπονδιακού συστήματος διακυβέρνησης των ΗΠΑ καθώς και ένα ιστορικό έγγραφο για το Δυτικό κόσμο.

Η **Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (1789)**, υιοθετήθηκε από την Εθνική Συνταγματική Συνέλευση ως το πρώτο βήμα για τη σύνταξη του συντάγματος της Γαλλικής Δημοκρατίας.

Ο **Ρήγας Βελεστινλής**, με το πολίτευμά του-το Σύνταγμά του, που αποτελεί την αφετηρία του ελληνικού συνταγματισμού, θεωρείται ο πρόδρομος όλων των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ατόμων και κοινωνικών ομάδων, ανεξάρτητα από θρησκευτικά, φυλετικά, πολιτισμικά και γλωσσικά χαρακτηριστικά.

Η **Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (1948)**, είναι η Διακήρυξη που υιοθετήθηκε από τη Γενική Συνέλευση του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών. Παρόλο που δεν είναι νομικά δεσμευτικό έγγραφο είναι η βάση για δύο νομικά δεσμευτικά συνθήκες το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα και το Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα.

III. ΔΙΕΘΝΗ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Η προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου παρέχεται σε διεθνές, ευρωπαϊκό, περιφερειακό, καθώς και εθνικό επίπεδο από διακυβερνητικούς, κυβερνητικούς και μη-κυβερνητικούς οργανισμούς. Μερικοί από τους σημαντικότερους οργανισμούς, είναι οι παρακάτω:

1. ΔΙΕΘΝΗ ΟΡΓΑΝΑ

A. ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

A.1. ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΗΝΩΜΕΝΩΝ ΕΘΝΩΝ - ΤΡΙΤΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ (ΓΣΗΕ)

Τα θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της Ημερήσιας Διάταξης της Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών, η οποία είναι αρμόδια και για την υιοθέτηση των διεθνών συμβάσεων προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η Τρίτη Επιτροπή της ΓΣΗΕ, όργανο καθολικής συμμετοχής των Κρατών μελών των ΗΕ, συζητά, μεταξύ άλλων, όλα τα θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς και ένα ευρύτατο φάσμα κοινωνικών και ανθρωπιστικών ζητημάτων.

A.2. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ (ΣΑΔ)

Το ΣΑΔ αποτελεί διεθνές βήμα διαλόγου και συντονισμού της δραστηριότητας των οργάνων του ΟΗΕ σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων, είναι επικουρικό όργανο της Γενικής Συνέλευσης και απαρτίζεται από 47 εκλεγμένα μέλη καταναμημένα σε πέντε γεωγραφικές ομάδες.

Ο ρόλος του ΣΑΔ, μεταξύ άλλων, είναι η προώθηση και η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ανά τον κόσμο, ο έλεγχος τυχόν παραβιάσεων, η υποβολή προτάσεων για την αντιμετώπισή τους, η διεξαγωγή Οικουμενικής Περιοδικής Αξιολόγησης (Universal Periodic

Review, UPR) των κρατών-μελών, καθώς και η υποβολή εισηγήσεων στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ για την περαιτέρω εξέλιξη της διεθνούς προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Παράλληλα, το Συμβούλιο οφείλει να προωθή τη συνεργασία και τον διάλογο μεταξύ κυβερνήσεων, περιφερειακών οργανισμών, εθνικών επιτροπών και της κοινωνίας των πολιτών για την αποτελεσματικότερη προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, την πρόληψη παραβιάσεων τους και την αντιμετώπιση επειγουσών καταστάσεων.

Η **Ελλάδα** έχει υποστηρίξει ενεργά τις προσπάθειες για τη δημιουργία ενός αποτελεσματικού ΣΑΔ, με αναβαθμισμένο καθεστώς, λειτουργικότητα και με ουσιαστικές δομές.

▶ Μηχανισμός Οικουμενικής Περιοδικής Αξιολόγησης, Universal Periodic Review,(UPR)

Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στον νέο μηχανισμό UPR, ο οποίος αποτελεί μια από τις βασικές δράσεις του ΣΑΔ για ισότιμη αξιολόγηση των κρατών από άλλα κράτη του ΟΗΕ (peer review), σε ό, τι αφορά τις πρακτικές που τα κ-μ ακολουθούν ως προς την απόλαυση/προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, βάσει των διεθνών υποχρεώσεων και δεσμεύσεων.

▶ Υπατη Αρμοστεία Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Το Γραφείο της Υπάτης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στηρίζει τις εργασίες του ΣΑΔ, παρέχει εμπειρογνωμοσύνη και υποστήριξη στα όργανα και στους μηχανισμούς ελέγχου των συμβάσεων, στον μηχανισμό της Οικουμενικής Περιοδικής Αξιολόγησης και των Ειδικών Διαδικασιών. Επιπροσθέτως, αναπτύσσει δράσεις σε διάφορες χώρες του κόσμου και προωθεί σε παγκόσμιο και εθνικό επίπεδο συμβουλευτικό ρόλο για την εφαρμογή των θεμελιωδών αρχών και κανόνων του διεθνούς δικαίου.

A.3. ΟΡΓΑΝΑ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Η χώρα μας έχει κυρώσει τις περισσότερες «βασικές συμβάσεις» προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο πλαίσιο του ΟΗΕ και, κατά συνέπεια, υπόκειται σε περιοδική αξιολόγηση των αντίστοιχων Επιτροπών, ήτοι των Επιτροπών υπό το Διεθνές Σύμφωνο για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, το Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα τη Σύμβαση για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Φυλετικών Διακρίσεων, τη Σύμβαση κατά των Βασανιστηρίων και άλλων Μορφών Σκληρής, Απάνθρωπης ή Εξευτελιστικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας κ.ά. Οι σημαντικότερες αρμοδιότητες των εν λόγω οργάνων ελέγχου είναι η προφορική εξέταση των περιοδικών εκθέσεων των Κρατών για την εφαρμογή καθεμιάς από τις ανωτέρω Συμβάσεις και η υιοθέτηση σχετικών συστάσεων, η εξέταση ατομικών αναφορών, οιονεί, δηλαδή, ατομικών προσφυγών κατά Κρατών που έχουν υπαχθεί στις σχετικές διαδικασίες και η έκδοση Γενικών Σχολίων, με τα οποία ερμηνεύονται οι διατάξεις των οικείων συμβάσεων.

A.4. ΥΠΑΤΗ ΑΡΜΟΣΤΕΙΑ ΟΗΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

Η Υπάτη Αρμοστεία παρέχει προστασία και βοήθεια στους πρόσφυγες του κόσμου και σε άλλες ομάδες, όπως στους αιτούντες άσυλο, επαναπατριζόμενους πρόσφυγες, ανιθαγενείς και σε εσωτερικά εκτοπισμένους πληθυσμούς, προάγει τις διεθνείς συμφωνίες για τους πρόσφυγες, παρακολουθεί τη συμμόρφωση των κυβερνήσεων με τους σχετικούς κανόνες του διεθνούς δικαίου και παρέχει υλική βοήθεια όπως τροφή, νερό, στέγη και ιατρική περίθαλψη σε πρόσφυγες. Στην Ελλάδα λειτουργεί, από τον Μάρτιο του 1952, το Γραφείο της Υπάτης Αρμοστείας για τους Πρόσφυγες.

Β. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Β.1. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Το Συμβούλιο της Ευρώπης είναι ο παλαιότερος ευρωπαϊκός πολιτικός οργανισμός με έδρα το Στρασβούργο και έτος ίδρυσης το 1949. Κύριος στόχος του είναι η επίτευξη στενότερης ενότητας μεταξύ των (47) μελών του, ώστε να διαφυλαχθούν και να προωθηθούν τα κοινά ιδεώδη, οι αρχές της δημοκρατίας και του Κράτους Δικαίου και να ευνοηθεί η οικονομική πρόοδός τους. Στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης έχει υιοθετηθεί μεγάλος αριθμός διεθνών συμβάσεων, οι οποίες αποτελούν τη βάση της μεταρρύθμισης και εναρμόνισης νομοθεσιών των κρατών-μελών σε σειρά θεμάτων, όπως τα ανθρώπινα δικαιώματα, η καταπολέμηση βασανιστηρίων, η καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος, της τρομοκρατίας, της εμπορίας ανθρώπων, της βίας κατά των γυναικών, η προστασία προσωπικών δεδομένων, η πολιτιστική συνεργασία και άλλοι τομείς.

► *ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ (ΕΔΔΑ)*

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΔΑ) είναι επιφορτισμένο με τη διασφάλιση του σεβασμού των υποχρεώσεων των κρατών-μελών, που απορρέουν από την **Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου**.

Η ΕΣΔΑ θεμελιώνει ένα πρωτότυπο σύστημα διεθνούς προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, με το οποίο παρέχει στα άτομα το πλεονέκτημα του δικαστικού ελέγχου, ως προς το σεβασμό των δικαιωμάτων τους. Περιλαμβάνει 59 άρθρα και συμπληρώνεται από 16 Πρωτόκολλα.

Με τη νομολογία του, το ΕΔΔΑ αναδεικνύει την ΕΣΔΑ ως το συντακτικό κανόνα της «ευρωπαϊκής δημόσιας τάξης», στο πεδίο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, προσαρμόζει τις διατάξεις της Σύμβασης στις σύγχρονες, μεταβαλλόμενες συνθήκες και διευρύνει το πεδίο

εφαρμογής τους, θέτοντας υπό τον έλεγχό του ευρύτετους τομείς της κρατικής δράσης. Τον κορυφαίο θεσμικό-δικαιοδοτικό ρόλο του ΕΔΔΑ στην Ευρώπη θα ενισχύσει η δρομολογούμενη προσχώρηση της ΕΕ στην ΕΣΔΑ. Η νομολογία του ΕΔΔΑ έχει ασκήσει ιδιαίτερη επίδραση στην ελληνική νομοθεσία, νομολογία και πρακτική.

▶ *ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ*

Ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης (ΕΚΧ) είναι το σημαντικότερο συμβατικό κείμενο του ΣτΕ που κατοχυρώνει κοινωνικά και οικονομικά δικαιώματα, σε τομείς όπως η εργασία, η υγεία, η εκπαίδευση, η στέγαση. Η (ανεξάρτητη) Ευρωπαϊκή Επιτροπή Κοινωνικών Δικαιωμάτων παρακολουθεί την εφαρμογή του ΕΚΧ, μέσω της εξέτασης περιοδικών εθνικών εκθέσεων. Η Χώρα μας έχει κυρώσει το Πρόσθετο Πρωτόκολλο στον ΕΚΧ, το οποίο προβλέπει διαδικασία συλλογικών αναφορών για παραβίαση του Χάρτη.

▶ *ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΛΗΨΗ ΤΩΝ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΩΝ*

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Απάνθρωπης ή Εξευτελιστικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας, όργανο της οικείας Σύμβασης του ΣτΕ, πραγματοποιεί επισκέψεις σε χώρους κράτησης κάθε είδους (φυλακές, αστυνομικά τμήματα, χώροι κράτησης αλλοδαπών, ψυχιατρικά νοσοκομεία κλπ), για να διερευνήσει τις εκεί επικρατούσες συνθήκες και να διατυπώσει συγκεκριμένες συστάσεις, στις οποίες απαντά το ενδιαφερόμενο Κράτος, στο πλαίσιο ενός εποικοδομητικού διαλόγου. Η Επιτροπή έχει επισκεφθεί επανειλημμένως τη Χώρα μας, έχει δε εκδώσει «δημόσια δήλωση» για την Ελλάδα το 2011.

▶ *ΕΠΙΤΡΟΠΟΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ*

Το 1999 συνεστήθη ο θεσμός του Επιτρόπου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης, όργανο μη-δικαιοδοτικό, ανε-

ξάρτητο και αμερόληπτο. Στις αρμοδιότητές του εμπίπτουν, ιδίως, η διεξαγωγή επισκέψεων και ο διάλογος με τις εθνικές αρχές και την κοινωνία των πολιτών, η υιοθέτηση θεματικών εκθέσεων, η συμβουλευτική δραστηριότητα για την αποτελεσματικότερη εφαρμογή του «κεκτημένου» του ΣτΕ, η ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης. Η τελευταία επίσκεψη του Επιτρόπου στην Ελλάδα πραγματοποιήθηκε τον Ιανουάριο 2013.

► *ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΙΣΑΛΛΟΔΟΞΙΑΣ*

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά του Ρατσισμού και της Ξενοφοβίας (ECRI) αποτελείται από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες και εξετάζει προβλήματα ρατσισμού, διακρίσεων λόγω εθνικής καταγωγής, υπηκοότητας, χρώματος, θρησκείας και γλώσσας, καθώς και ξενοφοβίας, αντισημιτισμού και μισαλλοδοξίας. Πραγματοποιεί περιοδικές επισκέψεις στα Κράτη μέλη του ΣτΕ και υιοθετεί σχετικές εκθέσεις, στις οποίες επισυνάπτονται και οι απόψεις των υπό εξέταση Κρατών. Η ECRI έχει ήδη πραγματοποιήσει 4 επισκέψεις στην Ελλάδα.

B.2. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ (ΟΑΣΕ)

Ο ΟΑΣΕ, ο οποίος καλύπτει Ευρώπη, Βόρειο Αμερική και Κεντρική Ασία, από το Βανκούβερ έως το Βλαδιβοστόκ, ιδρύθηκε το 1975 στο Ελσίνκι ως Διάσκεψη για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία στην Ευρώπη (ΔΑΣΕ) και μετονομάστηκε σε ΟΑΣΕ το 1995. Η ανθρώπινη διάσταση είναι μία από τις τρεις διαστάσεις του ΟΑΣΕ (μαζί με την πολιτικο-στρατιωτική και οικονομική-περιβαλλοντική. Το Γραφείο για τους Δημοκρατικούς Θεσμούς και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (ODIHR) με έδρα τη Βαρσοβία είναι ο ειδικευμένος θεσμός του ΟΑΣΕ για τις εκλογές, τα ανθρώπινα δικαιώματα και τον εκδημοκρατισμό. Η ετήσια Συνάντηση Εφαρμογής της Ανθρώπινης Διάστασης (με τη συμμετοχή εκπροσώπων Κρατών και της κοινωνίας των πολιτών) είναι το σημαντικότερο forum για την επισκόπηση του σεβασμού από τα συμμετέχοντα Κράτη των δεσμεύσεών τους.

B.3. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ

- ▶ Ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, καθώς και των αρχών της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας και του κράτους δικαίου, αποτελούν τις κοινές αξίες όλων των κρατών μελών που συνιστούν την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ). Οι αρχές αυτές καθορίζουν επίσης τη δράση της Ευρωπαϊκής Ένωσης τόσο εντός όσο και εκτός των συνόρων της. Η ευρωπαϊκή δράση στον τομέα αυτό στηρίζεται στη Συνθήκη Ιδρυσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- ▶ **Ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων**, ο οποίος έχει προσαρτηθεί στις Συνθήκες, προσδιορίζει λεπτομερέστερα τα θεμελιώδη δικαιώματα που εφαρμόζονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Το Δεκέμβριο του 2009, η θέση σε ισχύ της Συνθήκης της Λισσαβόνας κατέστησε τον Χάρτη νομικά δεσμευτικό ισότιμο με τις συνθήκες. Ο Χάρτης συγκεντρώνει σε ένα μόνο έγγραφο δικαιώματα που

μέχρι τότε ήταν διάσπαρτα στις διάφορες νομοθετικές πράξεις όπως στις εθνικές νομοθεσίες και τη νομοθεσία της ΕΕ, καθώς και στις διεθνείς συμβάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης, των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ), του Διεθνούς Οργανισμού Εργασίας (ΔΟΕ).

► **Ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (FRA) της ΕΕ**

Στόχος του **Οργανισμού** είναι να παρέχει στα θεσμικά όργανα και τους οργανισμούς της Ένωσης, καθώς και στα κράτη μέλη της αρωγή και εμπειρογνωμοσύνη σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα κατά την υλοποίηση της νομοθεσίας της ΕΕ. Ο Οργανισμός συλλέγει δεδομένα σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα στους τομείς αρμοδιότητας της ΕΕ. Δημοσιεύει ετήσια έκθεση σχετικά με θέματα που αφορούν τα θεμελιώδη δικαιώματα που απορρέουν από τους τομείς δράσης του, καθώς και θεματικές εκθέσεις.

2. ΕΘΝΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Α. ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

Ο Συνήγορος του Πολίτη συστάθηκε ως ανεξάρτητη διοικητική αρχή με το Ν.2477/1997 (όπως έχει τροποποιηθεί με το Ν.3094/2003) και έχει ως αποστολή τη διαμεσολάβηση μεταξύ των πολιτών και των δημοσίων υπηρεσιών, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, των Ν.Π.Δ.Δ. και των επιχειρήσεων κοινής ωφέλειας, για την προστασία των δικαιωμάτων του πολίτη, την καταπολέμηση της κακοδιοίκησης και την τήρηση της νομιμότητας. Έχει επίσης ως αποστολή του την προάσπιση και προαγωγή των συμφερόντων του παιδιού, την προώθηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης όλων των προσώπων χωρίς διάκριση λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, ηλικίας, αναπηρίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, την

αντιμετώπιση των διακρίσεων λόγω φύλου ή λόγω οικογενειακής κατάστασης. Ο Συνήγορος του Πολίτη επικουρείται από έξι Βοηθούς Συνηγόρους, οι οποίοι εποπτεύουν και διευθύνουν ισάριθμους κύκλους αρμοδιοτήτων: Δικαιώματα του Ανθρώπου, Κοινωνική Προστασία, Ποιότητα Ζωής, Σχέσεις Κράτους-Πολίτη, Δικαιώματα του Παιδιού και Ισότητα των Φύλων.

B. ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ) συστήθηκε με τον Ν.2667/1998, σύμφωνα με τις «Αρχές των Παρισίων», και είναι συμβουλευτικό όργανο της Πολιτείας σε θέματα προστασίας και προώθησης των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Συγκεκριμένα, η ΕΕΔΑ παρέχει συμβουλευτική στήριξη στην κυβέρνηση και τη διοίκηση για τη χάραξη της πολιτικής ως προς τα ανθρώπινα δικαιώματα, παρακολουθεί τις εξελίξεις που σχετίζονται με αυτά στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, συντάσσει και υποβάλλει προτάσεις, μελέτες, εκθέσεις και γνωμοδοτήσεις, ενημερώνει την κοινή γνώμη αναφορικά με τα δικαιώματα και τους κινδύνους παραβίασής τους, εστιάζεται στην εκπαίδευση στα δικαιώματα του ανθρώπου. Στη σύνθεση της ΕΕΔΑ μετέχουν εκπρόσωποι φορέων, όπως ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, ανεξάρτητες αρχές, πολιτικά κόμματα, κλπ., πρόσωπα εγνωσμένου κύρους, καθώς και εκπρόσωποι 6 ΜΚΟ. Κεντρικός σκοπός της ΕΕΔΑ είναι η συνεχής επισήμανση σε όλα τα όργανα της Πολιτείας της ανάγκης αποτελεσματικής κατοχύρωσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όλων των διαβιούντων στην ελληνική επικράτεια. Στην ΕΕΔΑ έχει αποδοθεί, ήδη από το 2001, βαθμός διαπίστευσης Α (πλήρης εναρμόνιση με τις «Αρχές των Παρισίων») από το Διεθνές Συντονιστικό Όργανο των Εθνικών Θεσμών.

3. ΔΙΟΙΚΗΣΗ - ΑΡΧΕΣ

Α. ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

Με το π.δ. 94/2010 συστήθηκε στο Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, η Γενική Γραμματεία Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Ως έργο της Γενικής Γραμματείας καθορίστηκε, μεταξύ άλλων, η εμπέδωση και η προαγωγή της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, με την ανάληψη όλων των αναγκαίων σχετικών πρωτοβουλιών, μεταξύ των οποίων και η συμμόρφωση προς τις διεθνείς υποχρεώσεις της χώρας.

Β. ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΓΙΑ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ ΕΠΙΣΚΕΨΕΩΝ

Το **Υπουργείο Εξωτερικών (ΥΠΕΞ)**, στο σύνολο σχεδόν των θεμάτων ανθρωπίνων δικαιωμάτων που απασχολούν τα οικεία όργανα των Ηνωμένων Εθνών, καθώς και των αρμοδίων περιφερειακών διεθνών οργανισμών, διαδραματίζει ρόλο συντονιστή των διαφόρων (συν)αρμοδίων Υπουργείων, συντάσσει δε και ορισμένα σχέδια περιοδικών εκθέσεων. Κατά περίπτωση, στο πλαίσιο των αντιστοίχων διεθνών συμβάσεων και των ειδικών συστάσεων των αρμοδίων Επιτροπών του ΟΗΕ, εισηγείται τη λήψη καταλλήλων μέτρων προς βελτίωση ή ενίσχυση της παρεχομένης προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, σε εθνικό επίπεδο.

Εξάλλου, έχει δημιουργηθεί ένα δίκτυο έμπειρων χειριστών στα συναρμόδια Υπουργεία, το οποίο συμβάλλει αποτελεσματικά στη σύνταξη των εθνικών εκθέσεων, την προετοιμασία των επιτόπιων επισκέψεων, την επεξεργασία των απαντήσεων στα αιτήματα για πληροφορίες που αποστέλλουν διεθνή όργανα, κλπ.

Γ. ΝΣΚ

Το **Νομικό Συμβούλιο του Κράτους** αποτελεί ενιαία ανώτατη Αρχή του Κράτους έχει την γνωμοδοτική και ενώπιον των δικαστηρίων

υποστήριξη του Κράτους και την εκπροσώπηση της Ελληνικής Δημοκρατίας ενώπιον του ΕΔΔΑ και της Επιτροπής Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης. Ο Πρόεδρος του ΝΣΚ είναι αντιπρόσωπος (Agent) της Ελληνικής Κυβέρνησης στο ΕΔΔΑ. Στα καθήκοντα του Agent περιλαμβάνονται η συνεργασία με τις αρμόδιες εθνικές υπηρεσίες και τις υπηρεσίες του Συμβουλίου της Ευρώπης για τον προσδιορισμό των αναγκαίων (ατομικών και γενικών) μέτρων συμμόρφωσης προς τις αποφάσεις του ΕΔΔΑ και η παρακολούθηση της εξέλιξης των σχετικών εθνικών διαδικασιών, η ενημέρωση της Επιτροπής Μονίμων Αντιπροσώπων, μέσω της Μόνιμης Ελληνικής Αντιπροσωπείας (Στρασβούργο), για την πορεία λήψης των γενικών και ειδικών μέτρων συμμόρφωσης προς τις αποφάσεις του ΕΔΔΑ, η ενημέρωση των εθνικών Αρχών για τη σημαντική νομολογία του ΕΔΔΑ για την καλύτερη εφαρμογή της ΕΣΔΑ σε εθνικό επίπεδο, η συμμετοχή στην εθνική νομοπαρασκευαστική διαδικασία προς εναρμόνιση του εθνικού δικαίου με εκείνο της ΕΣΔΑ.

4. ΜΗ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

Οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις (ΜΚΟ), σε όλο τον κόσμο, έχουν αφιερώσει τις προσπάθειές τους στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στον τερματισμό των παραβιάσεών τους. Με τη δραστηριότητά τους, οι περισσότερες εξ αυτών, έχουν αναδείξει καταστάσεις που χρήζουν παρέμβασης και διορθωτικών ενεργειών, τόσο σε εθνικό, όσο και σε διεθνές επίπεδο. Οι ΜΚΟ έχουν παίξει κυρίαρχο ρόλο στην εστίαση της προσοχής της διεθνούς κοινότητας σε θέματα που άπτονται των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η υποστήριξη που δέχονται από πολίτες και κυβερνήσεις, με ταυτόχρονη καταδίκη των παραβιάσεων, είναι σημαντική για την επιτυχία τους.

Η Ελληνική πολιτεία αναγνωρίζοντας και υπογραμμίζοντας τη σπουδαιότητα του έργου και ρόλου της Κοινωνίας των Πολιτών επενδύει στην δυνατότητα διαβούλευσης τόσο σε σχέδια νομοθετημάτων όσο και σε σχέδια δράσεων πολιτικών που αφορούν στα ανθρώπινα δικαιώματα.

ΙV. ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η ελληνική έννομη τάξη διέπεται από κανόνες σεβασμού του κράτους δικαίου. Η παρουσία της Ελλάδας στο διεθνές δίκαιο έχει σημαντική ιστορική διάσταση (ιδρυτικό μέλος ΟΗΕ, παλαιό μέλος ΣτΕ) και προσλαμβάνει ιδιαίτερη σημασία, καθότι βασικό συστατικό της πολιτικής της είναι ο σεβασμός του διεθνούς δικαίου και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, που αποτελούν τα θεμέλια της διεθνούς κοινότητας.

Στον τομέα της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων η Ελλάδα λαμβάνει υπόψη τις παρατηρήσεις των διεθνών οργανισμών και συνεργάζεται μαζί τους στην προσπάθεια για την βελτίωση των δικαιωμάτων των ατόμων που βρίσκονται εντός της επικράτειάς της.

Η σοβαρή δημοσιονομική κρίση που βιώνει η χώρα μας πλήττει, ιδιαίτερα τις πλέον ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού. Η προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών καθώς και η εφαρμογή μέτρων προσαρμογής στις νέες συνθήκες, είναι μια ανοικτή πρόκληση που καλείται η χώρα μας να αντιμετωπίσει σε εκπλήρωση των υποχρεώσεων που πηγάζουν από την εσωτερική και διεθνή νομοθεσία.

Παρά τις εξαιρετικά αντίξοες οικονομικές συνθήκες οι ελληνικές Αρχές καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια προκειμένου το επίπεδο προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων να είναι σεβαστό από όλους τους φορείς και τα όργανα της Πολιτείας, με σκοπό την εγγύηση των κανόνων της ελεύθερης, χωρίς διακρίσεις, δημοκρατικής κοινωνίας.

Στην ιεράρχηση των κανόνων δικαίου που κατοχυρώνουν την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, το ελληνικό Σύνταγμα, ως υπέρτατος νομοθετημένος κανόνας, περιλαμβάνει σε ειδικό κεφάλαιο τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα (Μέρος Β' - άρθρα 4 – 25).

V. ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΑ ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Ένα Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα είναι ένας «οδικός χάρτης» με τον οποίο δίνεται έμφαση στην προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και παρέχεται ένα σαφές, συνεκτικό και συστηματικό πλαίσιο δράσης για την βελτίωσή της υφιστάμενης κατάστασης.

Περιλαμβάνει ειδικούς, μετρήσιμους, εφικτούς στόχους και χρονικά καθορισμένες δεσμεύσεις, ενώ καθορίζει και την κατεύθυνση διαφύλαξης και προαγωγής των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, από κάθε είδους κινδύνους και παραβιάσεις. Κάθε Εθνικό Σχέδιο στηρίζεται και λαμβάνει υπόψη του τις ιδιαίτερες ιστορικές, πολιτιστικές, κοινωνικές και πολιτικές ιδιαιτερότητες της έννομης τάξης που ρυθμίζει.

Το **Ελληνικό Σχέδιο Δράσης** αποσκοπεί στην ενίσχυση, την εφαρμογή και την προστασία των θεμελιωδών – ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ελλάδα.

Είναι η πρώτη ολοκληρωμένη προσπάθεια που έχει γίνει μέχρι σήμερα, το πρώτο Πρόγραμμα για την προστασία των θεμελιωδών ελευθεριών στην Ελλάδα. Προτείνεται να καλύψει την περίοδο τριών ετών και για τα **έτη 2014 – 2016**.

Αποτελεί πολυτομεακή και συντονισμένη προσπάθεια της Ελληνικής Διοίκησης, για επεξεργασία και διαμόρφωση των αναγκαίων δράσεων και πρωτοβουλιών για την περαιτέρω προάσπιση και προαγωγή των επιμέρους ανθρωπίνων δικαιωμάτων, λαμβάνοντας υπόψη και τις συστάσεις που απευθύνονται από Διεθνείς Οργανισμούς στο πλαίσιο της αξιολόγησης της χώρας μας για τις δράσεις της στον τομέα αυτό.

Το περιεχόμενο του Σχεδίου Δράσης θέτει τις κατευθυντήριες γραμμές για όλες τις διοικητικές, κυβερνητικές, νομοθετικές και δικαστικές δομές για τα θέματα αρμοδιότητάς τους, αλλά ταυτόχρονα χρησιμεύει και ως πλαίσιο αναφοράς και «συγκρίσιμο δείκτη» για φορείς, θε-

σμούς και διεθνή όργανα, όσον αφορά στην εφαρμογή και υλοποίηση από την χώρα μας, πολιτικών και δράσεων που άπτονται των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η σύνταξη του σχεδίου αυτού έλαβε υπόψη τα διεθνή πρότυπα, μετά από μελέτη των σχετικών κειμένων του ΟΗΕ και εθνικών πρακτικών από αντίστοιχα σχέδια.

Το Ελληνικό Σχέδιο Δράσης εκπονήθηκε από την **ειδική Ομάδα Εργασίας** η οποία συστήθηκε με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (βλ. Παράρτημα) στην οποία συμμετείχαν εκπρόσωποι των Υπουργείων, κρατικών φορέων καθώς και των ανεξαρτήτων -συμβουλευτικών προς την πολιτεία οργάνων για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Η ίδια αυτή διϋπουργική ομάδα, προτείνεται να συνεχίσει τις συναντήσεις και τις εργασίες της ως όργανο παρακολούθησης της εφαρμογής και αξιολόγησης των δράσεων που περιέχονται στο Σχέδιο Δράσης, καθώς και στην εξέταση των κριτικών και των απόψεων που θα κατατεθούν με την ευκαιρία της δημοσιοποίησής του και την προώθησή τους αρμοδίως.

Το παρόν Σχέδιο Δράσης θα οριστικοποιηθεί και θα λάβει την τελική του μορφή, μετά από την δημοσιοποίησή του και την δημόσια διαβούλευση που θα ακολουθήσει. Η κατάθεση των απόψεων όλων των ενδιαφερομένων φορέων και της κοινωνίας των πολιτών, είναι σημαντική παράμετρος της διαδικασίας για την τελική έκδοση του Σχεδίου Δράσης.

Η αξιολόγηση και η έκφραση των απόψεων αυτών προφανώς και θα είναι συνεχής και δεν θα εξαντληθεί στην διαδικασία της περιορισμένης χρονικά διαβούλευσης. Τα συμπεράσματα και η εμπειρία που θα αποκτηθεί από την πρακτική εφαρμογής του Πρώτου Ελληνικού Σχεδίου Δράσης για τα ανθρώπινα δικαιώματα, θα αποτελέσει χρήσιμο οδηγό για την εκπόνηση των επόμενων Ελληνικών Σχεδίων Δράσης που θα ακολουθήσουν.

VI. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ

Η ταξινόμηση των θεματικών και η κατανομή των επιμέρους δικαιωμάτων στο Σχέδιο Δράσης, έχει ως αφετηρία την λογική σειρά όπως παρουσιάζεται και στα διεθνή κείμενα, με τα ατομικά δικαιώματα, τα κοινωνικά και τις ιδιαίτερες κατηγορίες δικαιωμάτων που αναφέρονται σε συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμού, όπως τις ευάλωτες.

Τα επιμέρους κεφάλαια ακολουθούν την δομή:

- Διεθνείς Συμβάσεις και εθνική νομοθεσία
- Υφιστάμενη κατάσταση σχετικά με τις υποχρεώσεις (τι έχει γίνει μέχρι τώρα, από την συνεισφορά των επιμέρους Υπουργείων, Φορέων)
- Προτεινόμενες Δράσεις με χρονοδιαγράμματα για την χρονική περίοδο 2014-2016
- Θεσμική αρμοδιότητα και υποχρέωση για την προτεινόμενη δράση και την ταυτοποίηση πόρων
- Εφαρμογή - Παρακολούθηση και αξιολόγηση της Δράσης

Η παράθεση των επιμέρους θεματικών και η προτεραιότητα ανάληψης δράσεων και πολιτικών, καθορίζονται ωστόσο και προσαρμόζονται σύμφωνα και με τις ιδιαίτερες συνθήκες και την σημερινή πραγματικότητα που αναμφισβήτητα επηρεάζει και την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Ελλάδα κατά την περίοδο 2014-2016.

Β΄ ΜΕΡΟΣ

Ατομικά και Κοινωνικά Δικαιώματα

1. ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗΡΙΩΝ ΚΑΙ ΑΠΑΝΘΡΩΠΗΣ Η' ΕΞΕΥΤΕΛΙΣΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Η χώρα μας, λαμβάνοντας υπόψη τις αποφάσεις του Ε.Δ.Δ.Α, με τις οποίες διαπιστώνεται παραβίαση του άρθρου 3 της ΕΣΔΑ, λόγω των συνθηκών κράτησης αλλοδαπών, που είχαν εισέλθει και διέμεναν παράνομα στη χώρα, καθώς και τις σχετικές συστάσεις διεθνών οργάνων ελέγχου, τις επισημάνσεις από εκθέσεις φορέων, όπως η Επιτροπή κατά των Βασανιστηρίων του ΟΗΕ (CAT), η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων και της Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας (CPT) ή Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, έχει υιοθετήσει σειρά μέτρων και πρωτοβουλιών, με σκοπό την αναστροφή του κλίματος και της υπάρχουσας κατάστασης, με γνώμονα το σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας.

A. ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

A.1. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

- Ιδιαίτερως σημαντική είναι η Σύμβαση κατά των Βασανιστηρίων των Η.Ε. (Ν.1782/1988), το άρθρο 2 παρ. 1 της οποίας θεσπίζει τη ρητή υποχρέωση κάθε κράτους - μέλους να λαμβάνει αποτελεσματικά νομοθετικά, διοικητικά, δικαστικά ή άλλα μέτρα, με σκοπό να προλαμβάνει πράξεις βασανιστηρίων εντός της επικράτειάς του
- Το Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα (Ν. 2462/1997), ορίζει ότι «κανείς δεν υποβάλλεται σε βασανιστήρια ούτε σε ποινές ή μεταχειρίσεις σκληρές, απάνθρωπες ή εξευτελιστικές» (άρθρο 7). Το δικαίωμα του ατόμου στην ελευθερία και την ασφάλεια του προσώπου του κατοχυρώνεται στο άρθρο 9 του ιδίου ως άνω Συμφώνου, ενώ δυνάμει του άρθρου 10 παρ. 1 «κάθε πρόσωπο που στερεί-

ται της ελευθερίας του αντιμετωπίζεται με ανθρωπισμό και σεβασμό της εγγενούς ανθρώπινης αξιοπρέπειας».

- Το άρθρο 3 της ΕΣΔΑ , αλλά και το άρθρο 4 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ ορίζουν, ότι κανείς δεν μπορεί να υποβληθεί σε βασανιστήρια, ούτε σε απάνθρωπες ή εξευτελιστικές ποινές ή μεταχείριση.

- Ειδικό μηχανισμό πρόληψης των βασανιστηρίων και της κακομεταχείρισης έχει συστήσει η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την πρόληψη των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας του Συμβουλίου της Ευρώπης (ν. 1949/1991).

- Στο ίδιο πνεύμα κινούνται και οι (νομικά μη δεσμευτικές) Βασικές Αρχές των Ηνωμένων Εθνών για τη Μεταχείριση των Κρατουμένων, καθώς και ο Κώδικας Αρχών για την Προστασία όλων των Προσώπων που στερούνται την προσωπική τους ελευθερία, ο οποίος υιοθετήθηκε με την υπ' αριθμ. 43/173 από 9-12-1988 Απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ.

▶ Ανελημμένες δράσεις για τη βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης

- Λειτουργία κέντρων προ-αναχωρησιακής κράτησης αλλοδαπών και κέντρων ταυτοποίησης υπηκοότητας. Εχουν ήδη ολοκληρωθεί και τεθεί σε λειτουργία κατά το έτος 2012 τα Κέντρα προαναχωρησιακής Κράτησης Αλλοδαπών στην Αμυγδαλέζα Αττικής, καθώς και στους Δήμους Κομοτηνής, Ξάνθης, Δράμας και Κορίνθου, ενώ από το 2007 λειτουργεί προαναχωρησιακό κέντρο κράτησης στο Δήμο Ορεστιάδας.

- Ολοκληρώθηκαν οι διαδικασίες κατασκευής και τέθηκαν σε λειτουργία τον Απρίλιο του 2013 Κέντρα Ταυτοποίησης Υπηκοότητας στη Σάμο και τη Χίο, ενώ τον Σεπτέμβρη του 2013 λειτούργησε και αντίστοιχο Κέντρο Ταυτοποίησης στη Λέσβο.

- Με σχετική Απόφαση του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας ιδρύθηκαν οι Υπηρεσίες Φύλαξης Εγκαταστάσεων Κράτησης Αλλοδαπών (Υ.Φ.Ε.Κ.Α.) με αποστολή την ασφαλή φύλαξη των μη νομίμων

μεταναστών που τελούν υπό καθεστώς νομίμου περιορισμού της ελευθερίας τους, τη μέριμνα για την κράτησή τους στις εγκαταστάσεις της Υπηρεσίας σε συνθήκες σεβασμού της αξιοπρέπειάς τους και ειδική πρόβλεψη για τη συνεργασία με άλλες συναρμόδιες Υπηρεσίες, Αρχές και Φορείς για την παροχή σ' αυτούς ιατρικού ελέγχου, φαρμακευτικής κάλυψης και ψυχοκοινωνικής διάγνωσης και στήριξης.

- Με τον «Γενικό Κανονισμό Λειτουργίας Περιφερειακών Υπηρεσιών Πρώτης Υποδοχής», εισάγονται πρότυπα σχετικά με τις συνθήκες κράτησης, ενώ παράλληλα ρυθμίζεται η συνεργασία των εμπλεκόμενων φορέων στη βάση της λειτουργίας των Κέντρων Πρώτης Υποδοχής. Σε όλους τους χώρους διαμονής στα ΚΕ.Π.Υ. πληρούνται οι βασικές προϋποθέσεις διαβίωσης και υγιεινής, ενώ επαρκές είναι και το ιατρικό όσο και το λοιπό επιστημονικό προσωπικό.

- Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στη διασφάλιση, από το αστυνομικό προσωπικό προς τους κρατούμενους, των εγγυήσεων, οι οποίες εκπηγάζουν τόσο από την ισχύουσα εθνική νομοθεσία, όσο και από τις ειδικότερες διαταγές και οδηγίες οι οποίες εκδίδονται σε συμμόρφωση της Χώρας προς τις αποφάσεις του ΕΔΔΑ ή και προς τις συστάσεις των διεθνών φορέων.

- Μηχανισμοί για την πρόληψη και τη διερεύνηση φαινομένων κακομεταχείρισης

α. Κύρωση από τις Ελληνικές Αρχές του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου της Σύμβασης κατά των Βασανιστηρίων και άλλων μορφών Σκληρής, Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας (OPCAT).

β. Δημιουργία από τις Ελληνικές Αρχές και θέση σε λειτουργία ενός ανεξάρτητου και αποτελεσματικού μηχανισμού διερεύνησης καταγγελιών.

γ. Παροχή ειδικών και σαφών οδηγιών στο αστυνομικό προσωπικό για την κατά το δυνατόν άμεση και αποτελεσματική πάταξη των εν λόγω φαινομένων.

Για την άμεση βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης, η Ελληνική Αστυνομία προέβη στις εξής ενέργειες και πρωτοβουλίες:

- α. Έχει κατατεθεί στη Βουλή σχέδιο νόμου, με το οποίο κυρώνεται το Προαιρετικό Πρωτόκολλο στη Σύμβαση κατά των βασανιστηρίων και άλλων Μορφών Σκληρής, Απάνθρωπης ή Ταπεινωτικής Μεταχείρισης ή Τιμωρίας, το οποίο υιοθετήθηκε με το υπ' αριθμόν 57/199 ψήφισμα της 18ης -12-2002. Ως εθνικός μηχανισμός πρόληψης για την Ελλάδα ορίζεται ο Συνήγορος του Πολίτη.
- β. Έχει ήδη συσταθεί με τον Ν.3938/2011 το Γραφείο Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας, το οποίο υπάγεται απευθείας στον Υπουργό Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, ως αυτοτελής μηχανισμός διερεύνησης καταγγελιών σε βάρος στελεχών των σωμάτων ασφαλείας. Μέχρι στιγμής δεν έχει καταστεί δυνατή η λειτουργία του εν λόγω Γραφείου.
- γ. Με εγκύκλιο διαταγή του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας, δόθηκε εντολή προς τη Διεύθυνση Εσωτερικών Υποθέσεων / Α.Ε.Α., να επιλαμβάνεται κατ' απόλυτη προτεραιότητα των καταγγελιών για πράξεις κακομεταχείρισης, κακοποίησης ή προσβολής της προσωπικότητας αλλοδαπών, οι οποίες προέρχονται από αστυνομικούς κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.
- δ. Με εγκύκλιο διαταγή του Αρχηγού Ελληνικής Αστυνομίας δίδονται σαφείς και λεπτομερείς οδηγίες στο αστυνομικό προσωπικό, αναφορικά με τη μεταχείριση και τα δικαιώματα των κρατουμένων.
- ε. Ενσωματώθηκε στα έντυπα πληροφοριακά δελτία για τα δικαιώματα των κρατουμένων η δυνατότητα υποβολής έγγραφης καταγγελίας για τυχόν κακές συνθήκες κράτησης, κακοποίηση, κακομεταχείριση ή άλλες προσβολές των δικαιωμάτων τους. Τα υποδείγματα αυτά μεταφράστηκαν σε 15 γλώσσες. Τα εν λόγω δελτία απεστάλησαν σε όλες τις Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας.

Β. ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ**Β.1. Ιατροφαρμακευτική και ψυχοκοινωνική φροντίδα και συνθήκες κράτησης αλλοδαπών στα κέντρα κλειστής φιλοξενίας**

ΣΚΟΠΟΣ	Αποτελεσματική διαχείριση των ροών των παρανόμως εισερχομένων αλλοδαπών-παροχή ιατροφαρμακευτικής και ψυχοκοινωνικής φροντίδας και συμβουλευτικής στήριξης στα άτομα που κρατούνται στα κέντρα κλειστής φιλοξενίας.
ΔΡΑΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Στα Κέντρα Πρώτης Υποδοχής εφαρμόζεται πρόγραμμα ιατρικού ελέγχου και ψυχοκοινωνικής διάγνωσης των παράνομα εισερχομένων υπηκόων τρίτων χωρών κατά τη διάρκεια υποβολής τους σε διαδικασίες πρώτης υποδοχής σε Κέντρα ή Μονάδες Πρώτης Υποδοχής. Ειδικότερα, στα ΚΕΠΥ και στις Κινητές Μονάδες υφίσταται κλιμάκιο ιατρικού ελέγχου και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης που παρέχει τις σχετικές υπηρεσίες ▶ Οι Υπηρεσίες Φύλαξης Εγκαταστάσεων Κράτησης Αλλοδαπών (Υ.Φ.Ε.Κ.Α.) επιφορτίζονται μεταξύ άλλων με: τη μέριμνα για τη σίτιση, την ένδυση, την ιατρική εξέταση και τη διακομιδή των αλλοδαπών σε νοσοκομεία ή κέντρα υγείας, τη συνεργασία με συναρμόδιες Αρχές, Υπηρεσίες και Φορείς προς το σκοπό της παροχής ιατροφαρμακευτικής και ψυχοκοινωνικής φροντίδας και συμβουλευτικής στήριξης στα άτομα που κρατούνται στα Κέντρα Κράτησης και τη μέριμνα για τη διερμηνεία στις περιπτώσεις που αυτό απαιτείται. ▶ Το Επιχειρησιακό Σχέδιο του Εθνικού Κέντρου Επιχειρήσεων Υγείας (Ε.Κ.ΕΠ.Υ.) αποβλέπει στην ολοκληρωμένη υγειονομική υποστήριξη των μεταναστών στη βάση των ακόλουθων αξόνων: <ul style="list-style-type: none"> - Παροχή Υγειονομικής περίθαλψης στους μετανάστες. - Πρόληψη της εξάπλωσης διαφόρων μεταδοτικών νοσημάτων. - Προώθηση μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης για την υγειονομική περίθαλψη στα Κέντρα Κράτησης Μεταναστών, τόσο μέσω της βελτίωσης της υγείας των μεταναστών, όσο και της βελτίωσης των συνθηκών διαμονής/κράτησης. - Για την υλοποίηση των ανωτέρω δράσεων έχει σχεδιασθεί εκπαιδευτική διαδικασία ιατρών, νοσηλευτών, ψυχολόγων διοικητικού προσωπικού και διερμηνέων.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Εθνικό Κέντρο Επιχειρήσεων Υγείας (Ε.Κ.ΕΠ.Υ.), ως συντονιστικός φορέας από το Υπουργείο Υγείας / Συναρμοδιότητα με το Υπουργείο Δημοσίας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και την Ελληνική Αστυνομία.
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	<p>Έχει καταρτισθεί Μνημόνιο Συνεργασίας του Υπουργείου Δημοσίας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και της Υπηρεσίας Διαχείρισης Ευρωπαϊκών και Αναπτυξιακών Προγραμμάτων με το Υπουργείο Υγείας, με αντικείμενο την «παροχή υγειονομικής υποστήριξης στους κρατούμενους /φιλοξενούμενους των Κέντρων Κράτησης και Πρώτης Υποδοχής». (Memorandum of Understanding-MOU). Με το εν λόγω Μνημόνιο ορίζεται ως φορέας υλοποίησης της δράσης το ΕΚΕΠΥ, ενώ η δράση εντάσσεται στα ετήσια προγράμματα 2012 και 2013 των Ευρωπαϊκών Ταμείων Επιστροφής και Εξωτερικών Συνόρων.</p> <p>Περαιτέρω, προς το σκοπό της έγκαιρης και αποτελεσματικής υλοποίησης των συγχρηματοδοτούμενων δράσεων που προβλέπονται στο Μνημόνιο Συνεργασίας, την 10^η -10-2013 υπεγράφη συμφωνία ανάθεσης - επιχορήγησης μεταξύ της Υπηρεσίας Διαχείρισης Ευρωπαϊκών Αναπτυξιακών Προγραμμάτων (ΥΔΕΑΠ) και του ΕΚΕΠΥ. Διευκρινίζεται ότι η εν λόγω συμφωνία ετέθη σε ισχύ για ένα έτος, με δυνατότητα επέκτασης της διάρκειάς της κατόπιν σχετικής έγκρισης από την ΥΔΕΑΠ, ενώ οι υποχρεώσεις που απορρέουν από αυτή παραμένουν σε ισχύ μέχρι την 30-7-2020.</p>

B.2. Αξιοποίηση κοινοτικών πόρων για την αναβάθμιση των Κέντρων Κράτησης Αλλοδαπών

ΣΚΟΠΟΣ	Αντιμετώπιση των τρεχουσών αναγκών και βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης στα Κέντρα Κράτησης Αλλοδαπών
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Περαιτέρω αξιοποίηση πόρων προερχόμενων από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Εξωτερικών Συνόρων και εντατικοποίηση των διαδικασιών της χρηματοδότησης από την ΕΕ για τη λήψη πρόσθετων μέτρων που θα αποσκοπούν στην αντιμετώπιση των τρεχουσών αναγκών και στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης στα κέντρα αυτά.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Μακροπρόθεσμη δράση, υλοποιήσιμη σε βάθος διετίας.

Β.3. Πρόσληψη ειδικού επιστημονικού προσωπικού

ΣΚΟΠΟΣ	Παροχή ψυχοκοινωνικής στήριξης σε κρατούμενους
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Ολοκλήρωση των διαδικασιών πρόσληψης κατάλληλου επιστημονικού προσωπικού, από το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη και τοποθέτησή τους στα κέντρα κράτησης για την παροχή υπηρεσιών ψυχοκοινωνικής στήριξης σε κρατούμενους αλλοδαπούς.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Σε εξέλιξη βρίσκονται οι διαδικασίες του διαγωνισμού για την πρόσληψη ειδικού επιστημονικού προσωπικού για την ψυχοκοινωνική υποστήριξη των υπηκόων τρίτων χωρών που τελούν υπό το καθεστώς της επιστροφής, καθώς και για τη διευκόλυνση της επικοινωνίας τους με τις ελληνικές αρχές.

Β.4. Διανομή πληροφοριακών δελτίων και χορήγηση άδειας εισόδου σε εκπροσώπους ΜΚΟ

ΣΚΟΠΟΣ	Ενημέρωση αλλοδαπών για τα ίδια δικαιώματα
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Συνέχιση της διανομής πληροφοριακών δελτίων στη γλώσσα την οποία κατανοούν οι κρατούμενοι για τη συστηματική ενημέρωσή τους αναφορικά με τα δικαιώματά τους. ▶ Χορήγηση άδειας σε εκπροσώπους ΜΚΟ να εισέρχονται στους χώρους κράτησης και να ενημερώνουν τους αλλοδαπούς για τα δικαιώματά τους και παροχή εν γένει διευκολύνσεων στην επικοινωνία τους προς τα έξω.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη

ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Πληροφοριακά δελτία χορηγούνται ήδη σε συστηματική βάση και σε όσα κέντρα δεν δίνονται, αναμένεται άμεσα η έκδοση και διανομή τους. Η δε χορήγηση άδειας εισόδου σε εκπροσώπους ΜΚΟ αποτελεί δράση στο διηνεκές
-----------------------	---

Β.5. Δημιουργία δικτύων συνεργασίας μεταξύ Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη (Υ.Π.Υ., ΕΛ.ΑΣ.) και διαφόρων φορέων

ΣΚΟΠΟΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Παροχή βοήθειας σε ό, τι αφορά τις υπηρεσίες υγείας και νομική συνδρομή (αρμόδια Υπηρεσία: Υ.Δ.Ε.Α.Π.). ▶ Διαβούλευση και άμβλυνση των αντιθέσεων και αντιδράσεων που έχουν εγερθεί στις τοπικές κοινωνίες κατά της ίδρυσης Κέντρων Πρώτης Υποδοχής.
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Δημιουργία δικτύων συνεργασίας με τους αρμόδιους φορείς της κεντρικής διοίκησης και τοπικής αυτοδιοίκησης, με εκπροσώπους επαγγελματικών οργανώσεων και συλλόγων (π.χ.: Ιατρικούς και Δικηγορικούς Συλλόγους), καθώς και με εκπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών. ▶ Συνεργασία με αρμόδιους φορείς προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Δράση εν εξελίξει

Β.6. Αντιμετώπιση περιστατικών αυθαιρεσίας από αστυνομικούς

ΣΚΟΠΟΣ	Διερεύνηση των περιστατικών αυθαιρεσίας που έλαβαν χώρα από αστυνομικούς κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους ή κατά κατάχρηση εξουσίας
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Αμεση θέση σε λειτουργία του Γραφείου Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας - επίκειται η κατάθεση στη Βουλή τροπολογίας σε ό, τι αφορά το νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του Γραφείου Αντιμετώπισης Περιστατικών Αυθαιρεσίας, ούτως ώστε να καταστεί πιο ευέλικτη η στελέχωσή του με ειδικό επιστημονικό προσωπικό.

	▶ Έκδοση εγκυκλίων, με σκοπό την παροχή ειδικότερων οδηγιών προς τους διοικητές των Υπηρεσιών, στο πνεύμα των εν λόγω σχετικών διατάξεων
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Εκτιμώμενος χρόνος υλοποίησης : Α' εξάμηνο του 2014

Β.7. Κύρωση του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου της Σύμβασης κατά των Βασανιστηρίων και θέση σε λειτουργία του Εθνικού Προληπτικού Μηχανισμού

ΣΚΟΠΟΣ	Πρόληψη βασανιστηρίων και άλλων μορφών απάνθρωπης και ταπεινωτικής μεταχείρισης
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Κύρωση του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου της Σύμβασης κατά των Βασανιστηρίων και έναρξη λειτουργίας του Εθνικού Προληπτικού Μηχανισμού. ▶ Ενίσχυση του Εθνικού Προληπτικού Μηχανισμού, παροχή επαρκών πόρων για την αποτελεσματική εκπλήρωση της αποστολής του και συνεχής φροντίδα για την απρόσκοπτη λειτουργία του. ▶ Παροχή προς τον Εθνικό Προληπτικό Μηχανισμό πληροφοριών για οποιοδήποτε ενδεχόμενο σχέδιο νόμου συναφές με την εντολή του, αλλά και της δυνατότητας υποβολής προτάσεων για κάθε τέτοιο υπάρχον σχέδιο. ▶ Η ρητή παροχή προς τον Εθνικό Προληπτικό Μηχανισμό της εντολής να προβαίνει σε συστάσεις προς τις Ελληνικές Αρχές, αναφορικά με τη βελτίωση της μεταχείρισης και των συνθηκών κράτησης των ατόμων που στερούνται της ελευθερίας τους.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Έχει ήδη κατατεθεί σχέδιο νόμου στη Βουλή.
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Εκτιμώμενος χρόνος υλοποίησης: εντός του πρώτου εξαμήνου του 2014.

2. ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ

2.1 ΣΩΦΡΟΝΙΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ - ΣΥΝΟΗΚΕΣ ΚΡΑΤΗΣΗΣ

Η οργάνωση του Σωφρονιστικού συστήματος στην Ελλάδα βασίζεται στις γενικές αρχές που τίθενται από το Σύνταγμα, τις διεθνείς συμβάσεις, τους νόμους, τα προεδρικά διατάγματα ή και τις κανονιστικές πράξεις, με προεξάχοντα νόμο τον Σωφρονιστικό Κώδικα.

Διαρκής και συνεχής είναι η προσπάθεια εκσυγχρονισμού και αναμόρφωσης του υπάρχοντος σωφρονιστικού συστήματος προκειμένου να ανταποκρίνεται στις σύγχρονες απαιτήσεις και δεσμεύσεις της Χώρας μας.

Στο πλαίσιο αυτό η αναθεώρηση του Σχεδίου Νόμου για το Νέο Σωφρονιστικό Κώδικα, αναμένεται να έχει ολοκληρωθεί σύντομα, εισάγοντας ένα νομικό πλέγμα κανόνων και εναρμονισμένων στο σύγχρονο κοινωνικό και σωφρονιστικό περιβάλλον. Για πρώτη φορά προβλέπεται μεταξύ άλλων: η δυνατότητα έκφρασης γνώμης των κρατουμένων για ζητήματα που αφορούν την καθημερινότητά τους, αυστηροποίηση των διαδικασιών καθορισμού του ακριβούς αριθμού κρατουμένων σε χώρους κράτησης, αναβάθμιση της υγειονομικής περίθαλψης των κρατουμένων κ.ά.

A. ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

A.1. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Πέραν των συμβάσεων που αναφέρονται στο σημείο 1.A.1(σελ.39), επισημαίνονται η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τη μεταφορά καταδίκων (ν. 1708/87) και το Πρόσθετο Πρωτόκολλο στη Σύμβαση για τη μεταφορά καταδίκων (ν. 3351/2005), καθώς και διμερείς συμφωνίες που έχει συνάψει η Χώρα μας με διάφορα Κράτη για τη μεταφορά καταδίκων.

A.2. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Η νομοθεσία που ρυθμίζει το σωφρονιστικό σύστημα περιέχεται σε πολλές διατάξεις, όπως:

- Ν.2776/1999: Σωφρονιστικός Κώδικας (όπως ισχύει)
- Ν.3904/2010: «Εξορθολογισμός και βελτίωση στην απονομή της Ποινικής Δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις»

-N.4043/2012: «Μέτρα για την βελτίωση των συνθηκών στα καταστήματα κράτησης και άλλες διατάξεις»

-N.4111/2013: «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις... και άλλες διατάξεις»

-N.4139/2013: «Νόμος περί εξαρτησιογόνων ουσιών και άλλες διατάξεις»

-N.4198/2013: «Πρόληψη και καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και προστασία των θυμάτων αυτής... και άλλες διατάξεις»

-N.4205/2013: «Ηλεκτρονική επιτήρηση υποδίκων, καταδίκων και άλλων κρατουμένων σε άδεια... και άλλες διατάξεις»

B. ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

B.1. Βελτίωση των συνθηκών κράτησης

ΣΚΟΠΟΣ	Βελτίωση των συνθηκών κράτησης κρατουμένων και αύξηση χωρητικότητας Καταστημάτων Κράτησης
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<p>► Ενισχύεται το δυναμικό των Σωφρονιστικών Καταστημάτων της Χώρας με την προσθήκη νέων υποδομών. Τον Νοέμβριο του 2013 υπογράφηκαν οι Υπουργικές αποφάσεις για τη μερική μετατροπή των Αγροτικών Καταστημάτων Κράτησης Αγιάς Χανίων, Κασσάνδρας, Τίρυνθας και του Ειδικού Αγροτικού Καταστήματος Νέων Κασσαβέτειας σε κλειστά Καταστήματα Κράτησης Ενηλίκων. Η ολοκλήρωση των μετατροπών θα αποδώσει 500 περίπου νέες θέσεις.</p> <p>► Τα νέα Καταστήματα Κράτησης Κεντρικής Μακεδονίας III (στη Νιγρίτα Σερρών 600 θέσεων) όπου λειτουργούν τρεις από τις πέντε πτέρυγες και Κρήτη I (στα Χανιά 600 θέσεων) όπου λειτουργούν δύο από τις πέντε πτέρυγες, θα λειτουργήσουν σε πλήρη ανάπτυξη μετά την πρόσληψη προσωπικού.</p> <p>► Προγραμματίζεται η θέση σε λειτουργία ενός νέου Καταστήματος Κράτησης στο Νικηφόρο Δράμας (600 θέσεων). Συνολικά θα προστεθούν 1.200 θέσεις κρατουμένων συνεισφέροντας σημαντικά στην αποσυμφόρηση των λοιπών Καταστημάτων.</p>

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Εκτιμώμενος χρόνος υλοποίησης: Δεκέμβριος 2014

Β.2. Κύρωση Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για την Καταπολέμηση των Βασανιστηρίων - OPCAT

(Αναφερόμενη άνω δράση με αριθμό Β.7, σελίδα 47)

Β.3. Σωφρονισμός και επανένταξη - Βελτίωση των πολιτικών πρόληψης και αντιμετώπισης της θυματοποίησης, και της εγκληματικότητας των ανηλίκων

ΣΚΟΠΟΣ	Σωφρονισμός και Επανένταξη: «Βελτίωση των πολιτικών πρόληψης και αντιμετώπισης της θυματοποίησης, και της εγκληματικότητας των ανηλίκων».
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Ανάπτυξη επιχειρησιακών υποδομών για την αντιμετώπιση της εγκληματικότητας των ανηλίκων.
ΔΡΑΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Μελέτη για την ίδρυση και την μεθοδολογία οργάνωσης και λειτουργίας του Κέντρου Απεξάρτησης ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ, για την απεξάρτηση ανηλίκων δραστών αξιόποινων πράξεων ▶ Ανάπτυξη Πολιτικών και Μέτρων για την βελτίωση της ποιότητας ζωής των ανηλίκων ▶ Ανάπτυξη και Εφαρμογή Επιχειρηματικού Σχεδίου του Κ.Ε.Σ.Α.Θ.Ε.Α, καθώς και των Υ.Ε.Α και Ε.Π.Α ▶ Εθνικό Δίκτυο Πρόληψης και Αντιμετώπισης της Θυματοποίησης και της Εγκληματικότητας των Ανηλίκων ▶ Αναμόρφωση και εκσυγχρονισμός της δομής και της λειτουργίας των ειδικών καταστημάτων κράτησης νέων και των ιδρυμάτων αγωγής ανηλίκων ▶ Παροχή Υπηρεσιών Ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

3. ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ- ΔΙΚΑΙΗ ΔΙΚΗ

3.1. ΔΙΚΑΙΗ ΔΙΚΗ- ΠΡΟΣΦΥΓΗ ΣΤΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

A. ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

A.1. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

- Το δικαίωμα σε «δίκαιη και χρηστή δίκη» κατοχυρώνεται στο άρθρο 6 παρ. 1 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) με αναφορά στο δικαίωμα κάθε ατόμου να μπορεί να δικαστεί η υπόθεση του εντός λογικής προθεσμίας από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστή. Αντίστοιχο είναι το άρθρο 14 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα, καθώς και τα άρθρα 47-48 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ.

Το άρθρο αυτό συμπληρώνεται και συνδυάζεται με το άρθρο 13 της ΕΣΔΑ, το οποίο αναγνωρίζει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικών αρχών, δηλαδή το δικαίωμα του καθενός σε πραγματικό ένδικο βοήθημα και όχι σε τυπικές δικονομικές δυνατότητες.

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), έχει υιοθετήσει τα τελευταία χρόνια τη διαδικασία της απόφασης – πιλότου, προκειμένου να αναδείξει την ύπαρξη δομικών/συστημικών προβλημάτων που προκαλούν τις παραβιάσεις και να υποδείξει τα ειδικά μέτρα ή τις ενέργειες που το εναγόμενο κράτος οφείλει να λάβει για να θεραπεύσει την κατάσταση αυτή.

A.2. ΣΥΝΤΑΓΜΑ - ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Το δικονομικό δικαίωμα για τη παροχή δικαστικής προστασίας καθιερώνεται με τη διάταξη του άρθρου 20 παρ.1 του Συντάγματος. Η ρητή αυτή καθιέρωση καταλαμβάνει την πολιτική, ποινική και διοικητική δίκη, ενώ περιβάλλει με αυξημένες νομικές εγγυήσεις το πεδίο της δικαστικής προστασίας του πολίτη και του διοικουμένου.

Βασική στόχευση του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων παραμένει η ταχεία απονομή της δικαιοσύνης. Προς το σκοπό αυτό, τέθηκαν πρόσφατα σε ισχύ:

- Ο νόμος 4055/2012 για τη δίκαιη δίκη και εύλογη διάρκεια αυτής, λαμβάνοντας ρητά υπόψη την Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ), επιχειρεί με τις εισαγόμενες ρυθμίσεις να αξιοποιήσει προς την κατεύθυνση επιτάχυνσης της απονομής δικαιοσύνης όλη την πείρα παλαιότερων ανάλογων νομοθετημάτων.

- Ο νόμος 3994/2011 «Εξορθολογισμός και βελτίωση στην απονομή της πολιτικής δικαιοσύνης» εισάγει διατάξεις για ταχύτερη, ορθότερη, απλούστερη και ουσιαστικότερη απονομή της δικαιοσύνης.

- Οι νόμοι 3900/2010, 3904/2010 και 3898/2010 εισήγαγαν διατάξεις για την επιτάχυνση των διαδικασιών της διοικητικής, ποινικής και πολιτικής δίκης, αντίστοιχα.

- Στο ίδιο πλαίσιο εντάσσεται και η επιτυχής ολοκλήρωση της αναμόρφωσης του Κώδικα Δικηγόρων (ν. 4194/2013), τον περασμένο Σεπτέμβριο. Ο νέος Κώδικας αποτελεί ένα ευέλικτο και σύγχρονο νομοθέτημα που απαντά στις σύγχρονες ανάγκες της ελληνικής δικηγορικής κοινότητας και εναρμονίζεται πλήρως με τις επιταγές της ευρωπαϊκής νομοθεσίας για τα νομικά επαγγέλματα

- Όπως εκτίθεται και στη συνέχεια, αξιοποιούνται εναλλακτικές μέθοδοι επίλυσης διαφορών, όπως η διαμεσολάβηση και η δικαστική μεσολάβηση, οι οποίες αναμένεται να οδηγήσουν στη σταδιακή αποσυμφόρηση των Δικαστηρίων και στην εμπέδωση ενός νέου νομικού πολιτισμού στην ελληνική κοινωνία.

- Παράλληλα, με το κατωτέρω αναφερόμενο Σχέδιο Δράσης για την Ηλεκτρονική Δικαιοσύνη και τη Διοικητική Αναβάθμιση σχεδιάστηκαν και ήδη υλοποιούνται συγκεκριμένες δράσεις, οι οποίες στην πλήρη ανάπτυξή τους αναμένεται να συμβάλουν στη σύντμηση του χρόνου απονομής δικαιοσύνης και των τριών δικαιοδοσιών (πολιτική,

ποινική, διοικητική και της ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου δικαστικής διαδικασίας).

Β. ΔΡΑΣΕΙΣ

- Το Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων προωθεί στην Βουλή σχετικό σχέδιο νόμου προκειμένου η Ελλάδα να συμμορφωθεί εμπροθέσμως σε αποφάσεις-πλότους του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου που έχουν εκδοθεί κατά της χώρας μας σχετικά με το συστημικό πρόβλημα των καθυστερήσεων ενώπιον των δικαστηρίων. Με τις διατάξεις του σχεδίου νόμου εισάγεται ένδικο βοήθημα αποζημιωτικού χαρακτήρα (εύλογης χρηματικής αποκατάστασης) σε περίπτωση διαπίστωσης υπέρβασης της εύλογης διάρκειας της πολιτικής, ποινικής και ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου δίκης.
- Σημαντικό κείμενο στη μεταρρυθμιστική προσπάθεια του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων αποτελεί ο Νέος Κώδικας Πολιτικής Δικονομίας, ο οποίος έρχεται να ανατρέψει το σημερινό στρεβλό σύστημα λειτουργίας των πολιτικών Δικαστηρίων. Περιττές προθεσμίες και γραφειοκρατικές διατυπώσεις εξαλείφονται, ομογενοποιούνται οι διαδικασίες, αλλάζει ριζικά η φιλοσοφία της αστικής δίκης, δίδεται μεγαλύτερη ευχέρεια κινήσεων στον δικαστή, απλοποιείται η αναγκαστική εκτέλεση αποφάσεων κ.λπ. Απώτατο σημείο υιοθέτησης του Νέου Κώδικα έχει τεθεί ο Μάρτιος 2014.
- Στον χώρο της Ποινικής Δικαιοσύνης, ο νέος Ποινικός Κώδικας είναι εν αναμονή της τελικής του διαβούλευσης, ενώ σχεδιάζεται ο νέος Κώδικας Ποινικής Δικονομίας, ο οποίος αναμένεται να εισάγει επαναστατικές ιδέες και καινοτόμους θεσμούς στο ελληνικό δικαστικό σύστημα (όπως λ.χ. ο μηχανισμός της ποινικής συνδιαλλαγής ενώπιον του εισαγγελέως - Plea Bargaining κ.α.).

3.2. ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

Η εμπέδωση των εναλλακτικών μορφών επίλυσης των ιδιωτικών διαφορών στην Ελλάδα θα οδηγήσει σε πολλαπλά ευεργετικά αποτελέσματα, τόσο στο επίπεδο της αποσυμφόρησης των Δικαστηρίων, όσο και στο πεδίο της αποτελεσματικής, ταχείας διευθέτησης των οφειλών με μικρό κόστος και μέσα σε συναινετικό - διαπραγματευτικό πλαίσιο.

Υπ' αυτό το πρίσμα, έχει θεμελιωθεί και ενθαρρύνεται ο θεσμός της δικαστικής μεσολάβησης (Pre-trial conciliation) ως ένας αποτελεσματικός μηχανισμός αποφυγής περιττής δικαστικής διαμάχης, με τον δικαστή να αναλαμβάνει για πρώτη φορά την αποστολή να μεσολαβήσει ανάμεσα στα μέρη και να τα φέρει σε συμβιβασμό. Τα πρώτα αποτελέσματα του θεσμού κρίθηκαν ιδιαίτερος ικανοποιητικά και συνεπακόλουθα ο θεσμός επεκτάθηκε και στα Εφετεία της χώρας.

Παράλληλα, ενεργοποιείται και τίθεται σε λειτουργία ο θεσμός της (κλασικής εξωδικαστικής) διαμεσολάβησης σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (Mediation). Ήδη, έχει καταρτιστεί ο πρώτος πίνακας των πιστοποιημένων διαμεσολαβητών, που σήμερα περιλαμβάνει εκατόν δέκα (110) πιστοποιημένους διαμεσολαβητές και αναμένεται μέχρι το τέλος του έτους ο αριθμός αυτός να φτάσει και ξεπεράσει τους τετρακόσιους (400), ώστε οι πολίτες να μπορούν να προσφεύγουν στο θεσμό της διαμεσολάβησης για την άμεση επίλυση των ιδιωτικών διαφορών τους. Ταυτόχρονα, έχουν ήδη συσταθεί οι φορείς κατάρτισης από τους Δικηγορικούς Συλλόγους Αθηνών, Πειραιά και Θεσσαλονίκης.

Το Υπουργείο Δικαιοσύνης προχωρεί σε συγκεκριμένες δράσεις, σε συνεργασία και με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την προώθηση τόσο της διαμεσολάβησης όσο και της δικαστικής μεσολάβησης, με τη διενέργεια σειράς ενημερωτικών και εκπαιδευτικών ημερίδων και σεμιναρίων και ξεκίνησε μια ολοκληρωμένη, επικοινωνιακή εκστρατεία

ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης. Το ίδιο συμβαίνει και σε συνεργασία με την ακαδημαϊκή και εκπαιδευτική κοινότητα για την άμεση εισαγωγή της διαμεσολάβησης στα σχολεία και πανεπιστήμια της Χώρας.

Τέλος, στο ίδιο πλαίσιο, εξετάζεται η υιοθέτηση συστήματος υποχρεωτικής διαμεσολάβησης στη διαδικασία ρύθμισης υπερχρεωμένων νοικοκυριών (ν. 3869/2010) και στις μικροδιαφορές, ενώ αντικείμενο μελέτης αποτελεί η εισαγωγή διαμεσολαβητικών διαδικασιών στις οικογενειακές διαφορές.

3.3. ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Μεγάλος αριθμός καταδικαστικών κατά της Ελλάδας αποφάσεων του ΕΔΔΑ αφορά, παραβιάσεις του άρθρου 6 παρ.1 της ΕΣΔΑ για τη μη συμμόρφωση της διοίκησης προς τις δικαστικές αποφάσεις. Κατά τη νομολογία του ΕΔΔΑ, η εκτέλεση μίας απόφασης οποιουδήποτε δικαστηρίου, πρέπει να θεωρείται ως αναπόσπαστο τμήμα της «δίκης» υπό την έννοια του άρθρου 6 της ΕΣΔΑ.

Με το αναθεωρημένο άρθρο 95 παρ. 5 του Συντάγματος, η διοίκηση οφείλει να συμμορφώνεται προς τις δικαστικές αποφάσεις που δικαιώνουν θιγόμενους πολίτες. Προς εκτέλεση της συνταγματικής επιταγής, θεσμοθετήθηκε ειδική διαδικασία συμμόρφωσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3068/2002.

Μετά την τροποποίηση του άρθρου 2 του ν. 3068/2002 με το άρθρο 56 του ν. 3900/2010, τα διοικητικά Δικαστήρια ελέγχουν τα ίδια τη συμμόρφωση της Διοίκησης προς τις αποφάσεις τους, έτσι ώστε ο έλεγχος του Συμβουλίου της Επικρατείας – το οποίο ήταν επιφορτισμένο με τον έλεγχο της συμμόρφωσης προς τις αποφάσεις όλων των διοικητικών Δικαστηρίων – να περιορίζεται στον έλεγχο της εκτέλεσης των δικών του αποφάσεων.

3.4. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Η εισαγωγή νέων τεχνολογιών στον τομέα της Δικαιοσύνης αποσκοπεί στην αναβάθμιση των υπηρεσιών τους προς τους πολίτες και στην επίλυση του μακροχρόνιου προβλήματος της μακράς διάρκειας των δικαστικών διαδικασιών. Παράλληλα, το Υπουργείο μέσω της αξιοποίησης των νέων πληροφορικών συστημάτων σκοπεύει στη βελτίωση της διοικητικής και διαχειριστικής ικανότητας των φορέων της Δικαιοσύνης και του Σωφρονιστικού Συστήματος.

Προς την κατεύθυνση αυτή το Υπουργείο Δικαιοσύνης εκπόνησε Σχέδιο Δράσης για την Ηλεκτρονική Δικαιοσύνη και τη Διοικητική Αναβάθμιση, το οποίο περιλαμβάνει στρατηγικές κατευθύνσεις, διοικητικές παρεμβάσεις και πρόγραμμα έργων. Το πρόγραμμα ήδη υλοποιείται σε κατ' ιδίαν τομείς ενώ το Σχέδιο Δράσης αναθεωρείται σε τακτά χρονικά διαστήματα (τελευταία αναθεώρηση: Ιούλιος 2013) προκειμένου να ανταποκρίνεται στην εξέλιξη του σχεδιασμού του Υπουργείου και την πρόοδο των έργων.

Στον τομέα των διοικητικών παρεμβάσεων, προετοιμάζεται το θεσμικό πλαίσιο και οι κατάλληλοι διοικητικοί μηχανισμοί για την εφαρμογή των νέων τεχνολογιών. Στα πλαίσια αυτά περιλαμβάνεται το θεσμικό πλαίσιο και οι προϋποθέσεις για την ηλεκτρονική κατάθεση δικογράφων και την καταβολή ενσήμων και γραμματίων προείσπραξης. Παράλληλα προετοιμάζεται η ηλεκτρονική κατάθεση προτάσεων και σχετικών εγγράφων καθώς και η υλοποίηση της τηλεδιάσκεψης στα πολιτικά δικαστήρια στη νέα προγραμματική περίοδο 2014-2020, θέματα για τα οποία ήδη εκδόθηκαν τα σχετικά Προεδρικά Διατάγματα. Στα ίδια πλαίσια, περιλαμβάνεται η ψήφιση του νόμου για την ηλεκτρονική επιτήρηση υποδίκων, καταδίκων και αδειούχων κρατούμενων.

Στον τομέα της υλοποίησης, τα έργα Ηλεκτρονικής Δικαιοσύνης που έχει ήδη δρομολογήσει το ΥΔΔΑΔ, χωρίζονται σε μεγάλης και μικρής εμβέλειας - άμεσου χρονικού ορίζοντα. Τα έργα μεγάλης εμβέλειας αποτε-

λούν τον βασικό κορμό του προγράμματος ηλεκτρονικής Δικαιοσύνης του Υπουργείου, με χρόνο ολοκλήρωσης από δύο έως τέσσερα έτη, και χρηματοδοτούνται πρωτίστως από το ΕΣΠΑ. Με την υλοποίηση τους προβλέπεται η εισαγωγή ριζικών καινοτομιών στο τομέα εφαρμογής τους και η σταδιακή αντικατάσταση ανεξάρτητων συστημάτων ομοειδών φορέων από κεντρικές υποδομές μεγάλης κλίμακας, οι οποίες, παράλληλα, θα μπορούν να διασυνδεθούν μεταξύ τους.

Από την άλλη, τα έργα μικρής εμβέλειας - άμεσου χρονικού ορίζοντα αφορούν δράσεις που καλύπτουν λιγότερα γεωγραφικά σημεία και υπηρεσίες, και, κατά κανόνα, θα ολοκληρωθούν σε συντομότερο χρονικό διάστημα (μερικοί μήνες έως και δύο έτη), ενώ χρηματοδοτούνται από το ΕΣΠΑ αλλά και από πόρους του Υπουργείου. Τα έργα αυτά είναι στοχευμένα ώστε να επιτυγχάνουν τις μεγαλύτερες και αμεσότερες ωφέλειες, σε νευραλγικά σημεία της Δικαιοσύνης, με το μικρότερο δυνατό κόστος και χρόνο υλοποίησης. Τέλος, μεγάλο μέρος της τεχνολογίας και λειτουργικότητας από τα έργα μικρής εμβέλειας θα ενσωματωθεί στα έργα μεγάλης εμβέλειας.

A. ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

A.1. Έργα ηλεκτρονικής δικαιοσύνης μεγάλης εμβέλειας

Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων για την Πολιτική και Ποινική δικαιοσύνη - Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων για τη Διοικητική Δικαιοσύνη (ΟΣΔΔΥ-ΠΠ και ΟΣΔΔΥ-ΔΔ).

Τα δύο παραπάνω έργα έχουν σαν στόχο την κεντρική μηχανοργάνωση των φορέων της δικαιοσύνης με την χρήση ενοποιημένων συστημάτων. Περιλαμβάνουν την πλήρη ψηφιοποίηση των ροών των υποθέσεων στους αντίστοιχους τομείς καθώς και επιμέρους λειτουργίες όπως ηλεκτρονική κατάθεση δικογράφων, ηλεκτρονικές αιτήσεις για έκδοση πιστοποιητικών, ηλεκτρονικό πινάκιο και άλλες υπηρεσίες εξυπηρέτησης δικαστών, δικηγόρων και κοινού.

Σύστημα Ψηφιακής Καταγραφής, Αποθήκευσης και Διάθεσης των Πρακτικών συνεδριάσεων των Δικαστηρίων,

Το έργο έχει σαν στόχο την δημιουργία κεντρικών υποδομών για την τήρηση των πρακτικών όλων των βαθμίδων της πολιτικής και -για πρώτη φορά- της ποινικής Δικαιοσύνης. Οι νέες ηλεκτρονικές υποδομές θα επιτρέπουν την ηλεκτρονική φύλαξη των πρακτικών των δικαστηρίων και την ηλεκτρονικοποίηση των σχετικών υπηρεσιών προς τους πολίτες, τους δικηγόρους και τους δικαστικούς λειτουργούς.

Εθνικό Ποινικό Μητρώο,

Το Εθνικό Ποινικό Μητρώο θα επιτρέψει την μηχανογραφική τήρηση του συνόλου των δελτίων ποινικού μητρώου της χώρας, καθώς και τη παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών προς τους πολίτες και τους δικαστικούς φορείς.

Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Καταστημάτων Κράτησης,

Το ΟΠΣ των καταστημάτων κράτησης περιλαμβάνει τη δημιουργία κεντρικής πληροφοριακής υποδομής, που θα υποστηρίζει τη λειτουργία τους, τη διασύνδεση των σωφρονιστικών δομών και τη ροή αξιόπιστων στατιστικών και διοικητικών πληροφοριών.

Ο προϋπολογισμός και η διαχειριστική κατάσταση των έργων μεγάλης εμβέλειας παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

Έργο	Προϋπολογισμός	Κατάσταση
Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Πολιτικής και Ποινικής Δικαιοσύνης	10.973.450,00 €	Προετοιμασία δημοσίευσης προκήρυξης σε τελικό στάδιο
Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων Διοικητικής Δικαιοσύνης	3.639.900,00 €	Ελεγχος σχεδίων τευχών δημοπράτησης από την Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του ΕΠ «Ψηφιακή Σύγκλιση» εν όψει δημοσίευσης

Σύμπραξη Δημοσίου - Ιδιωτικού Τομέα για την Ψηφιακή Καταγραφή, Αποθήκευση και Διάθεση Πρακτικών Συνεδριάσεων	Εξοπλισμός: 6.958.172,00 € Υπηρεσίες: 13.766.000,00 €	Ολοκληρώθηκε η Α' φάση για την επιλογή Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης. Προετοιμάζονται σχέδια τευχών Β' φάσης.
Εθνικό Ποινικό Μητρώο	8.568.342,36 €	Υλοποίηση
Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες Καταστημάτων Κράτησης (Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Καταστημάτων Κράτησης)	3.571.182,00 €	Διαδικασία αξιολόγησης προσφορών

A.2. Έργα ηλεκτρονικής δικαιοσύνης μικρής εμβέλειας/ άμεσου χρονικού ορίζοντα

Παράλληλα και σε βραχυπρόθεσμο επίπεδο, το Υπουργείο υλοποιεί και συνδράμει σε μία σειρά δράσεων με μικρότερη εμβέλεια και άμεσο χρονικό ορίζοντα, στα οποία εντάσσονται:

- Τα συστήματα ηλεκτρονικής κατάθεσης δικογράφου στα Πρωτοδικεία Αθηνών, Θεσσαλονίκης, και Πειραιά, με τη χρήση ψηφιακών υπογραφών και ηλεκτρονικής πληρωμής
- Το έργο του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών «Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες Προδικασίας» το οποίο θα διαλειτουργήσει με το Ολοκληρωμένο Σύστημα Διαχείρισης Δικαστικών Υποθέσεων για τη Πολιτική και Ποινική Διαδικασία στην διαδικασία ηλεκτρονικής κατάθεσης δικογράφου στα μηχανογραφούμενα δικαστήρια
- Το έργο του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης «Ψηφιακές υπηρεσίες υποστήριξης και ενίσχυσης των μελών του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης»
- Η ανάπτυξη κεντρικού συστήματος μηχανογράφησης για τα Ειρηνοδικεία της χώρας, τα οποία μετά τον ν. 4055/2012 έχουν αναχθεί σε μονάδες πρωτοβάθμιας απονομής της Δικαιοσύ-

νης, με αυξημένες αρμοδιότητες. Το σύστημα λειτουργεί ήδη σε αριθμό Ειρηνοδικείων και σταδιακά επεκτείνεται σε περισσότερα σε όλη τη χώρα.

- Η ηλεκτρονική ανταλλαγή μηνυμάτων μεταξύ του συστήματος ποινικών μητρώων της Ελλάδας με αντίστοιχα συστήματα ποινικών μητρώων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – ECRIS.
- Οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες για την διασύνδεση των αποφυλακισμένων με την κοινωνία. Το σύστημα έχει σαν στόχο την υλοποίηση ηλεκτρονικών υπηρεσιών για την παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών σε αποφυλακισμένους, με στόχο την διευκόλυνση της διαδικασίας επανένταξης.
- Το έργο της αναβάθμισης υπηρεσιών του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο οποίο περιλαμβάνονται λειτουργίες ηλεκτρονικής κατάθεσης και παρακολούθησης ενδίκων βοηθημάτων και αιτημάτων, ηλεκτρονικής διαχείρισης υποθέσεων, νέες εφαρμογές και διαλειτουργικότητα με άλλους φορείς.
- Το έργο της μελέτης για την αναδιοργάνωση του συστήματος συλλογής στατιστικών της Δικαιοσύνης που έχει σαν στόχο την υλοποίηση ηλεκτρονικού συστήματος καταχώρησης και συλλογής στατιστικών δεδομένων από όλους τους φορείς του δικαστικού συστήματος.
- Το σχεδιαζόμενο σύστημα ηλεκτρονικού πινακίου, το οποίο θα επιτρέψει την δημοσίευση στο διαδίκτυο και ενημέρωση σε πραγματικό χρόνο των πινακίων επιλεγμένων δικαστηρίων.

Η κατάσταση και ο προϋπολογισμός των έργων αυτών αποτυπώνεται στον ακόλουθο πίνακα:

Έργο	Προϋπολογισμός	Κατάσταση
Ηλεκτρονική κατάθεση δικογράφου στο Πρωτοδικείο Αθηνών	54.000,00 €	Ολοκληρώθηκε - σε παραγωγική λειτουργία

Ηλεκτρονική κατάθεση δικογράφου στα Πρωτοδικεία Πειραιά και Θεσσαλονίκης	72.000,00 €	Ολοκληρώθηκε – Σε παραγωγική λειτουργία στη Θεσσαλονίκη, προετοιμάζεται παραγωγική λειτουργία στον Πειραιά.
Αλληλεπιδραστικές Ηλεκτρονικές Υπηρεσίες Προδικασίας – On Line Εξυπηρέτηση Δικηγόρων, Δικαστών, Πολιτών	3.311.503,12 €	Υλοποίηση
Ψηφιακές Υπηρεσίες Υποστήριξης και Ενίσχυσης των Μελών του Δικηγορικού Συλλόγου Θεσσαλονίκης	361.000,00 €	Υλοποίηση
Μηχανογράφηση εκουσίας διαδικασίας για τα Ειρηνοδικεία της χώρας	30.750,00 €	Υλοποίηση
Ηλεκτρονικές υπηρεσίες για την διασύνδεση των αποφυλακισόμενων με την κοινωνία	516.555,97 €	Υλοποίηση
Αναβάθμιση υπηρεσιών Ελεγκτικού Συνεδρίου	921.270,00 €	Ολοκλήρωση προσυμβατικού ελέγχου από την ΕΥΔ του ΕΠ «Ψηφιακή Σύγκλιση», προετοιμασία κατακύρωσης
Μελέτη για την αναδιοργάνωση του συστήματος συλλογής στατιστικών της Δικαιοσύνης	67.035,00 €	Υλοποίηση
Εξοπλισμός και Λογισμικό Ηλεκτρονικού Πινακίου	185.900,00 €	Προετοιμασία τευχών δημοπράτησης

Α.3. Έργα υποστήριξης του προγράμματος ηλεκτρονικής δικαιοσύνης

Παράλληλα με τα παραπάνω έργα, το Υπουργείο Δικαιοσύνης υλοποιεί ή προετοιμάζει έργα που θα υποστηρίζουν την υλοποίηση του προγράμματος. Τα έργα αυτά είναι:

- Έργο «Βελτιστοποίησης Ροής Πολιτικής, Ποινικής και Διοικητικής Διαδικασίας» το οποίο έχει σαν στόχο την μελέτη των διοικητικών ροών, μηχανισμών και υποδομών του συστήματος Δικαιοσύνης και την προετοιμασία προτάσεων νομοθετικών και διοικητικών παρεμβάσεων για την βελτίωση και επιτάχυνση της λειτουργίας του. Στις παρεμβάσεις αυτές θα συμπεριλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, δράσεις του τομέα ηλεκτρονικής δικαιοσύνης και διακυβέρνησης.
- Έργο «Ταξινόμηση και αντιστοίχιση των εθνικών αξιόπων πράξεων, ποινών και μέτρων σύμφωνα με την απόφαση 2009/316/ΔΕΥ του Συμβουλίου της Ε.Ε.», το οποίο έχει σαν στόχο την υποστήριξη της ηλεκτρονικής επικοινωνίας σε θέματα ποινικού μητρώου με την αντιστοίχιση των μεταδιδόμενων στοιχείων (της εθνικής νομοθεσίας) με το κοινά συμφωνημένο ευρωπαϊκό πρότυπο.
- Έργο «Παροχής Υπηρεσιών Συμβούλου Τεχνικής Υποστήριξης και Επιστημονικής Υποστήριξης», το οποίο έχει σαν στόχο την τεχνική και επιστημονική υποστήριξη του ΥΔΔΑΔ για την υλοποίηση του συνόλου των έργων του ΥΔΔΑΔ στο ΕΠ «Ψηφιακή Σύγκλιση». Σε αυτά περιλαμβάνονται όλα τα έργα μεγάλης εμβέλειας, καθώς και αριθμός έργων μικρής εμβέλειας (π.χ. Υπηρεσίες Ελεγκτικού Συνεδρίου, Υπηρεσίες Διασύνδεσης Αποφυλακισμένων με την Κοινωνία κτλ).
- Έργο «Συμβούλου Τεχνικής Υποστήριξης των Πράξεων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιω-

μάτων που συγχρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του ΕΠ Διοικητική Μεταρρύθμιση του ΕΣΠΑ 2007-2013, πρόσκληση 45». Το έργο θα υποστηρίξει, μεταξύ άλλων, έργα ηλεκτρονικής δικαιοσύνης στο ΕΠ «Διοικητική Μεταρρύθμιση», όπως το έργο του Ηλεκτρονικού Πινακίου και της αναδιοργάνωσης του συστήματος συλλογής στατιστικών της Δικαιοσύνης

Έργο	Προϋπολογισμός	Κατάσταση
Βελτιστοποίηση της Ροής Ποινικής, Πολιτικής και Διοικητικής Διαδικασίας	757.000,00 €	Αξιολόγηση Προσφορών
Ταξινόμηση και αντιστοίχιση των εθνικών αξιόπινων πράξεων, ποινών και μέτρων σύμφωνα με την απόφαση 2009/316/ΔΕΥ του Συμβουλίου της Ε.Ε.	456.100,00 €	Προετοιμασία δημοπράτησης
Παροχή Υπηρεσιών Συμβούλου Τεχνικής και Επιστημονικής Υποστήριξης" (Έργο ΣΤΥ για την ωρίμανση και υλοποίηση έργων ΨΣ του ΥΔΔΑΔ)	662.936,79 €	Φάση κατακύρωσης
Σύμβουλος Τεχνικής Υποστήριξης των Πράξεων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που συγχρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του ΕΠ Διοικητική Μεταρρύθμιση του ΕΣΠΑ 2007-2013, πρόσκληση 45.	410.000,00 €	Αξιολόγηση Προσφορών.

4. ΙΣΗ ΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ - ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗ ΔΙΑΚΡΙΣΕΩΝ

Ιδιαίτερα αυξητικές τάσεις παρουσιάζει - λόγω και της δυσμενούς οικονομικής κρίσης- η ένταση των διακρίσεων στην Ευρώπη.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα του Ευρωβαρομέτρου 2012, το 80% των Ελλήνων πολιτών- το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό στην Ένωση, έναντι 64% του κοινοτικού μέσου όρου- θεωρεί ότι η οικονομική ύφεση θα οδηγήσει σε περισσότερες διακρίσεις στην αγορά εργασίας.

Προνομιακό πεδίο παρέμβασης για την εξάλειψη των στερεοτύπων και των προκαταλήψεων συνιστά ο χώρος της εκπαίδευσης, καθώς ο μαθητικός πληθυσμός αποτελεί το πρωτογενές κύτταρο στην διαμόρφωση στάσεων και αντιλήψεων που θα βασίζονται στην αποδοχή και σεβασμό της διαφορετικότητας.

Η συνεχής αντιμετώπιση φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού ομάδων με ιδιαίτερα φυλετικά και πολιτισμικά χαρακτηριστικά καθώς και η κοινωνική ένταξη και η ισότιμη μεταχείριση τους αποτελεί βασική προτεραιότητα της ελληνικής Πολιτείας.

A. ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

A.1. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

- Η αρχή της ισότητας και της απαγόρευσης της διακριτικής μεταχείρισης αναγνωρίζονται σε όλα τα διεθνή κείμενα προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως στο άρθρο 14 της ΕΣΔΑ, το άρθρο 26 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα το άρθρο 2 παρ. 2 του Διεθνούς Συμφώνου των Ηνωμένων Εθνών για τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα (ν. 1532/1985) κλπ.

- Η Σύμβαση της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας απαγορεύει τις διακρίσεις στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας
- Η Σύμβαση για την εξάλειψη όλων των μορφών διάκρισης κατά των γυναικών (CEDAW) καθιερώνει την υποχρέωση υποβολής κάθε τέσσερα χρόνια Εθνικής Εκθεσης στην αρμόδια Επιτροπή του ΟΗΕ για την εξάλειψη κάθε μορφής διάκρισης κατά των γυναικών.

A.2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Η απαγόρευση των διακρίσεων αποτελεί θεμελιώδη αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το άρθρο 19 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιβάλλει την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φύλου, φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας ή πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού. Η αρχή της ισότητας ενώπιον του νόμου και της απαγόρευσης της διακριτικής μεταχείρισης κατοχυρώνονται στα άρθρα 20-21 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ.

- Βάσει του άρθρου 13 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο εξέδωσε την οδηγία 2000/43/ΕΚ «περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνικής καταγωγής», και την οδηγία 2000/78/ΕΚ «περί της ίσης μεταχείρισης προσώπων ανεξαρτήτως θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού αυτών, στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας».

A.3. ΣΥΝΤΑΓΜΑ - ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Με τη ψήφιση του **N.3304/2005**: «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού» ενσωματώνονται στο Εθνικό Δίκαιο οι δύο Οδηγίες των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων 2000/43/ΕΚ και 2000/78/ΕΚ.

- Με το **N.3996/2011**: «Αναμόρφωση του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας, ρυθμίσεις θεμάτων Κοινωνικής Ασφάλισης και άλλες διατάξεις» (άρθρο 2), το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας «Ελέγχει την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, λαμβάνοντας υπόψη και τις περιπτώσεις πολλαπλής διάκρισης.

- Επιπλέον, το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας, ελέγχει την τήρηση της ίσης μεταχείρισης έναντι των ατόμων με αναπηρία, στα οποία περιλαμβάνονται και οι οροθετικοί.

4.1. ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

Η ένταξη της ισότητας των φύλων σε όλες τις δημόσιες πολιτικές αποτελεί συνεχή βασική επιδίωξη και ολοκληρωμένη στρατηγική της Ελληνικής Πολιτείας, ώστε και τα δύο φύλα να επωφελούνται ισότιμα από όλες τις πολιτικές και δράσεις, σε όλα τα επίπεδα και στάδια της οικονομικής, πολιτικής και κοινωνικής ζωής.

Στην Ελλάδα, μια σειρά από νομοθετικές ρυθμίσεις σε πολλά επίπεδα έχουν ήδη διαμορφώσει ένα θεσμικό πλαίσιο για την *de jure* τήρηση της αρχής της ισότητας των φύλων και της μη διάκρισης στη βάση του φύλου σε όλες τις εκφάνσεις της κοινωνικής ζωής των πολιτών.

Τα πεδία εφαρμογής της νομοθεσίας διευρύνθηκαν τα τελευταία χρόνια, έτσι ώστε να καλυφθούν οι νέες ανάγκες που προέκυψαν από τις εξελίξεις στην αγορά εργασίας, την οικογένεια και γενικότερα στην κοινωνία, με δεδομένο ότι η ενίσχυση του νομοθετικού πλαισίου της ισότητας των φύλων αποτελεί σημαντικό εργαλείο πολιτικής για την προάσπιση των δικαιωμάτων των γυναικών.

Α. ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Α.1. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

- Η ισότητα των φύλων κατοχυρώνεται από τις κυριότερες διεθνείς συμβάσεις προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Το σημαντικότερο διεθνές συμβατικό κείμενο σε οικουμενικό επίπεδο είναι η Σύμβαση για την Εξάλειψη Ολων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών (CEDAW - Ν. 1342/1983).

Α.2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Με τα άρθρο 157 παρ. 3 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρέχεται στον κοινοτικό νομοθέτη ειδική νομική βάση (για τη λήψη μέτρων για την εξασφάλιση της εφαρμογής της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης των ανδρών και των γυναικών σε θέματα απασχόλησης και επαγγελματικής δραστηριότητας).

- Η ισότητα των φύλων κατοχυρώνεται στο άρθρο 23 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, έχει δε υιοθετηθεί μεγάλος αριθμός Οδηγιών που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής.

Α.3. ΣΥΝΤΑΓΜΑ- ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών αποτελεί θεμελιώδη αρχή του Συντάγματος. Ειδικότερα στο **άρθρο 4 παρ. 2** του Συντάγματος ορίζεται ότι οι Ελληνες και οι Ελληνίδες έχουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις, ενώ στο **άρθρο 5** καθιερώνεται η αρχή της μη διάκρισης όλων των προσώπων, τα οποία βρίσκονται στην ελληνική επικράτεια.

- Με τη διάταξη του **άρθρου 116 παρ.2** του Συντάγματος καταργήθηκαν οι αποκλίσεις από την αρχή της ισότητας των φύλων και θεσπίστηκε μέριμνα της Πολιτείας να λαμβάνει ειδικά θετικά μέτρα για την εξάλειψη των διακρίσεων σε βάρος των γυναικών.

Β. ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ**Β.1. Ενθάρρυνση και υποστήριξη της συμμετοχής των γυναικών σε θέσεις πολιτικής ευθύνης και εκπροσώπησης σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο**

ΣΚΟΠΟΣ	Ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στα Κέντρα Λήψης Αποφάσεων, (εκλογές τοπικής και περιφερειακής αυτοδιοίκησης)
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Σύσταση Γραφείων Δικτύωσης - Προώθησης της Ισότητας των Φύλων, όπου θα αναλάβουν οριζόντιες δράσεις υποστήριξης για την ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων της Τοπικής και Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης. ▶ Σχεδιασμός και δημιουργία Βάσης δεδομένων και Portal Έργου ▶ Υποστήριξη Σεμιναρίων και Συνεδρίων ▶ Προμήθεια Εξοπλισμού και διαμόρφωση του Χώρου Εγκατάστασης και των Γραφείων Δικτύωσης
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	ΕΥΣΥΔΕ ΓΓΙΦ-ΥΠΕΣ – Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων – ΠΕΤΑ ΑΕ, ΕΝΠΕ και ΚΕΔΕ για την υλοποίηση
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Προϋπολογισμός 1.500.000€ - Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης: 31/12/2015.

Β.2. Υποστήριξη της συμμετοχής των γυναικών σε θέσεις πολιτικής ευθύνης και εκπροσώπησης σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο

ΣΚΟΠΟΣ	Προώθηση της συμμετοχής των γυναικών στη δημόσια ζωή και αύξηση της συμμετοχής τους στα πολιτικά, κοινωνικά και οικονομικά κέντρα λήψεως αποφάσεων
ΔΡΑΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Διεξαγωγή ερευνών-μελετών για τη συμμετοχή των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων ▶ Διενέργεια σεμιναρίων κατάρτισης/επιμόρφωσης υποψηφίων στις εκλογές γυναικών ▶ Δημιουργία ειδικής ιστοσελίδας ▶ Παραγωγή και έκδοση σχετικού έντυπου υλικού

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	ΕΥΣΥΔΕ ΓΓΙΦ-ΥΠΕΣ – Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων – ΚΕΘΙ για την υλοποίηση
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Προϋπολογισμός: 1.100.000€- Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης: 31/12/2015

Β.3. Εκστρατεία ευαισθητοποίησης για την ισόρροπη συμμετοχή των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο

ΣΚΟΠΟΣ	Προώθηση της ισόρροπης εκπροσώπησης των γυναικών στο πολιτικό πεδίο
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Οι «ομάδες στόχοι» των εκστρατειών ευαισθητοποίησης είναι οι ψηφοφόροι και οι πολιτικοί σχηματισμοί εκπροσώπησης των πολιτών. Το έργο περιλαμβάνει εκστρατεία ευαισθητοποίησης για την ισόρροπη συμμετοχή γυναικών στα πολιτικά κέντρα λήψης αποφάσεων σε Εθνικό και Ευρωπαϊκό Επίπεδο
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	ΕΥΣΥΔΕ ΓΓΙΦ-ΥΠΕΣ – Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Προϋπολογισμός: 355.000€- Δράση σε εξέλιξη - ενόψει των ευρωεκλογών του 2014.

Β.4. Δράσεις προώθησης και υποστήριξης των γυναικών σε ανώτατες συνδικαλιστικές βαθμίδες της ΑΔΕΔΥ και των μελών της

ΣΚΟΠΟΣ	Αύξηση της συμμετοχής των γυναικών σε θέσεις ευθύνης στις οργανώσεις των Κοινωνικών Εταίρων σε εθνικό επίπεδο
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Δημιουργία δομής ισότητας των φύλων στην έδρα της ΑΔΕΔΥ, γραμμή υποστήριξης (help-line), βάση δεδομένων ▶ Δράσεις δικτύωσης και διακρατικής συνεργασίας ▶ Διοργάνωση ημερίδων ευαισθητοποίησης ▶ Δράσεις επιμόρφωσης και ενδυνάμωσης, προβολή και δημοσιότητα

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	ΕΥΣΥΔΕ ΓΓΙΦ-ΥΠΕΣ – Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων –ΑΔΕΔΥ για την υλοποίηση
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Προϋπολογισμός 600.000€- Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης: 31/12/2015

B.5. Ενίσχυση και υποστήριξη γυναικών για τη συμμετοχή τους στην εμπορική επιχειρηματικότητα και στον εμπορικό συνδικαλισμό (ΕΣΕΕ)

ΣΚΟΠΟΣ	Αύξηση της συμμετοχής των γυναικών σε θέσεις ευθύνης στις οργανώσεις των Κοινωνικών Εταίρων (δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες) σε εθνικό επίπεδο
ΔΡΑΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Οργάνωση και λειτουργία δομής ισότητας των φύλων στην έδρα του δικαιούχου και λειτουργία γραμμής υποστήριξης και πληροφόρησης (help-line) ▶ Δημιουργία εργαλείων υποστήριξης: ιστοσελίδα και βάση δεδομένων ▶ Ενέργειες δικτύωσης και διακρατικής συνεργασίας (συνέδρια, ημερίδες, εκδηλώσεις, επαφές) ▶ Ενέργειες δημοσιότητας
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	ΕΥΣΥΔΕ ΓΓΙΦ-ΥΠΕΣ – Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων – ΕΣΕΕ για την υλοποίηση
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Προϋπολογισμός: 300.000€ - Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης: 31/12/2015

B.6. Ενίσχυση και ενδυνάμωση της συμμετοχής των γυναικών στις συνδικαλιστικές αγροτικές οργανώσεις και σε άλλους φορείς συλλογικής εκπροσώπησης της υπαίθρου (ΓΕΣΑΣΕ)

ΣΚΟΠΟΣ	Αύξηση της συμμετοχής των γυναικών σε θέσεις ευθύνης στις οργανώσεις των Κοινωνικών Εταίρων σε εθνικό επίπεδο
ΔΡΑΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Εκπόνηση μελέτης χαρτογράφησης-καταγραφής του προφίλ των συνδικαλιστριών στον αγροτικό χώρο ▶ Δράσεις ενδυνάμωσης και επιμόρφωσης γυναικών της υπαίθρου

	▶ Δημιουργία δομής ισότητας των φύλων, λειτουργία helpline, δράσεις δικτύωσης και συντονισμός ενεργειών ευαισθητοποίησης και δημοσιότητας
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	ΕΥΣΥΔΕ ΓΓΙΦ-ΥΠΕΣ – Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων – ΓΕΣΑΣΕ για την υλοποίηση
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Προϋπολογισμός :300.000€- Εκτιμώμενη Ημερομηνία Ολοκλήρωσης: 31/12/2015

Β.7. Προώθηση και ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στα όργανα εκπροσώπησης των συνδικαλιστικών οργανώσεων των εργαζομένων (ΓΣΕΕ)

ΣΚΟΠΟΣ	Αύξηση της συμμετοχής των γυναικών σε θέσεις ευθύνης στις οργανώσεις των Κοινωνικών Εταίρων (δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες) σε εθνικό επίπεδο
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Εκπόνηση μελέτης αποτύπωσης της τρέχουσας κατάστασης, συμπερασμάτων και προτάσεων ▶ Ενέργειες επιμόρφωσης και ενδυνάμωσης εργαζομένων γυναικών Δημιουργία κεντρικής δομής στην έδρα της ΓΣΕΕ με σκοπό την υποστήριξη της Γραμματείας Γυναικών της ΓΣΕΕ ▶ Δημιουργία δομών στις δευτεροβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις, εργαστήρια ομαδικής συμβουλευτικής, ημερίδες ευαισθητοποίησης, διακρατικές επισκέψεις.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	ΕΥΣΥΔΕ ΓΓΙΦ-ΥΠΕΣ – Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων – ΓΣΕΕ για την υλοποίηση
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Προϋπολογισμός: 1.200.000€- Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης: 31/12/2015

Β.8. Σχέδιο δράσης για την προώθηση των γυναικών στα κέντρα λήψης αποφάσεων των συλλογικών οργάνων της ΓΣΕΒΕΕ

ΣΚΟΠΟΣ	Αύξηση της συμμετοχής των γυναικών σε θέσεις ευθύνης στις οργανώσεις των Κοινωνικών Εταίρων (δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες) σε εθνικό επίπεδο
--------	---

ΔΡΑΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Χαρτογράφηση της υφιστάμενης κατάστασης και εκπόνηση ολοκληρωμένου σχεδίου δράσης ▶ Λειτουργία Γραφείου Ισότητας στη ΓΣΕΒΕΕ ▶ Στοχευμένες δράσεις για την ενδυνάμωση των γυναικών ▶ Δικτύωση και διακρατικές ανταλλαγές και συνεργασίες
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	ΕΥΣΥΔΕ ΓΓΙΦ-ΥΠΕΣ – Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων – ΓΣΕΒΕΕ για την υλοποίηση
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Προϋπολογισμός: 300.000€- Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης: 31/12/2015

B.9. Ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών σε θέσεις ευθύνης στις επιχειρήσεις και στους φορείς εκπροσώπησης των επιχειρήσεων (Στέγη Ελληνικής Βιομηχανίας του ΣΕΒ)

ΣΚΟΠΟΣ	Αύξηση της συμμετοχής των γυναικών σε θέσεις ευθύνης στις οργανώσεις των Κοινωνικών Εταίρων (δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες) σε εθνικό επίπεδο
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Δημιουργία δομής ισότητας των φύλων, μελέτη χαρτογράφησης της υφιστάμενης κατάστασης ▶ Λειτουργία help-line υποστήριξης και ενημέρωσης ▶ Δράσεις δικτύωσης, δημοσιότητας και διακρατικής συνεργασίας
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	ΕΥΣΥΔΕ ΓΓΙΦ-ΥΠΕΣ – Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων – ΣΕΒ για την υλοποίηση
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Προϋπολογισμός: 300.000€- Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης: 31/12/2015

B.10. Υποστήριξη των ΜΚΟ (γυναικείων οργανώσεων) που δραστηριοποιούνται για την ισότητα των φύλων ή/και για την προάσπιση των δικαιωμάτων των γυναικών

ΣΚΟΠΟΣ	Υποστήριξη της διοικητικής και επιχειρησιακής ικανότητας των ΜΚΟ (γυναικείων οργανώσεων), που δραστηριοποιούνται για την ισότητα των φύλων ή/και την προάσπιση των δικαιωμάτων των γυναικών
--------	---

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<p>Σχεδιάστηκε και υλοποιείται σε 2 κύκλους Έργο ΕΣΠΑ που περιλαμβάνει τη χρηματοδότηση διетών Σχεδίων Δράσης των γυναικείων και μη κυβερνητικών οργανώσεων σε τουλάχιστον έναν από τους παρακάτω τομείς:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Πρόληψη και καταπολέμηση κάθε μορφής βίας κατά των γυναικών, και στην αρωγή θυμάτων βίας ▶ Υποστήριξη γυναικών κοινωνικά ευπαθών ομάδων, όπως μεταναστριών, προσφύγων, φυλακισμένων, αποφυλακισμένων, γυναικών Ρομά, γυναικών με αναπηρία κ.ά. ▶ Καταπολέμηση των στερεοτύπων των φύλων και των έμφυλων κοινωνικών ρόλων, όπως προβάλλονται μέσα από τα ΜΜΕ.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	ΕΥΣΥΔΕ ΓΓΙΦ-ΥΠΕΣ – Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Σε εξέλιξη η διαδικασία αξιολόγησης των υποβληθέντων σχεδίων δράσης του Β' κύκλου –Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης: 31/12/2015

Β.11. Δημιουργία μεθοδολογιών και εργαλείων ένταξης παρακολούθησης και ελέγχου της διάστασης της ισότητας των φύλων στους Δήμους, Περιφέρειες και στην Κεντρική Διοίκηση

ΣΚΟΠΟΣ	Αποτελεσματική ένταξη της ισότητας των φύλων στις πολιτικές Κεντρικής Διοίκησης, Περιφερειακής και Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΔΡΑΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Έκδοση 3 Οδηγών Εφαρμογής (ΣΕΙΦ) στις πολιτικές των Δήμων, των Περιφερειών και της Κεντρικής Διοίκησης ▶ Εξειδίκευση του πρότυπου Συστήματος Ενταξης της Ισότητας των Φύλων (ΣΕΙΦ) ανά φορέα πολιτικής, καθώς και πιλοτική ανάπτυξη και εφαρμογή Τοπικών (15 Δήμοι) και Περιφερειακών (11 Περιφέρειες) Προγραμμάτων Ισότητας των Φύλων ▶ Εξειδίκευση του πρότυπου Συστήματος Ενταξης της Ισότητας των Φύλων (ΣΕΙΦ) ανά φορέα πολιτικής και πιλοτική ανάπτυξη και εφαρμογή Προγραμμάτων Ισότητας των Φύλων στην Κεντρική Διοίκηση (15 Υπουργεία)

	<ul style="list-style-type: none"> ▶ On-going αξιολόγηση έργου ▶ Ενέργειες δημοσιότητας και ενημέρωσης
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	ΕΥΣΥΔΕ ΓΓΙΦ-ΥΠΕΣ – Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Προϋπολογισμός: 6.000.000€- Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης: εντός του 2015.

B.12. Δημιουργία Μηχανισμού Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των υλοποιούμενων πολιτικών ισότητας των Φύλων

ΣΚΟΠΟΣ	Ενταξη της ισότητας των φύλων στις δημόσιες πολιτικές, παρακολούθηση και αξιολόγησή τους
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Ανάπτυξη ΟΠΣ και Εθνικού Συστήματος Δεικτών Φύλου (ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ) μέσω των απαιτούμενων υποδομών, η προμήθεια εξοπλισμού πληροφορικής καθώς και η ανάπτυξη και λειτουργία των απαιτούμενων συστημάτων/εργαλείων. Δημιουργία εργαλείων για την παρακολούθηση, αξιολόγηση και σχεδιασμό δράσεων για την ισότητα στους τομείς πολιτικών μέσω εκπόνησης εξειδικευμένων ερευνών, μελετών σε επιλεγμένα πεδία άσκησης πολιτικής, την εκπόνηση ετήσιων εκθέσεων για την πορεία υλοποίησης των δράσεων ισότητας των φύλων, καθώς και Εθνικές Εκθέσεις προς την ΕΕ και τον ΟΗΕ, τη δικτύωση και ανάπτυξη συνεργασιών καθώς και τη δημοσιότητα αποτελεσμάτων και πληροφόρηση-ευαισθητοποίηση
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	ΕΥΣΥΔΕ ΓΓΙΦ-ΥΠΕΣ – Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Προϋπολογισμός: 6.000.000€- Εκτιμώμενος χρόνος ολοκλήρωσης εντός του 2015.

B.13. Υποστήριξη της δράσης του Συνηγόρου του Πολίτη

ΥΠΟΕΡΓΟ 1	Διερεύνηση της αντίληψης των Δημοσίων Υπηρεσιών ως προς το ρόλο του Συνηγόρου του Πολίτη για θέματα ισότητας των φύλων και μελέτη για την εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας
-----------	--

ΣΤΟΧΟΙ	<ul style="list-style-type: none"> - Βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας της συνεργασίας του Συνηγόρου του Πολίτη με τις ελληνικές δημόσιες υπηρεσίες και τους φορείς που εμπλέκονται στην εφαρμογή της νομοθεσίας σε θέματα ισότητας των φύλων. - Βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας του παραγόμενου έργου του Κύκλου Ισότητας των Φύλων μέσω της πραγματοποίησης μελέτης για τη συλλογή και οργάνωση πληροφορίας σχετικής με τη χρήση της σχετικής νομοθεσίας και της νομολογίας που παράγεται από τα εθνικά Δικαστήρια και το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
ΔΡΑΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Διεξαγωγή έρευνας για την αποτύπωση της αντίληψης των Δημοσίων Υπηρεσιών σχετικά με το ρόλο του Συνηγόρου του Πολίτη σε θέματα ισότητας των φύλων. ▶ Εκπόνηση μελέτης για τη συλλογή και οργάνωση πληροφοριών σχετικών με τη χρήση της νομοθεσίας και της νομολογίας που παράγεται από τα εθνικά δικαστήρια και το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών. ▶ Παραγωγή εγχειριδίου, το οποίο θα συγκεντρώνει και θα παρουσιάζει με συνοπτικό τρόπο τα βασικά ευρήματα των δύο ανωτέρω δράσεων.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	ΕΥΣΥΔΕ ΓΓΙΦ-ΥΠΕΣ - Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων - Υπηρεσία Εφαρμογής Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων της Βουλής - Ανεξάρτητη Αρχή «Συνήγορος του Πολίτη» για την υλοποίηση
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Προϋπολογισμός: 221.400,00€

ΥΠΟΕΡΓΟ 2	Δράσεις δημοσιότητας σχετικές με το ρόλο του ΣτΠ ως φορέα προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ γυναικών και ανδρών
-----------	--

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Σύσταση δικτύου ενημέρωσης και συνεργασίας μεταξύ Συνηγόρου του Πολίτη, δικηγόρων και Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων, για την αποτελεσματική εφαρμογή της νομοθεσίας κατά των διακρίσεων. ▶ Ενημερωτικό φυλλάδιο για τα δικαιώματα των εγκύων, μητέρων και γονέων ▶ Ραδιοφωνικά μηνύματα για την προώθηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης και την αντίστοιχη δράση του ΣτΠ.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	ΕΥΣΥΔΕ ΓΓΙΦ-ΥΠΕΣ - Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων - Υπηρεσία Εφαρμογής Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων της Βουλής - Ανεξάρτητη Αρχή «Συνήγορος του Πολίτη» για την υλοποίηση
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Προϋπολογισμός: 39.360,00€
ΥΠΟΕΡΓΟ 3	Έρευνα για την αξιοποίηση των έννομων αγαθών, ως προς την άσκηση των νόμιμων δικαιωμάτων και παροχών από γυναίκες με χαμηλά εισοδήματα
ΣΤΟΧΟΣ	Διερεύνηση της σχέσης ανάμεσα στο προσωπικό εισόδημα των πολιτών με έμφαση στο γυναικείο πληθυσμό και στη διεκδίκηση των δικαιωμάτων τους, μέσω της χρήσης των νόμιμων οδών (δικαστήρια, αστυνομία, Ανεξάρτητες Αρχές κλπ)
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Χαρτογράφηση και προσέγγιση κατηγοριών γυναικείου πληθυσμού της χώρας, που ανήκουν στις ομάδες των οικονομικά αδυνάτων και των κοινωνικά αποκλεισμένων και που κατά τεκμήριο έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	ΕΥΣΥΔΕ ΓΓΙΦ-ΥΠΕΣ - Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων - Υπηρεσία Εφαρμογής Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων της Βουλής - Ανεξάρτητη Αρχή «Συνήγορος του Πολίτη» για την υλοποίηση
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Προϋπολογισμός: 61.500,00€

Β.14. Αντιμετώπιση της έλλειψης της ενημέρωσης σχετικά με την αρχή της ίσης μεταχείρισης και της μη διάκρισης

ΣΚΟΠΟΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ενημέρωση του ευρύτερου ή στοχευμένου κοινού για την ειδική αρμοδιότητα του Συνηγόρου του Πολίτη. ▶ Ενημέρωση φορέων των τοπικών κοινωνιών και επιμόρφωση στελεχών της τοπικής αυτοδιοίκησης, σχετικά με την αρμοδιότητα του ΣτΠ, αλλά και εστιασμένες δράσεις άμεσης επικοινωνίας. ▶ Ενημέρωση των στελεχών της διοίκησης για τα δικαιώματα ομάδων του πληθυσμού που μπορεί να υφίστανται διακρίσεις, και διαμόρφωση ενός πλαισίου υποχρεώσεων της Διοίκησης, όπως προκύπτει από την κείμενη νομοθεσία.
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<p>Καταπολέμηση των διακρίσεων στην πράξη. Δράσεις πεδίου, Ευαισθητοποίηση, Καταγραφή και Διαμεσολάβηση.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Έκδοση ενημερωτικών φυλλαδίων ▶ Περιφερειακές δράσεις ενημέρωσης ▶ Έκδοση και διανομή εγχειριδίου ενημέρωσης στελεχών διοίκησης για ζητήματα διακρίσεων. ▶ Κεντρική εκδήλωση με αντικείμενο την ενδυνάμωση των Ρομά ▶ Διενέργεια αυτοψιών σε καταυλισμούς Ρομά ▶ Ενημέρωση ιστοσελίδων του ΣτΠ για ζητήματα Ρομά
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	<p>Συνήγορος του Πολίτη στο πλαίσιο του Εταιρικού Σχήματος, που ηγείται το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, με εταίρους τον Οργανισμό Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), το Συνήγορο του Πολίτη και την Αναπτυξιακή Επιχείρηση Πατρών (ΑΔΕΠ Α.Ε.), με την υποστήριξη του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας</p>
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	<p>Προϋπολογισμός: 42.000€ - Εκτιμώμενος χρόνος ολοκλήρωσης: Μάρτιος 2014.</p>

Β.15. Έρευνα του φαινομένου της πολλαπλής διάκρισης και ενημέρωση για τις επιπτώσεις του

ΣΚΟΠΟΣ	Καταγραφή της υφιστάμενης πραγματικότητας, των τρεχουσών αντιλήψεων και συμπεριφορών σχετικά με τη θέση των γυναικών και νέων ρομά και μουσουλμάνων μεταναστών στην αγορά εργασίας και η διατύπωση συμπερασμάτων για τη διευκόλυνση της πρόσβασής τους σε αυτήν
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Βιβλιογραφική επισκόπηση: πολιτικές και καλές πρακτικές ▶ Διακρίσεις ευάλωτων κοινωνικών ομάδων: Έρευνες πεδίου ▶ Δράσεις αναμόρφωσης των προγραμμάτων Επαγγελματικής Κατάρτισης των ΕΠΑΣ του ΟΑΕΔ ▶ Δράσεις δημοσιοποίησης- Διοργάνωση συνεδρίου -Δημοσίευση σχετικού βιβλίου με ζητήματα διακρίσεων
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Εθνικό κέντρο Κοινωνικών Ερευνών και Αναπτυξιακή Επιχείρηση και ΑΔΕΠ Α.Ε. στο πλαίσιο του εταιρικού σχήματος που ηγείται το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών, Εταίροι: Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ)- Συνήγορος του Πολίτη - Αναπτυξιακή Επιχείρηση Πατρών (ΑΔΕΠ Α.Ε.), με την υποστήριξη του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Προϋπολογισμός: 107.750€ - Εκτιμώμενος χρόνος υλοποίησης: Μάρτιος 2014

4.2. ΙΣΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Α. ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Α.1. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Με τις διατάξεις του **N.4075/2012** προσαρμόστηκε η εθνική μας νομοθεσία προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2010/18/ΕΕ του Συμβουλίου της 8^{ης} Μαρτίου 2012, «σχετικά με την εφαρμογή της αναθεωρημένης συμφωνίας-πλασιού για τη γονική άδεια [...]».

- Ο **N.4097/2012** «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών κατά την άσκηση αυτοτελούς επαγγελματικής δραστηριότητας» έχει σκοπό την εναρμόνιση της εθνικής νομοθεσίας με την Οδηγία 2010/41 /ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 7ης Ιουλίου 2010, προκειμένου να εξασφαλιστεί η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών που ασκούν αυτοτελή επαγγελματική απασχόληση ή συμβάλλουν στην άσκηση τέτοιας απασχόλησης.

- Με τον **N.3769/2009** ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη η Οδηγία 2004/113/ΕΚ για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες -στο δημόσιο, στον ευρύτερο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα.

A.2. ΣΥΝΤΑΓΜΑ- ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Ο **N.3896/2010** «Εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης – Εναρμόνιση της κείμενης νομοθεσίας με την Οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006 και άλλες συναφείς διατάξεις» τροποποιεί και αντικαθιστά το μέχρι σήμερα ισχύοντα Νόμο 3488/2006, ρυθμίζοντας θέματα σχετικά με την ισότητα των αμοιβών, την ίση μεταχείριση στα επαγγελματικά συστήματα κοινωνικής ασφάλισης, την ίση μεταχείριση σε σχέση με την πρόσβαση στην απασχόληση κ.ά.

- Στο **N.3094/2003** «Συνήγορος του Πολίτη και άλλες διατάξεις», προστέθηκε διάταξη η οποία όρισε τον ΣτΠ φορέα παρακολούθησης της εφαρμογής, στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών όσον αφορά στην πρόσβαση στην απασχόληση, στην επαγγελματική εκπαίδευση και ανέλιξη και στις συνθήκες εργασίας.

- **Με τις διατάξεις των π.δ. 176/1997 και 41/2003 ενσωματώθηκε η Οδηγία 92/85/ΕΟΚ, σχετικά με την εφαρμογή μέτρων που**

αποβλέπουν στη βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας κατά την εργασία των εγκύων, λεχώνων και γαλουχουσών εργαζομένων στην ελληνική έννομη τάξη.

- Με τις διατάξεις του **N.4075/2012** προσαρμόστηκε η εθνική μας νομοθεσία στις διατάξεις της Οδηγίας 2010/18/ΕΕ του Συμβουλίου της 8^{ης} Μαρτίου 2012, «σχετικά με την εφαρμογή της αναθεωρημένης συμφωνίας-πλαίσου για τη γονική άδεια [...]».

- Με τις διατάξεις του **N.3996/2011** αυξήθηκε το χρονικό διάστημα προστασίας από απόλυση των εργαζομένων γυναικών λόγω μητρότητας επεκτείνοντας την προστασία που ισχύει από την έναρξη της εγκυμοσύνης στους δέκα οκτώ μήνες μετά τον τοκετό, ή και για μεγαλύτερο διάστημα σε περίπτωση που υπάρχει πρόβλημα που οφείλεται στον τοκετό.

- Με το **N.4097/2012** «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών κατά την άσκηση αυτοτελούς επαγγελματικής δραστηριότητας» εναρμονίσθηκε η εθνική μας νομοθεσία με την Οδηγία 2010/41 /ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

- Με τον **N.3769/2009** ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη η Οδηγία 2004/113/ΕΚ για την εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών στην πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες -στο δημόσιο, στον ευρύτερο δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα.

➤ **Ανειλημμένες δράσεις για τη βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης**

-Οι κατά τόπο Επιθεωρήσεις Εργασίας του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε.) επιλαμβάνονται των καταγγελιών που αφορούν σε παραβιάσεις της αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ γυναικών και ανδρών στην απασχόληση και την εργασία, ή σε παραβιάσεις δικαιωμάτων εργαζομένων σε περίοδο προστασίας μητρότητας και ενημερώνουν άμεσα το Συνήγορο του Πολίτη.

-Ο ΣτΠ συνεργάζεται με την Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, το Υπουργείο Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας και με το Ινστιτούτο Επιμόρφωσης του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοί-

κτησης, ενώ συμμετέχει στο Equinet (European Network of Equality Bodies) ως ο εθνικός φορέας για θέματα ισότητας.

-Περαιτέρω, ο ΚΙΦ συνεργάζεται με την Ομάδα Νομοθεσίας για την Ιση Μεταχείριση της Γενικής Διεύθυνσης Δικαιοσύνης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (European Commission DG Justice Equal Treatment Legislation D.1).

Βάσει του Ευρωπαϊκού προγράμματος Progress- χρηματοδοτικό εργαλείο για την εκπόνηση και τον συντονισμό των πολιτικών της ΕΕ στους τομείς της Ισότητας των Φύλων και της Καταπολέμησης των Διακρίσεων, ο ΣτΠ συμμετέχει σε προγράμματα επιμόρφωσης των ειδικών επιστημόνων του ΚΙΦ στην Ευρωπαϊκή Ακαδημία Δικαίου (ERA).

Β. ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

Β.1. Αναβάθμιση της Επαγγελματικής Θέσης των Εργαζομένων, Αυτοαπασχολούμενων Γυναικών

ΣΚΟΠΟΣ	Αναβάθμιση/διατήρηση της εργασιακής θέσης των εργαζομένων, αυτοαπασχολούμενων γυναικών και ενίσχυση των προοπτικών εξέλιξης
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Το έργο απευθύνεται σε Φορείς ή ενώσεις ή συμπράξεις φορέων του δημοσίου τομέα ή του ιδιωτικού τομέα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, οι οποίες σύμφωνα με το καταστατικό σύστασής τους έχουν ως σκοπό τον σχεδιασμό ή/και την οργάνωση ή/και την υλοποίηση δράσεων συμβουλευτικής, mentoring, κατάρτισης, εκπαίδευσης και επιμόρφωσης εργαζομένων και αυτοαπασχολούμενων, καθώς και τη δυνατότητα εκτέλεσης αυτών των προγραμμάτων με ίδια μέσα, για την υποβολή προτάσεων έργων (πράξεων).
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	ΕΥΣΥΔΕ ΓΓΙΦ-ΥΠΕΣ – Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Προϋπολογισμός: 9.780.000 € - Εκτιμώμενος χρόνος ολοκλήρωσης: 31/12/2015

B.2. Προστασία της μητρότητας

ΣΚΟΠΟΣ	Ειδική Παροχή Προστασίας της Μητρότητας
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Ειδικές Επιδοματικές πολιτικές και καθεστώς αδειοδότησης
ΔΡΑΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ειδική άδεια προστασίας μητρότητας έξι (6) μηνών και καταβολή μηνιαίως ποσού ίσου με τον κατώτατο μισθό ▶ Ο ΟΑΕΔ καταβάλλει συμπληρωματικές παροχές μητρότητας στις εργαζόμενες γυναίκες με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου και οι οποίες είναι ασφαλισμένες για την ασθένεια στο ΙΚΑ. <p>*Το έτος 2012, έλαβαν την ειδική παροχή προστασίας της μητρότητας 24.973 δικαιούχοι ενώ για την ίδια παροχή καταβλήθηκε το ποσό των 34.947.144,80 €.</p>

B.3. Εναρμόνιση Οικογενειακής και Επαγγελματικής Ζωής

ΣΚΟΠΟΣ	Αύξηση της απασχόλησης και διατήρηση των γυναικών σε θέσεις εργασίας με ισότιμους όρους
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Ενίσχυση των γυναικών με την παροχή υπηρεσιών φροντίδας και φιλοξενίας βρεφών, νηπίων, παιδιών και εφήβων και ατόμων με Αναπηρία. Αμεσα ωφελούμενες της πράξης είναι γυναίκες εργαζόμενες με αυξημένες οικογενειακές υποχρεώσεις, οι οποίες επιθυμούν την επαγγελματική τους ανέλιξη αλλά και τη διατήρηση της απασχολησιμότητάς τους.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Ε.Τ.Α.Α.) Α.Ε.
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	Σε εξέλιξη είναι ο πέμπτος κύκλος της δράσης με προϋπολογισμό 146.000.000 € από τη τελευταία πρόσκληση και 25.000.000 € διαθέσιμα από την περσινή πρόσκληση. Για το 2013-2014 ο προϋπολογισμός ανέρχεται στα 179.000.000 ευρώ. Ετησίως ωφελούνται 23.600 μητέρες.

4.3. ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΛΟΓΩ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

A. ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

A.1. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

- Στα διεθνή νομικά κείμενα, τα οποία προστατεύουν ομάδες ή πρόσωπα έναντι των διακρίσεων έστω και όταν δεν αναφέρεται ρητά το κριτήριο του γενετήσιου προσανατολισμού, η προστασία κατοχυρώνεται στη γενική αρχή της απαγόρευσης των διακρίσεων, στο δικαίωμα της ανθρώπινης ελευθερίας και αξιοπρέπειας και στις αρχές της δίκαιης και ίσης μεταχείρισης που διασφαλίζουν τα κείμενα αυτά.

Τα κυριότερα γενικά κείμενα τα οποία αναφέρονται στην απαγόρευση των διακρίσεων και στην ίση μεταχείριση έχουν ήδη παρατεθεί (ανωτέρω κεφ. 4, σελ. σελ. 64 επόμ.).

- Τα κυριότερα **ειδικά διεθνή κείμενα** σχετικά με τη προστασία των δικαιωμάτων των Λεσβιών, Ομοφυλόφιλων, Αμφιφυλόφιλων και Τρανσέξουαλ (ΛΟΑΤ) είναι:

- Η Σύσταση CM/Rec(2010)5 της Επιτροπής των Υπουργών των Κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης, περί μέτρων για την καταπολέμηση των διακρίσεων για λόγους σεξουαλικού προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου, η οποία υιοθετήθηκε από την Επιτροπή Υπουργών στις 31 Μαρτίου 2010.

Στο κείμενο αυτό υπενθυμίζεται ότι τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι οικουμενικά, εφαρμόζονται για όλα τα άτομα και εγγυώνται την ίση αξιοπρέπεια όλων των ανθρώπων κατά την απόλαυση των δικαιωμάτων και ελευθεριών τους χωρίς διακρίσεις για λόγους όπως το φύλο, η φυλή, το χρώμα, η γλώσσα, οι πολιτικές ή άλλες πεποιθήσεις, η εθνική ή κοινωνική καταγωγή, η ιδιοκτησία, η γέννηση ή άλλη κατάσταση, σύμφωνα με την Σύμβαση για την Προστασία των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών και τα πρωτόκολλά της.

Όσον αφορά στην ταυτότητα φύλου, επισημαίνεται το κείμενο του Τόμας Χάμαρμπεργκ, πρώην Επιτρόπου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Συμβουλίου της Ευρώπης σχετικά με τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και την Ταυτότητα Φύλου¹.

- Η Απόφαση της 17ης Ιουνίου 2011/19 του ΟΗΕ –Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων- η οποία υποστηρίχθηκε ομόφωνα από τα κράτη της ΕΕ, σχετικά με τα μέτρα δράσης για την αναγνώριση και προστασία των δικαιωμάτων ΛΟΑΤ παγκοσμίως.

A.2. ΣΥΝΤΑΓΜΑ- ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Στο ελληνικό Σύνταγμα η απαγόρευση των διακρίσεων και ο σεβασμός των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών κατοχυρώνονται ιδίως στα άρθρα 2 παρ. 1 (σεβασμός και προστασία της αξίας του ανθρώπου), 4 παρ. 1 (ισότητα ενώπιον του νόμου), 5 παρ. 2 (προστασία της ζωής, της τιμής και ελευθερίας), 20 παρ. 1 (δικαίωμα παροχής έννομης προστασίας), 25 παρ. 1 (ανεμπόδιστη άσκηση ατομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων σε σχέση με το Κράτος και στις σχέσεις μεταξύ ιδιωτών).

Περαιτέρω το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο στην **Ελλάδα** ακολουθεί τις υποχρεώσεις και προσαρμόζεται προς τις νομικές δεσμεύσεις των διεθνών –κυρίως ευρωπαϊκών – οργανισμών (Ν. 3304/2005: Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού). Σκοπός του νόμου είναι η θέσπιση του γενικού πλαισίου ρυθμίσεως για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής καθώς και για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή **γενετήσιου προσανατολισμού** στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας, σύμφωνα με τις οδηγίες 2000/43/ΕΚ του Συμβουλίου της 29ης Ιουνίου 2000 και 2000/78/ΕΚ του Συμβουλίου της 27ης Νοεμβρίου 2000, ώστε να διασφαλίζεται η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

¹ <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1476365>

Στο Άρθρο 16 του νόμου αυτού, προβλέπονται:

Ποινικές κυρώσεις : «1. Οποιος παραβιάζει την κατά τον παρόντα νόμο απαγόρευση της διακριτικής μεταχείρισης για λόγους εθνοτικής ή φυλετικής καταγωγής ή θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, κατά τη συναλλακτική διάθεση αγαθών ή προσφορά υπηρεσιών στο κοινό τιμωρείται με φυλάκιση έξι (6) μηνών μέχρι τριών (3) ετών και με χρηματική ποινή χιλίων(1000) έως πέντε χιλιάδων(5000) ευρώ.

- Η έννοια της ταυτότητας φύλου στην ελληνική έννομη τάξη αποτυπώνεται ήδη σε νομικό κείμενο και δη στον Ποινικό Κώδικα. Συγκεκριμένα με τον νόμο 4139/2013 (άρθρο 66) τροποποιήθηκε η παρ. 3 του άρθρου 79 ΠΚ «δικαστική επιμέτρηση της ποινής», η οποία ορίζει ότι:

«Η τέλεση της πράξης από μίσος προκαλούμενο λόγω της φυλής, του χρώματος, της θρησκείας, των γενεαλογικών καταβολών, της εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής ή του σεξουαλικού προσανατολισμού ή της ταυτότητας φύλου του παθόντος συνιστά επιβαρυντική περίσταση και η ποινή δεν αναστέλλεται.»

Αξίζει επίσης να αναφερθεί και ο νόμος 3896/2010, ο οποίος ενσωμάτωσε την Ευρωπαϊκή Οδηγία 2006/64/ΕΕ. Στον νόμο αυτό αναφέρεται ρητά ότι οι διακρίσεις λόγω ταυτότητας φύλου εμπίπτουν στις διακρίσεις λόγω φύλου και προστατεύονται με τις ίδιες διατάξεις.

Αρμόδια Αρχή για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω ταυτότητας φύλου είναι ο Κύκλος Ισότητας των Φύλων του Συνηγόρου του Πολίτη.

► ΥΠΑΡΧΟΥΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Στην Ελλάδα παρόλο που δεν υπάρχει ειδική νομοθεσία για θέματα κατάστασης ατόμων ΛΟΑΤ, από την διοικητική πρακτική και την νομολογία των δικαστηρίων αναγνωρίζονται ορισμένα ειδικά δικαιώματα.

Έτσι π.χ. τα άτομα που έχουν προβεί σε αλλαγή φύλου δικαιούνται

να ζητήσουν τη διόρθωση της ληξιαρχικής πράξης γέννησής τους, ως προς το φύλο και το κύριο όνομα, με αίτησή τους προς το αρμόδιο Μονομελές Πρωτοδικείο, η οποία εκδικάζεται κατά τη διαδικασία της εκουσίας δικαιοδοσίας του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας (άρθρα 739 επ. και 782 παρ. 3). Κατά την πάγια νομολογία των εθνικών δικαστηρίων οι αιτήσεις αυτές γίνονται δεκτές κατ' ουσία. Γενικά δε οι δικαστικές αποφάσεις που διορθώνουν στοιχεία της ληξιαρχικής πράξης γέννησης, είναι, σύμφωνα με τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, δεσμευτικές για τη διοίκηση.

- Στην Ελλάδα λειτουργούν αρκετές ΛΟΑΤ οργανώσεις και σωματεία. Οι δημόσιες συναθροίσεις και εκδηλώσεις δεν απαγορεύονται, ενώ οι πρόσφατες ετήσιες εκδηλώσεις gay pride στην Αθήνα και Θεσσαλονίκη διοργανώθηκαν και με την συμμετοχή της τοπικής αυτοδιοίκησης.

- Τον Δεκέμβριο του 2004, η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου δημοσιοποίησε απόφαση - γνωμάτευση της ολομέλειάς της για ζητήματα σχετικά με τις διακρίσεις σε βάρος σεξουαλικών μειονοτήτων στην Ελλάδα (μετά από αίτημα του ελληνικού τμήματος της Διεθνούς Αμνηστίας), η οποία περιέχει συγκεκριμένες προτάσεις:

Η ΕΕΔΑ υποστηρίζει την νομική αναγνώριση της πραγματικής συμβιωτικής σχέσης μεταξύ ατόμων του ίδιου φύλου, ούτως ώστε να αρθούν οι δυσμενείς διακρίσεις σε βάρος τους σε κληρονομικό, φορολογικό, ασφαλιστικό, υγειονομικό, συνταξιοδοτικό, προνοιακό και εργασιακό επίπεδο.

- Αξίζει να σημειωθεί ότι το ΕΔΔΑ, έχει κατ' επανάληψη κρίνει ότι οι περιπτώσεις διακριτικής μεταχείρισης εις βάρος ατόμων ΛΟΑΤ στην κοινωνική ζωή, παραβιάζουν αντίστοιχα άρθρα της Σύμβασης της ΕΣΔΑ.

► ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

Από 1 Αυγούστου 2012 έχει τεθεί σε πιλοτική λειτουργία η Τηλεφωνική Γραμμή Υποστήριξης για ΛΟΑΤ- LGBT (*lesbian, gay, bisexual,*

transgender) νέους και νέες και με αριθμό **1528** και απευθύνεται σε άτομα με διαφορετικό σεξουαλικό προσανατολισμό ή/και ταυτότητα φύλου, στις οικογένειές τους αλλά και στους εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων.

Καλώντας το 1528, οι νέοι και οι νέες με διαφορετικό σεξουαλικό προσανατολισμό ή/και ταυτότητα φύλου, οι οικογένειές τους, αλλά και οι εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων, λαμβάνουν ολοκληρωμένη ειδική συμβουλευτική ενημέρωση και ψυχολογική υποστήριξη αναφορικά με την αποδοχή της σεξουαλικής διαφορετικότητας και την ορθή διαχείριση περιστατικών αρνητικής διάκρισης σε σχέση με τον διαφορετικό σεξουαλικό προσανατολισμό και την ταυτότητα, στην οικογένεια, στο σχολείο, στο πανεπιστήμιο και στον εργασιακό χώρο.

Η γραμμή υποστήριξης είναι μία πρωτοβουλία της ΟΛΚΕ και της ΓΓΝΓ και δημιουργήθηκε στα πλαίσια της πολιτικής της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς για την καταπολέμηση των κοινωνικών διακρίσεων και του σχετικού προγράμματός της «Ζούμε όπως κι Εσύ».

5. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΕΚΦΡΑΣΗΣ - ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

A. ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

A.1. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

-Η ελευθερία της έκφρασης και της λήψης ή μετάδοσης πληροφοριών ή ιδεών κατοχυρώνεται, ιδίως, στο άρθρο 10 της ΕΣΔΑ και στο άρθρο 19 του Διεθνούς Συμφώνου του ΟΗΕ για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα (ν. 2462/1997).

A.2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατοχυρώνεται, μεταξύ άλλων, η ελευθερία της έκφρασης και της πληροφόρησης (άρθρο 11), έχει δε εκδοθεί σημαντικός αριθμός συναφών Οδηγιών.

A.3. ΣΥΝΤΑΓΜΑ- ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

-Το δικαίωμα στην πληροφόρηση εμπίπτει στο πεδίο προστασίας των διατάξεων του άρθρου 5 παρ. 1 του Συντάγματος, που κατοχυρώνει το δικαίωμα της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας (σε συνδυασμό και με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ.1) και της συμμετοχής στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας, των διατάξεων του άρθρου 14 παρ.1, που κατοχυρώνει την ελευθερία της έκφρασης, και των διατάξεων του άρθρου 5^Α, που αναγνωρίζει το δικαίωμα στην πληροφόρηση.

-Το δικαίωμα στην πληροφόρηση καθιερώνεται πλέον ρητά στην διάταξη του νέου άρθρου 5^Α παρ. 1 του Συντάγματος ως ατομικό δικαίωμα, υπό την επιφύλαξη του νόμου, με τον οποίο μπορούν να επιβληθούν περιορισμοί. Με την παρ. 2 του άρθρου 5^Α του Συντάγματος, θεσπίζεται το δικαίωμα «συμμετοχής στην Κοινωνία της Πληροφορίας» και η υποχρέωση του Κράτους να διευκολύνει την πρόσβαση στις πληροφορίες που διακινούνται ηλεκτρονικά καθώς και την παραγωγή, ανταλλαγή και διάδοσή τους.

Β. ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ**Β.1. «Ανάπτυξη Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Περιεχομένου Δικτυακών Τόπων και Παροχή Διαδικτυακής Τηλεόρασης και Διαδραστικών Υπηρεσιών Χρήστη»**

ΣΚΟΠΟΣ	Συλλογή, αποτύπωση και αξιοποίηση στοιχείων αναγόμενων στο φάσμα της αδιάλειπτης ενημέρωσης των Ελλήνων πολιτών, μέσα από τη διασφάλιση της πολυφωνίας και της ελεύθερης διακίνησης της πληροφορίας.
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<p>- Ηλεκτρονική καταχώρηση και πολυκαναλική διάθεση πολυμεσικού περιεχομένου και προηγμένων υπηρεσιών, που αφορούν στους τομείς ευθύνης και δραστηριότητας της Γενικής Γραμματείας Μέσων Ενημέρωσης – Γενικής Γραμματείας Ενημέρωσης και Επικοινωνίας.</p> <p>- Ανάπτυξη ενός κατάλληλα δομημένου και οργανωμένου ενιαίου Διαδικτυακού Τύπου (ΔΤ) για κάθε Γραφείο Τύπου και Επικοινωνίας Εξωτερικού (ΓΤΕΕ) και ενός ολοκληρωμένου συστήματος παραγωγής, επεξεργασίας και προβολής περιεχομένου, ώστε οι προσφερόμενες υπηρεσίες και το πολυμεσικό περιεχόμενο να προσαρμόζονται δυναμικά στις απαιτήσεις των νέων τεχνολογιών και για τριάντα τέσσερα (34) Γραφεία Τύπου και Επικοινωνίας Εξωτερικού.</p> <p>*Το έργο διαιρείται σε τρεις Λειτουργικές Ενότητες. Αποτέλεσμα των τριών (3) Λειτουργικών Ενοτήτων είναι η διευκόλυνση και η υποστήριξη της καλύτερης περιγραφής και κατανομής των απαραίτητων ενεργειών και δράσεων που απαιτούνται για την επιτυχή υλοποίηση και διαχείρισή του.</p>
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Γενική Γραμματεία Μέσων Ενημέρωσης – Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης και Επικοινωνίας
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Εκτιμώμενος χρόνος υλοποίησης: τέλος 2014- Προϋπολογισμός 649.940,00 ευρώ.

6. ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ

6.1. ΣΩΜΑΤΙΚΗ ΥΓΕΙΑ

Σύμφωνα με τον ορισμό που διατυπώθηκε στο Προοίμιο του Καταστατικού του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, «Υγεία είναι η κατάσταση πλήρους σωματικής, ψυχικής και κοινωνικής ευεξίας και όχι μόνο η απολύτρωση από ασθένεια και αναπηρία». Με τον ορισμό αυτό αναγνωρίζονται δύο παράμετροι που οριοθετούν την υγεία: η παράμετρος της απουσίας της αρρώστιας και η παράμετρος της ευεξίας.

Η Προαγωγή της Υγείας, σύμφωνα με τη Διακήρυξη της Οτάβας του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (1986), είναι η διαδικασία μέσα από την οποία τα άτομα γίνονται ικανά να αναπτύξουν τον έλεγχο πάνω στην υγεία τους και να τη βελτιώσουν.

Η υγεία θα πρέπει να θεωρείται συντελεστής της καθημερινής ζωής και όχι αυτοσκοπός. Είναι συνεπώς μια θετική έννοια που δίνει έμφαση στις κοινωνικές και προσωπικές δυνατότητες. Δηλαδή, η έννοια της θετικής υγείας αντανακλά την κατάσταση που αποκαλείται «ενδυνάμωση» (empowerment).

Η αντίληψη της θετικής υγείας παραπέμπει στην έννοια της ψυχικής και κοινωνικής ευεξίας, αφού χωρίς ψυχική ισορροπία και το κατάλληλο υποστηρικτικό κοινωνικό περιβάλλον, η ενδυνάμωση δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί.

Η κοινωνική ευεξία όμως δεν κατοχυρώνεται μόνον από τη δυνατότητα του ατόμου να ανταποκριθεί στις προκλήσεις του κοινωνικού του περιβάλλοντος, αλλά και από τις υπάρχουσες κοινωνικές δομές, από τον ρόλο που αυτές διαδραματίζουν στη στήριξη και την προστασία του ατόμου, καθώς και από τις δυνατότητες που παρέχουν για την προσωπική του ολοκλήρωση και ευτυχία.

A. ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

A.1. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Σε επίπεδο διεθνούς δικαίου, η προστασία του δικαιώματος στην υγεία κατοχυρώνεται ιδίως στο «Διεθνές Σύμφωνο, για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Μορφωτικά Δικαιώματα» (άρθρο 12), που κυρώθηκε από τη χώρα μας με το Ν.1532/1985, όπου αναγνωρίζεται μεταξύ άλλων το δικαίωμα κάθε προσώπου να απολαμβάνει την καλύτερη δυνατή σωματική και ψυχική υγεία και η λήψη μέτρων από τα συμβαλλόμενα κράτη για την πλήρη άσκηση του δικαιώματος. Επισημαίνονται, εξάλλου, τα άρθρα 24 της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού, 12 της Σύμβασης για την Εξάλειψη Όλων των Μορφών Διακρίσεων κατά των Γυναικών και 25 της Σύμβασης για τα δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία.

A.2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Σε κοινοτικό επίπεδο, το άρθρο 35 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προβλέπει το δικαίωμα πρόσβασης κάθε προσώπου σε ποιοτικές υπηρεσίες υγείας, ενώ καθιερώνεται παράλληλα η υποχρέωση κάθε κράτους για την προστασία αυτού του δικαιώματος.

A.3. ΣΥΝΤΑΓΜΑ- ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Στο Σύνταγμα στο άρθρο 5 παρ.5 κατοχυρώνεται το ατομικό δικαίωμα στην υγεία: «Καθένας έχει δικαίωμα στην προστασία της υγείας και της γενετικής του ταυτότητας», ενώ στο άρθρο 21 παρ. 3 καθιερώνεται το κοινωνικό δικαίωμα στην υγεία, καθώς προβλέπεται υποχρέωση του κράτους να μεριμνά για την υγεία των πολιτών και να παίρνει ειδικά μέτρα για την προστασία της νεότητας του γήρατος, της αναπηρίας καθώς και για την περίθαλψη των απόρων.

Β. ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ**Β.1. Προσβασιμότητα των πολιτών σε υπηρεσίες υγειονομική περίθαλψης στο πλαίσιο της διασυνοριακής περίθαλψης**

ΣΚΟΠΟΣ	Ελεύθερη κίνηση των ασθενών στο χώρο της Ε.Ε. και διευκόλυνση της πρόσβασής τους σε ασφαλή και υψηλής ποιότητας διασυνοριακή υγειονομική περίθαλψη
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Εναρμόνιση του εθνικού δικαίου με την Οδηγία 2011/24/ΕΕ, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 9ης Μαρτίου 2011 «Περί εφαρμογής των δικαιωμάτων των ασθενών στο πλαίσιο της διασυνοριακής υγειονομικής περίθαλψης» (L 88/45/4-4-2011). Το πεδίο εφαρμογής της εκτείνεται σε κάθε είδους παροχή υγειονομικής περίθαλψης και κατοχυρώνει τα δικαιώματα του ασθενούς στο πλαίσιο της διασυνοριακής περίθαλψης.
ΔΡΑΣΗ	Κατόπιν επεξεργασίας της Οδηγίας από αρμόδια Επιτροπή του Υπουργείου Υγείας, ψηφίστηκε από τη Βουλή το σχέδιο νόμου για την ενσωμάτωση της Οδηγίας στην εθνική νομοθεσία, και λαμβάνονται υπόψη οι ακόλουθοι άξονες-δράσεις : <ul style="list-style-type: none"> ▶ Δημιουργία Εθνικών Προτύπων παροχής υγειονομικής περίθαλψης και κριτηρίων πλήρωσης αυτών ▶ Κατευθυντήριες οδηγίες και σχετική εκπαίδευση για την πλήρωση των κριτηρίων ▶ Δημιουργία μηχανισμού παρακολούθησης, συμμόρφωσης και αξιολόγησης των παρόχων υπηρεσιών υγείας , καθώς και σύστημα ενημέρωσης του κοινού ▶ Εθνική στρατηγική για την σταδιακή προσαρμογή των Φορέων.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Υγείας

6.2. ΨΥΧΙΚΗ ΥΓΕΙΑ

Α. ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

Α.1. Προάσπιση των δικαιωμάτων των ψυχικά ασθενών

ΣΚΟΠΟΣ	Προάσπιση των δικαιωμάτων των ψυχικά ασθενών μέσα από την ολοκλήρωση της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης
ΔΡΑΣΕΙΣ	<p>Το Σύμφωνο Andor-Λυκουρέντζου με το οποίο επικαιροποιείται το Σύμφωνο Spidla-Αβραμόπουλου -αποβλέπει στην ενίσχυση της Ψυχιατρικής Μεταρρύθμισης ώστε το σύστημα Ψυχικής Υγείας στην Ελλάδα να καταστεί λειτουργικό, βιώσιμο και αποτελεσματικό, με προδιαγραφές και πρότυπα λειτουργίας, που θα εστιάζουν στην εξατομικευμένη υποστήριξη των ωφελομένων με έμφαση στις πραγματικές τους ανάγκες</p> <p>Ειδικότερα, προβλέπεται:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Ολοκλήρωση της κατάργησης των εναπομεινάντων αμιγώς Ψυχιατρικών νοσοκομείων και η προώθηση της από-ασυλοποίησης. ▶ Συνέχιση της χρηματοδότησης των νέων μονάδων ψυχικής υγείας και στελέχωσή τους από το προσωπικό των καταργηθέντων ψυχιατρικών νοσοκομείων. ▶ Τακτική και επαρκής χρηματοδότηση των φορέων ιδιωτικού δικαίου μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, στους οποίους έχει εκχωρηθεί η λειτουργία μονάδων ψυχικής υγείας. ▶ Θεσμοθέτηση έως 30/6/2015 ενός σταθερού συστήματος εθνικής χρηματοδότησης των δομών ψυχικής υγείας. ▶ Καθιέρωση ενός συστήματος παροχής υπηρεσιών ψυχικής υγείας το οποίο θα βασίζεται: <ul style="list-style-type: none"> - Στην κοστολόγηση των παρεχόμενων υπηρεσιών ανά ωφελούμενο και τύπο μονάδας. - Στην παροχή υπηρεσιών ψυχικής υγείας από πιστοποιημένες και αδειοδοτημένες μονάδες ν.π.ι.δ.

	<ul style="list-style-type: none"> - Στην ανάπτυξη και ενίσχυση της ομαλής λειτουργίας των Κοινωνικών Συνεταιρισμών Περιορισμένης Ευθύνης (ΚοιΣΠΕ). - Στην καθιέρωση ενός δυναμικού συστήματος παρακολούθησης της εφαρμογής της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης εντός του Υπουργείου Υγείας. - Στην ανάθεση της αξιολόγησης του συνόλου της πορείας της ψυχιατρικής μεταρρύθμισης σε Ανεξάρτητο Αξιολογητή. ▶ Σύνδεση της προόδου των μεταρρυθμίσεων όπως περιγράφεται στο Μνημόνιο και αναλύεται στο Σχέδιο Δράσης που το συνοδεύει, με τη χρηματοδοτική συνδρομή του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (Ε.Κ.Τ.), μέχρι το τέλος του 2015. <p>Νομοθετική πρωτοβουλία του Υπουργείου Υγείας για την αύξηση της αυτοεκπροσώπησης των ψυχικά ασθενών και των οικογενειών. τους στις Τομεακές Επιτροπές Ψυχικής Υγείας</p>
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Υγείας
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Υλοποίηση με τη χρηματοδοτική συνδρομή του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (Ε.Κ.Τ.), με χρονοδιάγραμμα μέχρι το τέλος του 2015.

6.3. ΦΟΡΕΙΣ HIV

A. ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

A.1. Περιορισμός εξάπλωσης της ασθένειας του AIDS ανάμεσα σε Χρήστες Ενδοφλέβιων Ναρκωτικών

ΣΚΟΠΟΣ	Η αντιμετώπιση του επιπολασμού του ιού HIV και της Ηπατίτιδας Β και C μεταξύ των χρηστών ενδοφλέβιων ναρκωτικών ουσιών.
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Για την καταπολέμηση του στίγματος HIV/AIDS και την πρόληψη εξάπλωσης της ασθένειας στόχος είναι η άμεση υλοποίηση ενημερωτικών δράσεων και η διανομή υλικού (όπως προφυλακτικά και σύριγγες) σε χρήστες ενδοφλέβιων ουσιών.

ΔΡΑΣΗ Ι	<p>Το Υπουργείο Υγείας, σε συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς (ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ., Ο.ΚΑ.ΝΑ., ΚΕΘΕΑ, 18 ΑΝΩ, ΑΡΓΩ, Κέντρα Πρόληψης του ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ κ.α.) και ΜΚΟ (ACTUP HELLAS, HelMSIC, ΕΕΜΑΑ, ΘΕΤΙΚΗ ΦΩΝΗ, ΚΕΝΤΡΟ ΖΩΗΣ, PRAXIS, ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΘΕΡΑΠΕΥΟΜΕΝΩΝ ΟΚΑΝΑ) εκπόνησε Σχέδιο Δράσης για την Αντιμετώπιση της Επιδημίας HIV/AIDS στους Χρήστες Ενδοφλέβιων Ναρκωτικών στο Κέντρο της Αθήνας και σε όλη την Ελλάδα, το οποίο έχει αναρτηθεί στο πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ με ΑΔΑ (ΒΕΖΖΘ-Λ1Β).</p> <p>Το συγκεκριμένο Σχέδιο Δράσης απευθύνεται σε όλους τους ευάλωτους πληθυσμούς χρηστών ενδοφλέβιων ναρκωτικών και σε αυτό περιλαμβάνονται δράσεις πρόληψης, κοινωνικής επανένταξης των εξαρτημένων ατόμων, εκπαίδευσης των επαγγελματιών υγείας και των εθελοντών street workers, καθώς και ενημέρωσης του γενικού πληθυσμού.</p>
ΔΡΑΣΗ ΙΙ	<p>Κινητές Μονάδες Πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης και ψυχοκοινωνικής στήριξης σε χρήστες ενδοφλέβιων Ναρκωτικών ουσιών.</p> <p>Συνολικά έχουν ενεργοποιηθεί τρεις κινητές μονάδες στο κέντρο της Αθήνας, οι οποίες διανέμουν αποστειρωμένο υλικό σε ενεργούς χρήστες ενδοφλέβιων ναρκωτικών. Στόχος είναι η καταγραφή, πρόωπη διάγνωση και αντιμετώπιση προβλημάτων υγείας σε πληθυσμιακές ομάδες (κυρίως ενεργούς χρήστες ενδοφλέβιων ναρκωτικών που έχουν πολλαπλές ευπάθειες π.χ. άστεγοι), που έχουν αδυναμία πρόσβασης σε υπηρεσίες υγείας. Τα διεπιστημονικά κλιμάκια του ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. αποβλέπουν στη διασφάλιση της υγείας των ομάδων - στόχων, την πρόωπη ανίχνευση επιδημιών, τη διακοπή της αλυσίδας μετάδοσης των λοιμωδών νοσημάτων στους χρήστες (κυρίως της HIV λοίμωξης και των Ηπατιτίδων) και κατ' επέκταση τη διασφάλιση της δημόσιας υγείας στη χώρα μας.</p>
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	<p>Το εν λόγω πρόγραμμα υλοποιείται καθ' όλη τη διάρκεια του τρέχοντος έτους (2013) από το ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. – Τμήμα Παρεμβάσεων στη Κοινότητα, από τον προϋπολογισμό του και υπό την αιγίδα του Υπουργείου Υγείας.</p>

ΔΡΑΣΗ ΙΙΙ	<p>Πρόγραμμα δρόμου ελεύθερης διανομής ενέσιμου και περιφερειακού υλικού σε χρήστες ενδοφλέβιων Ναρκωτικών (ΧΕΝ) ουσιών.</p> <p>Υλοποίηση προγράμματος δρόμου με ομάδα - στόχο τους χρήστες ενδοφλέβιων ουσιών στο Κέντρο της Αθήνας.</p> <p>Σκοπός είναι η αντιμετώπιση του επιπολασμού του ιού HIV και της Ηπατίτιδας Β και C στους ΧΕΝ.</p>
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	<p>Το πρόγραμμα σχεδιάζεται και υλοποιείται καθ' όλη τη διάρκεια του 2013 από το ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. - Τμήμα Παρεμβάσεων στη Κοινότητα - Γραφείο Αγωγής Υγείας και Ενημέρωσης Κοινού, υπό την αιγίδα του Υπουργείου Υγείας.</p>

Α.2. Αντιμετώπιση των ασθενών του ιού HIV- Δομή Φιλοξενίας Απορων Ενήλικων Οροθετικών

ΣΚΟΠΟΣ	Στέγαση άπορων ενήλικων οροθετικών
ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	<p>Οι άστεγοι ενήλικες με HIV, λόγω της υγείας τους και της κοινωνικό-οικονομικής τους κατάστασης ζουν σε ακατάλληλες συνθήκες για την προσωπική υγεία και ασφάλεια τους, γεγονός που καθιστά επιτακτική την ανάγκη δημιουργίας προστατευόμενων δομών, με σκοπό τη φιλοξενία αστέγων ενηλίκων με HIV λοίμωξη.</p>
ΔΡΑΣΗ	<p>Η Δομή Φιλοξενίας Απορων Ενήλικων Οροθετικών λειτουργεί ήδη από το 2009 και αποτελεί μια ενδιάμεση στεγαστική δομή, η οποία δίνει προτεραιότητα σε αστέγους οροθετικούς ενήλικες που ζουν μόνοι ή σε μονογονεϊκές οικογένειες και οι οποίοι δεν έχουν δυνατότητα κατάλληλης στέγασης.</p>
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	<p>Το εν λόγω πρόγραμμα σχεδιάζεται και υλοποιείται από το ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. - Τμήμα Παρεμβάσεων στη Κοινότητα με ίδιους πόρους και ιδιωτική χρηματοδότηση υπό την αιγίδα του Υπουργείου Υγείας</p>
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	<p>Το προσωπικό αξιολογεί την ανάπτυξη ικανοτήτων των ενοίκων, την κοινωνική επανένταξη και την ενεργό συμμετοχή τους σε δραστηριότητες.</p>

Α.3. Πρόληψη, αντιμετώπιση και ψυχοκοινωνική αποκατάσταση εκδιδόμενων ατόμων που διαβιούν στη κοινότητα με τη δημιουργία Κέντρου Ημέρας για Εκδιδόμενα Ατομα με πολλαπλές ευπάθειες

ΣΚΟΠΟΣ	<p>Πρόληψη, αντιμετώπιση και ψυχοκοινωνική αποκατάσταση εκδιδόμενων ατόμων που διαβιούν στη κοινότητα και ενδέχεται να emπίπτουν σε πολλαπλές ευπάθειες (λ.χ.: χρήση εξαρτησιογόνων ουσιών, οροθετικότητα) ή να ανήκουν παράλληλα σε ευπαθείς ομάδες (θύματα αναγκαστικής πορνείας, μετανάστες, άστεγοι κ.ά.).</p> <p>Καλλιέργεια και βελτίωση των κοινωνικών και ατομικών δεξιοτήτων των ωφελούμενων.</p> <p>Αρση του κοινωνικού αποκλεισμού και της περιθωριοποίησης</p>
ΔΡΑΣΗ	<p>Υπόεργο «Σχεδιασμός, Οργάνωση και Λειτουργία Κέντρου Ημέρας». Παρεχόμενες υπηρεσίες:</p> <p>Συμβουλευτικές και Ψυχοθεραπευτικές παρεμβάσεις σε επίπεδο ατόμου και ομάδας.</p> <p>Ψυχιατρική εκτίμηση περιστατικών.</p> <p>Εκπαιδευτικές και Κοινωνικές δραστηριότητες,</p> <p>Ψυχαγωγικές Δραστηριότητες.</p> <p>Ελαφριά σίτιση και εστίαση των ωφελουμένων.</p> <p>Ολιγόωρη κατάκλιση σε ειδικά διαμορφωμένους χώρους</p> <p>Συμμετοχή του ωφελούμενου σε συναντήσεις για τη διαγνωστική εκτίμηση των αναγκών τους.</p> <p>Δικτύωση Υπηρεσιών και δημιουργία ενός εύκολα προσβάσιμου πλαισίου στήριξης.</p> <p>Συμμετοχή των ιδίων των ωφελουμένων σε εθελοντική εργασία, Υπηρεσίες πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης και υπηρεσίες πρόληψης.</p>
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	<p>Το εν λόγω πρόγραμμα σχεδιάζεται και υλοποιείται από το ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ. - Τμήμα Παρεμβάσεων στη Κοινότητα, στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2007-2013, Ε. Π. «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού 2007 - 2013», για διάρκεια 27 μηνών υπό την αιγίδα του Υπουργείου Υγείας.</p> <p>Το έργο θα αξιολογηθεί τόσο εσωτερικά, όσο και από εξωτερικό αξιολογητή.</p>

6.4. ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΟΙ

Α. ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

Α.1. Θεραπεία, υποστήριξη και ένταξη εξαρτημένων ατόμων

ΣΚΟΠΟΣ	<p>Προστασία του δικαιώματος στη θεραπεία και την ένταξη εξαρτημένων ατόμων που βρίσκονται σε αποκλεισμό ή σε κίνδυνο αποκλεισμού.</p> <p>Τα προγράμματα απευθύνονται στο γενικό πληθυσμό καθώς και σε εξειδικευμένες ομάδες όπως έφηβοι, μετανάστες και κρατούμενοι.</p>
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ/ ΔΡΑΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Θεραπεία απεξάρτησης από τη χρήση παρανόμων και νομίμων ψυχοδραστικών ουσιών. ▶ Υποστήριξη για την αντιμετώπιση προβλημάτων εθισμού από ψυχοδραστικές ουσίες ▶ Συστηματική υποστήριξη για τη βελτίωση της σωματικής και ψυχικής υγείας ▶ Συστηματική υποστήριξη για την αντιμετώπιση προβλημάτων που σχετίζονται με την διάπραξη ποινικών αδικημάτων ▶ Βελτίωση των συνθηκών για την αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού ▶ Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την ένταξη στην αγορά εργασίας ▶ Επαγγελματική κατάρτιση ▶ Προσωπική ανάπτυξη
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	<p>ΚΕΘΕΑ μέσω Θεραπευτικών Προγραμμάτων (ειδικότερα ΚΕΘΕΑ ΙΘΑΚΗ, ΚΕΘΕΑ ΚΙΒΩΤΟΣ, ΝΟΣΤΟΣ-ΕΞΑΝΤΑΣ, ΚΕΘΕΑ ΔΙΑΒΑΣΗ, ΚΕΘΕΑ ΠΙΛΟΤΟΣ, ΚΕΘΕΑ ΟΞΥΓΟΝΟ, ΚΕΘΕΑ ΕΞΟΔΟΣ, ΚΕΘΕΑ ΗΠΕΙΡΟΥ, ΚΕΘΕΑ ΑΡΙΑΔΝΗ, ΚΕΘΕΑ ΚΥΤΤΑΡΟ, ΚΕΘΕΑ ΑΛΦΑ, ΚΕΘΕΑ ΕΞΕΛΙΞΙΣ).</p>
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	<p>Στα προγράμματα του ΚΕΘΕΑ στη διάρκεια ενός χρόνου συμμετέχουν σε προγράμματα απεξάρτησης 4.000 ενήλικες εξαρτημένοι.</p> <p>Παράλληλα συμμετέχουν περισσότερα από 6.500 άτομα, μέλη των οικογενειών ατόμων που βρίσκονται σε διαδικασία θεραπείας απεξάρτησης ή σε φάση προετοιμασίας για την ένταξής τους σε πρόγραμμα.</p>

Α.2. Πιλοτικό Πρόγραμμα Θεραπευτικής Αντιμετώπισης Κρατούμενων Εξαρτημένων Χρηστών

ΣΚΟΠΟΣ	Πιλοτικό Πρόγραμμα Θεραπευτικής Αντιμετώπισης Εξαρτημένων Χρηστών στα Καταστήματα Κράτησης Κορυδαλλού και Πάτρας
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Οι κρατούμενοι χρήστες ουσιών δικαιούνται την ίδια ποιότητα υγειονομικής φροντίδας που παρέχεται και στους μη-φυλακισμένους χρήστες ουσιών, αναφορικά με τη συντήρηση και τη μείωση της βλάβης από τη χρήση ουσιών. Η εφαρμογή προγραμμάτων αντιμετώπισης των εξαρτημένων χρηστών στο ιδιαίτερο περιβάλλον των σωφρονιστικών καταστημάτων των φυλακών Κορυδαλλού και Πάτρας, στοχεύει στην μείωση της χρήσης ουσιών, της υποτροπής, των επικινδύνων συμπεριφορών σε σχέση με τη χρήση ουσιών και τη συνακόλουθη μείωση της εξάπλωσης μολυσματικών ασθενειών και της παραβατικής συμπεριφοράς των πασχόντων κρατούμενων. Επιπρόσθετα, η απεξάρτηση κατά τη διάρκεια έκτισης της ποινής ενισχύει τη δυνατότητα κοινωνικής επανένταξης μετά την αποφυλάκιση. Οι ωφελούμενοι του προγράμματος ανέρχονται συνολικά στα 300 άτομα (200 άτομα στην Αθήνα και 100 άτομα στην Πάτρα).
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Οργανισμός κατά των Ναρκωτικών
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Μέσω της πράξης θα δημιουργηθούν πιλοτικά προγράμματα θεραπευτικής αντιμετώπισης των εξαρτημένων χρηστών στις φυλακές Κορυδαλλού και Πάτρας που θα λειτουργήσουν για είκοσι τέσσερις μήνες και ολοκληρώνεται τον Ιούλιο του 2014 .

Α.3. Θεραπευτικά Προγράμματα για εξαρτημένους κρατούμενους-

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ/ ΔΡΑΣΕΙΣ	► Συμβουλευτική και προετοιμασία εξαρτημένων για εισαγωγή σε θεραπευτικό πρόγραμμα εντός ή εκτός φυλακής
-------------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Θεραπεία απεξάρτησης κατά τη διάρκεια της κράτησης ▶ Υποστήριξη για την οργάνωση των διαδικασιών αποφυλάκισης στο πλαίσιο των διατάξεων του νόμου ▶ Υποστήριξη για την κοινωνική ένταξη των αποφυλακισμένων
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	<p>ΚΕ.Θ.Ε.Α. -Πρόγραμμα ΕΝ ΔΡΑΣΕΙ στο πλαίσιο του οποίου λειτουργούν</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Θεραπευτική Κοινότητα στις Γυναικείες Φυλακές Κορυδαλλού ▶ Θεραπευτική Κοινότητα στις Γυναικείες Φυλακές Θήβας ▶ Θεραπευτική Κοινότητα στις Δικαστικές Φυλακές Κορυδαλλού ▶ 17 Προγράμματα Συμβουλευτικής σε αντίστοιχα καταστήματα κράτησης ▶ Συμβουλευτικός Σταθμός στο Δικαστήριο Ανηλίκων Αθηνών ▶ 2 Προγράμματα Υποδοχής και Επανεένταξης αποφυλακισμένων ▶ Ξενώνας φιλοξενίας αποφυλακισμένων
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	<p>Το πρόγραμμα παρέχει υπηρεσίες σε περισσότερους από 2000 κρατούμενους και αποφυλακισμένους το χρόνο. Περισσότεροι από 30 κρατούμενοι το χρόνο συμμετέχουν σε προγράμματα απεξάρτησης και κοινωνικής επανένταξης.</p>

A.4. Θεραπευτικά Προγράμματα για εξαρτημένους μετανάστες

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ/ ΔΡΑΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Επανεένταξη απεξαρτημένων ▶ Δικτύωση με υπηρεσίες διευκόλυνσης νομιμοποίησης ▶ Υποστήριξη των οικείων των μεταναστών ▶ Στέκι Γειτονιάς για νεαρούς μετανάστες 16 έως 25 ετών με υπηρεσίες συμβουλευτικής, ευαισθητοποίησης, καθώς και τη δυνατότητα συμμετοχής σε δραστηριότητες που στοχεύουν στην καλύτερη ενσωμάτωσή τους
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	<p>ΚΕ.Θ.Ε.Α.- Πρόγραμμα MOSAIC, στο πλαίσιο του οποίου λειτουργούν</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Πρόγραμμα Συμβουλευτικής στα Κρατητήρια Αλλοδαπών Αθήνας

	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Πρόγραμμα ψυχικής απεξάρτησης για μετανάστες ▶ Συμβουλευτικό κέντρο για μετανάστες
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	<p>Το πρόγραμμα παρέχει υπηρεσίες σε περισσότερους από 500 μετανάστες το χρόνο. Οσοι έχουν ανάγκη εισάγονται σε θεραπευτικό πρόγραμμα. Περισσότεροι από 200 μετανάστες, δέχονται υπηρεσίες συμβουλευτικής και οικογενειακής υποστήριξης και συμμετέχουν σε δράσεις πρόληψης.</p>

A.5. Προσβασιμότητα ευάλωτων ομάδων στις Υπηρεσίες Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας

ΣΚΟΠΟΣ	Προσβασιμότητα ευάλωτων κοινωνικά ομάδων σε Υπηρεσίες Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ/ ΔΡΑΣΗ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Πρόγραμμα Εισιτήριο Ελεύθερης Πρόσβασης σε Υπηρεσίες Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας (Health Voucher): Διασφάλιση ελεύθερης πρόσβασης πολιτών που έχουν απολέσει την ασφαλιστική τους ικανότητα, καθώς και των προστατευόμενων μελών των οικογενειών τους, σε υπηρεσίες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας και πρόληψης. ▶ Πρόγραμμα Υγεία Κατ' Οίκον: Διακρίνεται στις δράσεις Κατ' Οίκον Νοσηλεία και Κατ' Οίκον Αποκατάσταση. Πρόκειται για παροχή υπηρεσιών νοσηλείας και αποκατάστασης σε πολίτες που έχουν χάσει την ασφαλιστική τους ικανότητα, ανέργους ή πρόσωπα που διαβιούν κάτω από το όριο της φτώχειας και πάσχουν από μακροχρόνιες ασθένειες, εγκεφαλικά ή καρδιοπάθειες.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Υγείας
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	<p>Το πρόγραμμα Health Voucher το οποίο χρηματοδοτείται από το ΕΣΠΑ, πρόκειται να καλύψει τουλάχιστον 200.000 ανασφάλιστους πολίτες για τα έτη 2013-2014, ενώ ο συνολικός του Προϋπολογισμός θα ανέλθει σε 46 εκ. €.</p> <p>Το πρόγραμμα Υγεία Κατ' Οίκον είναι συνολικού προϋπολογισμού 4,5εκ.€ και η έναρξη του αναμένεται άμεσα.</p>

7. ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗΝ ΕΡΓΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΙΣΗ

A. ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

A.1. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

- Το Διεθνές Σύμφωνο για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα (N.1532/1985) προβλέπει την προστασία του δικαιώματος στην εργασία και την υποχρέωση των συμβαλλομένων κρατών να εκπονούν προγράμματα απασχόλησης.

- Με το Ν.Δ. 1423/84 κυρώθηκε η Διεθνής Σύμβαση Εργασίας 122 για την πολιτική απασχόλησης, σύμφωνα με την οποία τα κράτη λαμβάνουν μέτρα για την αντιμετώπιση της ανεργίας και της υποαπασχόλησης.

- Με το Ν.1424/84 κυρώθηκε η Διεθνής Σύμβαση Εργασίας 111 για τη διάκριση στην απασχόληση και στο επάγγελμα, η οποία απαγορεύει κάθε διάκριση, αποκλεισμό ή προτίμηση που βασίζεται στη φυλή, φύλο, θρήσκευμα, πολιτικά φρονήματα, εθνική καταγωγή, κοινωνική προέλευση, που έχει σαν αποτέλεσμα την κατάργηση ή τη διαφοροποίηση της ισότητας ευκαιριών και της μεταχείρισης που αφορά στην απασχόληση ή στο επάγγελμα.

- Με το Ν.1546/1985 κυρώθηκε η Διεθνής Σύμβαση Εργασίας 150 για τη διοίκηση της εργασίας: Ρόλος, καθήκοντα και οργάνωση.

- Ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης, (ν. 1426/1984) προβλέπει, στο άρθρο 1, τη προστασία του δικαιώματος στην απασχόληση.

A.2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ περιέχει σειρά διατάξεων σχετικών με το δικαίωμα στην εργασία και την ασφάλιση (άρθρα 27-34).

- Με το Ν.1426/84 κυρώθηκε ο Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης, το άρθρο 1 του οποίου προβλέπει τη προστασία του δικαιώματος στην απασχόληση.

A.3. ΣΥΝΤΑΓΜΑ- ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Το Σύνταγμα κατοχυρώνει το δικαίωμα εκάστου «να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη». Εκτός από τη γενική κατοχύρωση του δικαιώματος συμμετοχής στην οικονομική ζωή της χώρας και της ελευθερίας της ιδιωτικής οικονομικής πρωτοβουλίας, το Σύνταγμα κατοχυρώνει δικαιώματα που περιέχουν ειδικές πλευρές της οικονομικής ελευθερίας, όπως το δικαίωμα εργασίας ως ελευθερία εργασίας και επαγγελματική ελευθερία(Άρθρο 22).

- Με το Ν.3144/03 «Κοινωνικός διάλογος για τη προώθηση της απασχόλησης και την κοινωνική προστασία και άλλες διατάξεις» συνιστάται στο Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας **Εθνική Επιτροπή Απασχόλησης** με σκοπό την προώθηση του Κοινωνικού Διαλόγου για τη διαμόρφωση πολιτικών που αποσκοπούν στην αύξηση της απασχόλησης και την αντιμετώπιση της ανεργίας, τη γνωμοδότηση για τη διαμόρφωση, την παρακολούθηση και αξιολόγηση του Εθνικού Σχεδίου για την Απασχόληση και εν γένει για πολιτικές πάνω σε εργασιακά θέματα.

B. ΔΕΣΜΗ ΥΛΟΠΟΙΟΥΜΕΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ

B.1. Πρόγραμμα απόκτησης εργασιακής εμπειρίας για ανέργους νέους 16-24 ετών

ΣΚΟΠΟΣ	Σύμβαση απόκτησης εργασιακής εμπειρίας με στόχο τη διευκόλυνση της ένταξης των νέων ηλικίας μέχρι 24 ετών στην αγορά εργασίας
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Πρόγραμμα επιχορήγησης για την απόκτηση εργασιακής εμπειρίας 5.000 ανέργων, ηλικίας 16-24 ετών νεοεισερχομένων στην αγορά εργασίας, σε ιδιωτικές επιχειρήσεις και γενικά εργοδότες του ιδιωτικού τομέα με επιδότηση των ασφαλιστικών εισφορών, με την δυνατότητα συνέχισης της επιχορήγησης για επιπλέον δώδεκα (12) μήνες, εφόσον η σύμβαση απόκτησης εργασιακής εμπειρίας μετατραπεί σε σύμβαση εργασίας.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας

Β.2. Πρόγραμμα επιχορήγησης επιχειρήσεων για την πρόσληψη ανέργων πτυχιούχων ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων πανεπιστημιακού και τεχνολογικού τομέα, έως 35 ετών

ΣΚΟΠΟΣ	Δημιουργία 5.000 νέων θέσεων εξαρτημένης εργασίας αορίστου χρόνου πλήρους απασχόλησης
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Πρόσληψη ανέργων πτυχιούχων έως 35 ετών, ελληνικών ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων που είναι κάτοχοι πρώτου πτυχίου, μεταπτυχιακού ή διδακτορικού ή ισότιμου τίτλου σχολών της αλλοδαπής, σε ιδιωτικές επιχειρήσεις και γενικά εργοδότες του ιδιωτικού τομέα που ασκούν οικονομική δραστηριότητα
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας

Β.3. Πρακτική άσκηση των φοιτητών των ΑΕΙ και των σπουδαστών ΤΕΙ.

ΣΚΟΠΟΣ	Πρακτική άσκηση των φοιτητών των ΑΕΙ και των σπουδαστών ΤΕΙ σε ιδιωτικές επιχειρήσεις.
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Οι φοιτητές τμημάτων των ΑΕΙ μπορούν να πραγματοποιούν πρακτική άσκηση σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα εφόσον αυτή περιλαμβάνεται στο πρόγραμμα σπουδών του οικείου Τμήματος. Σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο των ΤΕΙ, η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική και αποτελεί τμήμα των σπουδών. Οι σπουδαστές των ΤΕΙ κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης λαμβάνουν αποζημίωση που έχει καθοριστεί στο 80% του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη και ο ΟΑΕΔ επιχορηγεί τις επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα με το 50% της καταβαλλόμενης αποζημίωσης.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας

Β.4. Σχέδιο Δράσης στοχευμένων παρεμβάσεων για την ενίσχυση της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας των νέων

ΣΚΟΠΟΣ	Εφαρμογή συνεκτικού επιχειρησιακού Σχεδίου Δράσης για την ενίσχυση της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας των νέων, με στόχο την ανάδειξη στοχευμένων πολιτικών και μέτρων ανάπτυξης της απασχόλησης και της επιχειρηματικότητας των νέων δύο ηλικιακών κατηγοριών 15-24 και 25-35, με έμφαση στους νέους με χαμηλά τυπικά προσόντα.
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Δημιουργία θέσεων Εργασίας για νέους ανάλογα με τα τυπικά τους προσόντα. ▶ Ενίσχυση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και των συστημάτων μαθητείας με έμφαση στον συνδυασμό κατάρτισης και εργασιακής εμπειρίας και περαιτέρω επένδυση στην τοποθέτηση σε θέσεις εργασίας και στην πρακτική άσκηση κατά τη διάρκεια και μετά την εκπαίδευση. ▶ Θέσπιση συστηματικών προγραμμάτων μετάβασης από την εκπαίδευση στην εργασία, ώστε να υποστηριχθεί η απόκτηση πρώτης εργασιακής εμπειρίας, προσανατολισμένη στο ιδιαίτερο προφίλ και τις ανάγκες των νέων ανέργων. ▶ Ενίσχυση της συμβουλευτικής και του επαγγελματικού προσανατολισμού με έμφαση σε νέους άνεργους. ▶ Ενίσχυση της επιχειρηματικότητας των νέων, εστίαση σε νέα/καινοτόμα προϊόντα, υπηρεσίες και τομείς επιχειρηματικότητας. ▶ Επένδυση σε μέτρα που στοχεύουν στη μείωση της σχολικής διαρροής.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας

Β.5. Πρόγραμμα επιχορήγησης επιχειρήσεων της τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δευτέρου βαθμού, για την απασχόληση 5.000 ανέργων ηλικίας 55-64 ετών

ΣΚΟΠΟΣ	Διευκόλυνση της πρόσβασης στην απασχόληση σε άτομα μεγαλύτερης ηλικίας.
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Οι ωφελούμενοι που θα απασχοληθούν από τις δικαιούχους επιχειρήσεις είναι πρώην εργαζόμενοι ηλικίας 55-64 ετών που έχει καταγγελθεί η σύμβαση τους (από 15 /7/ 2010 και μετά) καθώς και, μακροχρόνια άνεργοι ηλικίας 55-64 ετών. Η συνολική διάρκεια του προγράμματος ορίζεται στους είκοσι επτά (27) μήνες, διάστημα κατά το οποίο οι δικαιούχοι επιχειρήσεις υποχρεούνται να διατηρήσουν τις επιχορηγούμενες θέσεις εργασίας.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας -Το Πρόγραμμα συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ) και από εθνικούς πόρους.

Β.6. Ορια ομαδικών απολύσεων για την προστασία των μεγαλύτερων σε ηλικία εργαζομένων

ΣΚΟΠΟΣ	Προστασία της απασχόλησης των μεγαλύτερων σε ηλικία εργαζομένων
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Κατά τη διάρκεια των ομαδικών απολύσεων ο αριθμός των απολυομένων ηλικίας 55 έως 64 ετών δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% του συνολικού αριθμού των απολυομένων. ▶ Προαιρετική Ασφάλιση Μακροχρόνια Ανέργων για Θεμελίωση Συνταξιοδοτικού Δικαιώματος λόγω γήρατος. ▶ Πρόβλεψη ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης για μακροχρόνια άνεργους ηλικίας άνω των 55 ετών, μετά από αίτηση που υποβάλλουν σε υποκαταστήματα του ΙΚΑ.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας

B.7. Δικαίωμα αυτασφάλισης για απολυόμενους 55-64 ετών

ΣΚΟΠΟΣ	Δικαίωμα αυτασφάλισης για διασφάλιση συνταξιοδοτικού δικαιώματος
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Απολυόμενοι ηλικίας 55-64 ετών έχουν δικαίωμα αυτασφάλισης στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ ▶ Σε ανασφάλιστους ηλικιωμένους, οι οποίοι έχουν υπερβεί το 65^ο έτος της ηλικίας τους και δεν λαμβάνουν σύνταξη από άλλο ασφαλιστικό φορέα καταβάλλεται από τον ΟΓΑ ποσό σύνταξης ίσο με τη βασική σύνταξη του ΟΓΑ. Η σύνταξη αυτή χορηγείται από τον «Ειδικό Λογαριασμό συνταξιοδότησης ανασφάλιστων υπερηλίκων».
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας

B.8. Επιδότηση ασφαλιστικών εισφορών

ΣΚΟΠΟΣ	Προγράμματα επιδότησης των ασφαλιστικών εισφορών για ενίσχυση των προσλήψεων και διατήρηση των θέσεων εργασίας
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Κατάρτιση προγράμματος – βάσει του Ν.3833/2010- για επιδότηση μέχρι και 100% των ασφαλιστικών εισφορών (εργοδοτών και εργαζομένων) για την πρόσληψη ανέργων σε επιχειρήσεις ή για τη διατήρηση των θέσεων εργασίας σε επιχειρήσεις
ΔΡΑΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> - Ειδικό διετές πρόγραμμα προώθησης της απασχόλησης με επιχορήγηση των ασφαλιστικών εισφορών για την πρόσληψη 25.000 ανέργων - Πρόγραμμα διατήρησης 10.000 θέσεων εργασίας, με επιδότηση μέρους των εργοδοτικών εισφορών σε ξενοδοχειακές επιχειρήσεις συνεχούς λειτουργίας.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	ΟΑΕΔ

B.9. Χορήγηση οικογενειακού επιδόματος

ΣΚΟΠΟΣ	Χορήγηση οικογενειακού επιδόματος
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Οικογενειακό επίδομα χορηγείται στους μισθωτούς που παρέχουν εξαρτημένη εργασία με σχέση δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου
ΔΡΑΣΕΙΣ	Οικογενειακό επίδομα καταβάλλεται για τα παιδιά τα οποία: - έχουν ηλικία μέχρι 18 ετών ή μέχρι 22 ετών αν σπουδάζουν - είναι ανίκανα για εργασία, για όσο χρόνο διαρκεί η ανικανότητα - είναι άγαμα - διαμένουν στην Ελλάδα ή σε άλλη χώρα μέλος της Ε.Ε. *Το έτος 2012, έλαβαν οικογενειακό επίδομα 262.892 δικαιούχοι ενώ για την ίδια παροχή καταβλήθηκε το ποσό των 73.566.210,27€.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	ΟΑΕΔ- Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας.

B.10. Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας

ΣΚΟΠΟΣ	Τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας παρέχουν τη δυνατότητα σε ενήλικες, 18 ετών και άνω, που δεν έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση, να συνεχίσουν τις σπουδές τους και να αποκτήσουν τίτλο ισότιμο με το απολυτήριο του Γυμνασίου (ν.2525/97).
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ολοκλήρωση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης πολιτών 18 ετών και άνω ▶ Επανάσυνδεση των εκπαιδευομένων με τα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης ▶ Απόκτηση σύγχρονων γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων ▶ Ενίσχυση της αυτοεκτίμησης και της αυτοπεποίθησής τους ▶ Συμβολή στην ένταξή τους ή στη βελτίωση της θέσης τους στον χώρο της εργασίας
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Ινστιτούτο Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης (ΙΝΕΔΙΒΙΜ)

ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Πόροι συνολικού ύψους: 25.323.541 €- Εκτιμώμενη ημερο- μηνία ολοκλήρωσης: Έως το 2015
-----------------------	--

Β.11. Θέσπιση κατευθυντήριων γραμμών και ενθάρρυνση λήψης μέτρων- στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»

ΣΚΟΠΟΣ	Θέσπιση κατευθυντήριων γραμμών και ενθάρρυνση λήψης μέτρων- στο πλαίσιο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020»- με σκοπό την αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας, τη μείωση της διαρθρωτικής ανεργίας και την προώθηση της ποιότητας εργασίας.
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Αύξηση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας ▶ Μείωση της διαρθρωτικής ανεργίας ▶ Προώθηση της ποιότητας εργασίας
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας

Β.12. Ειδικό διετές πρόγραμμα προώθησης της απασχόλησης με επιχορήγηση των ασφαλιστικών εισφορών για την πρόσληψη 25.000 ανέργων

ΣΚΟΠΟΣ	Προώθηση της απασχόλησης με επιχορήγηση των ασφαλιστικών εισφορών
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Το πρόγραμμα απευθύνεται σε ιδιωτικές επιχειρήσεις και γενικά εργοδότες του ιδιωτικού τομέα με προτεραιότητα στις μικρές επιχειρήσεις που απασχολούν έως 50 άτομα. Η διάρκεια της επιχορήγησης ορίζεται σε 24 μήνες, ενώ με τη λήξη της επιχορήγησης οι επιχειρήσεις δεσμεύονται να διατηρήσουν το προσωπικό για 12 μήνες ακόμα, χωρίς επιχορήγηση.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας

8. ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

8.1. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ- ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΒΙΑΣ

A. ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

A.1. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

-Τα σημαντικότερα διεθνή κείμενα προστασίας των δικαιωμάτων του παιδιού είναι η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού (ν. 2101/1992), το Προαιρετικό Πρωτόκολλο της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού σχετικά με την εμπορία Παιδιών, την Παιδική πορνεία και Παιδική Πορνογραφία (Ν. 3625/2007) και το Προαιρετικό Πρωτόκολλο της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Παιδιού σχετικά με την εμπλοκή των παιδιών σε ένοπλες συρράξεις που η Ελλάδα επικύρωσε με το (Ν. 3080/2002).

Επισημαίνονται εξάλλου:

- Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την άσκηση των δικαιωμάτων των παιδιών.
- Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την προστασία των παιδιών κατά της γενετήσιας εκμετάλλευσης και κακοποίησης (Ν.3727/2008).

A.2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Ο Χάρτης Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ κατοχυρώνει τα δικαιώματα του παιδιού στο άρθρο 24.

A.2. ΣΥΝΤΑΓΜΑ – ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Το Άρθρο 16 του Συντάγματος, περί Παιδείας, Τέχνης και Επιστήμης ρητά ορίζει ότι «η παιδεία αποτελεί βασική αποστολή του Κράτους και έχει ως σκοπό την ηθική, πνευματική, επαγγελματική και φυσική αγωγή των Ελλήνων, την ανάπτυξη της εθνικής και θρησκευτικής συ-

νείδησης και την διάπλασή τους σε ελεύθερους και υπεύθυνους πολίτες». Ενώ κατοχυρώνεται και το δικαίωμα της δωρεάν παιδείας και της υποχρεωτικής δεκάχρονης εκπαίδευσης.

- Σύμφωνα με τον βασικό **N.1566/1985**, σχετικά με τη «Δομή και λειτουργία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης», ο βασικός σκοπός της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, είναι να συμβάλλει στην ολοκληρωμένη, αρμονική και ισορροπημένη ανάπτυξη της νοητικής, ψυχολογικής και φυσικής δύναμης των μαθητών, έτσι ώστε, ανεξάρτητα από φύλο και καταγωγή, να εξελιχθούν σε ολοκληρωμένες προσωπικότητες και να ζήσουν αρμονικά.

- Με το **N.3518/06** (άρθρο 73) θεσπίστηκε η υποχρεωτικότητα της προσχολικής εκπαίδευσης για τα παιδιά από την ηλικία των πέντε (5) ετών. Ως εκ τούτου, η φοίτηση στο νηπιαγωγείο αποτελεί πλέον μέρος της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

- **Ο Ν.1566/85 (άρθρο 2 παρ 3)** προβλέπει ότι η φοίτηση είναι υποχρεωτική στο δημοτικό σχολείο και στο γυμνάσιο, εφόσον ο μαθητής δεν έχει υπερβεί το 16^ο έτος της ηλικίας του. Οποιος έχει την επιμέλεια του προσώπου του ανηλικού και παραλείπει την εγγραφή ή την εποπτεία του ως προς τη φοίτηση τιμωρείται με τα οριζόμενα στον Ποινικό Κώδικα.

- Η σωματική τιμωρία απαγορεύεται ρητά στον χώρο της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης με το **άρθρο 13, παρ. 8, του Π.Δ. 201/1998**. Στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, το **άρθρο 21, του Ν.3328/2005** απαγορεύει την επιβολή οποιασδήποτε μορφής σωματικής τιμωρίας σε μαθητές που παρεκκλίνουν από την προσήκουσα διαγωγή. Επιπλέον στο **N.3500/2006** «Για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας» γίνεται σαφές ότι η σωματική τιμωρία δεν είναι επιτρεπτή στο πλαίσιο τόσο της ανατροφής όσο και της διαπαιδαγώγησης των παιδιών.

- Με την αρ. πρ. 133099/Γ2/19-09-2013 εγκύκλιο της Διεύθυνσης Σπουδών Δευτεροβάθμιας

Εκπαίδευσης, η οποία εκδόθηκε σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Σπουδών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, με θέμα «Ρύθμιση μαθητικών θεμάτων», παρέχεται η δυνατότητα απαλλαγής από το μάθημα των Θρησκευτικών στους μαθητές που είναι αλλόθρησκοι ή ετερόδοξοι ή επικαλούνται λόγους θρησκευτικής συνείδησης και γι' αυτό δεν επιθυμούν να το παρακολουθήσουν.

Β. ΔΕΣΜΗ ΥΛΟΠΟΙΟΥΜΕΝΩΝ Η ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ

Β.1. Ζώνες εκπαιδευτικής προτεραιότητας

ΣΚΟΠΟΣ	Προώθηση της ισότιμης ένταξης στο εκπαιδευτικό σύστημα (ειδικά στην πρωτοβάθμια και στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση) των μαθητών από περιοχές με χαμηλούς εκπαιδευτικούς και κοινωνικοοικονομικούς δείκτες, υψηλή σχολική διαρροή και χαμηλή πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	1) επιστημονική καθοδήγηση του έργου, 2)εφαρμογή Πιλοτικού Προγράμματος, 3) επιμόρφωση εκπαιδευτικών και στελεχών της εκπαίδευσης, 4) εξάπλωση του θεσμού. Η Δράση ΖΕΠ λειτουργεί σε συνέργεια και συμπληρωματικότητα με τις Δράσεις: 1)Εκπαίδευση αλλοδαπών και παλιννοστούντων μαθητών» 2)Εκπαίδευση των παιδιών Ρομά 3)Εκπαίδευση των παιδιών της μουσουλμανικής μειονότητας στην Θράκη
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής (ΕΥΕ) - ΔΙΕΦΕΣ – Σχολικές Επιτροπές
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Πόροι συνολικού ύψους: 24.930.000€- Εκτίμηση Ολοκλήρωσης του έργου: 31/12/2014

B.2. Οργάνωση και Λειτουργία Σχολικών Κέντρων Ενισχυτικής Διδασκαλίας 2012-2015

ΣΚΟΠΟΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Επανάταξη των μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία ▶ Μείωση της μαθητικής διαρροής ▶ Βελτίωση της απόδοσής τους
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ανάπτυξη αυτοτελούς υποστηρικτικού προγράμματος διδασκαλίας σε ομάδες μαθητών που έχουν κενά ή προβλήματα μάθησης στο Γυμνάσιο. ▶ Η Ενισχυτική Διδασκαλία στην πρώτη βαθμίδα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης – Γυμνάσιο – αναφέρεται στην παρακολούθηση αυτοτελούς υποστηρικτικού προγράμματος διδασκαλίας. Οι μαθητές που συμμετέχουν θα πρέπει να είναι σε θέση, χωρίς επιπλέον δαπάνες σε συμπληρωματικά εξωσχολικά μαθήματα, να ολοκληρώσουν την υποχρεωτική εκπαίδευση και να έχουν πρόσβαση στη δεύτερη βαθμίδα της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (Γενική – Τεχνική Εκπαίδευση).
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής (ΕΥΕ) - Απόφαση Ενταξης της Πράξης από 13/2/2013.
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Πόροι συνολικού ύψους: 51.000.000 €- Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης: 31/12/2015

B.3. Παραγωγή εκπαιδευτικών εργαλείων για την εκπαίδευση μαθητών στην αντιμετώπιση σεισμών και άλλων φυσικών καταστροφών-Δευκαλίων

ΣΚΟΠΟΣ	Παραγωγή εκπαιδευτικών εργαλείων για την εκπαίδευση μαθητών στην αντιμετώπιση σεισμών και άλλων φυσικών καταστροφών. Κύρια ομάδα-στόχος είναι οι μαθητές Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (5-16 ετών).
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Δημιουργία πρωτογενούς επιστημονικού υλικού ▶ Διδακτικός μετασχηματισμός πρωτογενούς υλικού ▶ Δημιουργία εκπαιδευτικών εργαλείων (με την ενσωμάτωση των σύγχρονων τεχνολογιών πληροφορικής).

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Πόροι συνολικού ύψους: 655.868 € - Εκτιμώμενος χρόνος ολοκλήρωσης: 30/04/2014

Β.4. «Εισοδηματική ενίσχυση οικογενειών με τέκνα υποχρεωτικής εκπαίδευσης και χαμηλά εισοδήματα»

ΣΚΟΠΟΣ	Αποφυγή σχολικής διαρροής
ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	Οικογένειες Ελλήνων υπηκόων και υπηκόων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων και των μονογονεϊκών, που έχουν τέκνα που φοιτούν σε δημόσια σχολεία και το ετήσιο οικογενειακό τους εισόδημα δεν υπερβαίνει το ποσό των 3.000 ευρώ
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Χορήγηση ετήσιας εισοδηματικής ενίσχυσης ύψους 300 ευρώ για κάθε παιδί έως το τέλος της υποχρεωτικής του εκπαίδευσης και κατ' ανώτατο όριο μέχρι και το 16 έτος της ηλικίας του
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Το επίδομα εγγράφεται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Παιδείας
ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	Συνεχιζόμενη ετήσια δράση χωρίς καταληκτική ημερομηνία

Β.5. Υιοθέτηση Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα δικαιώματα του παιδιού

ΣΚΟΠΟΣ	Η εκπόνηση και υιοθέτηση Σχεδίου Δράσης για τα παιδιά καθώς και Εθνικού Μηχανισμού, κατ' εφαρμογή της Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού του ΟΗΕ και ενόψει της επόμενης περιοδικής αξιολόγησης της Ελλάδας από την αρμόδια Επιτροπή του ΟΗΕ.
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΔΡΑΣΕΙΣ - (ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ)	Βέλτιστη δυνατή ανάπτυξη μηχανισμού εκπόνησης και παρακολούθησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα Δικαιώματα του παιδιού και δράσεις, όπως: - Υποστηρικτικές παρεμβάσεις και κοινωνικές υπηρεσίες σε περιοχές που διαβιούν παιδιά σε ιδιαίτερα ευάλωτες συνθήκες

	<ul style="list-style-type: none"> - Διεύρυνση της υλοποίησης του θεσμού της αναδοχής- Λειτουργία προβλεπόμενου μητρικού αναδόχων οικογενειών - Θεσμοθέτηση προδιαγραφών για τη λειτουργία των ιδρυμάτων και λοιπών φορέων παιδικής προστασίας - Διασφάλιση της πρόσβασης όλων ανεξαιρέτως των παιδιών σε φροντίδα υγείας, ιατροφαρμακευτική και νοσηλευτική περίθαλψη. - Ενέργειες για την καταπολέμηση της ελλιπούς φοίτησης και της σχολικής διαρροής κυρίως σε ευάλωτες πληθυσμιακά ομάδες.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Συντονισμός από την Γενική Γραμματεία Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, με την συμμετοχή Υπουργείων και φορέων. Συνδρομή του Συνηγόρου του Παιδιού.
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	<ul style="list-style-type: none"> - Σύσταση Διυπουργικής Επιτροπής για τα παιδιά, μεταξύ όλων των εμπλεκόμενων φορέων, α' εξάμηνο 2014 - Προτάσεις σχετικά με προαναφερόμενες παρεμβάσεις, εντός του 2015 - Σύσταση Μηχανισμού Παρακολούθησης Σύμβασης ΟΗΕ για Δικαιώματα παιδιού, εντός 2015 - Υιοθέτηση Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τα παιδιά, τέλος 2015.

8.1.1. ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΒΙΑΣ

Α. ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

Α.1. Παρατηρητήριο για την Πρόληψη της Σχολικής Βίας και του Εκφοβισμού

ΣΚΟΠΟΣ	Σχεδιασμός και υλοποίηση δράσεων για την πρόληψη της σχολικής βίας και τον εκφοβισμό.
ΔΡΑΣΕΙΣ	► Συστηματική καταγραφή και επεξεργασία των δράσεων, πρωτοβουλιών, προγραμμάτων και συναφών ενεργειών που έχουν υλοποιηθεί από διάφορους φορείς με στόχο την πρόληψη και την αντιμετώπιση της σχολικής βίας και του εκφοβισμού.

	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ιεράρχηση δράσεων και προτεραιοτήτων του Παρατηρητηρίου. ▶ Διερεύνηση του φαινομένου της σχολικής βίας και εκφοβισμού σε όλα τα σχολεία της χώρας, μέσα από πανελλήνια έρευνα στο συνολικό δείγμα των μαθητών/τριών (ηλεκτρονική συμπλήρωση ανώνυμου ερωτηματολογίου από τους μαθητές σε κάθε σχολείο, και επεξεργασία των δεδομένων από τη Στατιστική Υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας και διασταύρωση μεταβλητών με τη χρήση του προγράμματος SPSS). ▶ Εκπόνηση οδηγού κατευθυντήριων γραμμών και αναλυτικών οδηγιών προς τους Περιφερειακούς Διευθυντές και τα στελέχη της εκπαίδευσης για την αντιμετώπιση περιστατικών σχολικής βίας και εκφοβισμού ▶ Εκπόνηση οδηγού καλών πρακτικών και θετικά αξιολογημένων δράσεων για την πρόληψη και αντιμετώπιση της σχολικής βίας και του εκφοβισμού, με στόχο τόσο την εμπλοκή και τη συνεργασία όλων των παραγόντων της εκπαιδευτικής διαδικασίας (εκπαιδευτικοί, μαθητές, γονείς), όσο και την ενδυνάμωση της λειτουργικής σχέσης των σχολείων με την τοπική κοινωνία. ▶ Ενίσχυση του αισθήματος δικαίου και της δημοκρατίας στους μαθητές της χώρας, μέσα από τη διδασκαλία και τη βιωματική μάθηση των αρχών της πολιτειακής οργάνωσης και του δικαίου, την πρόληψη και την αντιμετώπιση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας. ▶ Οριοθέτηση των δράσεων και του ρόλου του Παρατηρητηρίου σε διοικητικό – θεσμικό και κοινωνικό επίπεδο. ▶ Ενταξη συγκεκριμένων θεματικών που αφορούν την πρόληψη και αντιμετώπιση της σχολικής βίας στα Προγράμματα Επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στα πλαίσια του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής. ▶ Δημιουργία ιστοσελίδας του Παρατηρητηρίου και ειδικής πλατφόρμας επικοινωνίας με τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές, στην οποία θα παρέχεται πλούσιο ενημερωτικό υλικό και διαδικτυακές συνδέσεις με εθνικούς, ευρωπαϊκούς και διεθνείς φορείς, σχετικούς με το θέμα.
--	--

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Παιδείας / Διεύθυνση Σπουδών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης/ Διεύθυνση Σπουδών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης - Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	Σε διαδικασία υλοποίησης

8.2. ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ

Α. ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

Α.1. Σχεδιασμός και ανάπτυξη ηλεκτρονικού μητρώου δεδομένων για όλους τους μαθητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ηλικίας 4-25 ετών

ΣΚΟΠΟΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ενίσχυση της πρόσβασης και της συμμετοχής των ατόμων με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο εκπαιδευτικό σύστημα. ▶ Δημιουργία Ειδικού Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (Μητρώου Α.μεΑ.), στο οποίο θα καταχωρηθούν όλοι οι μαθητές με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, επιπέδου πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ηλικίας 4-25 ετών) κατά κατηγορία αναπηρίας ή/και ειδικής εκπαιδευτικής ανάγκης.
ΔΡΑΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Απογραφή και καταγραφή των μαθητών ▶ Δημιουργία Ειδικού Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος στο οποίο θα καταχωρούνται στοιχεία που αφορούν ενδεικτικά σε αξιολογήσεις, ιατρικές γνωματεύσεις και εργασίες των μαθητών ▶ Πιλοτική εφαρμογή του Πληροφοριακού Συστήματος, ▶ Εκπαίδευση στελεχών του Υπουργείου Παιδείας στην χρήση του Λογισμικού Α.μεΑ., ▶ Ελεγκτοι ορθότητας εισαγωγής δεδομένων.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής (ΕΥΕ)
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Πόροι συνολικού ύψους: 597.453,00 €- Εκτιμώμενη Ημερομηνία ολοκλήρωσης: 31/7/2013- Έχει υποβληθεί από το δικαιούχο της πράξης αίτημα παράτασης έως τις 27/02/2015

Α.2. Πρόγραμμα Εξειδικευμένης Εκπαιδευτικής Υποστήριξης για ένταξη μαθητών με αναπηρία η/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες

ΣΚΟΠΟΣ	Υλοποίηση της εξειδικευμένης εκπαιδευτικής υποστήριξης μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στα σχολεία γενικής εκπαίδευσης (παράλληλη στήριξη, κ.α.) με την παροχή κατάλληλα επιμορφωμένου εκπαιδευτικού για κάθε μαθητή στην τάξη.
ΔΡΑΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Προσλήψεις εκπαιδευτικών ▶ Επιμόρφωση και διαρκής υποστήριξη των εκπαιδευτικών ▶ Συγκέντρωση και ταξινόμηση του ήδη παραχθέντος επιμορφωτικού υλικού ▶ Απασχόληση ειδικού βοηθητικού προσωπικού
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής (ΕΥΕ)
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Πόροι συνολικού ύψους: 92.362.000€ - Εκτιμώμενος χρόνος ολοκλήρωσης: 31/12/2014

Α.3. Αξιολόγηση δομών Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης – Διαμόρφωση ηλεκτρονικής εφαρμογής διαρκούς παρακολούθησης και αξιολόγησης δομών και κρίσιμων παραμέτρων της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης

ΣΚΟΠΟΣ	Συνδυασμένη ποσοτική και ποιοτική εξέταση των δομών ειδικής αγωγής και εκπαίδευσης (ΚΕΔΔΥ, ΣΜΕΑΕ, Τμήματα Ενταξης) σε Πανελλαδικό επίπεδο.
ΔΡΑΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Αξιολόγηση δομών και υπηρεσιών Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης μέσω ανάπτυξης εργαλείων μέτρησης ▶ Συλλογή και ανάλυση ποσοτικών δεδομένων για την καταγραφή των δομών, του μαθητικού και του εκπαιδευτικού πληθυσμού ▶ Περιγραφή των αρχών και διαδικασιών λειτουργίας βάσει των οποίων θα αξιολογηθούν οι υφιστάμενες δομές ειδικής αγωγής, ▶ Διαδικτυακή εφαρμογή για την υποστήριξη της διαρκούς παρακολούθησης και αξιολόγησης της κατάστασης των δομών Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ)
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Πόροι συνολικού ύψους: 846.000 € - Εκτιμώμενος χρόνος ολοκλήρωσης: 15/11/2014

Α.4. Σχεδιασμός και ανάπτυξη προσβάσιμου εκπαιδευτικού και εποπτικού υλικού για μαθητές με αναπηρίες

ΣΚΟΠΟΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Προσαρμογή των σχολικών εγχειριδίων για όλα τα μαθήματα των τάξεων Α' και Β' Δημοτικού - σε έντυπη και ψηφιακή μορφή- ώστε να καταστούν προσβάσιμα από μαθητές με αναπηρίες. ▶ Προμήθεια ειδικού λογισμικού που θα χρησιμοποιείται για την προσαρμογή και ενσωμάτωση εκπαιδευτικού περιεχομένου σε ψηφιακά περιβάλλοντα προσβάσιμα από μαθητές με αναπηρίες. ▶ Ανάπτυξη ειδικού εκπαιδευτικού υλικού για υποστηρικτικές υπηρεσίες που αποσκοπούν στην επαρκέστερη προετοιμασία των μαθητών με αναπηρίες για φοίτηση στο σχολείο.
ΔΡΑΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Διοίκηση και διαχείριση της Πράξης, επιστημονική και παιδαγωγική τεκμηρίωση και αξιολόγηση ▶ Διανομή εκπαιδευτικού υλικού στις μονάδες Ειδικής Αγωγής ▶ Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και συμβούλων Γενικής και Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης στο νέο προσβάσιμο εκπαιδευτικό υλικό ▶ Προμήθεια προσβάσιμου εποπτικού υλικού, ανάπτυξη ακουστικού υλικού και ανάπτυξη ειδικού εκπαιδευτικού υλικού για την ελληνική γραφή στον κώδικα Braille ▶ Προμήθεια ειδικού λογισμικού για την προσβασιμότητα ψηφιακού περιεχομένου από μαθητές με αναπηρίες ▶ Ανάπτυξη ψηφιακού εκπαιδευτικού υλικού για μαθητές με προβλήματα ακοής
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Πόροι συνολικού ύψους: 2.863.370€ - Εκτιμώμενος χρόνος ολοκλήρωσης: Έχει υποβληθεί από το δικαιούχο της Πράξης αίτημα παράτασης έως την 30/06/2015 και είναι υπό εξέταση
-----------------------	--

Α.5. Πρόγραμμα μέτρων εξατομικευμένης υποστήριξης μαθητών με αναπηρίες ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες για τη μεγιστοποίηση της ακαδημαϊκής και κοινωνικής τους ανάπτυξης με τη χρήση Νέων Τεχνολογιών και Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Υλικού

ΣΚΟΠΟΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Εκσυγχρονισμός και ενίσχυση της εκπαίδευσης των μαθητών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ▶ Αναδιάρθρωση του ρόλου των ειδικών σχολείων και των τμημάτων ένταξης με τη χρήση υπάρχοντος προσβάσιμου εκπαιδευτικού υλικού σε ψηφιακή μορφή ▶ Εφαρμογή καινοτόμων προγραμμάτων διδασκαλίας
ΔΡΑΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Εφαρμογή καινοτόμων προγραμμάτων διδασκαλίας από εκπαιδευτικούς Ειδικής Αγωγής Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ▶ Επιμόρφωση πολλαπλασιαστών και εκπαιδευτικών Ειδικής Αγωγής ▶ Ανάπτυξη Οδηγού Διαφοροποίησης Προγραμμάτων Σπουδών και Συγκέντρωση και Συμπλήρωση Επιμορφωτικού Υλικού και Ειδικών Εργαλείων.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής (ΕΥΕ) - Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Πόροι συνολικού ύψους: 37.425.922€ - Εκτιμώμενος χρόνος ολοκλήρωσης: 31/10/2014

8.3. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΤΗΣ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΗΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗ ΘΡΑΚΗ, ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ, ΚΑΙ ΕΥΑΛΩΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

- Όλα τα αλλοδαπά παιδιά που κατοικούν στην Ελλάδα έχουν δικαίωμα στην 10χρονη υποχρεωτική εκπαίδευση, όπως ακριβώς και οι συνομήλικοί τους γηγενείς σύμφωνα με τον Νόμο 2910/2001 (άρθρο

40(1)), και μπορούν να έχουν πρόσβαση σε όλες τις σχολικές ή εκπαιδευτικές δραστηριότητες σε οποιαδήποτε βαθμίδα της εκπαίδευσης. Σύμφωνα, δε, με το άρθρο 40(3) του εν λόγω νόμου έχουν το δικαίωμα να εγγραφούν στο δημόσιο σχολείο ακόμη και αν διαθέτουν ελλιπή δικαιολογητικά στις περιπτώσεις που είναι τέκνα:

- α. όσων προστατεύονται από το ελληνικό κράτος ως πρόσφυγες και όσων τελούν υπό την προστασία της Υπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών,
- β. όσων προέρχονται από περιοχές στις οποίες επικρατεί έκρυθμη κατάσταση,
- γ. όσων έχουν υποβάλει αίτηση για τη χορήγηση ασύλου,
- δ. αλλοδαπών που διαμένουν στην Ελλάδα ακόμα και αν δεν έχει ρυθμιστεί η νόμιμη παραμονή τους σε αυτήν.

- Με τον **Νόμο 2413/1996** σχετικά με την «Ελληνική παιδεία στο εξωτερικό και την διαπολιτισμική εκπαίδευση» θεσμοθετήθηκε η διαπολιτισμική εκπαίδευση με σκοπό την οργάνωση και λειτουργία σχολικών μονάδων πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για την παροχή εκπαίδευσης σε νέους με εκπαιδευτικές, κοινωνικές, πολιτιστικές ή μορφωτικές ιδιαιτερότητες, με την εφαρμογή προγραμμάτων των αντίστοιχων δημόσιων σχολείων προσαρμοσμένα στις ιδιαιτερότητες-ανάγκες των μαθητών. Στο ανωτέρω πλαίσιο λειτουργούν διαπολιτισμικά σχολεία τα οποία αποτελούν αυτοτελείς σχολικές μονάδες.

A. ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

A.1. Διαπολιτισμικές εκπαιδευτικές δράσεις στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση με ενίσχυση των διακρατικών συνεργασιών

ΣΚΟΠΟΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ενίσχυση της στελέχωσης των Τάξεων Υποδοχής Ζ.Ε.Π. και των Ενισχυτικών Φροντιστηριακών Τμημάτων Ζ.Ε.Π. στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση ▶ Επιμόρφωση εκπαιδευτικών που θα απασχοληθούν στις παραπάνω τάξεις
--------	--

	▶ Αξιοποίηση της διακρατικής συνεργασίας με τις χώρες καταγωγής των αλλοδαπών μαθητών
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Εκπαιδευτικές δράσεις διαπολιτισμικής εκπαίδευσης στην δευτεροβάθμια εκπαίδευση οι οποίες αφορούν στη λειτουργία Τάξεων Υποδοχής Ζ.Ε.Π. και Ενισχυτικών Φροντιστηριακών Τμημάτων Ζ.Ε.Π. για τους μαθητές από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες (αλλοδαπούς, παλιννοστούντες, Ρομά, μουσουλμανόπαιδες, κ.α.), οι οποίοι εντάσσονται στις δομές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης αλλά δεν διαθέτουν την απαραίτητη γνώση της ελληνικής γλώσσας.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής (ΕΥΕ)
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Πόροι συνολικού ύψους: 1.571.974 €- Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης το προσεχές διάστημα.

Α.2. Εκπαίδευση αλλοδαπών και παλιννοστούντων μαθητών

ΣΚΟΠΟΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ενταξη και αποτελεσματική συμμετοχή των αλλοδαπών και παλιννοστούντων μαθητών στο εκπαιδευτικό σύστημα και καταπολέμηση της σχολικής διαρροής. ▶ Βελτίωση παρεχόμενης εκπαίδευσης, υποστήριξη-ενδυνάμωση εκπαιδευτικών & στελεχών εκπαίδευσης.
ΔΡΑΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Υποστήριξη της λειτουργίας Τάξεων Υποδοχής (ΤΥ.) ▶ Ενίσχυση της ελληνομάθειας ▶ Καλλιέργεια κλίματος διαπολιτισμικής επικοινωνίας σε επίπεδο σχολείου ▶ Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας ▶ Ενίσχυση της μητρικής γλώσσας των μαθητών ▶ Προγράμματα ψυχολογικής υποστήριξης ▶ Σύνδεση σχολείου και κοινότητας ▶ Δικτύωση σχολείων
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης – Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας – Πανεπιστήμιο Αιγαίου – Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Πόροι συνολικού ύψους: 21.000.000 €- Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης: Έχει υποβληθεί από το δικαιούχο της Πράξης αίτημα παράτασης έως τις 31/10/2014 και είναι υπό εξέταση.

Α.3. Εκπαίδευση των παιδιών της μουσουλμανικής μειονότητας στην Θράκη

ΣΚΟΠΟΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ενταξη του συνόλου των παιδιών σχολικής ηλικίας, μελών της μουσουλμανικής μειονότητας στο εκπαιδευτικό σύστημα ▶ Παροχή γνώσεων διαπολιτισμικής αγωγής και εκπαιδευτικού υλικού στους εκπαιδευτικούς ▶ Συμβουλευτική υποστήριξη των οικογενειών ▶ Ευαισθητοποίηση όλων των εμπλεκόμενων στην εκπαίδευση
ΔΡΑΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Δράσεις ενισχυτικές της ελληνομάθειας και της επίδοσης των μουσουλμάνων μαθητών νηπιαγωγείου, δημοτικού, γυμνάσιου και λυκείου ▶ Δράσεις ανασταλτικές του φαινομένου της διαρροής/ πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου, ▶ Δράσεις ενισχυτικές μαθητών με χαμηλή επίδοση/ασταθή φοίτηση ή/και με ελλιπή ένταξη στο σχολείο (Ρομά-Μουσουλμανόπαιδες) ▶ Δράσεις κοινωνικοποίησης μαθητών ▶ Οργάνωση και λειτουργία Κέντρων Στήριξης του Προγράμματος ▶ Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και στελεχών της εκπαίδευσης ▶ Παρεμβάσεις ενημέρωσης, διαβούλευσης και ευαισθητοποίησης ▶ Δημιουργία/αναπαραγωγή εκπαιδευτικού και επιμορφωτικού υλικού, αλλαγές και διορθώσεις υπάρχοντος εκπαιδευτικού υλικού ▶ Δικτύωση σχολείων
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ) - Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Πόροι συνολικού ύψους: 10.255.000 €- Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης: Έχει υποβληθεί από το δικαιούχο της Πράξης αίτημα παράτασης έως τις 31/12/2014 και είναι υπό εξέταση.

Α.4. Εκπαίδευση των παιδιών Ρομά

ΣΚΟΠΟΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ενίσχυση της πρόσβασης των παιδιών Ρομά στην προ-σχολική αγωγή και έγκαιρη εγγραφή τους στην Α' Δημοτικού ▶ Εξοικείωσή τους με το σχολείο και η παραμονή τους σε αυτό σε όλη τη διάρκεια τουλάχιστον της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.
ΔΡΑΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ενίσχυση της φοίτησης των παιδιών Ρομά στο σχολείο με υποστηρικτικά μαθήματα για την κάλυψη γνωστικών κενών ▶ Ενδοσχολικές και εξωσχολικές παρεμβάσεις για την ενίσχυση του ενδιαφέροντος των παιδιών για τη μάθηση ▶ Τακτοποίηση ελλείψεων και εκκρεμοτήτων σε επίσημα έγγραφα ή/και ιατρικοκοινωνικές υποχρεώσεις (εμβολιασμοί, δήλωση στα δημοτολόγια, κ.λπ.) των παιδιών Ρομά ▶ Ενίσχυση της πρόσβασης των νέων Ρομά και των οικογενειών των μαθητών (κυρίως των μητέρων) στα Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων και στα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας ▶ Επιμορφωτική στήριξη των εκπαιδευτικών και των στελεχών της εκπαίδευσης, ▶ Παροχή ψυχοκοινωνικής στήριξης των μαθητών και των οικογενειών για την ενίσχυση της σχέσης σχολείου, οικογένειας και κοινότητας ▶ Δικτύωση σχολείων
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Πανεπιστήμιο Αθηνών (ΕΚΠΑ) - Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης - Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας - Πανεπιστήμιο Πάτρας
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Πόροι συνολικού ύψους: 11.478.500 €- Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης: Έχει υποβληθεί από τους Δικαιούχους των Πράξεων αίτημα παράτασης έως τις 31/12/2014 και είναι υπό εξέταση.

A.5. ΝΕΟ ΣΧΟΛΕΙΟ (Σχολείο 21ου αιώνα) – Η μετάβαση: πολιτισμός και ένταξη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων στα δημοτικά σχολεία

ΣΚΟΠΟΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Εφαρμογή βασικών αρχών του Νέου Σχολείου (Σχολείο του 21ου αιώνα), ιδίως στα δημοτικά σχολεία με ενιαίο αναμορφωμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα. ▶ Ομαλή και αποτελεσματική ένταξη όλων των μαθητών στο εκπαιδευτικό σύστημα, ανεξαρτήτως κοινωνικής ομάδας και κοινωνικής ιδιαιτερότητας.
ΔΡΑΣΕΙΣ	Εμπλουτισμός του εκπαιδευτικού δυναμικού όσων δημοτικών σχολείων εμφανίζουν ανάγκη για υποστήριξη της ένταξης μαθητών από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες με εκπαιδευτικούς που θα απασχοληθούν στις Τάξεις Υποδοχής Ζ.Ε.Π. και στα Ενισχυτικά Φροντιστηριακά Τμήματα Ζ.Ε.Π. στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση (Δημοτικά Σχολεία).
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής (ΕΥΕ)
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Πόροι συνολικού ύψους: 42.875.326 €- Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης το προσεχές διάστημα
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	Υλοποιείται η Δράση που αφορά τις Τάξεις Υποδοχής (οι υπόλοιπες δράσεις έχουν ενταχθεί στο Πρόγραμμα του Ε.Π.Ε.Δ.Β.Μ. «Στήριξη των σχολείων με Ενιαίο Αναμορφωμένο Εκπαιδευτικό Πρόγραμμα»)

8.4. ΡΥΘΜΙΣΗ ΘΕΜΑΤΩΝ ΥΙΟΘΕΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΟΧΗΣ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

A. ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

A.1. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Η Διεθνής Σύμβαση του ΟΗΕ για τα Δικαιώματα του Παιδιού με τα δύο προαιρετικά πρωτόκολλα που αφορούν στην εμπορία παιδιών, την παιδική πορνεία και την παιδική πορνογραφία και στη συμμετοχή των παιδιών σε ένοπλες συρράξεις – (βλ. ως άνω 8.1.).

A.2. ΣΥΝΤΑΓΜΑ- ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Στο π.δ. 86/2009 καθορίζονται οι λεπτομέρειες της οργάνωσης και λειτουργίας του θεσμού της αναδοχής. Στα συναρμόδια Υπουργεία έχει προωθηθεί Σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος για την αναμόρφωση του θεσμού της αναδοχής ανηλίκων, ώστε να αποκατασταθεί σε οικογενειακό περιβάλλον ένας αριθμός παιδιών που διαβιεί σε ιδρύματα. Επιπλέον, Σχέδιο Προεδρικού Διατάγματος έχει διαβιβασθεί στα συναρμόδια Υπουργεία σχετικά με τα στοιχεία τήρησης Εθνικού Μητρώου Αναδοχής Ανηλίκων προκειμένου ο θεσμός να καταστεί πιο αποτελεσματικός.

B. ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

B.1. Συντονισμός δράσεων και Υπηρεσιών παιδικής προστασίας

ΣΚΟΠΟΣ	Συντονισμός δράσεων και Υπηρεσιών παιδικής προστασίας
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Κινητοποίηση, υποστήριξη και λειτουργία του Δικτύου Παιδικής Προστασίας [Εθνική Γραμμή Παιδικής Προστασίας – Ομάδες Προστασίας Ανηλίκων (Ο.Π.Α.) των Δήμων της χώρας – Εισαγγελίες Ανηλίκων και Φορείς παιδικής προστασίας]
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ▶ Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

B.2. Καταγραφή και συγκέντρωση δεδομένων αναφορικά με θέματα παιδικής προστασίας

ΣΚΟΠΟΣ	Καταγραφή και συγκέντρωση δεδομένων αναφορικά με θέματα παιδικής προστασίας, για την έρευνα, αξιολόγηση και μελέτη των προβλημάτων, των αναγκών αλλά και των αποτελεσμάτων στον τομέα της παιδικής προστασίας.
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Τήρηση Εθνικών Μητρώων και υπο-μητρώων (Εθνικό Μητρώο Παιδικής Προστασίας, Μητρώο Παιδιών σε Κίνδυνο, Μητρώο Υιοθεσιών και Μητρώο Αναδοχών (αναμένεται η Υπουργική Απόφαση για τα στοιχεία που θα περιλαμβάνει το τελευταίο)

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας – Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης, ▶ Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
---------------------	---

Πρόγραμμα κοινωνικοπρονοιακού χαρακτήρα: Τα προγράμματα κοινωνικοπρονοιακού χαρακτήρα στα πλαίσια του θεσμού των αναδόχων γονέων και της στήριξης γενικότερα των οικογενειών σε «κρίση» υλοποιούνται από τη Μονάδα Κοινωνικής Φροντίδας Κέντρο Προστασίας του Παιδιού Αττικής «Η ΜΗΤΕΡΑ».

8.5. ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΦΙΛΙΚΗ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ- ΑΝΗΛΙΚΟΙ ΠΑΡΑΒΑΤΕΣ/ΚΡΑΤΟΥΜΕΝΟΙ

A. ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

A.1. Σωφρονιστική αγωγή ανηλίκων κρατουμένων στα ειδικά καταστήματα κράτησης νέων (4 Καταστήματα)

ΣΚΟΠΟΣ	Ομαλή κοινωνική επανένταξη ανηλίκων παραβατών
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<p>Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση Ανηλίκων καθώς και ενισχυτική διδασκαλία. Επιπλέον προγράμματα: σκακιού, αγωγής υγείας, περιβάλλοντος, πολιτιστικά, ψυχαγωγικά, ζωγραφικής κ.ά. Προγράμματα ACTIONAID (1), Ελληνικού Ερυθρού Σταυρού (1) και UNESCO (1). Πρόγραμμα Ευρωπαϊκής Ένωσης Teachers for Europe (1) και Spring Day in Europe (1). Πρόγραμμα Grundtvig (1).</p> <p>Προγράμματα Θεραπευτικά-Συμβουλευτικά: Στα Καταστήματα Ανηλίκων πραγματοποιούνται τέτοια προγράμματα για τη στήριξη, ψυχική και σωματική απεξάρτηση τοξικομανών κρατουμένων</p>
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Παιδείας, Σκακιστική Ακαδημία Χαλκίδας, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, Δήμοι, Σύνδεσμος Ελλήνων Κατασκευαστών Αλουμινίου, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων

	(ΚΕΘΕΑ-ΕΝ ΔΡΑΣΕΙ), Μονάδα Απεξάρτησης Αλκοολικών-Τοξικομανών 18 ΑΝΩ του ΨΝΑ, Κέντρο Απεξάρτησης Τοξικομανών Κρατουμένων Ελεώνα Θηβών (ΚΑΤΚΕΘ), Ομάδα Нарκομανείς Ανώνυμοι, Ευρωπαϊκή Ένωση και άλλοι δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς.
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Καλύπτει τη διάρκεια ενός δικαστικού/σχολικού έτους.

A.2. Πρόληψη παραβατικότητας ανηλίκων στα πλαίσια επιβολής του αναμορφωτικού μέτρου της τοποθέτησης ανηλίκου σε κρατικό ίδρυμα αγωγής

ΣΚΟΠΟΣ	Αγωγή, κοινωνική στήριξη, εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση ανηλίκων
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Παροχή Βασικής Εκπαίδευσης (Δημοτικό). Προγράμματα: Εικαστικών Τεχνών, Μαγειρικής -Ζαχαροπλαστικής, Κεραμικής κοσμήματος και χειροτεχνίας, ποδοσφαίρου, χορού, συμβουλευτικής για θέματα εξάρτησης, συμμετοχής σε χορωδία.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Ειδικό Δημοτικό Σχολείο του Ιδρύματος Αγωγής Ανηλίκων Αρρένων Στοιχειώδους Εκπαίδευσης Βόλου, Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕΘΕΑ), Ιερά Μητρόπολη Δημητριάδος, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Καλύπτει τη διάρκεια ενός δικαστικού/σχολικού έτους

A.3. Πρόγραμμα «CHILD FRIENDLY JUSTICE»

ΣΚΟΠΟΣ	Αποδικαστηριοποίηση, πρόληψη της παραβατικότητας, αποφυγή στιγματισμού ανηλίκων, και αντιμετώπιση της θυματοποίησης των ανηλίκων
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	► Θεσμοθέτηση νέων τρόπων (με τηλεδιάσκεψη, μέσω κλειστού κυκλώματος κ.λπ) παροχής κατάθεσης του παιδιού-θύματος και του παιδιού-δράστη.

	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Εφαρμογή ειδικών εργαλείων, παρόμοιων με εκείνα των Ευρωπαϊκών χωρών, που βοηθούν τα κακοποιημένα παιδιά να ανακαλέσουν στη μνήμη τους γεγονότα, κατά την προδικασία, χωρίς να βρεθούν σε δύσκολη θέση ενώπιον του ακροατηρίου. ▶ Ανάπτυξη σε μεγαλύτερο εύρος της εφαρμογής της επανορθωτικής δικαιοσύνης, με εναλλακτικά μέτρα έκτισης ποινής των ανηλίκων παραβατών. ▶ Θεσμοθέτηση του θεσμού της αναδοχής ανηλίκων σε ηθικό κίνδυνο ή των ανηλίκων, που έχουν θυματοποιηθεί.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, Δικαστήρια Ανηλίκων, Υπηρεσίες Επιμελητών Ανηλίκων, Πρωτοδικεία, Εισαγγελίες Πρωτοδικών, Δήμοι κλπ.
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Η δράση αναμένεται να ολοκληρωθεί έως το έτος 2015

A.4. Πρόληψη παραβατικότητας ανηλίκων στα πλαίσια επιβολής του αναμορφωτικού μέτρου της παρακολούθησης από ανηλίκους κοινωνικών και ψυχολογικών προγραμμάτων σε κρατικούς, δημοτικούς, κοινοτικούς ή ιδιωτικούς φορείς

ΣΚΟΠΟΣ	Ενημέρωση, κινητοποίηση, στήριξη για τον εθισμό στο διαδίκτυο και για κάθε είδους εξαρτήσεις (αλκοόλ, ναρκωτικά κλπ)
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Προγράμματα: 1) Εθισμός στο Διαδίκτυο, 2) Συμβουλευτική, 3) Απεξάρτηση παντός είδους
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπηρεσίες Επιμελητών Ανηλίκων σε συνεργασία με άλλους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Καλύπτει τη διάρκεια ενός δικαστικού/σχολικού έτους

Α.5. Θεραπευτικά Προγράμματα για Εφήβους

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ/ ΔΡΑΣΕΙΣ	<p>Αντικείμενο των Προγραμμάτων είναι η υποστήριξη και θεραπεία των νέων που εμπλέκονται με τη χρήση ουσιών και την παραβατικότητα.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Εγκαιρη παρέμβαση σε προβλήματα που σχετίζονται με τη χρήση ουσιών και την παραβατικότητα ▶ Συστηματική υποστήριξη των εφήβων με προβλήματα χρήσης ουσιών ▶ Ενδυνάμωση και ενίσχυση των νέων με σκοπό την κοινωνική ένταξη ▶ Υποστήριξη για την αντιμετώπιση προβλημάτων εθισμού στο διαδίκτυο και προστασία από τους κινδύνους του διαδικτύου ▶ Συστηματική υποστήριξη της οικογένειας των εφήβων
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	ΚΕ.Θ.Ε.Α μέσω Θεραπευτικών Προγραμμάτων (ΣΤΡΟΦΗ, ΠΛΕΥΣΗ, ΝΟΣΤΟΣ-ΕΞΑΝΤΑΣ, ΑΝΑΔΥΣΗ, ΠΙΛΟΤΟΣ, ΟΞΥΓΟΝΟ, ΑΡΙΑΔΝΗ)
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Περίπου 600 έφηβοι το χρόνο δέχονται υπηρεσίες υποστήριξης, συμβουλευτικής και θεραπείας για θέματα που αποτελούν κίνδυνο για την κοινωνική τους ένταξη. Παράλληλα 1500 άτομα, μέλη οικογενειών εφήβων, συμμετέχουν στα προγράμματα υποστήριξης της οικογένειας.

8.6. ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΟΙ ΑΝΗΛΙΚΟΙ

Α. Υφιστάμενη κατάσταση.

Με στόχο την αποτελεσματικότερη προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων, απλοποιήθηκαν και προσδιορίστηκαν τα κριτήρια για έκδοση και/ή ανανέωση αδειών διαμονής για ανθρωπιστικούς και εξαιρετικούς λόγους, μεταξύ των άλλων, και για τα ανήλικα τέκνα (Ν. 3907/2011), ίδρυση Υπηρεσίας Ασύλου και Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής, προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2008/115/ΕΚ «σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη – μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών» και λοιπές διατάξεις). Συγκεκριμένα, άδεια διαμονής για ανθρω-

πιστικούς λόγους μπορεί να χορηγείται σε ανήλικα, θύματα ενδοοικογενειακής βίας, θύματα εμπορίας ανθρώπων ή παράνομης διακίνησης, τα οποία είναι ασυνόδευτα, ή ανήλικα, η επιμέλεια των οποίων έχει ανατεθεί σε οικογένειες Ελλήνων ή οικογένειες υπηκόων τρίτων χωρών με νόμιμη διαμονή στη χώρα ή για τα οποία είναι εκκρεμής διαδικασία υιοθεσίας ενώπιον των ελληνικών αρχών ή ανήλικοι που φιλοξενούνται από ιδρύματα ή άλλα νομικά πρόσωπα κοινωφελούς σκοπού.

Με τις διατάξεις του Ν.3875/10 («Κύρωση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος και των τριών Πρωτοκόλλων αυτής και συναφείς διατάξεις») τροποποιήθηκαν οι διατάξεις του Ν.3386/05. Ειδική μέριμνα προβλέφθηκε για τα ασυνόδευτα ανήλικα, για τα οποία οι αρμόδιες εισαγγελικές ή αστυνομικές αρχές λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα για να προσδιορίσουν την ταυτότητα και την ιθαγένειά τους και να θεμελιώσουν το γεγονός ότι δεν συνοδεύονται. Επίσης, καταβάλλουν κάθε προσπάθεια για τον ταχύτερο δυνατό εντοπισμό της οικογένειάς τους και θέτουν άμεσα σε εφαρμογή τα απαραίτητα μέτρα για να εξασφαλίσουν τη νομική τους εκπροσώπηση. Υπογραμμίζεται εδώ, ότι σε πολίτες τρίτων χωρών που έχουν χαρακτηριστεί θύματα εμπορίας ανθρώπων ή παράνομης διακίνησης μεταναστών χορηγείται με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών άδεια διαμονής ή ανανεώνεται ήδη χορηγηθείσα, χωρίς την υποχρέωση καταβολής παρβόλου, με διάρκεια ενός έτους, και δυνατότητα ανανέωσης, μέχρι την έκδοση αμετάκλητης δικαστικής απόφασης. Για τα θύματα εμπορίας που δε συνεργάζονται η άδεια διαμονής ανανεώνεται μέχρι να περατωθεί με οποιοδήποτε τρόπο η ποινική διαδικασία ή να τεθεί στο αρχείο.

Την Τετάρτη 20 Μαρτίου 2013, με την συμμετοχή δικαστών και εισαγγελέων ανηλίκων, του Συνηγόρου του παιδιού, της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες, εκπροσώπους μη κυβερνητικών οργανώσεων και στελεχών κρατικών υπηρεσιών αρμοδίων για την επιμέλεια και αρωγή των ανηλίκων, πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα υπό την αιγίδα της Γενικής Γραμματείας Διαφάνειας και Ανθρωπίνων

Δικαιωμάτων ημερίδα με θέμα την αντιμετώπιση του φαινομένου των «Ασυνόδευτων Ανηλίκων», ιδίως των αιτούντων άσυλο. Κοινή διαπίστωση όλων των φορέων ότι το πλαίσιο που διέπει το καθεστώς των ασυνόδευτων ανηλίκων χρήζει αξιολόγησης και ότι απαιτούνται συγκεκριμένες και άμεσες λύσεις για το θέμα αυτό.

B. ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

A.1. Λειτουργία Υπηρεσίας Διαχείρισης Αιτημάτων Στέγασης Αιτούντων Ασυλο και Ασυνόδευτων Ανηλίκων

ΣΚΟΠΟΣ	Α) Συγκέντρωση και διαχείριση των αιτημάτων στέγασης αιτούντων άσυλο και ασυνόδευτων ανηλίκων που παρέμπονται από δημόσιες αρχές ή συνεργαζόμενους φορείς παροχής υπηρεσιών υποδοχής και κοινωνικής στήριξης της ομάδας-στόχος Β) Δημιουργία και τήρηση συστήματος καταγραφής, διαχείρισης και παρακολούθησης αιτημάτων στέγασης αιτούντων άσυλο και ασυνόδευτων ανηλίκων Γ) Συντονισμό των εξουσιοδοτημένων φορέων από το Υπουργείο Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας ή εθελοντικών προγραμμάτων μετακίνησης, ώστε να συνδράμουν την Κεντρική Αρχή στο να υλοποιήσει τις αναγκαίες μετακινήσεις των ασυνόδευτων ανηλίκων σε κέντρα φιλοξενίας
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Λειτουργία Υπηρεσίας Διαχείρισης Αιτημάτων Στέγασης Αιτούντων Ασυλο και Ασυνόδευτων Ανηλίκων
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας - Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης

A.2. Λήψη Υποστηρικτικών Μέτρων για ανήλικα χωρίς στέγη

ΣΚΟΠΟΣ	Διευκόλυνση της πρόσβασης των πολιτών που διέρχονται κρίση ή περιέρχονται σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης (π.χ.: έλλειψη στέγης) σε Υπηρεσίες Πρόνοιας & Ψυχικής Υγείας
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Λειτουργία Τηλεφωνικής Γραμμής Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης «197» σε 7ήμερη/ 24ωρη βάση

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας-Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης
------------------	--

A.3. Αξιολόγηση του νομικού πλαισίου που διέπει το καθεστώς των ασυνόδευτων ανηλίκων.

ΣΚΟΠΟΣ	Αξιολόγηση του νομικού πλαισίου που διέπει το καθεστώς των ασυνόδευτων ανηλίκων.
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Σύσταση και λειτουργία διϋπουργικής ομάδας εργασίας και με την συμμετοχή εξειδικευμένων φορέων και οργανώσεων για την εκτίμηση της αποτελεσματικότητας του ισχύοντος νομικού πλαισίου και την υπόδειξη ενδεδειγμένων λύσεων στο θέμα των ασυνόδευτων ανηλίκων.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Δικαιοσύνης Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, με συνεργασία άλλων φορέων και Υπουργείων.
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Υποβολή συγκεκριμένων προτάσεων και λύσεων, για την αντιμετώπιση του φαινομένου, εντός του 2014.

8.7. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΑΙΔΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

A. ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

A.1. Μείωση της βρεφικής και παιδικής θνησιμότητας

ΣΚΟΠΟΣ	Μείωση της βρεφικής και παιδικής θνησιμότητας και πρόληψη σοβαρών ασθενειών μέσω των εμβολιασμών
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Εξασφάλιση καθολικότητας στην εμβολιαστική κάλυψη του πληθυσμού με έμφαση στην εμβολιαστική κάλυψη βρεφών-νεογνών, παιδιών και νέων με το «Εθνικό Πρόγραμμα Εμβολιασμών Παιδιών & Εφήβων 2011» στη βάση των κατευθυντήριων αρχών που έχουν τεθεί από το Συμβούλιο της Ευρώπης «για την ανοσοποίηση στην παιδική ηλικία —επιτυχίες και προκλήσεις της ανοσοποίησης στην παιδική ηλικία στην Ευρώπη και μελλοντική πορεία» καθώς και το «Πρόγραμμα Εμβολιασμών Ενηλίκων». Τα εμβόλια που συμπεριλαμβάνονται στο Εθνικό Πρόγραμμα Εμβολιασμών χορηγούνται δωρεάν στους άπορους και ανασφάλιστους.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Υγείας- Περιφερειακές Ενότητες της χώρας
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Έργο συνεχιζόμενο- Χρηματοδότηση από ΚΑΕ του Υπουργείου Υγείας

A.2. Θεσμός Υπευθύνων Αγωγής Υγείας Πρωτοβάθμιας & Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης

ΣΚΟΠΟΣ	Οι Υπεύθυνοι Αγωγής Υγείας παρακολουθούν, υποστηρίζουν και αξιολογούν τα πολύμηνα προγράμματα Αγωγής Υγείας
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Διεξαγωγή προγραμμάτων Αγωγής Υγείας με θεματικούς άξονες: <ul style="list-style-type: none"> ▶ Ψυχική υγεία – διαπροσωπικές σχέσεις (ρατσισμός – βία αντιμετώπιση πένθους - ξеноφοβία) ▶ Προστασία ανθρωπίνων δικαιωμάτων ▶ Πρόληψη ενδοσχολικής και ενδοοικογενειακής βίας, ▶ Διαφυλικές σχέσεις – ισότητα των φύλων - σεξουαλική αγωγή - σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Παιδείας- Τμήμα Β' Αγωγής Υγείας & Περιβαλλοντικής Αγωγής
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Με την υπ' αριθ. πρωτ. 93006/Γ7/10-08-2012 Υ.Α. τοποθετήθηκαν οι Υπεύθυνοι Αγωγής Υγείας με θητεία μέχρι τις 31-08-2015
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	Σε υλοποίηση (σε ετήσια βάση)

A. 3. Θεραπευτικά Προγράμματα για Εφήβους

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ/ ΔΡΑΣΕΙΣ	Αντικείμενο των Προγραμμάτων είναι η υποστήριξη και θεραπεία των νέων που εμπλέκονται με τη χρήση ουσιών και την παραβατικότητα. <ul style="list-style-type: none"> ▶ Εγκαιρη παρέμβαση σε προβλήματα που σχετίζονται με τη χρήση ουσιών και την παραβατικότητα ▶ Συστηματική υποστήριξη των εφήβων με προβλήματα χρήσης ουσιών ▶ Ενδυνάμωση και ενίσχυση των νέων με σκοπό την κοινωνική ένταξη
----------------------	--

	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Υποστήριξη για την αντιμετώπιση προβλημάτων εθισμού στο διαδίκτυο και προστασία από τους κινδύνους του διαδικτύου ▶ Συστηματική υποστήριξη της οικογένειας των εφήβων
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	ΚΕ.Θ.Ε.Α μέσω Θεραπευτικών Προγραμμάτων(ΣΤΡΟΦΗ, ΠΛΕΥΣΗ, ΝΟΣΤΟΣ-ΕΞΑΝΤΑΣ, ΑΝΑΔΥΣΗ, ΠΙΛΟΤΟΣ, ΟΞΥΓΟΝΟ, ΑΡΙΑΔΝΗ)
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Περίπου 600 έφηβοι το χρόνο δέχονται υπηρεσίες υποστήριξης, συμβουλευτικής και θεραπείας για θέματα που αποτελούν κίνδυνο για την κοινωνική τους ένταξη. Παράλληλα 1500 άτομα, μέλη οικογενειών εφήβων, συμμετέχουν στα προγράμματα υποστήριξης της οικογένειας.

Α.4. Συμβουλευτικοί Σταθμοί Νέων

ΣΚΟΠΟΣ	Ψυχοκοινωνική κάλυψη των αναγκών των σχολικών μονάδων των νομών με τη δυνατότητα εντοπισμού, διάγνωσης, βραχείας ψυχολογικής παρέμβασης και παραπομπής μαθητών που χρήζουν ιδιαίτερης ψυχολογικής αντιμετώπισης.
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Συμβουλευτική γονέων και προληπτική παρέμβαση στα πλαίσια στήριξης της οικογένειας ▶ Δυνατότητα συμμετοχής σε παιδαγωγικές συνεδριάσεις του συλλόγου διδασκόντων των σχολείων του νομού, για την εξειδίκευση θεμάτων που έχουν σχέση με τα εφαρμοζόμενα προγράμματα αγωγής υγείας, ▶ Ενημέρωση των διδασκόντων σε ιδιαίτερα προβλήματα που μπορεί να αντιμετωπίζουν οι μαθητές των σχολείων, μετά από πρόσκληση του Δ/ντη του σχολείου, ή μετά από αίτημα του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων, ▶ Ευαισθητοποίηση της ευρύτερης κοινότητας σε θέματα αγωγής υγείας και ψυχικής υγείας ▶ Παρακολούθηση και υποστήριξη των προγραμμάτων ψυχικής υγείας των σχολικών μονάδων της περιοχής αρμοδιότητας της Δ/νσης τους, σε συνεργασία με τους Υπεύθυνους Αγωγής Υγείας της Περιφέρειας στην οποία υπάγονται, ▶ Οργάνωση συναντήσεων ομάδων εκπαιδευτικών για την επίλυση παιδαγωγικών, οργανωτικών και άλλων ζητημάτων

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Παιδείας-Τμήμα Β' Αγωγής Υγείας και Περιβαλλοντικής Αγωγής
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Με την υπ' αριθ. πρωτ. 93007/Γ7/10-08-2012 Υπουργική Απόφαση τοποθετήθηκαν οι Υπεύθυνοι Συμβουλευτικών Σταθμών Νέων με θητεία μέχρι τις 31-08-2015 Σε υλοποίηση (ετήσια βάση)

8.8. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΣΤΟ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

A. ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

A.1. ΣΥΝΤΑΓΜΑ-ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Στο Ν. 2328/1995 (άρθρο 3), («Αρχές εκπομπών και διαφημίσεων – Δικαίωμα απάντησης – Προστασία της προσωπικότητας και του ιδιωτικού βίου – Προστασία της παιδικής ηλικίας – Ορθή χρήση της ελληνικής γλώσσας»), και σε ό,τι αφορά την προστασία των ανηλίκων, προβλέπονται κανόνες σχετικοί με την προστασία τους από το περιεχόμενο της τηλεοπτικής διαφήμισης (άρθρο 3 παρ. 3), ενώ στο άρθρο 14 του σχετικού νόμου προβλέπεται ρητά η προστασία των ανηλίκων από τους ιδιωτικούς τηλεοπτικούς σταθμούς με την απαγόρευση της δραματοποιημένης αναπαράστασης ειδήσεων, με την λήψη μέτρων για τον ρατσισμό, την ξενοφοβία και το κοινωνικό μίσος και με την κλιμάκωση του τηλεοπτικού προγράμματος σε συγκεκριμένες ώρες για πρόληψη της ενδεχόμενης σωματικής, πνευματικής ή ηθικής βλάβης των ανηλίκων.

- Στον **Ν. 2644/1998** «Για την παροχή συνδρομητικών ραδιοφωνικών και τηλεοπτικών υπηρεσιών και συναφείς διατάξεις», γίνεται μνεία στην προστασία της παιδικής ηλικίας.

- Με τον **Ν.3592/2007** «Συγκέντρωση και αδειοδότηση Επιχειρήσεων Μέσων Ενημέρωσης και άλλες διατάξεις» ρυθμίζεται κατά τον βέλτιστο δυνατό τρόπο και η προστασία των ανηλίκων από ενδεχόμενο επιβλαβές οπτικοακουστικό περιεχόμενο.

A.2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Με τις διατάξεις του **Π.Δ. 109/2010** ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη η Οδηγία 2010/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, με το οποίο ενισχύεται το θεσμικό πλαίσιο προστασίας των ανηλίκων τηλεθεατών, ενώ παράλληλα καλύπτονται και κενά της προγενέστερης τηλεοπτικής νομοθεσίας. Ειδικότερα, ρυθμίζεται η απαγόρευση της χορηγίας για αλκοολούχα ποτά σε προγράμματα το περιεχόμενο των οποίων απευθύνεται κατά τεκμήριο σε ανηλίκους, καθώς και η απαγόρευση εμφάνισης λογοτύπου χορηγίας κατά την διάρκεια των παιδικών προγραμμάτων.

Επίσης, θεσπίστηκε απαγόρευση τοποθέτησης προϊόντος της στα προγράμματα, εάν απευθύνονται σε ανηλίκους ενώ εισήχθη και διάταξη σύμφωνα με την οποία «η συμμετοχή ανηλίκων σε ψυχαγωγικά και επιμορφωτικά τηλεοπτικά προγράμματα επιτρέπεται μόνο εάν γίνεται με την συναίνεση των γονέων ή εκείνων που ασκούν την επιμέλεια και εφόσον δεν επιδρά αρνητικά στην σωματική, πνευματική και ηθική ανάπτυξή τους.

B. ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

B.1. «Κατάταξη και σήμανση των τηλεοπτικών προγραμμάτων στις γραμμικές και στις μη γραμμικές οπτικοακουστικές υπηρεσίες»

ΣΚΟΠΟΣ	Καθορισμός των κατηγοριών κατάταξης των τηλεοπτικών προγραμμάτων, των συμβόλων ή των ηχητικών σημάτων κάθε κατηγορίας, καθώς και των επιτρεπόμενων ωρών μετάδοσής τους για την προστασία των ανηλίκων τόσο στις γραμμικές όσο και στις μη – γραμμικές υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων από επιβλαβές οπτικοακουστικό περιεχόμενο.
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Λήψη πρόσθετων νομοθετικών μέτρων για την προστασία της σωματικής, ηθικής και πνευματικής ανάπτυξης των ανηλίκων από τις γραμμικές και τις μη γραμμικές υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων, με τον καθορισμό:

	1) της κατάταξης των προγραμμάτων σε κατηγορίες προγράμματος τόσο στις γραμμικές, όσο και στις μη γραμμικές υπηρεσίες, 2) της περιγραφής της διαδικασίας της κατάταξης, 3) της σήμανσης με ειδικά σύμβολα για τις γραμμικές και τις μη γραμμικές υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων, καθώς και των υποχρεώσεων που θα αναλάβουν οι τηλεοπτικοί φορείς.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Γενική Γραμματεία Μέσων Ενημέρωσης – Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης και Επικοινωνίας
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Η σχετική Υπουργική Απόφαση αναμένεται να εκδοθεί το Α' Εξάμηνο του 2014.

8.9. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Α. ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

Α.1. ΚΛΕΙΣΤΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

Κέντρα Κοινωνικής Πρόνοιας (Ν.4109/2013)

Δώδεκα Παραρτήματα Προστασίας Παιδιού με στόχο την περίθαλψη, τη ψυχοσωματική ανάπτυξη και γενικά τη μέριμνα για μόρφωση και επαγγελματική εκπαίδευση των βρεφών και παιδιών που αποδεδειγμένα είναι απροστάτευτα και στερούνται οικογενειακής φροντίδας μέχρι προσαρμογής αυτών σε περιβάλλον που εγγυάται την καλύτερη δυνατή ανάπτυξη τους (τοποθέτηση σε ανάδοχη οικογένεια ή υιοθεσία).

Α.2. ΑΝΟΙΚΤΗ ΠΕΡΙΘΑΛΨΗ

ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΚΑΙ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ

- Παιδικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί από Φιλανθρωπικά Σωματεία, Μητροπόλεις και Ν.Π.Ι.Δ. μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.
- Παιδικοί και Βρεφονηπιακοί Σταθμοί από ιδιώτες επιχειρηματίες κερδοσκοπικού χαρακτήρα.
- Παιδικοί- βρεφονηπιακοί Σταθμοί από Ο.Τ.Α.

ΚΕΝΤΡΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΠΑΙΔΙΩΝ (ΚΔΑΠ):

Μονάδες στις οποίες απασχολούνται παιδιά ηλικίας 5-12 χρόνων για ορισμένο χρονικό διάστημα της ημέρας. Σκοπός τους είναι η απασχόληση των παιδιών εκτός σχολικού ωραρίου, η αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου τους με την ατομική – οργανωμένη δραστηριότητα ή μέσα από οργανωμένες ομάδες εργαστηρίων καθώς και η εξυπηρέτηση των γονέων.

A.3. ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΙΣ

- **Κρατικό πρόγραμμα:** Για τη φιλοξενία παιδιών, οικογενειών, ηλικιωμένων και Ατόμων με Αναπηρίες, με χαμηλό οικογενειακό εισόδημα λειτουργούν 31 Παιδικές Εξοχές του Κρατικού Προγράμματος βάσει των διατάξεων του Ν.749/48.

- **Κατασκηνώσεις – Λουτροθεραπείες:** Κάθε χρόνο υλοποιείται πρόγραμμα κατασκηνώσεων και λουτροθεραπείας για άτομα τρίτης ηλικίας, σε όλη τη χώρα, από το μήνα Ιούλιο έως και το μήνα Οκτώβριο, διάρκειας δέκα ημερών, για κάθε ηλικιωμένο άτομο.

- **Ιδιωτικές Παιδικές Εξοχές:** Λειτουργούν Παιδικές Εξοχές Ιδιωτικής και Εκκλησιαστικής Πρωτοβουλίας, κερδοσκοπικού ή μη χαρακτήρα κατόπιν σχετικής αδείας που εκδίδεται από τον οικείο Περιφερειάρχη.

A.4. ΕΠΙΔΟΜΑΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Εφαρμογή προγράμματος οικονομικής ενίσχυσης απροστάτευτων παιδιών ηλικίας μέχρι 16 ετών, τα οποία για διάφορους λόγους στερούνται της πατρικής παρουσίας (ν.4051/1960). Καταβάλλεται μηνιαίο επίδομα σε κάθε απροστάτευτο παιδί του οποίου η οικογένεια πληροί τα απαιτούμενα οικονομικά κριτήρια. Επιπλέον καταβάλλονται χρηματικές παροχές λόγω μητρότητας σε όλες τις εργαζόμενες μητέρες, που δεν δύνανται να αξιώσουν τις παροχές αυτές από ασφαλιστικό φορέα ή είναι ανασφάλιστες.

A.5. ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

- Ανάθεση στο Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ε.Κ.Κ.Α.) της προώθησης σε εθνικό επίπεδο του συντονισμού δράσεων πρόνοιας και ανάπτυξης ενός ολοκληρωμένου Συστήματος Ηλεκτρονικής Διασύνδεσης και Διαδραστικότητας Υπηρεσιών Πρόνοιας- «e. pronoia»- με χρηματοδότηση που προέρχεται από το ΕΠ Ψηφιακής Σύγκλησης του ΕΣΠΑ 2007-2013, με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας των υπηρεσιών που παρέχονται στα παιδιά.

- Εναρξη Λειτουργίας της Εθνικής Γραμμής Παιδικής Προστασίας με τη δωρεάν χρήση του τετραψήφιου αριθμού κλήσης <<1107>> σε 24^{ωρη} καθημερινή βάση για την παροχή άμεσης ενημέρωσης και επείγουσας συμβουλευτικής ψυχολογικής και κοινωνικής στήριξης στα παιδιά και στους εφήβους.

A.6. Σχολές Γονέων

ΣΚΟΠΟΣ	Στήριξη των γονέων έτσι ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν με επιτυχία στο ρόλο τους όπως αυτός διαμορφώνεται στις σύγχρονες κοινωνικοοικονομικές συνθήκες.
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Επιμορφωτικά Προγράμματα σε θέματα όπως: οικογένεια στην σύγχρονη εποχή, ψυχολογική υποστήριξη και αγωγή υγείας ευάλωτων κοινωνικών ομάδων κ.ά. Πανελλαδική έρευνα με στόχο τη διερεύνηση της επίδρασης της οικονομικής κρίσης στις οικογενειακές σχέσεις
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Ινστιτούτο Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης (ΙΝΕΔΙΒΙΜ)
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Πόροι συνολικού ύψους: 6.380.000 €

ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΝΕΟΤΗΤΑΣ

1. Πρόγραμμα «Νομική Βοήθεια για Νέους»

ΣΚΟΠΟΣ	► Δωρεάν νομική συνδρομή σε κοινωνικά ευπαθείς ομάδες νέων (ανήλικοι καθώς και νέοι από 18 έως 30 ετών).
--------	--

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού που συχνά υφίστανται οι ομάδες-στόχος, ενισχύοντας άμεσα και πρακτικά τη δυνατότητα διευθέτησης νομικών ζητημάτων ή/και προσφυγής τους στη δικαιοσύνη. ▶ Ενθάρρυνση και υποστήριξη νέων δικηγόρων στην ανάληψη υποθέσεων που αφορούν ευπαθείς κοινωνικά ομάδες ανηλίκων και νέων. <p>Η νομική συνδρομή παρέχεται για υποθέσεις που αφορούν σε:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Ανήλικους παραβάτες ▶ Κακοποιημένους ανήλικους και νέους έως 30 ετών (ειδικότερα, για τις γυναίκες η συνδρομή παρέχεται έως την ηλικία των 35 ετών) ▶ Περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας ▶ Πρόσφυγες ή Παλιννοστούντες έως 30 ετών ▶ Νέους θεραπευμένους από τοξικές ουσίες έως 30 ετών που βρίσκονται στο στάδιο της κοινωνικής επανένταξης ▶ Παράνομη διακίνηση και εμπορία ανθρώπων έως 30 ετών ▶ Χρήση απαγορευμένων ουσιών από νέους έως 30 ετών ▶ Εργασιακά ζητήματα ανηλίκων ▶ Ασυνόδευτους ανηλίκους για διοικητικές διαφορές.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Παιδείας – Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Υλοποίηση με πόρους της Γενικής Γραμματείας Νέας Γενιάς
ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	Υπό υλοποίηση – Συνεχιζόμενο πρόγραμμα

9. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΛΛΟΔΑΠΩΝ

9.1. ΑΣΥΛΟ - ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

Το ελληνικό σύστημα ασύλου με τις ελλείψεις που είχε κατά το παρελθόν (ανεπαρκής ενημέρωση των ενδιαφερόμενων, απουσία ικανού αριθμού διερμηνέων, καθυστερήσεις στην εξέταση των αιτημάτων, απουσία διαδικασίας ταυτοποίησης ευάλωτων ομάδων που χρήζουν ειδικής προστασίας, παραμονή επί μακρόν σε χώρους κράτησης), σε συνδυασμό με τη έλλειψη των απαραίτητων κονδυλίων που θα επέτρεπαν την κάλυψη των στεγαστικών και υλικών αναγκών των αιτούντων, κατέτασαν τους αιτούντες άσυλο στις πλέον ευάλωτες ομάδες σε ό,τι αφορά τη μη διασφάλιση των δικαιωμάτων τους.

Η υλοποίηση της εθνικής πολιτικής για το άσυλο, κατ' εφαρμογή του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για το άσυλο και τη διαχείριση της μεταναστευσης, βασίζεται σε δύο θεματικούς άξονες: στη δημιουργία ενός αποτελεσματικού συστήματος διαχείρισης συνόρων και επιστροφών αφενός και στην πρόσβαση στη διεθνή προστασία, αφετέρου.

Ειδικότερα, εστιάζει στην ίδρυση και τη λειτουργία της Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής, στη νέα Υπηρεσία Ασύλου και την Αρχή Προσφυγών, καθώς και στη διασφάλιση της ύπαρξης ενός αποτελεσματικού, ανθρωποκεντρικού συστήματος επιστροφών, βασιζόμενου σε σχετικά προγράμματα που έχουν καταρτισθεί από τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης (ΔΟΜ) και την ΕΛΑΣ.

A. ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

A.1. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

- Η Σύμβαση της Γενεύης περί της νομικής καταστάσεως των προσφύγων, (ν.δ. 3989/1959) θέτει το γενικό πλαίσιο που διέπει το καθεστώς των προσφύγων, συμπεριλαμβανομένου του ορισμού του πρόσφυγα, των δικαιωμάτων που έχουν οι αναγνωρισμένοι πρόσφυγες στο έδαφος Κράτους - Μέλους της Σύμβασης, αλλά και των βασικών

υποχρεώσεών τους και ρυθμίζει, περαιτέρω, τη νομική τους κατάσταση.

- **Την αρχή της μη επαναπροώθησης** («*non refoulement*») επικαλείται επανειλημμένα το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, στα πλαίσια της ερμηνείας των άρθρων 3 ΕΣΔΑ «περί απαγόρευσης βασανιστηρίων» και 5 ΕΣΔΑ «περί δικαιώματος στην ελευθερία και την ασφάλεια», στις περιπτώσεις όπου καλείται να προστατέψει τους αιτούντες άσυλο.

A.2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- **Πρωτογενές δίκαιο**- Σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ. 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (Συνθήκη) «Η Ένωση παρέχει στους πολίτες της χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης χωρίς εσωτερικά σύνορα, μέσα στον οποίο εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων σε συνδυασμό με κατάλληλα μέτρα όσον αφορά τους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα, το άσυλο, τη μετανάστευση και την πρόληψη και καταστολή της εγκληματικότητας».

- Με τη Συνθήκη του Αμστερνταμ αλλά και την αρχική Σύμβαση του Δουβλίνου για τον προσδιορισμό του Κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση του αιτήματος ασύλου δημιουργήθηκε το Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου (ΚΕΣΑ).

- Η αρχή της αλληλεγγύης και της δίκαιης κατανομής ευθυνών μεταξύ των κρατών - μελών, μεταξύ άλλων και στο οικονομικό επίπεδο, αποτυπώνεται στη Συνθήκη της Λισαβόνας, στην οποία υπάρχει ρητή πρόβλεψη και για τη θέσπιση ενός Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου.

- Το δικαίωμα ασύλου κατοχυρώνεται ρητά και στο άρθρο 18 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Περαιτέρω, το άρθρο 19 του Χάρτη στην παράγραφο 1 απαγορεύει τις ομαδικές απελάσεις, ενώ στην παράγραφο 2 απαγορεύει ρητά την απομάκρυνση, απέλαση ή έκδοση αλλοδαπού προς κράτος, στο οποίο διατρέχει σοβαρό κίνδυνο να

του επιβληθεί η ποινή του θανάτου ή να υποβληθεί σε βασανιστήρια ή άλλη απάνθρωπη ή εξευτελιστική ποινή ή μεταχείριση.

- **Παράγωγο δίκαιο-** Κανονισμός (ΕΕ) 604/2013 (Δουβλίνο III): «για τη θέσπιση των κριτηρίων και μηχανισμών για τον προσδιορισμό του κράτους μέλους που είναι υπεύθυνο για την εξέταση αίτησης διεθνούς προστασίας που υποβάλλεται σε κράτος μέλος από υπήκοο τρίτης χώρας ή από απάτριδα (αναδιατύπωση)».

- Οδηγία –2013/33/ΕΕ σχετικά με τις απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων διεθνή προστασία (αναδιατύπωση), γνωστή και ως «Οδηγία Υποδοχής».

- Οδηγία 2011/95/ΕΕ σχετικά με τις απαιτήσεις για την αναγνώριση των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως δικαιούχων διεθνούς προστασίας, για ένα ενιαίο καθεστώς για τους πρόσφυγες ή για τα άτομα που δικαιούνται επικουρική προστασία και για το περιεχόμενο της παρεχόμενης προστασίας (αναδιατύπωση).

- Οδηγία 2005/85/ΕΚ περί ελάχιστων προδιαγραφών για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη - μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα, γνωστή και ως Οδηγία Διαδικασίας.

- Οδηγία 2008/115/ΕΚ, σχετικά με τους κοινούς κανόνες και διαδικασίες στα κράτη - μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών.

A.3. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Η διαδικασία εξέτασης των αιτημάτων παροχής ασύλου κατά το μεταβατικό χρονικό διάστημα, ήτοι από την έναρξη λειτουργίας της νέας Υπηρεσίας Ασύλου και της Αρχής Προσφυγών, ρυθμίζεται από το π.δ. 114/2010, όπως τροποποιήθηκε με το π.δ. 113/2013. Στο εν λόγω διάταγμα εμπεριέχονται διατάξεις που ρυθμίζουν το δικαίωμα υποβολής αιτήσεως διεθνούς προστασίας με ιδιαίτερη έμφαση στην άσκησή του από τους ανηλίκους, τα βασικά δικαιώματα των αιτούντων άσυλο, η απαγόρευση της επαναπροώθησης καθ' όλο το χρονικό διάστη-

μα εξέτασης σχετικού υποβληθέντος αιτήματος, οι υποχρεώσεις που έχουν οι αιτούντες άσυλο έναντι των Κρατικών Αρχών, οι διαδικαστικές εγγυήσεις για τους αιτούντες άσυλο, αλλά και οι όροι για τη χορήγηση από τις Ελληνικές Αρχές άδειας παραμονής για ανθρωπιστικούς λόγους σε αιτούντες διεθνούς προστασίας.

- Με το Ν.3907/2011 ιδρύεται η Υπηρεσία Πρώτης Υποδοχής με σκοπό την αποτελεσματική και ανθρώπινη διαχείριση των Υ.Τ.Χ, οι οποίοι εισέρχονται παράνομα στη Χώρα, με σεβασμό στην αξιοπρέπειά τους, μέσω της υποβολής τους σε καθορισμένες διαδικασίες πρώτης υποδοχής και η Υπηρεσία Ασύλου και η Αρχή Προσφυγών για την εξέταση των αιτημάτων διεθνούς προστασίας σε πρώτο και δεύτερο βαθμό.

➤ **Ανειλημμένες δράσεις για τη βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης**

- Υπηρεσία Πρώτης Υποδοχής

Η θέσπιση νομοθετικού πλαισίου το οποίο προβλέπεται από τις εξουσιοδοτικές διατάξεις του Ν.3907/2011 βρίσκεται στο στάδιο της ολοκλήρωσης, με τις ΚΥΑ για την ίδρυση του Κέντρου Πρώτης Υποδοχής στο Φυλάκιο Εβρου και των Κινητών Μονάδων Πρώτης Υποδοχής να έχουν ήδη εκδοθεί, ενώ η σχετική Απόφαση του Υπουργού Υγείας για την παροχή ιατρικών υπηρεσιών και υπηρεσιών ψυχοκοινωνικής υποστήριξης στα εν λόγω Κέντρα βρίσκεται στο τελικό στάδιο εκδόσεώς της. Στην τελική φάση βρίσκεται και η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων προς μετάταξη υπαλλήλων, για τη στελέχωση της ως άνω Υπηρεσίας, ενώ τα κεντρικά της γραφεία έχουν ήδη τεθεί σε πλήρη λειτουργία, στεγαζόμενα σε κτίριο του Υπουργείου Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη. Η οργανωτική δομή της Υ.Π.Υ. τροποποιήθηκε με το άρθρο 110 του ν.4172/13 και προχωρούν οι διαδικασίες για τη λειτουργία και δομών φιλοξενίας ευάλωτων ομάδων.

- Υφιστάμενες δράσεις ως προς το άσυλο:
- Ορισμός από τον Υπουργό Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του

Πολίτη συντονιστή για την εποπτεία και τον αποτελεσματικό χειρισμό των εκκρεμών υποθέσεων ασύλου, με σκοπό τη θέση στο αρχείο των υποθέσεων που δύνανται να χαρακτηρισθούν ως «ανενεργές».

- Παροχή κατάλληλης εκπαίδευσης στο επιφορτισμένο με την εξέταση των αιτημάτων ασύλου προσωπικό.

- Ολοκλήρωση της στελέχωσης της Υπηρεσίας Ασύλου και της Αρχής Προσφυγών με εξειδικευμένο επιστημονικό και τεχνικό προσωπικό, με βάση το υφιστάμενο οργανόγραμμα, ενώ εκκρεμεί η παροχή σε αυτό της απαραίτητης εκπαίδευσης.

- Ολοκλήρωση των διαδικασιών για την εύρεση κατάλληλων χώρων στέγασης της Κεντρικής Υπηρεσίας Ασύλου και του Περιφερειακού Γραφείου Ασύλου της Αθήνας με την παραχώρηση κτιριακής υποδομής από την ΕΡΤ στο Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη.

- Ολοκλήρωση των διαδικασιών για την εύρεση κτιρίου για το Περιφερειακό Γραφείο Ρόδου. Θέση σε λειτουργία Περιφερειακού Γραφείου Ορεστιάδας με έδρα το Διδυμότειχο.

- Η Δ/νση Κοινωνικής Αντίληψης και Αλληλεγγύης, υλοποιεί σε ετήσια βάση δράσεις Υποδοχής. Ειδικότερα, υλοποιούνται προγράμματα: παροχής υπηρεσιών φιλοξενίας, παροχής ενημέρωσης και νομικής συνδρομής, παροχής υπηρεσιών υγείας, ψυχολογικής και κοινωνικής υποστήριξης και συμβουλευτικής, παροχής υπηρεσιών διερμηνείας και μετάφρασης και παροχής πληροφόρησης σε τοπικές κοινότητες και εκπαίδευσης προσωπικού των τοπικών αρχών και οργανισμών που θα έρθουν σε επαφή με την ομάδα στόχου κατά τη διαδικασία υποδοχής.

B. ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

B.1. Λειτουργία Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής

ΣΚΟΠΟΣ	Τροποποίηση της υφιστάμενης νομοθεσίας που διέπει τη λειτουργία της Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής
---------------	---

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Έχει συνταχθεί νέο Σχέδιο Νόμου, στο οποίο περιέχονται ρυθμίσεις αναφορικά με την οργάνωση και λειτουργία της Υπηρεσίας Πρώτης Υποδοχής, οι οποίες βελτιώνουν τις διατάξεις του π.δ. 102/2012 και του Ν.3907/11.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Το νομοσχέδιο βρίσκεται στο στάδιο της επεξεργασίας.

Β.2. Κέντρα και Κινητές Μονάδες Πρώτης Υποδοχής

ΣΚΟΠΟΣ	Ίδρυση και θέση σε λειτουργία των Κέντρων και των Κινητών Μονάδων Πρώτης Υποδοχής
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Εντοπισμός και καθορισμός των ακριβών τοποθεσιών που θα στεγάσουν Κέντρα Πρώτης Υποδοχής, ο αριθμός των οποίων θα εξαρτηθεί από τις μεταναστευτικές ροές. Τρέχουσα δράση: Ένα ΚΕ.Π.Υ. λειτουργεί ήδη από τον Μάρτιο του 2013 –στο Φυλάκιο Εβρου, χωρητικότητας 240 ατόμων- και είναι σε εξέλιξη εργασίες για να τεθεί σε πλήρη λειτουργία και στελέχωση. Για άλλα (3) οι χώροι έχουν ήδη καθορισθεί και για μεν τον πρώτο έχουν ξεκινήσει οι εργασίες κατασκευής των εγκαταστάσεων, για το μεν δεύτερο αναμένεται να ξεκινήσουν οι εργασίες στις αρχές του 2014 ενώ για το τρίτο η δημιουργία του θα εξαρτηθεί από τις μεταναστευτικές ροές στα χερσαία σύνορα. ▶ Απόφαση σύστασης δύο επιπλέον Κέντρων Πρώτης Υποδοχής, σύμφωνα και με τις υπάρχουσες μεταναστευτικές ροές. ▶ Για τη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών και της πίεσης που δέχεται η χώρα στα θαλάσσια σύνορα, συστάθηκαν και λειτουργούν δυο (2) κινητές μονάδες που δραστηριοποιούνται από 1 Ιουλίου 2013 στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Ολοκλήρωση της δράσης εντός του έτους 2014

Β.3. Κατασκευή Κέντρου Πρώτης Υποδοχής στη Λέσβο

ΣΚΟΠΟΣ	Ίδρυση και λειτουργία των Κέντρων και των Κινητών Μονάδων Πρώτης Υποδοχής
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Κατασκευή του Κέντρου Πρώτης Υποδοχής στη Λέσβο.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Εκτιμώμενος χρόνος ολοκλήρωσης: Ιανουάριος 2014

Β.4. Κατασκευή Κέντρου Πρώτης Υποδοχής στην Αττική

ΣΚΟΠΟΣ	Ίδρυση και λειτουργία των Κέντρων και των Κινητών Μονάδων Πρώτης Υποδοχής
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Κατασκευή του Κέντρου Πρώτης Υποδοχής στην περιοχή της Αττικής. Η κ.υ.α. σύστασης είναι στο στάδιο των υπογραφών.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Εκτιμώμενος χρόνος ολοκλήρωσης: Μάρτιος 2014

Β.5. Κατασκευή Δομών Φιλοξενίας Αιτούντων Ασυλο και Ευάλωτων Ομάδων

ΣΚΟΠΟΣ	Διασφάλιση Δομών Φιλοξενίας για τους αιτούντες διεθνή προστασία και για άτομα που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Σχεδιασμός - υποστήριξη συστήματος καταγραφής αιτημάτων φιλοξενίας, σχεδιασμός και παροχή υποστηρικτικών υπηρεσιών (ιατρικές-ψυχοκινητικές υπηρεσίες), οργάνωση και λειτουργία Δομών Φιλοξενίας, αξιολόγηση και έλεγχος των παρεχόμενων υπηρεσιών στις εκάστοτε Δομές.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη

B.6. Πρόσβαση στη διαδικασία πρώτης υποδοχής (υπηρεσίες διερμηνείας)

ΣΚΟΠΟΣ	Διασφάλιση στο διηνεκές της αποτελεσματικής πρόσβασης στις διαδικασίες πρώτης υποδοχής (υπηρεσίες διερμηνείας)
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	► Πρόβλεψη για την παροχή υπηρεσιών διερμηνείας στα άτομα που υποβάλλονται σε διαδικασίες πρώτης υποδοχής. Συνεργασία με ΜΚΟ για την απασχόληση διερμηνέων κατά την καταχώρηση, αλλά και τις συνεντεύξεις. Προσπάθειες για τη λήψη χρηματοδότησης από EU funds, EEA Grants κλπ.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη (Υπηρεσία Πρώτης Υποδοχής)
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Εκτιμώμενος χρόνος ολοκλήρωσης: 2014

B.7. Ενημέρωση των νεοεισερχόμενων παράνομων μεταναστών

ΣΚΟΠΟΣ	Ενημέρωση των νεοεισερχομένων παράνομων μεταναστών για τα δικαιώματά τους
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	► Εκδοση και διανομή ενημερωτικών φυλλαδίων: το κείμενο του ενημερωτικού εγχειριδίου πρόκειται να μεταφραστεί σε αρκετές γλώσσες. ► Σχεδιάζεται η εγκατάσταση και θέση σε λειτουργία δωρεάν τηλεφωνικής γραμμής για τους νεοεισερχόμενους παράνομους μετανάστες, μέσω της οποίας θα ενημερώνονται για τα δικαιώματά και τις υποχρεώσεις τους.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Δημόσιας Τάξης (Υπηρεσία Πρώτης Υποδοχής)
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Εκτιμώμενος χρόνος ολοκλήρωσης: 2014

B.8. Διαχείριση εκκρεμών υποθέσεων ασύλου

ΣΚΟΠΟΣ	Αποτελεσματική διαχείριση των καθυστερούμενων υποθέσεων
--------	---

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Διαδικασία ηλεκτρονικής καταγραφής των εκκρεμών υποθέσεων, για τον εντοπισμό των υποθέσεων, οι οποίες πρέπει να «διακοπούν» (<i>«interrupted»</i>) και να αφαιρεθούν από τον κατάλογο που τηρείται από τις αρμόδιες Αρχές. ▶ Σύσταση 10 Επιτροπών Προσφυγών (6 Ειδικές και 4 Τακτικές) και αναμένεται η συγκρότηση 20 επιπρόσθετων Επιτροπών για την αποτελεσματική εξέταση των υποθέσεων που χαρακτηρίστηκαν ως «ενεργές» (<i>active cases</i>).
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη - Ευρωπαϊκή Υπηρεσία για την Υποστήριξη του Ασύλου (EASO) - Υπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες.
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Εκτιμώμενος χρόνος ολοκλήρωσης: τέλη 2013

B.9. Πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου κατά το μεταβατικό στάδιο

ΣΚΟΠΟΣ	Διασφάλιση της αποτελεσματικής πρόσβασης στη διαδικασία ασύλου κατά το μεταβατικό στάδιο
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Συνεργασία με μεταφραστές από τη ΜΚΟ «MetACTION» μέχρι το πέρας της μεταβατικής περιόδου
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη-Υπατη Αρμοστεία για τους Πρόσφυγες - Met ACTION
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Εκτιμώμενος χρόνος ολοκλήρωσης: τέλη 2013

B.10. Καθεστώς λειτουργίας της Υπηρεσίας Ασύλου

ΣΚΟΠΟΣ	Ολοκλήρωση του υφιστάμενου νομικού πλαισίου που διέπει τη λειτουργία της Υπηρεσίας Ασύλου
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Έχει συνταχθεί νέο Σχέδιο Νόμου, στο οποίο περιέχονται ρυθμίσεις αναφορικά με την Υπηρεσία Ασύλου και την Αρχή Προσφυγών. ▶ Στο στάδιο της ολοκλήρωσής του βρίσκεται και προεδρικό διάταγμα αναφορικά με τη διαδικασία χορήγησης ασύλου

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Το νομοσχέδιο βρίσκεται στο στάδιο της επεξεργασίας

Β.11. Υποδομές για τη στέγαση και τον εξοπλισμό της Κεντρικής Υπηρεσίας και των Περιφερειακών Γραφείων Ασύλου

ΣΚΟΠΟΣ	Διασφάλιση των απαραίτητων υποδομών για τη στέγαση και τον εξοπλισμό της Κεντρικής Υπηρεσίας και των Περιφερειακών Γραφείων Ασύλου
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Συνεχιζόμενες προσπάθειες για την εύρεση κτιρίου στέγασης του Περιφερειακού Γραφείου Θεσσαλονίκης και Αλεξανδρούπολης
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Εκτιμώμενος χρόνος ολοκλήρωσης: τέλη 2013 – αρχές 2014.

Β.12. Πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου (μεταφραστικές υπηρεσίες-νομική υποστήριξη)

ΣΚΟΠΟΣ	Διασφάλιση στο διηνεκές της αποτελεσματικής πρόσβασης στη διαδικασία ασύλου (μεταφραστικές υπηρεσίες - νομική υποστήριξη)
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Πρόβλεψη για την παροχή μεταφραστικών υπηρεσιών και νομικής υποστήριξης στους αιτούντες άσυλο. Σε εξέλιξη οι επαφές με ΜΚΟ για την απασχόληση μεταφραστών κατά την καταχώρηση, αλλά και τις συνεντεύξεις. Προσπάθειες για τη λήψη χρηματοδότησης από τον χρηματοδοτικό μηχανισμό του ΕΟΧ (<i>EEA funding</i>). ▶ Δράσεις για τη διασφάλιση στοχευμένης νομικής προστασίας στους αιτούντες άσυλο από εξειδικευμένους και ειδικά εκπαιδευμένους προς τούτο δικηγόρους.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπηρεσία Ασύλου, Αρχή προσφυγών, αρμόδιες ΜΚΟ και διεθνείς οργανισμοί.

ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Εκτιμώμενος χρόνος ολοκλήρωσης: τέλη 2013 - αρχές 2014
-----------------------	--

Β.13. Ενημέρωση των αιτούντων άσυλο

ΣΚΟΠΟΣ	Ενημέρωση των αιτούντων άσυλο για τα δικαιώματά τους
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Εκδοση και διανομή ενημερωτικών φυλλαδίων: το κείμενο του ενημερωτικού εγχειριδίου, πρόκειται να μεταφραστεί σε 19 γλώσσες και να τυπωθεί σε περίπου 70.000 αντίτυπα. ▶ Σχεδιάζεται η εγκατάσταση και θέση σε λειτουργία δωρεάν τηλεφωνικής γραμμής για τους αιτούντες άσυλο
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπηρεσία Ασύλου- Αρχή Προσφυγών- Υπατη Αρμοστεία των ΗΕ για τους Πρόσφυγες
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Εκτιμώμενος χρόνος ολοκλήρωσης: τέλη 2013- αρχές 2014

Β.14. Παροχή βοήθειας σε αιτούντες άσυλο

ΣΚΟΠΟΣ	Διασφάλιση ιατρικής και ψυχο – κοινωνικής βοήθειας σε αιτούντες άσυλο.
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Σχεδιασμός για την παροχή συγκεκριμένων κοινωνικών υπηρεσιών, με ιδιαίτερη έμφαση στους αιτούντες άσυλο που ισχυρίζονται ότι είναι θύματα βασανιστηρίων ή απάνθρωπης, εξευτελιστικής μεταχείρισης. Σε εξέλιξη προσπάθειες χρηματοδότησης από το χρηματοδοτικό μηχανισμό του ΕΟΧ (EEA funding).
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπηρεσία Ασύλου- Αρχή Προσφυγών- Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Εκτιμώμενος χρόνος ολοκλήρωσης: τέλη 2013- αρχές 2014

Β.15. Ταυτοποίηση εθνικότητας

ΣΚΟΠΟΣ	Ταυτοποίηση εθνικότητας – Αποτελεσματική καταγραφή των αιτούντων άσυλο.
--------	---

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Δημιουργία ενός δικτύου πληροφοριών για τα κράτη προέλευσης των αιτούντων άσυλο, με σκοπό τη διευκόλυνση της ταυτοποίησης της εθνικότητάς τους, κατά το στάδιο της εξέτασης και της υποβολής σε αυτούς ερωτήσεων.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπηρεσία Ασύλου, Αρχή Προσφυγών, Ευρωπαϊκό Γραφείο για το Άσυλο (EASO), Υπατη Αρμοστεία των ΗΕ για τους Πρόσφυγες.
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Εκτιμώμενος χρόνος ολοκλήρωσης: τέλη 2013- αρχές 2014

B.16. Διευκόλυνση ένταξης αλλοδαπών στην αγορά εργασίας

ΣΚΟΠΟΣ	Διευκόλυνση ένταξης αλλοδαπών στην αγορά εργασίας
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<p>Παροχή άδειας εργασίας ή άλλης βοήθειας για επαγγελματική αποκατάσταση των αναγνωρισμένων από την πολιτεία ως προσφύγων, των αιτούντων άσυλο και των προσωρινά διαμενόντων για λόγους ανθρωπιστικούς. Σε αλλοδαπό, στον οποίο έχει αναγνωρισθεί η προσφυγική ιδιότητα και είναι κάτοχος άδειας παραμονής χορηγείται ισόχρονης διάρκειας άδεια εργασίας.</p> <p>Σε αιτούντες άσυλο (κατόχους «δελτίου αιτήσαντος άσυλο αλλοδαπού») καθώς και σε προσωρινά διαμένοντες για λόγους ανθρωπιστικούς (κατόχους «ειδικού δελτίου παραμονής για ανθρωπιστικούς λόγους») που επιθυμούν να εργασθούν χορηγείται προσωρινή άδεια εργασίας.</p>
ΔΡΑΣΕΙΣ	<p>Σε αιτούντες άσυλο αλλοδαπούς, πρόσφυγες και προσωρινά διαμένοντες για λόγους ανθρωπιστικούς παρέχεται υποστήριξη με :</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Επιδοματικές και ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης ▶ Επιδότηση ανέργων και απόδοση κοινωνικών παροχών σε ανέργους και εργαζόμενους. ▶ Συμβουλευτικές δράσεις ▶ Δράσεις κατάρτισης και επανακατάρτισης. ▶ Επαγγελματική εκπαίδευση σε σύγχρονες ειδικότητες με καινοτόμες μεθόδους μαθητείας στις Σχολές Μαθητείας του ΟΑΕΔ

	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Χρηματοδότηση της ειδικής παροχής προστασίας μητρότητας και συμπληρωματικές παροχές μητρότητας. ▶ Στα Κέντρα Προώθησης Απασχόλησης (Κ.Π.Α.) του Ο.Α.Ε.Δ. οι εργασιακοί σύμβουλοι εντάσσουν τις συγκεκριμένες ομάδες σε διαδικασία εξατομικευμένης προσέγγισης και συμβουλευτικής ▶ Ατομικό σχέδιο δράσης που αποτυπώνει το προφίλ τους και προσδιορίζει τις επαγγελματικές τους ανάγκες και τον επαγγελματικό τους στόχο.
--	---

9. 1.1. ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

Η διάκριση μεταξύ των όρων «*πρόσφυγας*», «*αιτών άσυλο*» και «*παράνομος μετανάστης*» αποτελεί τη βάση για την κατανόηση των αναγκών αλλά και των διακριτών δικαιωμάτων των εν λόγω ομάδων. Η αδυναμία ή άγνοια κατανόησης της εν λόγω διάκρισης αποτελεί την αφετηρία πολλών περιπτώσεων καταπάτησης δικαιωμάτων, καθώς συχνά όλες οι παραπάνω κατηγορίες αντιμετωπίζονται με τον ίδιο τρόπο και δη ως παράνομα εισερχόμενοι στη χώρα.

Η ύπαρξη ομάδων στις οποίες αναγνωρίζεται μεν ένας βαθμός προστασίας από το κράτος, χωρίς να αναγνωρίζονται όμως ως πρόσφυγες (υπήκοοι τρίτων χωρών ή απάτριδες που απολαμβάνουν μιας μορφής επικουρικής ή προσωρινής προστασίας), περιπλέκει ακόμη περισσότερο τη διάκριση των ανωτέρω κατηγοριών, καθώς και τα δικαιώματα της κάθε ομάδας.

Κάθε μια από τις ανωτέρω ομάδες αντιμετωπίζει διαφορετικά προβλήματα σε ό,τι αφορά την διεκδίκηση και απόλαυση των δικαιωμάτων τους. Η αδυναμία κατανόησης της γλώσσας της χώρας υποδοχής αποτελεί συχνά ανυπέρβλητο εμπόδιο, καθώς η πρόσβαση στην ενημέρωση αλλά και η επαφή που συχνά απαιτείται με δημόσιους φορείς για την εξυπηρέτηση των δικαιωμάτων τους καθίσταται αδύνατη για μεγάλο αριθμό αυτών.

A. ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

A.1. ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- **Προεδρικό Διάταγμα 266/1999**, «Διοικητική υπαγωγή και λειτουργία του υφιστάμενου στο Λαύριο Αττικής Κέντρου Προσφύγων και κοινωνική προστασία των αναγνωρισμένων προσφύγων, των αιτούντων άσυλο και των παραμενόντων για ανθρωπιστικούς λόγους».

- **Προεδρικό Διάταγμα 80/2006** «Παροχή προσωρινής προστασίας σε περίπτωση μαζικής εισροής εκτοπισθέντων αλλοδαπών».

B. Υφιστάμενες Δράσεις

Η Δ/νση Κοινωνικής Αντίληψης και Αλληλεγγύης του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, στο πλαίσιο της αρμοδιότητας της ως Υπεύθυνη Αρχής του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσφύγων, υλοποιεί σε ετήσια βάση δράσεις που έχουν ως στόχο την ομαλή ένταξη των προσφύγων. Πιο συγκεκριμένα υλοποιούνται προγράμματα που στοχεύουν:

- Στην παροχή συμβουλών και βοήθειας σε τομείς όπως η στέγαση, τα μέσα διαβίωσης, η ένταξη στην αγορά εργασίας.
- Στην προσαρμογή στην ελληνική κοινωνία σε κοινωνικό και πολιτιστικό επίπεδο.
- Σε δραστηριότητες εκπαίδευσης, επαγγελματικής κατάρτισης, εκμάθησης ελληνικών και απόκτησης δεξιοτήτων.

Γ. Μακροπρόθεσμοι στόχοι

- Η κατηγοριοποίηση του νομοθετικού πλαισίου ανά ομάδα δικαιούχου, θα συμβάλει θετικά στον εντοπισμό κενών στη νομοθεσία και την ενδεχόμενη συμπλήρωση ή τροποποίηση αυτής, εφόσον κριθεί αναγκαία, όσο και στην αποσαφήνιση αυτού προς διευκόλυνση του

συνόλου των κρατικών φορέων που εμπλέκονται στην υλοποίηση επιμέρους διατάξεων.

- Χρήσιμη είναι η καταγραφή από την Πολιτεία των βασικών σημείων του νομοθετικού πλαισίου σε γλώσσες κατανοητές στους δικαιούχους για την πληρέστερη ενημέρωσή τους, από την Πολιτεία

9.2. ΝΟΜΙΜΑ ΔΙΑΜΕΝΟΝΤΕΣ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΠΟΛΙΤΕΣ ΤΡΙΤΩΝ ΧΩΡΩΝ (ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΣ)

A. Υφιστάμενη Κατάσταση

1. Εθνική Μεταναστευτική Πολιτική

Η Ελλάδα, συνιστά χώρα έντονου μεταναστευτικού ενδιαφέροντος, όπως αποδεικνύεται από τα στατιστικά στοιχεία των διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών, τα οποία παραμένουν σε υψηλά επίπεδα. Σταθερό στόχο της εθνικής μεταναστευτικής πολιτικής αποτελεί η ορθολογική διαχείριση των νομίμων μεταναστευτικών ροών στο πλαίσιο του σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων αλλοδαπών με ιδιαίτερη έμφαση στα δικαιώματα των παιδιών και των ομάδων που χρήζουν προστασίας.

Από το έτος 2005 η Ελληνική Κυβέρνηση έχει ξεκινήσει μία ολοκληρωμένη προσπάθεια διοικητικής αναδιάρθρωσης και αναδιοργάνωσης με σκοπό τη βέλτιστη παροχή ποιοτικών υπηρεσιών στους πολίτες-υπηκόους τρίτων χωρών. Επιπλέον, προωθείται ένα νέο εξορθολογισμένο νομικό πλαίσιο για τη νόμιμη μετανάστευση, το οποίο στοχεύει *πρώτον*, στην απλοποίηση γραφειοκρατικών διαδικασιών για την νόμιμη μετανάστευση, *δεύτερον*, στην ενημέρωση των αποκεντρωμένων Διευθύνσεων και Κοινωνικών Φορέων και *τρίτον*, στο συγχρονισμό με νέες τάσεις διαχείρισης μεταναστευτικού φαινομένου. Αναλυτικότερα:

2. Υπηρεσίες μίας στάσης (one-stop shops) – Απλούστευση διαδικασίας έκδοσης αδειών διαμονής για ανθρωπιστικούς λόγους

Στο πλαίσιο αναδιάρθρωσης της διοικητικής οργάνωσης της χώρας έχουν ξεκινήσει ενέργειες για τη δημιουργία «υπηρεσιών μίας στάσης» (one-stop shops), οι οποίες θα υποδέχονται τις αιτήσεις των Υπηκόων

Τρίτων Χωρών (Υ.τ.Χ) για τη χορήγηση ή ανανέωση των αδειών διαμονής και επιπλέον θα τους παρέχουν κάθε απαραίτητη πληροφορία αναφορικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους (ν.3852/2010: «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης-Πρόγραμμα Καλλικράτης»). Με τα εν λόγω μέτρα θα σταματήσει η διαμεσολάβηση των Δήμων στη διαδικασία έκδοσης των αδειών διαμονής, και θα μειωθεί θεαματικά ο χρόνος που απαιτείται για την έκδοση / ανανέωση των αδειών των πολιτών τρίτων χωρών.

Ειδικότερα, σκοπός της δημιουργίας «υπηρεσιών μιας στάσης» είναι α) η επιτάχυνση και απλοποίηση των προβλεπόμενων στη μεταναστευτική νομοθεσία διαδικασιών, β) η βελτίωση του επιπέδου των παρεχομένων υπηρεσιών στους συναλλασσόμενους πολίτες, αφού τα δύο σημαντικότερα σημεία στη διαδικασία έκδοσης των αδειών διαμονής είναι η σωστή και έγκυρη πληροφόρηση των μεταναστών και η παραλαβή πλήρους φακέλου δικαιολογητικών και γ) να υπάρξει εξοικονόμηση πιστώσεων από τη μείωση των εμπλεκόμενων στη σχετική διαδικασία υπηρεσιών.

Με σειρά νομοθετικών ρυθμίσεων απλουστεύτηκε η διαδικασία χορήγησης των αδειών διαμονής για ανθρωπιστικούς κι εξαιρετικούς λόγους (μείωση συναρμοδιότητας Υπουργών, ανάθεση εξουσίας υπογραφής στους εισηγητές, αύξηση του αριθμού των Επιτροπών μεταναστευσης) με αποτέλεσμα τη θεαματική μείωση του απαιτούμενου χρόνου για την εξέταση των αιτήσεων. Σημειώνεται, ότι με βάση τα ανωτέρω μέτρα κατέστη δυνατή η εξέταση του συνόλου σχεδόν των εκκρεμών αιτήσεων εντός του τελευταίου πενταμήνου.

3. Νόμιμα διαμένοντες στη χώρα Πολίτες Τρίτων Χωρών

Πολίτες Τρίτων Χωρών μέλη οικογένειας πολιτών της Ένωσης ή Ελλήνων πολιτών που διαμένουν στην Ελλάδα, απολαμβάνουν το δικαίωμα της ίσης μεταχείρισης με τους ημεδαπούς εντός του πεδίου εφαρμογής της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), εφόσον έχουν το δικαίωμα διαμονής ή μόνιμης διαμονής.

4. Προστασία των δικαιωμάτων των Πολιτών Τρίτων Χωρών

Η εθνική μεταναστευτική νομοθεσία διασφαλίζει το σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων των αλλοδαπών. Πράξεις που αποσκοπούν σε φυλετικές ή θρησκευτικές διακρίσεις, σύμφωνα με τα άρθρα 1 έως 3 του ν. 927/1979, διώκονται σύμφωνα με το άρθρο 71 του Ν.3386/05 «Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη πολιτών τρίτων χωρών στην ελληνική επικράτεια».

4.1. Νόμιμα διαμένοντες στη χώρα π.τ.χ.

- π.τ.χ., μέλη οικογένειας πολιτών της Ένωσης ή Ελλήνων πολιτών που διαμένουν στην Ελλάδα, απολαμβάνουν το δικαίωμα της ίσης μεταχείρισης με τους ημεδαπούς εντός του πεδίου εφαρμογής της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ, εφόσον έχουν το δικαίωμα διαμονής ή μόνιμης διαμονής (ν. 4071/2012 *Ρυθμίσεις για την τοπική ανάπτυξη, τη αυτοδιοίκηση και την αποκεντρωμένη διοίκηση Ενσωμάτωση Οδηγίας 2009/50/ΕΚ*).

- π.τ.χ. που διαμένουν νόμιμα στη χώρα ασφαλίζονται στους οικείους ασφαλιστικούς οργανισμούς και έχουν τα ίδια ασφαλιστικά δικαιώματα με τους ημεδαπούς. Επίσης υπάγονται στις διατάξεις για την κοινωνική προστασία του ν.δ. 57/1973 όπως κάθε φορά ισχύει (Ν. 3386/05, άρθρο 71).

- π.τ.χ. κρατούμενοι ενημερώνονται, αμέσως μετά την εισαγωγή τους σε ίδρυμα, σε γλώσσα την οποία κατανοούν, για τους κανόνες διαβίωσης τους σε αυτό, καθώς και για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους. Επίσης, διευκολύνεται η επικοινωνία τους με διπλωματικούς ή προξενικούς υπαλλήλους του Κράτους, του οποίου έχουν την ιθαγένεια ή από το οποίο προέρχονται, καθώς και με τους πληρεξούσιους δικηγόρους τους (Ν. 3386/05, άρθρο 71).

- π.τ.χ. που διαμένουν νόμιμα στη χώρα έχουν πρόσβαση στο σύστημα υγείας και στην εκπαίδευση (Ν. 3386/05, άρθρα 74 και 84).

- Οι δημόσιες υπηρεσίες, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, οι οργανισμοί και επιχειρήσεις κοι-

νής ωφέλειας και οι οργανισμοί κοινωνικής ασφάλισης είναι υποχρεωμένες να παρέχουν τις υπηρεσίες τους στους π.τ.χ. που έχουν εισέλθει και διαμένουν νόμιμα στην Ελλάδα (Ν. 3386/05, άρθρο 84).

- Οι διευθυντές φυλακών και κρατητηρίων υποχρεούνται να παραλαμβάνουν και να φυλάσσουν διαβατήρια ή άλλα έγγραφα που αποδεικνύουν τη νομιμότητα της διαμονής, καθώς και την ταυτότητα των κρατούμενων π.τ.χ. Τα έγγραφα αυτά επιστρέφονται κατά την απόλυση του π.τ.χ. Αν ο π.τ.χ. δεν έχει τα ανωτέρω έγγραφα, οι ως άνω υπάλληλοι οφείλουν να το γνωστοποιήσουν αμέσως στην πλησιέστερη αστυνομική αρχή ή στην πλησιέστερη αρμόδια Υπηρεσία (Ν. 3386/05, άρθρο 84).

- π.τ.χ. για τους οποίους έχει εκδοθεί απόφαση αναστολής ή προσωρινή διαταγή αναστολής από Διοικητικό Δικαστήριο επί διοικητικών πράξεων κατά των οποίων έχουν ασκήσει αίτηση ακύρωσης λόγω α) απόρριψης αιτήματος χορήγησης ή ανανέωσης άδειας διαμονής ή β) ανάκλησης εκδοθείσας άδειας διαμονής και γ) απόρριψης αιτήματος για αρχική χορήγηση άδειας διαμονής μπορούν να εφοδιάζονται με ειδική βεβαίωση νόμιμης διαμονής. Η ειδική βεβαίωση συνιστά προσωρινό τίτλο διαμονής, έχει ετήσια διάρκεια ισχύος και παρέχει στον κάτοχό της δικαιώματα αντίστοιχα της κατηγορίας που αφορούσε η άδεια διαμονής που δεν έχει ανανεωθεί, ανακληθεί ή δεν έχει αρχικώς χορηγηθεί (ΚΥΑ 22037/2010 Καθορισμός του τύπου ειδικής βεβαίωσης νόμιμης διαμονής που χορηγείται σε πολίτες τρίτων χωρών για τους οποίους έχει εκδοθεί προσωρινή διαταγή αναστολής ή έχει χορηγηθεί αναστολή από το Διοικητικό Πρωτοδικείο).

- π.τ.χ., στους οποίους έχει χορηγηθεί το καθεστώς του επί μακρόν διαμένοντος (Οδηγία 2003/109/ΕΚ), απολαμβάνουν ίσης μεταχείρισης με τους ημεδαπούς σε σειρά δικαιωμάτων, ουσιαστικών για την ομαλή ένταξή τους στην κοινωνία υποδοχής και την γενικότερη ευημερία τους. Παράλληλα, δίδεται, στα πρόσωπα αυτά το δικαίωμα να μετακινηθούν και να διαμείνουν σε άλλα κράτη μέλη της ΕΕ, με σκοπό τη

μισθωτή ή μη μισθωτή απασχόληση, τις σπουδές και την επαγγελματική κατάρτιση ή και ως οικονομικά ανεξάρτητα άτομα (Π.Δ. 150/2006 Προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας στην Οδηγία 2003/109/ΕΚ της 25^{ης} Νοεμβρίου 2003 σχετικά με το καθεστώς πολιτών τρίτων χωρών οι οποίοι είναι επί μακρόν διαμένοντες).

4.2. Παράνομα διαμένοντες στη χώρα π.τ.χ.

- Το δικαίωμα πρόσβασης στην εκπαίδευση κατοχυρώνεται και για ανήλικα τέκνα π.τ.χ. που προστατεύονται από το ελληνικό κράτος ως πρόσφυγες, ή τελούν υπό την προστασία της Υπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών, ή έχουν υποβάλει αίτηση για τη χορήγηση ασύλου ή διαμένουν στην Ελλάδα ακόμη και αν δεν έχει ρυθμιστεί η νόμιμη διαμονή τους σε αυτήν ημεδαπούς (Ν. 3386/05, άρθρο 72).

- Πρόσβαση στο σύστημα υγείας έχουν π.τ.χ. που εισάγονται εκτάκτως για νοσηλεία, ανεξάρτητα από τη νομιμότητα της διαμονής τους ή για ανήλικα τέκνα πολιτών τρίτων χωρών, ανεξάρτητα από τη νομιμότητα της διαμονής των ιδίων ή των γονέων τους (Ν. 3386/05, άρθρο 84).

Β. ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

Ετήσιο Πρόγραμμα 2012 (υλοποίηση έως 30/06/2014)

Β.1. «Υλοποίηση δράσεων που έχουν σχεδιαστεί για την εκπλήρωση των «Κοινών Βασικών Αρχών για την πολιτική κοινωνικής ένταξης των μεταναστών στην Ευρωπαϊκή Ένωση».

ΔΡΑΣΗ 1

ΣΚΟΠΟΣ	«Πληροφόρηση – εξυπηρέτηση των πολιτών τρίτων χωρών (π.τ.χ.)»
ΔΡΑΣΕΙΣ	► Έργο 1 : Παροχή υποστήριξης και ενημέρωσης σε π.τ.χ. για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους καθώς και για τις δυνατότητες αντιμετώπισης φαινομένων διακρίσεων σε βάρος τους τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα.

	<p>▶ Έργο 2: Παροχή υποστήριξης στα Συμβούλια Ενταξης Μεταναστών για την αναγνώριση τοπικών αναγκών και την ανάπτυξη τοπικών πολιτικών και δράσεων ένταξης</p> <p>▶ Έργο 3: Διοικητική υποστήριξη και ενημέρωση των π.τ.χ. για τις δυνατότητες κατάρτισής τους, τις δυνατότητες αναγνώρισης/αντιστοίχισης των τίτλων σπουδών τους (και τα απορρέοντα εξ αυτής επαγγελματικά τους δικαιώματα) και την ύπαρξη όρων αμοιβαιότητας για άσκηση επαγγέλματος.</p>
--	---

ΔΡΑΣΗ 2

ΣΚΟΠΟΣ	«Ευαισθητοποίηση της κοινωνίας υποδοχής και ενδυνάμωση των π.τ.χ.»
ΔΡΑΣΕΙΣ	<p>▶ Έργο 1: Ενίσχυση των συνεργασιών σε τοπικό επίπεδο ανάμεσα στις μεταναστευτικές οργανώσεις (πολιτιστικές οργανώσεις, αθλητικές οργανώσεις, επαγγελματικές οργανώσεις, επιχειρηματικές οργανώσεις κ.α.) και τις οργανώσεις της κοινωνίας υποδοχής καθώς και ενθάρρυνση της συμμετοχής των μεταναστών στις αντίστοιχες οργανώσεις της κοινωνίας υποδοχής (mainstream organizations).</p> <p>▶ Έργο 2: Δημιουργία μεικτών κέντρων νεότητας σε αστικές περιοχές με υψηλή συγκέντρωση μεταναστών, τα οποία θα παρέχουν – μεταξύ άλλων - υπηρεσίες επαγγελματικού προσανατολισμού, συμβουλευτικής και ψυχολογικής υποστήριξης, ενώ νεαροί υπήκοοι τρίτων χωρών και γηγενείς θα έρχονται σε επαφή μεταξύ τους, με στόχο την καταπολέμηση φαινομένων γκετοποίησης.</p> <p>▶ Έργο 3: Πρόγραμμα Διαπολιτισμικής Μεσολάβησης σε επιλεγμένα νοσοκομεία της Χώρας.</p> <p>▶ Έργο 4: Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της κοινωνίας υποδοχής σε ό,τι αφορά τις θρησκευτικές πεποιθήσεις των π.τ.χ. και το δικαίωμά τους στην άσκηση της θρησκευτικής τους λατρείας.</p>

	<p>▶ Έργο 5: Εκστρατεία ευαισθητοποίησης των μαθητών στα σχολεία με την αξιοποίηση και ατόμων που ασκούν ιδιαίτερη επιρροή στη κοινή γνώμη.</p> <p>▶ Έργο 6: Παραγωγή πιλοτικού ραδιοφωνικού υλικού (εκπομπές) - με διαδικτυακή ανάρτηση - για θέματα που αφορούν στις μεταναστευτικές κοινότητες με στόχο την προώθηση της μεταναστευτικής ραδιοφωνίας και της πολυμορφίας στα ΜΜΕ.</p>
--	--

ΔΡΑΣΗ 3

ΣΚΟΠΟΣ	«Εκπαίδευση και επιμόρφωση των π.τ.χ.».
ΔΡΑΣΕΙΣ	<p>▶ Έργο 1: Προγράμματα εκμάθησης ελληνικής γλώσσας, στοιχείων ιστορίας και πολιτισμού α) σε γυναίκες μέλη οικογένειας π.τ.χ. που εισήλθαν στη χώρα στο πλαίσιο της οικογενειακής επανένωσης β) σε μετανάστες με αναπηρία (ΑμεΑ) και γ) σε ηλικιωμένους μετανάστες.</p> <p>▶ Έργο 2: Εκπαίδευση των μελών των μεταναστευτικών οργανώσεων σε θέματα διαχείρισης και χρηματοδότησης έργου (project financing and management), ηγεσίας, τεχνολογιών πληροφορικής και ενημέρωσης (ΤΠΕ) και διοίκησης.</p>

ΔΡΑΣΗ 4

ΣΚΟΠΟΣ	«Προαγωγή της Διαπολιτισμικότητας ως μηχανισμού ένταξης των νομίμως διαμενόντων π.τ.χ. στην κοινωνία υποδοχής»
ΔΡΑΣΕΙΣ	<p>Έργο 1: Υποστήριξη της αρμονικής συνύπαρξης των π.τ.χ. με την κοινωνία υποδοχής μέσω του αθλητισμού και ψυχαγωγικών δραστηριοτήτων.</p> <p>Έργο 2: Υποστήριξη της αρμονικής συνύπαρξης των π.τ.χ. με την κοινωνία υποδοχής μέσω των τεχνών και του πολιτισμού.</p>

B.2. «Ανάπτυξη δεικτών και μεθοδολογιών αξιολόγησης με σκοπό την αποτίμηση της προόδου, την προσαρμογή πολιτικών και μέτρων και τη διευκόλυνση του συντονισμού της συγκριτικής μάθησης».

ΣΚΟΠΟΣ	«Μελέτες/έρευνες στα πεδία της μετανάστευσης και της ένταξης των π.τ.χ.».
ΔΡΑΣΕΙΣ	► Έργο 1: Μελέτη χαρτογράφησης και αξιολόγησης της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας (evaluation and quality assessment) των φορέων οι οποίοι παρέχουν προγράμματα εκμάθησης της γλώσσας ή/και ελληνικού πολιτισμού (δημόσιοι και ιδιωτικοί πάροχοι) σε π.τ.χ. με ποιοτικά κριτήρια (π.χ. μέσω της μέτρησης της ικανοποίησης των χρηστών) ή/και με ποσοτικά κριτήρια (π.χ. τεστ γλωσσικών ικανοτήτων των χρηστών) καθώς και δημιουργία βάσης δεδομένων με το υφιστάμενο εκπαιδευτικό υλικό, τα εκπαιδευτικά εργαλεία, τις διδακτικές πρακτικές και ασκήσεις αναφορικά με την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, αγωγής του πολίτη και στοιχείων ελληνικής ιστορίας και πολιτισμού σε μετανάστες, στην οποία θα έχουν πρόσβαση όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς.

B.3. «Ανάπτυξη ικανοτήτων για πολιτικές ένταξης, συντονισμός και ανάπτυξη διαπολιτισμικών δεξιοτήτων των κρατών-μελών σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης (εθνικό, περιφερειακό, τοπικό)».

ΣΚΟΠΟΣ	«Διαπολιτισμική επιμόρφωση δημοσίων υπαλλήλων»
ΔΡΑΣΕΙΣ	► Έργο 1: Παροχή σεμιναρίων σε υποψήφιους και εν ενεργεία δικαστές με στόχο α) την εμπάθυνση και επικαιροποίηση της ενημέρωσης των δικαστών για την εθνική και κοινοτική νομοθεσία κατά των διακρίσεων σε βάρος αλλοδαπών και β) την εμπάθυνση σε τεχνικές διαμεσολάβησης στη διαδικασία επικοινωνίας των δικαστών με τον αλλοδαπό διάδικο

Β.4.: «Ανταλλαγή εμπειριών, καλών πρακτικών και πληροφόρησης μεταξύ των Κρατών - Μελών αναφορικά με την ένταξη».

ΣΚΟΠΟΣ	«Δημιουργία Δικτύων συνεργασίας για θέματα μετανάστευσης και ένταξης».
ΔΡΑΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Έργο 1: Ανάπτυξη Δικτύων συνεργασίας που θα συνδέουν εκπροσώπους κρατών-μελών της Μεσογείου τα οποία αντιμετωπίζουν παρόμοιες προκλήσεις αναφορικά με την ένταξη των π.τ.χ. ▶ Έργο 2: Ανάπτυξη δικτύου συνεργασίας σε τοπικό επίπεδο (Συμβούλια Ενταξης Μεταναστών) μεταξύ κ-μ της Ε.Ε.

ΕΤΗΣΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2013 (υλοποίηση έως 30/06/2015)

Β.5.: «Υλοποίηση δράσεων που έχουν σχεδιαστεί για την εκπλήρωση των «Κοινών Βασικών Αρχών για την πολιτική κοινωνικής ένταξης των μεταναστών στην Ευρωπαϊκή Ένωση».

ΔΡΑΣΗ 1

ΣΚΟΠΟΣ	Πληροφόρηση - Εξυπηρέτηση πολιτών τρίτων χωρών (π.τ.χ.)
ΔΡΑΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Έργο 1: Πρόγραμμα παρέμβασης δρόμου (street work) σε θέματα υγείας και πρόληψης. ▶ Έργο 2: Προώθηση της προληπτικής ιατρικής μέσω κινητών ιατροφαρμακευτικών μονάδων. ▶ Έργο 3: Διευκόλυνση της πρόσβασης σε ιατρικές και κοινωνικές υπηρεσίες ά' επιπέδου σε κέντρα υγείας και ιατροκοινωνικά κέντρα σε μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας. <p>Αφορά στην τοποθέτηση ενός Επισκέπτη Υγείας και ενός Κοινωνικού Λειτουργού στα υφιστάμενα κέντρα υγείας, τα ιατροκοινωνικά κέντρα και τα πολύ-ιατρεία των Δήμων σε μεγάλα αστικά κέντρα όπως Αθήνα, Θεσσαλονίκη και Πάτρα.</p>

	<p>▶ Έργο 4: Εκστρατεία ευαισθητοποίησης π.τ.χ. – με έμφαση στις γυναίκες – για την αξία της συμμετοχής τους σε συλλογικές μορφές οργάνωσης, καθώς και της πιο ενεργού συμμετοχής τους στην κοινωνία υποδοχής γενικά (ειδικά σε ό,τι αφορά την συμμετοχή τους στα Συμβούλια Ενταξης Μεταναστών).</p>
--	---

ΔΡΑΣΗ 2

ΣΚΟΠΟΣ	Ενδυνάμωση των π.τ.χ. (migrant empowerment) & ευαισθητοποίηση κοινωνίας υποδοχής.
ΔΡΑΣΕΙΣ	<p>▶ Έργο 1: Πρόγραμμα Διαπολιτισμικής Μεσολάβησης σε φορείς που παρέχουν κοινωνικές υπηρεσίες σε ευπαθείς ομάδες μεταναστών (π.χ. ΑμΕΑ, ηλικιωμένοι, παιδιά) καθώς και σε μονάδες – κέντρα απεξάρτησης της Χώρας.</p> <p>▶ Έργο 2: Εκστρατεία ευαισθητοποίησης στα σχολεία σε θέματα ρατσισμού.</p> <p>Η δράση αυτή θα αφορά σε ευαισθητοποίηση τόσο των μαθητών, όσο και των γονέων τους, αλλά και των καθηγητών τους. Οι όποιες ενέργειες θα πραγματοποιηθούν μέσα στο χώρο του σχολείου.</p>

ΣΚΟΠΟΣ	Εκπαίδευση και επιμόρφωση π.τ.χ.
ΔΡΑΣΕΙΣ	<p>▶ Έργο 1: Πρόγραμμα ενισχυτικής διδασκαλίας και προώθησης της αξίας της ισορροπημένης διατροφής μεταναστών μαθητών στο πλαίσιο της γειτονιάς με δυνατότητα παρακολούθησης μαθημάτων ελληνικής γλώσσας και από τους γονείς.</p> <p>▶ Έργο 2: Πρόγραμμα εκμάθησης ελληνικής γλώσσας και ιστορίας σε διάφορες ειδικές ομάδες π.τ.χ.</p>

ΣΚΟΠΟΣ	Προαγωγή της Διαπολιτισμικότητας ως θεμελιώδους μηχανισμού ένταξης των νομίμως διαμενόντων π.τ.χ. στην κοινωνία υποδοχής.
--------	---

ΔΡΑΣΕΙΣ	<p>▶ Έργο 1: Υποστήριξη της αρμονικής συνύπαρξης των π.τ.χ. με την κοινωνία υποδοχής μέσω του αθλητισμού (μικτές αθλητικές εκδηλώσεις, όπως τουρνουά ποδοσφαίρου, μπάσκετ σε πλατείες και δρόμους γειτονιών της Αθήνας με υψηλή συγκέντρωση π.τ.χ.).</p> <p>▶ Έργο 2: Υποστήριξη της αρμονικής συνύπαρξης των π.τ.χ. με την κοινωνία υποδοχής μέσω του πολιτισμού (κυρίως μέσω εκδηλώσεων γαστρονομίας και μαγειρικής) σε περιοχές με υψηλή συγκέντρωση μεταναστών.</p> <p>▶ Έργο 3: Πρόγραμμα δημιουργικών δραστηριοτήτων νηπίων στις υφιστάμενες δομές των βρεφονηπιακών σταθμών με στόχο την αλληλεπίδραση παιδιών μεταναστών και γηγενών.</p>
---------	--

B.6.: «Ανάπτυξη δεικτών και μεθοδολογιών αξιολόγησης με σκοπό την αποτίμηση της προόδου, την προσαρμογή πολιτικών και μέτρων και τη διευκόλυνση του συντονισμού της συγκριτικής μάθησης».

ΣΚΟΠΟΣ/ ΔΡΑΣΕΙΣ	Μελέτη χαρτογράφησης και αξιολόγησης της ποιότητας των υπηρεσιών ένταξης που παρέχονται νομίμως διαμένοντες π.τ.χ. ανά την επικράτεια
--------------------	---

B.7.: «Ανάπτυξη ικανοτήτων για πολιτικές ένταξης, συντονισμός και ανάπτυξη διαπολιτισμικών δεξιοτήτων των κρατών-μελών σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης (εθνικό, περιφερειακό, τοπικό)».

ΣΚΟΠΟΣ	Διαπολιτισμική επιμόρφωση δημοσίων υπαλλήλων που συναλλάσσονται με πολίτες τρίτων χωρών ή χειρίζονται θέματα που σχετίζονται με αυτούς
ΔΡΑΣΕΙΣ	<p>▶ Έργο 1: Ανάπτυξη δεξιοτήτων (capacity building) α) των δημοσίων υπαλλήλων των ΟΤΑ α' βαθμού για θέματα σχεδιασμού και υλοποίησης δράσεων ένταξης στην τοπική κοινωνία, καθώς και αξιοποίησης εθνικών και κοινοτικών πόρων για την υλοποίηση δράσεων ένταξης στην τοπική κοινωνία και β) των υπαλλήλων των Αποκεντρωμένων Διοικήσεων για την ανάπτυξη, εφαρμογή και παρακολούθηση των ενταξιακών στρατηγικών τους.</p>

	<p>► Έργο 2 : Πρόγραμμα διαπολιτισμικής επιμόρφωσης & νομοθετικής ενημέρωσης (ελληνικής & ευρωπαϊκής) σε θέματα υγείας (π.χ. ποιοι δικαιούνται περίθαλψης) των διοικητικών υπαλλήλων που συναλλάσσονται με π.τ.χ. ή χειρίζονται θέματα που τους αφορούν σε επιλεγμένα νοσοκομεία της χώρας.</p> <p>► Έργο 3: Πρόγραμμα διαπολιτισμικής επιμόρφωσης και ευαισθητοποίησης κατά των διακρίσεων λόγω εθνικής καταγωγής, φύλου και φυλής των δημοσίων υπαλλήλων του Υπουργείου Προστασίας του Πολίτη.</p>
--	--

B. 8. «Δίκτυα συνεργασίας».

ΣΚΟΠΟΣ	Δημιουργία Δικτύων συνεργασίας για θέματα μετανάστευσης και ένταξης
ΔΡΑΣΕΙΣ	Έργο 1 : Ανάπτυξη δικτύου συνεργασίας μεταξύ εκπροσώπων των Συμβουλίων Ενταξης Μεταναστών και άλλων συναφών τοπικών οργάνων σε επίπεδο Ε.Ε., καθώς και εκπροσώπων οργανώσεων/ συλλόγων μεταναστών σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

10. ΕΞΑΛΕΙΨΗ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΜΙΣΑΛΛΟΔΟΞΙΑΣ

Η ρατσιστική βία σε όλες τις εκφάνσεις της συνιστά προσβολή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και συγχρόνως σοβαρή απειλή κατά της κοινωνικής συνοχής· σε προϊούσα δε μορφή μπορεί να προκαλέσει εκθεμελίωση του κράτους δικαίου και διασάλευση της κοινωνικής ειρήνης. Γι' αυτό, η πρόληψη και η δραστική καταστολή των ενδημικών φαινομένων ρατσισμού και ξενοφοβίας βρίσκονται στην κορυφή της πυραμίδας των κοινωνικών προτεραιοτήτων της Ελληνικής Πολιτείας.

Σε πρόσφατες εκθέσεις τους οι διεθνείς φορείς εξέφρασαν την ανησυχία τους για τις διαστάσεις που έχει λάβει η ρατσιστική βία στη Χώρα μας, εστιάζοντας την προσοχή τους στην οργανωμένη και συστηματική δράση ακραίων ομάδων κατά αλλοδαπών.

Ολοένα επιτακτικότερο, προβάλλει το αίτημα για τον εκσυγχρονισμό του εθνικού νομοθετικού πλαισίου που διέπει την ποινικοποίηση

του ρατσισμού, προκειμένου να καταστεί συμβατό προς τις διεθνείς υποχρεώσεις της Χώρας μας.

A. ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

A.1. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

- Η σημαντικότερη διεθνής οικουμενική σύμβαση για την εξάλειψη του ρατσισμού είναι η Διεθνής Σύμβαση για την Εξάλειψη όλων των Μορφών Φυλετικών Διακρίσεων (ν.δ. 494/1970).

- Η απαγόρευση των φυλετικών διακρίσεων κατοχυρώνεται, εξάλλου, σε πλήθος διεθνών, οικουμενικών και περιφερειακών, συμβατικών κειμένων. Έτσι, η Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών (ΕΣΔΑ), θεσπίζει (άρθρο 14), την απαρέγκλιτη υποχρέωση σεβασμού των δικαιωμάτων και ελευθεριών, ασχέτως διάκρισης φύλου, φυλής, χρώματος, γλώσσας, θρησκείας, πολιτικών ή άλλων πεποιθήσεων, εθνικής ή κοινωνικής προέλευσης, συμμετοχής σε εθνική μειονότητα, περιουσίας, γέννησης ή άλλης κατάστασης. Επισημαίνεται και το άρθρο 20 παρ. 2 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Ατομικά και Πολιτικά Δικαιώματα (ν. 2462/1997), το οποίο απαγορεύει την επίκληση εθνικού, φυλετικού ή θρησκευτικού μίσους, που αποτελεί υποκίνηση διακρίσεων, εχθρότητας ή βίας.

A.2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, εισάγει απαγόρευση: « κάθε διάκρισης ιδίως λόγω φύλου, φυλής, χρώματος, εθνοτικής καταγωγής, κοινωνικής προέλευσης, γενετήσιων χαρακτηριστικών, γλώσσας, θρησκείας ή πεποιθήσεων, πολιτικών φρονημάτων ή κάθε άλλης γνώμης, ιδιότητας μέλους ή εθνικής μειονότητας, περιουσίας, γέννησης, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού, και β. κάθε διάκρισης λόγω ιθαγένειας, εντός του πεδίου εφαρμογής των Συνθηκών

και με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων »ους» (άρθρο 21).

- Ιδιαίτερης σημασίας είναι η Απόφαση - Πλαίσιο 2008/913/ΔΕΥ του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 28^{ης}/11/2008 «για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών και εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας μέσω του ποινικού δικαίου».

A.3. ΣΥΝΤΑΓΜΑ -ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Η απαγόρευση τέλεσης ρατσιστικών εγκλημάτων και εγκλημάτων μίσους ανάγεται πρωτίστως στην αξία του ανθρώπου, ως γενική αρχή του δικαίου που αποτυπώνεται στο Ελληνικό Σύνταγμα και συγκεκριμένα, στο άρθρο 2 παρ. 1. Εξάλλου, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 2 Σ. «όλοι όσοι βρίσκονται στην Ελληνική Επικράτεια απολαμβάνουν την απόλυτη προστασία της ζωής, της τιμής και της ελευθερίας τους, χωρίς διάκριση εθνικότητας, φυλής, γλώσσας και θρησκευτικών ή πολιτικών πεποιθήσεων. Εξαιρέσεις επιτρέπονται στις περιπτώσεις που προβλέπει το διεθνές δίκαιο».

- Ο Ν.927/1979 μερίμνησε για τον ποινικό κολασμό, είτε των πράξεων ή ενεργειών που μπορεί να προκαλέσουν διακρίσεις, μίσος ή βία είτε της έκφρασης προσβλητικών ιδεών κατά ατόμων ή ομάδων εκ μόνου του λόγου της φυλετικής ή εθνικής καταγωγής ή του θρησκευματος αυτών.

- Στο άρθρο 79 ΠΚ το ρατσιστικό κίνητρο τυποποιείται πλέον ως κριτήριο για τη δικαστική επιμέτρηση της ποινής.

- Ο Ν.2472/1997 «Προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα», προστατεύει ως ευαίσθητα δεδομένα τη φυλετική ή εθνική καταγωγή, τα πολιτικά φρονήματα, τις θρησκευτικές ή φιλοσοφικές πεποιθήσεις, τη συμμετοχή σε συνδικαλιστική οργάνωση, την υγεία, την κοινωνική πρόνοια και την ερωτική ζωή.

- Ο Ν.3304/2005 «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού»

αποσκοπεί στη θέσπιση του γενικού πλαισίου ρυθμίσεως για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής καθώς και για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού στον τομέα της απασχόλησης και της εργασίας.

- Ο Ν.3386/2005, προβλέπει μεταξύ άλλων την χορήγηση αδειών διαμονής για λόγους ανθρωπιστικής φύσεως σε αλλοδαπούς που υπήρξαν θύματα εγκληματικών ενεργειών καθώς και την χορήγηση ή ανανέωση άδειας διαμονής σε θύματα εμπορίας ανθρώπων χωρίς την καταβολή παραβόλου.

- Ο Ν.3875/2010 «Κύρωση και εφαρμογή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος και των τριών πρωτοκόλλων αυτής και συναφείς διατάξεις» εμπεριέχει αλλαγές που, μεταξύ άλλων, αφορούν: διατάξεις του ΠΚ περί εμπορίας ανθρώπων, τη διασφάλιση της παροχής προστασίας ανεξαρτήτως της συνεργασίας ή μη των θυμάτων με τις αρμόδιες αρχές, την επέκταση της εφαρμογής των προστατευτικών διατάξεων της ελληνικής νομοθεσίας για τα θύματα εμπορίας και στα πρόσωπα που χαρακτηρίζονται ως θύματα παράνομης διακίνησης μεταναστών καθώς και τη θέσπιση μέτρων προστασίας μαρτύρων επί των αξιόποινων πράξεων εμπορίας ανθρώπων και παράνομης διακίνησης μεταναστών και στην τροποποίηση της παρ. 1 του άρθρου 44 του Ν.3386/2005 προκειμένου να χορηγείται άδεια διαμονής για λόγους ανθρωπιστικής φύσεως σε υπηκόους τρίτων χωρών, οι οποίοι αποτελούν θύματα εγκληματικών πράξεων του ν. 927/1979, εφόσον για τις πράξεις αυτές έχει ασκηθεί ποινική δίωξη και μέχρι να εκδοθεί δικαστική απόφαση.

➤ **Ανειλημμένες δράσεις για τη βελτίωση της υφιστάμενης κατάστασης**

- Σύσταση Τμημάτων και Γραφείων Ρατσιστικής βίας στις Υποδιευθύνσεις Κρατικής Ασφάλειας των Διευθύνσεων Ασφάλειας Αττικής

και Θεσσαλονίκης, καθώς και εξήντα οκτώ (68) Γραφείων Αντιμετώπισης Ρατσιστικής Βίας στα Τμήματα Κρατικής Ασφάλειας των Υποδιευθύνσεων Ασφάλειας της Διεύθυνσης Ασφάλειας Αττικής, καθώς και στις Υποδιευθύνσεις Ασφαλείας και στα Τμήματα Ασφαλείας ανά τη χώρα (π.δ. 132/2012).

- Στην Υποδιεύθυνση Κρατικής Ασφάλειας της Διεύθυνσης Ασφάλειας Αττικής λειτουργεί σε 24ωρη βάση πενταψήφιος ενιαίος αριθμός τηλεφωνικών καταγγελιών (11414), μέσω του οποίου οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο ή ενδιαφερόμενος φορέας μπορεί άμεσα να προβεί σε καταγγελία αναφορικά με περιπτώσεις ρατσιστικής βίας ή ακόμη να ενημερωθεί σχετικά με τα δικαιώματά του σε συναφείς περιπτώσεις. Επιπρόσθετα, στην ιστοσελίδα της Ελληνικής Αστυνομίας υπάρχει ειδικός σύνδεσμος, ο οποίος οδηγεί σε ηλεκτρονική φόρμα επικοινωνίας και καταγγελίας για ρατσιστικά περιστατικά.

- Εφαρμογή της Υφιστάμενης Νομοθεσίας -Θέσπιση κριτηρίων ύπαρξης του ρατσιστικού κινήτρου και παροχή προς το αστυνομικό προσωπικό ειδικών οδηγιών διερεύνησής του

- **Κώδικας Δεοντολογίας:** Στον Κώδικα Δεοντολογίας του Αστυνομικού προβλέπεται ήδη η γενική αρχή της απροκατάληπτης και με κοινωνική ευαισθησία προσέγγισης του πολίτη από τον αστυνομικό, καθώς και η υποχρέωση παροχής από τον αστυνομικό ιδιαίτερης φροντίδας προς τις ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

- **Διερεύνηση του ρατσιστικού κινήτρου τόσο κατά την ποινική προδικασία, όσο και κατά την πειθαρχική διαδικασία:** Η διερεύνηση του ρατσιστικού κινήτρου απορρέει από σχετική εγκύκλιο του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας. Την ίδια υποχρέωση έχουν, δυνάμει της ως άνω εγκυκλίου και οι αξιωματικοί, στο πλαίσιο της πειθαρχικής διερεύνησης υποθέσεων που αφορούν αντιδεοντολογική συμπεριφορά αστυνομικών σε βάρος ατόμων που ανήκουν σε ευάλωτες εθνοτικές, θρησκευτικές ή κοινωνικές ομάδες ή είναι αλλοδαποί.

- **Πειθαρχικό Δίκαιο του Αστυνομικού Προσωπικού:** Η εξέταση των πειθαρχικών παραπτώματων που φέρονται ότι τελέσθηκαν από αστυνομικούς σε βάρος των πολιτών, προηγείται της εξέτασης των άλλων πειθαρχικών παραπτώματων.

- **Έκδοση και διανομή εγχειριδίου προς το αστυνομικό προσωπικό:** Πρόσφατα διανεμήθηκε σε όλο το αστυνομικό προσωπικό εγχειρίδιο με τίτλο «Οδηγός Συμπεριφοράς της Ελληνικής Αστυνομίας προς θρησκευτικές και ευάλωτες κοινωνικές ομάδες».

- **Συνεργασία με τοπικούς και μη κυβερνητικούς φορείς:** Η Ελληνική Αστυνομία έχει ήδη αναπτύξει συνεργασία με αρμόδιους τοπικούς φορείς, αλλά και με ΜΚΟ για την ευαισθητοποίηση και εκπαίδευση των αστυνομικών σε θέματα σεβασμού ανθρωπίνων δικαιωμάτων και παροχής στήριξης σε πρόσφυγες, μετανάστες, μέλη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και κρατουμένους.

- **Εκπαίδευση του αστυνομικού προσωπικού:** Κατά το έτος 2012 - 2013 στο πρόγραμμα της Αστυνομικής Ακαδημίας προστέθηκε ειδική ενότητα με τίτλο «Ρατσισμός - Ξενοφοβία», η οποία περιέλαβε θεματικές σχετικές με το χαρακτηρισμό και την αντιμετώπιση αδικημάτων με φερόμενο ρατσιστικό κίνητρο. Περαιτέρω, κατόπιν συνεργασίας με τη Σχολή Μετεκπαίδευσης και Επιμόρφωσης της Ελληνικής Αστυνομίας, διακόσια περίπου στελέχη της Ελληνικής Αστυνομίας που υπηρετούν στα ως άνω αναφερθέντα νεοσυσταθέντα Τμήματα και Γραφεία Αντιμετώπισης Ρατσιστικής Βίας παρακολούθησαν ειδική εκπαίδευση διάρκειας δύο ημερών κατά το χρονικό διάστημα από 23-1 έως 2-2-2013, σε πέντε εκπαιδευτικές σειρές, στην οποία αναπτύχθηκαν θεματικές ενότητες σχετικές με την αναγνώριση κινήτρων ρατσιστικής βίας, την αντιμετώπιση των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων, τη νομοθεσία περί ρατσισμού, τη συνάφεια του ρατσιστικού φαινομένου με το φαινόμενο της παράνομης μετανάστευσης, την εμπειρία του δικτύου καταγραφής περιπτώσεων ρατσιστικής βίας, καθώς και σύγχρονους προβληματισμούς ως προς τις όψεις της διεθνούς προστασίας ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

- **Ορισμός ειδικού εισαγγελέα:** Στα πλαίσια των άμεσων δράσε-

ων, ορίστηκε ειδικός Εισαγγελέας για την εποπτεία των υποθέσεων φυλετικού μίσους, ρατσισμού και ξενοφοβίας και καθιερώθηκε η δυνατότητα ενημέρωσης και επικοινωνίας των αλλοδαπών με τις Ελληνικές Αρχές με φυλλάδια και την τηλεφωνική γραμμή **(11414)**.

B. ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

B.1. Αναθεώρηση του θεσμικού πλαισίου χορήγησης της ιθαγένειας

ΣΚΟΠΟΣ	Ομαλότερη κοινωνική ένταξη των μεταναστών και των τέκνων τους -Αμβλυνση των στερεοτύπων και του ρατσισμού απέναντι στους μεταναστευτικούς πληθυσμούς της χώρας.
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Προωθείται σχέδιο νόμου, που θα ανταποκρίνεται στις παραδοχές της υπ' αριθμ. 460/2013 απόφασης του ΣτΕ περί «ιθαγένειας τέκνων αλλοδαπών και δικαιώματος του εκλέγειν και εκλέγεσθαι των αλλοδαπών στις δημοτικές εκλογές», με την οποία κρίθηκαν ως αντισυνταγματικές διατάξεις του υφιστάμενου Ν.3838/2010 για τη χορήγηση ιθαγένειας.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Εσωτερικών
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Δράση εν εξελίξει

B.2. Απλούστευση νομοθετικού πλαισίου για τη μετανάστευση

ΣΚΟΠΟΣ	Εξάλειψη του ρατσισμού και των κοινωνικών στερεοτύπων απέναντι στους μεταναστευτικούς πληθυσμούς σε όλα τα επίπεδα της κοινωνίας.
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Εξορθολογισμένο νομικό πλαίσιο για τη νόμιμη μετανάστευση, με το οποίο, μεταξύ άλλων, απλουστεύονται οι γραφειοκρατικές διαδικασίες, ενημερώνονται πληρέστερα οι αποκεντρωμένες Διευθύνσεις και Κοινωνικοί Φορείς και υιοθετούνται οι νέες τάσεις διαχείρισης του μεταναστευτικού φαινομένου.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Εσωτερικών

ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Δράση εν εξελίξει. Στις 30 Οκτωβρίου 2013 ολοκληρώθηκε η δημόσια διαβούλευση για το σχέδιο νόμου «Κύρωση Κώδικα Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ενταξης».
-----------------------	--

Β.3. Κατάρτιση νέου Εθνικού Σχεδίου Ενταξης Μεταναστών

ΣΚΟΠΟΣ	Απλοποίηση των διαδικασιών και βελτίωση του υφιστάμενου πλαισίου για την κοινωνική ένταξη των νομίμων μεταναστών.
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Χάραξη νέου Εθνικού Σχεδίου Ενταξης Νομίμων Μεταναστών, το οποίο αναμένεται να συνεισφέρει στο συγχρονισμό με τις νέες τάσεις διαχείρισης του μεταναστευτικού φαινομένου, καθώς και στη διαχείριση ζητημάτων διαφορετικών κοινωνικών χαρακτηριστικών με έμφαση στην ένταξη και την καταπολέμηση του ρατσισμού.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Εσωτερικών
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Δράση εν εξελίξει

Β.4. Φροντίδα για την εύρυθμη λειτουργία των Τμημάτων και Γραφείων Ρατσιστικής Βίας

ΣΚΟΠΟΣ	Επιτυχής εκτέλεση της αποστολής των Τμημάτων και Γραφείων Ρατσιστικής Βίας.
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Συνέχιση της διοργάνωσης ειδικευμένων εκπαιδευτικών προγραμμάτων, προς το σκοπό της διαρκούς ενημέρωσης του αστυνομικού προσωπικού που υπηρετεί στα εν λόγω Τμήματα και Γραφεία, αναφορικά με τους πλέον πρόσφατες εξελίξεις που σημειώνονται στον επίμαχο τομέα στους αστυνόμησης. ▶ Ειδική μέριμνα για τη σωματική και την ψυχική υγεία των υπηρετούντων στα εν λόγω τμήματα και γραφεία. ▶ Διαρκής παρακολούθηση των Τμημάτων και Γραφείων για τον άμεσο εντοπισμό τυχόν προβλημάτων που ανακύπτουν κατά τη λειτουργία τους. ▶ Εφοδιασμός με τον αναγκαίο υλικοτεχνικό εξοπλισμό

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Εως το τέλος του τρέχοντος έτους, αρχές 2014

Β.5. Συστηματική καταγραφή και επεξεργασία των περιστατικών βίας

ΣΚΟΠΟΣ	Παρακολούθηση και καταγραφή του ρατσιστικού φαινομένου στο σύνολό του στη χώρα μας
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Δημιουργία ενιαίου κρατικού Δικτύου καταγραφής περιστατικών ρατσιστικής βίας ▶ Ενιαία Βάση Δεδομένων και παρακολούθησης των υποθέσεων ▶ Συστηματική παρακολούθηση και συγκέντρωση από τις αρμόδιες Υπηρεσίες της Ελληνικής Αστυνομίας των περιστατικών που λαμβάνουν χώρα και αποστολή τους στην αρμόδια Υπηρεσία του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	<ul style="list-style-type: none"> - Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη - Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Δράση διαρκής

Β.6. Επικαιροποίηση-Έκδοση εγκυκλίων διαταγών για την αντιμετώπιση των ρατσιστικών κρουσμάτων

ΣΚΟΠΟΣ	Αποτελεσματική αντιμετώπιση των περιστατικών ρατσιστικής βίας με ιδιαίτερη έμφαση στην υποχρέωση διερεύνησης του ρατσιστικού κινήτρου και στην υποστήριξη θυμάτων και μαρτύρων
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Επικαιροποίηση της υπ' αριθμ. 7100/4/3 από 24-5-2006 εγκυκλίου που αναφέρεται στην αντιμετώπιση του ρατσισμού, της ξενοφοβίας, της μισαλλοδοξίας και της μη ανεκτικότητας κατά την αστυνομική δράση. ▶ Έκδοση εγκυκλίου διαταγής, για την παροχή ειδικότερων οδηγιών και κατευθύνσεων στους διοικητές των Υπηρεσιών, οι οποίοι επιλαμβάνονται των σχετικών θεμάτων.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Εκτιμώμενος χρόνος ολοκλήρωσης: Αρχές 2014

B.7. Δημιουργία διαύλων συνεργασίας της Ελληνικής Αστυνομίας με άλλους φορείς και ειδική εκπαίδευση του προσωπικού της σε πρακτικές αντιμετώπισης των ρατσιστικών φαινομένων

ΣΚΟΠΟΣ	Αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των περιστατικών ρατσιστικής βίας από το προσωπικό της Ελληνικής Αστυνομίας
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Καθιέρωση στενότερης και πιο εντατικής συνεργασίας της Αστυνομίας με άλλους φορείς, μέσω της δημιουργίας κοινών ομάδων εργασίας Βελτίωση του προγράμματος σπουδών, τόσο με την προσθήκη νέων ενοτήτων όσο και με την επικαιροποίηση του περιεχομένου των ήδη υπαρχουσών θεματικών
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Δημόσιας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη

B.8. Ενσωμάτωση της Απόφασης - Πλαισίου 2008/913/ΔΕΥ στο εθνικό δίκαιο

Νέος αντιρατσιστικός νόμος

ΣΚΟΠΟΣ	Λήψη μέτρων για την καταπολέμηση ιδιαιτέρως σοβαρών μορφών ρατσισμού και ξενοφοβίας μέσω του ποινικού δικαίου
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	- Προσαρμογή της Απόφασης - Πλαισίου 2008/913/ΔΕΥ του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 28 ^{ης} /11/2008 «για την καταπολέμηση ορισμένων μορφών και εκδηλώσεων ρατσισμού και ξενοφοβίας μέσω του ποινικού δικαίου», ώστε η ρατσιστική και ξενοφοβική συμπεριφορά να αποτελεί αδίκημα με πρόβλεψη αποτελεσματικών, αναλογικών και αποτρεπτικών κυρώσεων

ΔΡΑΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Βάσει νέου θεσμικού πλαισίου η διερεύνηση και ποινική δίωξη των εγκλημάτων ρατσισμού και ξενοφοβίας, γίνεται αυτεπάγγελα ▶ Θέσπιση διοικητικής ευθύνης των νομικών προσώπων που εμπλέκονται με οποιοδήποτε τρόπο σε εκδηλώσεις ρατσισμού και ξενοφοβίας ή στη διάπραξη εγκλημάτων με τέτοια κίνητρα. ▶ Ανάπτυξη αξιόπιστου μοντέλου συλλογής και επεξεργασίας στοιχείων, το οποίο μπορεί να αναλάβει το Υπουργείο Δικαιοσύνης, ως κεντρικός κρατικός φορέας .
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Εντός του έτους 2014.

Β.9. Κύρωση Συμπληρωματικού Πρωτοκόλλου στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το Έγκλημα στον Κυβερνοχώρο

ΣΚΟΠΟΣ	Βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Ψήφιση του κυρωτικού νόμου του συμπληρωματικού Πρωτοκόλλου στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για το έγκλημα στον Κυβερνοχώρο η οποία εκκρεμεί. Το Πρωτόκολλο αφορά την καταπολέμηση πράξεων ρατσιστικού ή ξενοφοβικού χαρακτήρα και μισαλλόδοξου λόγου που τελούνται μέσω ηλεκτρονικών μέσων. Έχει υπογραφεί και εκκρεμεί η κύρωση.
ΔΡΑΣΗ	Σύνταξη νομοσχεδίου για τον κυρωτικό νόμο και τις εφαρμοστικές του διατάξεις. Κατάθεση και ψήφισή του στη Βουλή.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Ψήφιση (ΦΕΚ) και εφαρμογή του νόμου- Έχει ήδη κατατεθεί σχέδιο κυρωτικού νόμου στη Βουλή.

B.10. Σεμινάρια εκπαίδευσης για δικαστές και εισαγγελείς

ΣΚΟΠΟΣ	Αποτελεσματική δίωξη και τιμωρία των περιστατικών ρατσιστικής βίας
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Εκπαίδευση και ευαισθητοποίηση των δικαστών και των εισαγγελέων ώστε να αναπτύξουν αντανακλαστικά διερεύνησης του ρατσιστικού κινήτρου
ΔΡΑΣΗ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Εισαγωγή ειδικών θεματικών στο πρόγραμμα σπουδών στην Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών για την αντιμετώπιση του ρατσιστικού εγκλήματος. ▶ Σεμινάρια και μαθήματα στην διάρκεια των βασικών σπουδών αλλά και καθ' όλη την επαγγελματική πορεία των δικαστών και εισαγγελέων. ▶ Διεξαγωγή έξι τρίωρων μαθημάτων για τον ρατσισμό, αντισημιτισμό και ξενοφοβία.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων - Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών

11. ΕΥΑΛΩΤΕΣ ΟΜΑΔΕΣ**11.1. ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΟΙ**

Τα ανθρώπινα δικαιώματα αφορούν όλους, ανεξαρτήτως ηλικίας. Παρά τη γήρανση του πληθυσμού, την ευάλωτη φύση των ηλικιωμένων και παρά τις αναφορές που γίνονται στα ηλικιωμένα άτομα σε άλλες διεθνείς συμβάσεις, δεν υπάρχει διεθνής σύμβαση η οποία να εστιάζεται αποκλειστικά στα δικαιώματα των ηλικιωμένων. Τα δικαιώματα των ηλικιωμένων προστατεύονται μόνο υπό την γενική έννοια «ανθρώπινα δικαιώματα».

A. ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ**A.1. ΔΙΕΘΝΗ ΚΕΙΜΕΝΑ**

Αρκετά διεθνή νομικά κείμενα προστατεύουν ομάδες ή πρόσωπα έναντι των διακρίσεων που υφίστανται μεταξύ άλλων και λόγω ηλικίας. Η εν λόγω προστασία προκύπτει από την αρχή της απαγόρευσης

των διακρίσεων και θεμελιώνεται στα δικαιώματα της ανθρώπινης ελευθερίας και αξιοπρέπειας και στις αρχές της δίκαιης και ίσης μεταχείρισης που κατοχυρώνονται στα κείμενα αυτά.

Τα κείμενα αυτά αναφέρονται ανωτέρω στο Κεφάλαιο 4 για την ίση μεταχείριση και την απαγόρευση των διακρίσεων (Α 1-3, σελ. 64 επόμε.).

A.2. ΣΥΝΤΑΓΜΑ - ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

-Το Σύνταγμα κατοχυρώνει – αρ. 21 παρ.3.- ειδική μέριμνα της Πολιτείας για την υγεία των πολιτών και παίρνει ειδικά μέτρα για την προστασία της νεότητας, **του γήρατος**, της αναπηρίας και για την περίθαλψη των απόρων.

- Στο Ν.3304/2005, κατοχυρώνεται η εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, **ηλικίας** ή γενετήσιου προσανατολισμού.

➤ **Κακοποίηση των ηλικιωμένων**

Με τη γήρανση του πληθυσμού και τις σημαντικές κοινωνικές και οικονομικές μεταρρυθμίσεις που αυτή η δημογραφική αλλαγή επιφέρει, η εξεύρεση τρόπων για την πρόληψη της κακοποίησης των ηλικιωμένων και την εξασφάλιση αξιοπρεπούς ζωής στην τρίτη ηλικία είναι μια σημαντική πρόκληση σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση.

Τα μέτρα, που πρέπει να τεθούν σε εφαρμογή θα πρέπει να εξασφαλίζουν πλήρως ότι τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας προστατεύονται επαρκώς και μπορούν να απολαύσουν αξιοπρεπή ζωή, ακόμη και όταν εξαρτώνται από άλλους για τη φροντίδα τους.

Σύμφωνα με έκθεση του Π.Ο.Υ. (Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας/ Europe) τον Ιούλιο του 2011, κάθε χρόνο, 2,7 % (4 εκατομμύρια) του συνόλου των ατόμων άνω των 60 ετών βιώνουν σωματική κακοποίηση, το 19,4% (29 εκατομμύρια) βιώνουν ψυχολογική κακοποίηση, το 3,8% (6 εκατομμύρια) βιώνουν οικονομική εκμετάλλευση και τέλος το 0,7% (1 εκατομμύριο) βιώνουν σεξουαλική κακοποίηση.

Όσον αφορά στην Ελλάδα, υπάρχει έλλειψη δεδομένων για το μέγεθος του προβλήματος, καθώς δεν υπάρχει εθνική πολιτική συστηματικής (ή μη) καταγραφής των περιστατικών.

B. ΔΡΑΣΕΙΣ ΥΠΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

B.1. ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ

Η κλειστή περίθαλψη των Ηλικιωμένων ατόμων παρέχεται από τους Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων (Μ.Φ.Η), οι οποίες λειτουργούν με την μορφή Ν.Π.Ι.Δ και είναι μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα (ιδρύονται από φιλανθρωπικά Σωματεία, την Εκκλησία) και κερδοσκοπικού χαρακτήρα (ιδρύονται από ιδιώτες).

ΚΕΝΤΡΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ (ΚΗΦΗ)/ΚΕΝΤΡΑ ΔΙΗΜΕΡΕΥΣΗΣ - ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΓΙΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ (ΚΔΗΔ ΑΜΕΑ):

Οι πράξεις «Ενέργειες στήριξης ηλικιωμένων και λοιπών ατόμων που χρήζουν βοήθειας για την απασχολησιμότητα των εμμέσων ωφελουμένων» στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ/ Ε.Π.ΑΝ.Α.Δ., με φορέα χρηματοδότησης το Υπουργείο Εσωτερικών και με δικαιούχο την ΕΕΤΑΑ ΑΕ, αφορούν τη λειτουργία των Κέντρων Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (ΚΗΦΗ), καθώς και των Κέντρων Δημέρευσης - Ημερήσιας Φροντίδας για άτομα με αναπηρίες (ΚΔΗΦ ΑΜΕΑ), όπου παρέχουν υπηρεσίες ημερήσιας φιλοξενίας σε ηλικιωμένα άτομα, μη δυνάμενα να αυτοεξυπηρετηθούν απόλυτα (κινητικές δυσκολίες, άνοια, κλπ), καθώς και υπηρεσίες ημερήσιας φροντίδας και παραμονής σε άτομα με κινητικές αναπηρίες, ή με αισθητηριακές αναπηρίες, ή με νοητική υστέρηση, ή με πολλαπλές αναπηρίες, ή με διαφορετικού είδους αναπηρία.

ΚΥΚΛΟΣ	Π/Υ	ΝΟΜΙΚΕΣ ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ	ΑΜΕΣΑ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ
2011-2012	50.000.000	22.730.330	2.700
2013-2014	21.000.000	20.566.160	3.002

Επιπλέον σημειώνεται ότι για το 2013 (1-1-2013/31-10-2013) έχουν διατεθεί από εθνικούς πόρους (ΚΑΠ Δήμων) για τους φορείς της Τ.Α. και των νομικών της προσώπων περίπου 4 εκ. ευρώ για περίπου 1.600 ωφελούμενους.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΤΗΛΕΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ»: Σκοπός του προγράμματος είναι η παροχή τους δυνατότητας άμεσης επικοινωνίας των μοναχικών διαβιούντων μη αυτοεξυπηρετούμενων ηλικιωμένων ατόμων με το συγγενικό ή φιλικό τους περιβάλλον καθώς και με υπηρεσίες άμεσης παρέμβασης, έτσι ώστε να αισθάνονται λιγότερο ευάλωτοι και ανασφαλείς και να παραμένουν στο χώρο τους επιλογής τους.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ»:

Το «Βοήθεια στο Σπίτι» (ΒΣΣ) ξεκίνησε ως πρωτοβουλία ορισμένων Δήμων τη δεκαετία του 1980. Από τα τέλη της δεκαετίας του 1990 μέχρι και το 2011, εξασφαλίστηκε ευρωπαϊκή συγχρηματοδότηση, με ενδιάμεσα χρονικά διαστήματα εθνικής χρηματοδότησης. Από 1-1-2012 έως 30-9-2013 χρηματοδοτείται από εθνικούς πόρους και ειδικότερα των Υπουργείων Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας και Εσωτερικών.

Με το άρθρο 127 του ν.4199/2013 (ΦΕΚ 216, Α'/11-10-2013) παρατείνεται η διάρκεια του προγράμματος ΒΣΣ έως 30-9-2014.

Το ΒΣΣ παρέχει υπηρεσίες σε δικαιούχος του «Κατ' Οίκον Φροντίδα Συνταξιούχων» και του «Κατ' οίκον Κοινωνική Φροντίδα», όπως θεσμοθετείται από το εν λόγω άρθρο. Ειδικότερα το πρόγραμμα «Κατ' οίκον Κοινωνική Φροντίδα» εποπτεύεται από τα Υπουργεία Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας και Εσωτερικών για τους ηλικιωμένους και αναπήρους. Η λειτουργία του προγράμματος θα καλυφθεί από πόρους του Τακτικού Προϋπολογισμού, ΚΑΠ Α' βαθμού, του ΣΕΣ 2014-2020 και ιδιωτικούς πόρους.

Για τη χρηματοδότηση του ΒΣΣ (1-10-2013/ 30-9-2014) θα μεταφερθούν πόροι α) από το ΑΚΑΓΕ του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας έως 35 εκ. ευρώ β) τον τακτικό προϋ-

πολογισμό του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας γ) τους ΚΑΠ Α΄ βαθμού του Υπουργείου Εσωτερικών και δ) της ειδικής εισφοράς ασφαλισμένων έως 5 εκ. ευρώ. Με ΚΥΑ Οικονομικών, Εργασίας και Εσωτερικών προσδιορίζεται το ύψος των μεταβιβαζόμενων πόρων και η διαδικασία μεταφοράς τους. Η διαχείριση καθορίζεται σε προγραμματική σύμβαση μεταξύ Υπουργείων Εργασίας και Εσωτερικών, ΙΚΑ- ΕΤΑΜ και ΕΕΤΑΑ Α.Ε. Επιπλέον, το Το ΒΣΣ δύναται να παρέχει υπηρεσίες «Κατ' οίκον Νοσηλείας». Σημειώνεται ότι οι φορείς Τ.Α. είναι 290, με περίπου 3.000 εργαζόμενους και πάνω από 75 χιλιάδες ωφελούμενους.

B.2. ΣΥΝΤΑΞΗ ΑΝΑΣΦΑΛΙΣΤΩΝ

Σε ανασφάλιστους ηλικιωμένους, οι οποίοι έχουν υπερβεί το 65^ο έτος της ηλικίας τους και δεν λαμβάνουν σύνταξη από άλλο ασφαλιστικό φορέα καταβάλλεται από τον «Ειδικό Λογαριασμό συνταξιοδότησης ανασφάλιστων υπερηλίκων» ποσό σύνταξης ίσο με τη βασική σύνταξη του ΟΓΑ.

B.3. ΣΤΕΓΑΣΗ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ

Πρόγραμμα στεγαστικής συνδρομής: Σε μοναχικούς ανασφάλιστους και οικονομικά αδύνατους ηλικιωμένους άνω των 65 ετών καθώς και σε ζεύγη ανασφάλιστων και οικονομικά αδυνάτων ηλικιωμένων που στερούνται αποδεδειγμένα στέγης και διαμένουν σε μισθωμένο οίκημα, καταβάλλεται επίδομα στέγης υπό μορφή ενοικίου.

Γ. ΔΡΑΣΗ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

Σεβασμός στα δικαιώματα των ηλικιωμένων

Την 1^η Οκτωβρίου 2013 – Παγκόσμια ημέρα για την τρίτη ηλικία, διοργανώθηκε στη Βουλή των Ελλήνων από κοινού από τη Γενική Γραμματεία Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, με την Ειδική Μόνιμη Επιτροπή της Βουλής για θέματα Ισό-

τητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και την συμμετοχή βουλευτών και εκπροσώπων μη κυβερνητικών οργανώσεων, ημερίδα για τον «Σεβασμό των δικαιωμάτων των ηλικιωμένων». Από την ημερίδα προτάθηκαν δράσεις για την τρίτη ηλικία.

Γ.1. Βελτίωση της θέσης των ηλικιωμένων στη σύγχρονη ζωή

ΣΚΟΠΟΣ	Βελτίωση της θέσης των ηλικιωμένων στη σύγχρονη ζωή
ΔΡΑΣΕΙΣ	1)Σύνταξη προγράμματος δράσης για τους Ηλικιωμένους. 2)Σύσταση Εθνικού Συμβουλίου Ηλικιωμένων, που αποτελείται από εκπροσώπους φορέων Ηλικιωμένων που θα έχει λόγο, για όλα τα θέματα που τους αφορούν, αλλά και γενικότερα για άλλα κοινωνικά και εθνικά ζητήματα. 3)Τη Διεθνή Ημέρα Ηλικιωμένων να γίνεται συζήτηση στη Βουλή σε επίπεδο Αρχηγών κομμάτων. 4) Το Ελάχιστο Εγγυημένο Εισόδημα να παραχωρείται κατά προτεραιότητα στους Ηλικιωμένους που αντιμετωπίζουν πρόβλημα επιβίωσης.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Συντονιστική αρμοδιότητα Γενικής Γραμματείας Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων -Υπουργείου Δικαιοσύνης και Υπουργείων Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας, Υγείας και Οικονομικών.
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Εκδοση των ειδικών προγραμμάτων και αποφάσεων εντός του 2014

11.2. ΡΟΜΑ

Εκπόνηση Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ενταξη των Ρομά, 2012-2020

Η Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ενταξη των Ρομά 2012-2020 αποσκοπεί στην ανάπτυξη ενός μακροπρόθεσμου Πολυτομεακού Σχεδίου Δράσης και την εξειδίκευσή του με βάση τις αρχές του κοινωνικού επιχειρησιακού σχεδιασμού ανά τομέα (τομεακά επιχειρησιακά σχέδια) και σε περιφερειακό επίπεδο με ολοκληρωμένες παρεμβάσεις που θα υλοποιούνται στους δήμους και τους οικισμούς της χώρας και

με την απαραίτητη συνέργεια επιπέδων και παρεμβάσεων τομεακών και χωρικών.

Ο πρωταρχικός στόχος του Σχεδίου Δράσης είναι η άρση των όρων του κοινωνικού αποκλεισμού των Ρομά και η δημιουργία των προϋποθέσεων της κοινωνικής ένταξης των Ρομά.

Ο παραπάνω στρατηγικός στόχος εξυπηρετείται μέσα από τρεις επιμέρους γενικούς στόχους:

α. Εξασφάλιση και εγγύηση του «κατοικείν».

β. Ανάπτυξη υποστηρικτικού πλέγματος κοινωνικής παρέμβασης (στους τομείς της απασχόλησης, εκπαίδευσης, υγείας και Κοινωνικής ένταξης).

γ. Ανάπτυξη Κοινωνικού διαλόγου και συναίνεσης, μέσω της κοινωνικής χειραφέτησης και της συμμετοχής των ίδιων των Ρομά.

Η υλοποίηση της Στρατηγικής απαιτεί τη συγκρότηση διοικητικού μηχανισμού ολοκληρωμένης διαχείρισης της εθνικής στρατηγικής με στόχο τον συντονισμό την παρακολούθηση και την αξιολόγηση των παρεμβάσεων.

Η Εθνική Στρατηγική έχει εξειδικευτεί σε αρχικά τρεις πιλοτικές περιφερειακές στρατηγικές (Αν. Μακεδονία και Θράκη, Θεσσαλία κα Δ. Ελλάδα) και σχεδιάζεται η ανάπτυξη δράσεων με στόχο την κοινωνική ένταξη και την προώθηση στην απασχόληση.

A. ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

A.1. Πρόληψη, προαγωγή της υγείας και κοινωνική προστασία των αθίγγανων (ROMA)- Κέντρα στήριξης Ρομά και ευάλωτων Ομάδων

ΣΚΟΠΟΣ	Προαγωγή της υγείας και κοινωνική προστασία των αθιγγάνων, με την αξιοποίηση των υπηρεσιών και των παροχών του Ε.Σ.Υ. και εξοικείωσή τους με τις Δημόσιες Υπηρεσίες.
--------	--

<p>ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ/ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ</p>	<p>Τα Κέντρα στήριξης Ρομά και ευάλωτων Ομάδων παρέχουν υπηρεσίες στήριξης και κοινωνικής ένταξης, (λ.χ.: παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών), στήριξη και προώθηση των δικαιωμάτων του παιδιού και αξιοποίηση των θεσμοθετημένων δομών της πολιτείας (παιδείας, αθλητισμού, πολιτισμού, δημιουργικής απασχόλησης κ.λ.π.).</p>
<p>ΔΡΑΣΕΙΣ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Υλοποίηση του προγράμματος: «Προάσπιση και προαγωγή της υγείας καθώς και της ψυχοκοινωνικής στήριξης στους Έλληνες τσιγγάνους». ▶ Διενέργεια κλινικών εξετάσεων, εμβολιασμός των παιδιών, αντιμετώπιση κοινωνικών προβλημάτων με τη συνεργασία τοπικών φορέων, με την επίσκεψη με Κινητές Μονάδες κλιμακίου του ΚΕ.ΕΛ.Π.ΝΟ σε καταυλισμούς που διαμένουν μετακινούμενοι τσιγγάνοι, υπό την εποπτεία της Δ/σης Κοινωνικής Αντίληψης και Αλληλεγγύης του Υπουργείου Εργασίας Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας και κατόπιν σχετικής πρόσκλησης ▶ Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ενταξη των Ρομά ▶ Συγκρότηση Ομάδας Εργασίας στο Υπουργείο Υγείας για τη διαχείριση θεμάτων υγείας και ένταξης των Ρομά και συμμετοχή σε διυπουργική Επιτροπή για τον επιχειρησιακό σχεδιασμό προγραμμάτων - δράσεων σε θέματα υγείας. Οι κυριότερες δράσεις οι αφορούν τους ακόλουθους άξονες: <ul style="list-style-type: none"> - Άξονας Δημόσιας Υγείας –Υγιεινής, Διατροφής - Άξονας Περιβαλλοντικής Υγιεινής - Άξονας Πρόληψης Προαγωγής Υγείας σε Θέματα Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας - Άξονας Πρόληψης Προαγωγής Υγείας σε Θέματα Ψυχικής Υγείας –Εξαρτήσεων - Άξονας πρόσβασης σε Υπηρεσίες Υγείας –Αγωγής Υγείας
<p>ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ</p>	<p>Συντονιστική Διυπουργική Διοικητική Επιτροπή για την εξειδίκευση της Εθνικής Στρατηγικής για την Κοινωνική Ενταξη των Ρομά που λειτουργεί ως εθνικό σημείο για τους Ρομά στο ΕΚΚΑ/Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας</p>

ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Υπό διαμόρφωση
-----------------------	----------------

Α.2. Ενδυνάμωση της συνεύρεσης και του διαλόγου μεταξύ των διαφορετικών πληθυσμών

ΣΚΟΠΟΣ	<p>Προώθηση της ισότητας και της άρσης των στερεοτύπων έναντι των πληθυσμών Ρομά.</p> <p>Κοινωνική και πολιτισμική ένταξη των Ρομά μέσω του διαπολιτισμικού διαλόγου, στο πεδίο του πολιτισμού.</p> <p>Επαφή των διαφορετικών κοινοτήτων και η ενδυνάμωση του διαλόγου μεταξύ τους.</p> <p>Ενταξη των Ρομά στην εκπαιδευτική και καλλιτεχνική κοινότητα</p>
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<p>«Με τους Ρομά στο Μουσείο»</p> <p><u>Εργασία 1: Διάχυση καλών μουσειακών πρακτικών</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Διοργάνωση δύο (2) εργαστηρίων με την συμμετοχή εκπροσώπων μουσείων και υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού (ΥΠΠΟΤ) με συναφές αντικείμενο (Βυζαντινές και μεταβυζαντινές αρχαιότητες) σε εθνικό επίπεδο και εκπροσώπων Ρομά από τις αντίστοιχες περιοχές. ▶ Έντυπη έκδοση (τουλάχιστον 200 σελίδων) για την καταγραφή των καλών πρακτικών. ▶ Έκδοση έντυπου ενημερωτικού υλικού καταγραφής και αξιολόγησης της Δράσης 1.1 (5000 αντίτυπα, τουλάχιστον 16σέλιδο). <p><u>Εργασία 2: Επιμόρφωση νέων Ρομά ως πολιτιστικών διαμεσολαβητών</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ Το ΒΧΜ θα σχεδιάσει και θα υλοποιήσει επιμορφωτικές συναντήσεις στο Μουσείο με την συμμετοχή δέκα (10) υποψηφίων διαμεσολαβητών Ρομά. ▶ Πιλοτικές μουσειακές εκπαιδευτικές δράσεις στην μόνιμη έκθεση του ΒΧΜ. Οι επιμορφούμενοι διαμεσολαβητές μετά το πέρας της Δράσης 2.1., θα αναλάβουν να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν πιλοτικές δράσεις υποδοχής και γνωριμίας Ρομά ομάδων (ενηλίκων και οικογενειών) με τις μόνιμες συλλογές του Μουσείου.

	<u>Εργασία 3: Μουσειακές εκπαιδευτικές δράσεις ευαισθητοποίησης για ζητήματα διάκρισης</u> , οι οποίες απευθύνονται σε μεικτές σχολικές ομάδες με συμμετοχή τουλάχιστον κατά 50% Ρομά μαθητών και στους εκπαιδευτικούς τους. <u>Εργασία 4: Παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών μικρού μήκους</u> . Παραγωγή τουλάχιστον έξι (6) ταινιών μικρού μήκους με σκοπό την περαιτέρω διάχυση της πληροφόρησης σχετικά με την καταπολέμηση των διακρίσεων που υφίστανται οι Έλληνες Ρομά.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο (ΒΧΜ) με τη συνεργασία του Ελληνικού Κέντρου Κινηματογράφου
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Το έργο θα υλοποιηθεί τη χρονική περίοδο τον Μάρτιο του 2013 και έως τον Μάρτιο του 2014.

A3. Κέντρα στήριξης

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	ΠΡΟΫΠ/ΣΜΟΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ
Προγράμματα κατάρτισης για τις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες (ΑΜΕΑ- Απεξαρτημένοι και υπό απεξάρτηση) μέσω Εξειδικευμένων Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης	85.000.000	8.214
Κέντρα Στήριξης Ρομά και Ευπαθών Ομάδων	12.500.000	2320

12. ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ

A. ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

A.1. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

- Ιδιαίτερη μνεία θα πρέπει να γίνει στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες, που υπογράφηκε στη Νέα Υόρκη στις 30 Μαρτίου 2007, και στο Προαιρετικό Πρωτόκολλο στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες, που υπογράφηκε στη Νέα Υόρκη στις 27 Σεπτεμβρίου 2010, κείμενα τα οποία κυρώθηκαν με το **N. 4074/2012** (ΦΕΚ 88, τ. Α').

A.2. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Ο Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων προβλέπει, στο άρθρο 26, την ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες
- Με τον Ν.3304/2005 για την «Εφαρμογή της αρχής της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού» ενσωματώθηκαν στην ελληνική έννομη τάξη: α) η Οδηγία 2000/43/ΕΚ «περί εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης προσώπων ασχέτως φυλετικής ή εθνοτικής καταγωγής» και β) η Οδηγία 2000/78/ΕΚ «για την καταπολέμηση των διακρίσεων λόγω θρησκείας ή πεποιθήσεων, ειδικών αναγκών, ηλικίας ή γενετήσιου προσανατολισμού».

A.3. ΣΥΝΤΑΓΜΑ - ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Η προστασία της οικογένειας ως θεμέλιο συντήρησης και προαγωγής του Έθνους, είναι συνταγματικά κατοχυρωμένη στο άρθρο 21 όπου μεταξύ άλλων προβλέπεται ειδική φροντίδα για τις πολύτεκνες οικογένειες, τους ανάπηρους ή τα θύματα πολέμου, τις χήρες, τα ορφανά εκείνων που έπεσαν στον πόλεμο κ.ά.. Ειδική κρατική μεριμνά παρέχεται για την προστασία της νεότητας, του γήρατος, της αναπηρίας και για την περίθαλψη των απόρων.
- Ο **Ν.2643/98** «Μέριμνα για την απασχόληση προσώπων ειδικών κατηγοριών και άλλες διατάξεις», ρυθμίζει το καθεστώς των ποσοτώσεων της υποχρεωτικής τοποθέτησης των ατόμων με αναπηρία, καθώς και άλλες προστατευόμενες κοινωνικές ομάδες στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα.
- Με τον Ν.3304/2005 απαγορεύεται η άμεση ή έμμεση διάκριση καθώς και η παρενόχληση μεταξύ άλλων **λόγω αναπηρίας**, σε όλα τα πρόσωπα στο δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, ως προς τους όρους πρόσβασης στην εργασία και την απασχόληση, την πρόσβαση σε όλα

τα είδη και επίπεδα επαγγελματικού προσανατολισμού, στους όρους και τις συνθήκες εργασίας κ.ά.

- Με το **N.3996/2011**, «Αναμόρφωση του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας, ρυθμίσεις θεμάτων Κοινωνικής Ασφάλισης και άλλες διατάξεις», το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας, ελέγχει την τήρηση της ίσης μεταχείρισης έναντι των ατόμων με αναπηρία και διασφαλίζει ότι οι εργοδότες προχωρούν σε όλες τις εύλογες προσαρμογές με τη λήψη όλων των ενδεδειγμένων μέτρων, προκειμένου να διασφαλιστεί η πρόσβαση και η παραμονή των ατόμων με αναπηρία στην εργασία.

- Στο πλαίσιο θεσμοθέτησης στην Ελλάδα του χώρου της Κοινωνικής Οικονομίας και της Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας θεσπίζεται με τις ρυθμίσεις του **N.4019/2011** μια νέα μορφή Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρησης για την ένταξη στην οικονομική και κοινωνική ζωή ατόμων που ανήκουν σε Ευάλωτες Ομάδες Πληθυσμού.

Β.ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

ΟΙ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ – ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ Δ/ΝΣΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΑΜΕΑ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ Δ/ΝΣΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΤΟΥ ΥΠΕΚΑΠ

Με γνώμονα τις διεθνείς υποχρεώσεις και τις επιταγές του Συντάγματος έχει θεσπιστεί μια σειρά από προγράμματα για τα άτομα με αναπηρίες με στόχο την κοινωνική ενσωμάτωση και παροχή ευκαιριών για ισότιμη ένταξη και συμμετοχή τους στα κοινωνικά δρώμενα:

α) **προγράμματα οικονομικής ενίσχυσης ΑμεΑ** αντιμετώπιση των εξειδικευμένων αναγκών των ΑμεΑ, τη διασφάλιση της αυτονομίας τους και την κοινωνική τους ένταξη (Αναμόρφωση του κανονιστικού πλαισίου των προγραμμάτων οικονομικής ενίσχυσης ΑμεΑ, το οποίο πρόκειται να εκδοθεί άμεσα, με στόχο τον εξορθολογισμό τους αλλά και με τη σύγχρονη αντίληψη περί αναπηρίας γενικότερα).

β) **πρόγραμμα για δωρεάν ή με έκπτωση μετακίνηση των ΑμεΑ** με τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς σε όλη την επικράτεια,

γ) **κατασκηνωτικά προγράμματα** διακοπών για άτομα με αναπηρίες,

δ) **δομές ανοικτής κοινωνικής φροντίδας** (Στέγες υποστηριζόμενης διαβίωσης, κέντρα ημερήσιας φροντίδας, κέντρα δημιουργικής απασχόλησης κ.τ.λ.)

B.1. ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΕ ΕΞΕΛΙΞΗ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	ΠΡΟΫΠ/ΣΜΟΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ
Εθνικό δίκτυο κοινωνικής παρέμβασης για την κοινωνική ένταξη και ενδυνάμωση ευπαθών κοινωνικών ομάδων	39.310.700	70.000
Τοπικές Δράσεις κοινωνικής ένταξης για ευάλωτες ομάδες (ΤΟΠ/ΕΚΟ)	60.000.000	12000
Προγράμματα για την ενίσχυση ανέργων από ευπαθείς κοινωνικά ομάδες μέσω Εξειδικευμένων Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης	13.090.000	1.380
Λειτουργία Στεγών Υποστηριζόμενης Διαβίωσης	26.500.000	500

Προγράμματα ενίσχυσης της Απασχόλησης ΑμεΑ

Τριετές Πρόγραμμα ενίσχυσης εργοδοτών με επιχορήγηση που αντιστοιχεί στο ύψος των συνολικών ασφαλιστικών εισφορών, για την πρόσληψη 2.300 ανέργων Ατόμων με Αναπηρίες (ΑμεΑ), Απεξαρτημένων από τοξικές ή άλλες ουσίες, Αποφυλακισμένων, Νεαρών Παραβατικών Ατόμων ή Νεαρών Ατόμων που βρίσκονται σε κοινωνικό κίνδυνο και Πρόγραμμα Επιχορήγησης 50 θέσεων Εργονομικής Διευθέτησης του χώρου εργασίας για Ατομα με Αναπηρίες (ΑμεΑ)	27.000.000	2.300
--	------------	-------

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	ΠΡΟΫΠ/ΣΜΟΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ
Πρόγραμμα Επιχορήγησης 800 Νέων Ελευθέρων Επαγγελματιών ανέργων Ατόμων με Αναπηρίες (ΑμεΑ) , Απεξαρτημένων από τοξικές ή άλλες ουσίες, και Αποφυλακισμένων ατόμων και Πρόγραμμα Επιχορήγησης 50 θέσεων Εργονομικής Διευθέτησης του χώρου εργασίας για Άτομα με Αναπηρίες (ΑμεΑ)	22.400.000	800

Διαχείριση της ανεργίας των Ατόμων με ειδικές ανάγκες

ΣΚΟΠΟΣ	Διαχείριση της ανεργίας των Ατόμων με ειδικές ανάγκες
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Η Υπηρεσία Επαγγελματικής Αποκατάστασης Ατόμων με ειδικές ανάγκες, πλέον ονομαζόμενη Υπηρεσία ΕΚΟ, στο πλαίσιο των ενεργητικών πολιτικών αγοράς εργασίας, υλοποιεί προγράμματα νέων θέσεων απασχόλησης και νέων ελευθέρων επαγγελματιών για Ευπαθείς Κοινωνικές Ομάδες.
ΦΟΡΕΑΣ	Η υλοποίηση των προγραμμάτων ΝΘΕ και ΝΕΕ των Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων εφαρμόζεται και προωθείται από τα έξι (6) Γραφεία ΕΚΟ. Οπου δεν λειτουργούν Γραφεία ΕΚΟ, η εξυπηρέτηση των ευπαθών κοινωνικών ομάδων πραγματοποιείται από τα Γραφεία Απασχόλησης του ΟΑΕΔ.

Προγράμματα κοινωνικής αποκατάστασης των Ατόμων με αναπηρία

ΣΚΟΠΟΣ	Προγράμματα κοινωνικής αποκατάστασης των Ατόμων με αναπηρία προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι αυξημένες και εξειδικευμένες ανάγκες που αντιμετωπίζουν και να επιτευχθεί η κοινωνική τους ενσωμάτωση.
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Εφαρμογή 10 προγραμμάτων οικονομικής ενίσχυσης στα πλαίσια του επικουρικού και συμπληρωματικού χαρακτήρα της Πρόνοιας σε σχέση με τις παροχές των ασφαλιστικών ταμείων και ανάλογα με το είδος και το ποσοστό αναπηρίας, το ασφαλιστικό καθεστώς κ.τ.λ. Από τα προγράμματα αυτά καλύπτονται όλες οι κατηγορίες αναπηρίας (τυφλοί, κωφοί, άτομα με κινητικές αναπηρίες κ.τ.λ.)

B.2. ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ**B.2.1. Δράσεις που αναμένεται να υλοποιηθούν την περίοδο 2013-2014**

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	ΠΡΟΫΠ/ΣΜΟΣ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ
Προγράμματα κατάρτισης για τις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες (ΑΜΕΑ- Απεξαρτημένοι και υπό απεξάρτηση) μέσω Εξειδικευμένων Κέντρων Επαγγελματικής Κατάρτισης	85.000.000	8.214

B.2.2. Συστημικές Παρεμβάσεις για Ατομα Ευπαθών Κοινωνικά Ομάδων

Σύσταση Οργανισμού για την αποτελεσματική παρακολούθηση & εφαρμογή των πολιτικών κοινωνικής ενσωμάτωσης & κοινωνικής προστασίας: Προετοιμάσθηκε η νομοθετική ρύθμιση αναφορικά με τη δημιουργία του Μηχανισμού ως συντονιστικού οργάνου και τις συνέργειες που θα αναπτυχθούν με τα συναρμόδια Υπουργεία και θα αποτελέσουν τους άξονες του Σχεδίου Δράσης που θα αναπτυχθεί με επιτελικό φορέα το Υπουργείο Εργασίας (Δ/νση Κοινωνικής Προστασίας).

B.2.3. Προγράμματα Ενεργητικών Πολιτικών Απασχόλησης Ανέργων Γενικού Πληθυσμού στα οποία Συμμετέχει και ένα (μικρό) Ποσοστό ΑμεΑ

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	ΠΡΟΫΠ/ΣΜΟΣ	ΔΥΝΗΤΙΚΟΙ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ
Κατάρτιση ανέργων από πιστοποιημένα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ) με υποχρεωτική απασχόληση στα «πράσινα επαγγέλματα»	94.600.000	7500	3.950

ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	ΠΡΟΫΠ/ΣΜΟΣ	ΔΥΝΗΤΙΚΟΙ ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ
Κατάρτιση ανέργων από πιστοποιημένα Κέντρα Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΚΕΚ) με υποχρεωτική απασχόληση στα τουριστικά επαγγέλματα	45.400.000	3600	3.360
Προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης σε βασικές δεξιότητες χρήσης ΤΠΕ	30.000.000	30.000	11.500
Επαγγελματική κατάρτιση ανέργων σε Τεχνολογίες Πληροφορικής (ΤΠΕ), με τη χρήση voucher	44.000.000	36.664	24.893

Β.2.4. Πρόσβαση ατόμων με αναπηρία στις υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης: Διαδικτυακή πύλη για άτομα με αναπηρία

ΣΚΟΠΟΣ	<ul style="list-style-type: none"> - Αξιοποίηση Τεχνολογιών Πληροφορικής & Επικοινωνιών για την κοινωνική ένταξη των Ατόμων με Αναπηρίες. - Διευκόλυνση της πρόσβασης των ΑΜΕΑ: <ul style="list-style-type: none"> ▶ στον παγκόσμιο ιστό ▶ στη δημόσια διοίκηση ▶ σε υπηρεσίες του κοινωνικού κράτους ▶ σε προϊόντα υποστηρικτικής τεχνολογίας
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<p>Σύνολο διαδικτυακών εφαρμογών, εύχρηστων και προσβάσιμων σε Ατομα με διαφορετικά είδη αναπηρίας. Ειδικότερα αφορά:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▶ ΑμεΑ που αντιμετωπίζουν κάθε μορφής αναπηρία ▶ ηλικιωμένους, οι οποίοι αντιμετωπίζουν μείζονες ή ελάσσονες αναπηρίες ▶ άτομα που προσφέρουν υποστήριξη σε άτομα με αναπηρίες ▶ επαγγελματίες υγείας και ψυχο-κοινωνικής φροντίδας

	<ul style="list-style-type: none"> ▶ φορείς φροντίδας και προώθησης δικαιωμάτων των ΑμεΑ. ▶ κατασκευαστές και προμηθευτές εξειδικευμένων προϊόντων και υπηρεσιών υποστηρικτικής τεχνολογίας ▶ κοινωνικούς εταίρους που σχεδιάζουν ή υποστηρίζουν παρεμβάσεις ψυχο-κοινωνικής φροντίδας <p>Το αντικείμενο του Έργου περιλαμβάνει δύο βασικούς άξονες:</p> <p>1) Μελέτες</p> <p>2) Ανάπτυξη ενός ευρέος φάσματος προσβάσιμων υπηρεσιών, όπως:</p> <p>α) Ηλεκτρονικό ΚΕΠ για ΑμεΑ “eKEP”</p> <p>β) Υπηρεσία Επαγγελματικής Ενσωμάτωσης</p> <p>γ) Υπηρεσία πληροφόρησης για Προϊόντα και Υπηρεσίες Υποστηρικτικής Τεχνολογίας ΑμεΑ</p> <p>δ) Πρότυπη Διαδικτυακή Πύλη για ΑμεΑ</p>
ΦΟΡΕΑΣ	Κύριος του έργου: Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Αναθέτουσα Αρχή: Α.Ε. «Κοινωνία της Πληροφορίας» (ΚτΠ. Α.Ε.).
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Το έργο βρίσκεται σε παραγωγική λειτουργία από το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

B.2.5. Σύστημα παραγωγής εμπλουτισμού και αξιοποίησης περιεχομένου (ΣΥΣΠΕΑΠ)

ΣΚΟΠΟΣ	Το ΣΥΣΠΕΑΠ (Σύστημα Παραγωγής Εμπλουτισμού και Αξιοποίησης Περιεχομένου) αποτελεί ένα σύστημα παροχής υπηρεσιών επικοινωνίας και ενημέρωσης το οποίο απευθύνεται σε ΑμεΑ. Στόχο έχει την ανάπτυξη ενός συστήματος που θα διευκολύνει τη διαχείριση και την πρόσβαση των ΑμεΑ, σε μια σειρά από υπηρεσίες οπτικοακουστικού περιεχομένου.
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Η προσαρμογή ενημερωτικού και επιμορφωτικού περιεχομένου σε περιεχόμενο προσβάσιμο σε όλα τα άτομα με αναπηρία. ▶ Ανάπτυξη υποδομής τεχνολογικών εφαρμογών πληροφορικής και επικοινωνίας για τη συγκέντρωση, επεξεργασία, παραγωγή και διάδοση ψηφιακού περιεχομένου κατάλληλου για διάχυση μέσω διαδικτύου ή και ψηφιακής τηλεόρασης για χρήση των ΑμεΑ.

	<p>▶ Οπτικο-ακουστική απόδοση περιεχομένου με τα ακόλουθα βοηθήματα πρόσβασης: ακουστική περιγραφή εικόνας, γραπτούς ή εκφωνημένους υπότιτλους, χρήση νοηματικής γλώσσας, απόδοση περιεχομένου με προκαθορισμένα σύμβολα κ.ά.</p>
ΦΟΡΕΑΣ	<p>Το έργο είναι προϋπολογισμού 5.001.795,27 ευρώ, χρηματοδοτείται από το Ε.Π. «Ψηφιακή Σύγκλιση» (ΕΣΠΑ) και υλοποιείται από το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης</p>
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	<p>Τελικό στάδιο ολοκλήρωσης και εφαρμογή της πιλοτικής του λειτουργίας.</p>

Β.2.6. Σχεδιασμός Δράσεων προσβασιμότητας- φυσικής και ηλεκτρονικής- των ΑμεΑ

ΣΚΟΠΟΣ	<p>Σειρά Δράσεων για τη διευκόλυνση της προσβασιμότητας-φυσικής ή ηλεκτρονικής- των ΑμεΑ</p>
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<p>▶ Κωδικοποίηση όλων των διάσπαρτων διατάξεων που αφορούν στην προσβασιμότητα (φυσική και ηλεκτρονική) των ΑμεΑ και των εμποδιζόμενων ατόμων σε ενιαίο νομοθετικό κείμενο.</p> <p>▶ Ενεργοποίηση των ελεγκτικών μηχανισμών του κράτους (Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης/Σ.Ε.ΕΛ.Δ.Δ.), με τη χρήση του εγχειριδίου «Μεθοδολογία Ελέγχου Προσβασιμότητας Δημοσίων Υπηρεσιών και Υποδομών».</p> <p>▶ Επανεκδοση του ψηφιακού «Οδηγού του Πολίτη με Αναπηρία». Η Ε.Σ.Α.με.Α. το προτείνει στις θέσεις της για το Θεματικό Στόχο 2 «Βελτίωση της πρόσβασης σε ΤΠΕ, της χρήσης και της ποιότητάς τους» ενόψει του σχεδιασμού και κατάρτισης του Αναπτυξιακού Προγραμματισμού της Περιόδου 2014 - 2020.</p> <p>▶ Ενεργοποίηση (μέσω της έκδοσης σχετικής εγκυκλίου) του «Προγράμματος Προσβασιμότητας στην Πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση», το οποίο θα συμπεριλάβει όλους τους Δήμους που προέκυψαν από τον «Καλλικράτη» στη βάση και των καλών πρακτικών του προηγούμενου «Προγράμματος Προσβασιμότητας στους Δήμους».</p>

	► Έκδοση εγκυκλίου για την εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα ΑμεΑ των δικτυακών τόπων όλων των Δημοσίων Υπηρεσιών σύμφωνα και με την Απόφαση της Υ.Α.Π. με την οποία κυρώθηκε το «Πλαίσιο Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης».
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Διοικητικής Μεταρρύθμισης & Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

13. ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ- (Human Trafficking)

Η εμπορία ανθρώπων είναι μία σύγχρονη μορφή δουλεμπορίου, που αναπτύσσεται ραγδαία, λαμβάνοντας ανησυχητικές διαστάσεις σε όλες τις χώρες του Δυτικού Κόσμου, με τη συμμετοχή ομάδων και δικτύων του οργανωμένου εγκλήματος και θύματα χιλιάδες άνδρες, γυναίκες και παιδιά, κάθε χρόνο σε όλο τον κόσμο.

Η Ελλάδα λόγω της γεωγραφικής της θέσης, και της ιδιότητάς της, ως μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αποτελεί χώρα προορισμού και διέλευσης θυμάτων εμπορίας και εκμετάλλευσης από δίκτυα οργανωμένου εγκλήματος, που διακινούνται προς τη Δυτική Ευρώπη.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που τηρεί η Διεύθυνση Δημόσιας Ασφάλειας του Αρχηγείου Ελληνικής Αστυνομίας, κατά τα έτη 2003-2012, προκύπτει ότι τα θύματα είναι κυρίως γυναίκες που διακινούνται με σκοπό την οικονομική εκμετάλλευση της γενετήσιας ζωής. Προέρχονται κυρίως από Χώρες της Ανατολικής Ευρώπης και των Βαλκανίων. Τελευταία όμως υπάρχει αύξηση του αριθμού των θυμάτων από Νιγηρία. Το μορφωτικό τους επίπεδο είναι συνήθως αυτό της βασικής και μέσης εκπαίδευσης της χώρας τους και το οικονομικό-βιοτικό τους επίπεδο είναι χαμηλό και αποτελεί ένα από τους καθοριστικούς παράγοντες που διευκολύνει τη στρατολόγηση. Ελάχιστες υποθέσεις έχουν καταγραφεί με θύματα ανηλίκους.

A. ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

A.1. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

-Διεθνής Σύμβαση του ΟΗΕ κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος και τα Πρωτόκολλα αυτής, ιδίως το Πρωτόκολλο για την Πρόληψη, Καταστολή και Τιμωρία της Διακίνησης Προσώπων, Ιδιαίτερα Γυναίκων και Παιδιών και το Πρωτόκολλο κατά της Λαθραίας Διακίνησης Μεταναστών από τη Γη, τη Θάλασσα και τον Αέρα (N. 3875/2010).

-Προαιρετικό Πρωτόκολλο στη Σύμβαση για τα δικαιώματα του Παιδιού σχετικά με την εμπορία παιδιών, την παιδική πορνεία και την παιδική πορνογραφία (N. 3625/2007)

-Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη Δράση κατά της Εμπορίας Ανθρώπων (αναμένεται προς συζήτηση και ψήφιση στη συνεδρίαση της ολομέλειας της Βουλής)

-Συμφωνία μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και του Συμβουλίου Υπουργών της Δημοκρατίας της Αλβανίας για την προστασία και αρωγή των θυμάτων εμπορίας ανηλίκων (N. 3692/2008).

A.2. ΣΥΝΤΑΓΜΑ-ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Νόμος 3064/2002, «Καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων, των εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας, της πορνογραφίας ανηλίκων και γενικότερα της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής και αρωγή στα θύματα των πράξεων αυτών».

- Π.Δ. 233/2003 «Προστασία και αρωγή στα θύματα των εγκλημάτων των άρθρων 323, 323Α, 349, 351 και 351 Α του Ποινικού Κώδικα, κατά το άρθρο 12 του Ν.3064/2002».

- Νόμος 3907/2011, οι γυναίκες μετανάστριες - θύματα ενδοοικογενειακής βίας μπορούν να παίρνουν άδεια παραμονής για ανθρωπιστικούς λόγους.

Νόμος 4198/2013 Πρόληψη και καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και προστασία των θυμάτων αυτής και άλλες διατάξεις. (Με τις διατάξεις του παρόντος νόμου εναρμονίζεται η ελληνική νομοθεσία με την Οδηγία 2011/36/ΕΕ για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της.)

B. ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

B.1. Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση επιλεγμένων ομάδων για θέματα εμπορίας ανθρώπων

ΣΚΟΠΟΣ	Πρόληψη και αντιμετώπιση του φαινομένου της εμπορίας ανθρώπων, μέσω της ενημέρωσης /ευαισθητοποίησης επιλεγμένων ομάδων στόχου αλλά και του ευρύτερου κοινού.
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Κατάρτιση σχεδίου δράσης ευαισθητοποίησης, το οποίο θα περιλαμβάνει τον προσδιορισμό των ομάδων στόχου που θα απευθύνονται οι δράσεις και την περιγραφή των δράσεων ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης, που προτείνει ο Ανάδοχος. ▶ Οργάνωση και υλοποίηση σειράς διαδραστικών δρώμενων/ διαγωνισμών σε τομείς όπως βίντεο, φωτογραφία, κινηματογράφος, ντοκιμαντέρ, θέατρο, λογοτεχνία, <i>street art</i>, αθλητισμός, κ.α. με θέμα την εμπορία ανθρώπων . ▶ Διοργάνωση θεματικού φεστιβάλ ταινιών από όλο τον κόσμο, με αντικείμενο την εμπορία ανθρώπων. ▶ Διοργάνωση 2 συναυλιών με προβεβλημένους καλλιτέχνες (π.χ. Αθήνα/Θεσσαλονίκη). ▶ Παραγωγή έντυπου υλικού, και δημιουργία οπτικοακουστικού υλικού, με σκοπό την προβολή του στα ΜΜΕ.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Εξωτερικών / Το έργο θα υλοποιηθεί από Ανάδοχο - κατόπιν ανοικτού δημόσιου διαγωνισμού- που μπορεί να έχει τη μορφή ένωσης εταιριών (consortium) .
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Εκτιμώμενος χρόνος υλοποίησης: Σεπτέμβριος 2013 - Σεπτέμβριος 2014 - Προϋπολογισμός 355.000 ευρώ

Β.2. Ενημέρωση-ευαισθητοποίηση δημόσιων υπαλλήλων και λοιπών φορέων

ΣΚΟΠΟΣ	Στοχευμένες δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης δημοσίων υπαλλήλων και άλλων φορέων σε θέματα εμπορίας ανθρώπων.
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Οι δράσεις απευθύνονται σε: εισαγγελείς, δικαστές, μέλη των Ειδικών Ομάδων για την καταπολέμηση της παράνομης διακίνησης και εμπορίας (<i>Anti-trafficking Task Forces</i>), της ΕΛ.ΑΣ, λιμενικούς, μεθοριακούς φύλακες, επιθεωρητές εργασίας, υγειονομικό προσωπικό, στελέχη τοπικής αυτοδιοίκησης και στελέχη ΜΚΟ. Θα έχουν τη μορφή διήμερων ενημερωτικών συναντήσεων που θα λάβουν χώρα τόσο στην Αθήνα όσο και στην Περιφέρεια με μικτές ομάδες των 20 περίπου συμμετεχόντων. Οι ενημερωτικές αυτές δράσεις θα συμβάλουν στην ανάπτυξη ενός Εθνικού Συστήματος Αναγνώρισης και Παραπομπής Θυμάτων, για τη δημιουργία του οποίου η χώρα μας δεσμεύεται από την Ευρωπαϊκή Νομοθεσία και τις διεθνείς συμβάσεις. Επίσης, οι ομάδες-στόχοι θα αποτελέσουν πυρήνες και θα λειτουργήσουν ως πολλαπλασιαστές για την ευαισθητοποίηση μεγαλύτερου αριθμού στελεχών που έχουν εμπλοκή με το φαινόμενο της «εμπορίας ανθρώπων» στην Ελλάδα.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Εξωτερικών / Το έργο θα υλοποιηθεί από Ανάδοχο - κατόπιν ανοικτού δημόσιου διαγωνισμού, που μπορεί να έχει τη μορφή ένωσης εταιριών (consortium).
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Εκτιμώμενος χρόνος υλοποίησης: Σεπτέμβριος 2013 - Σεπτέμβριος 2014- Προϋπολογισμός: 100.000 ευρώ

Β.3. Δημιουργία Βάσης Δεδομένων

ΣΚΟΠΟΣ	Εθνικός Μηχανισμός συλλογής και επεξεργασίας στατιστικών στοιχείων που σχετίζονται με το φαινόμενο της εμπορίας ανθρώπων
--------	--

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<p>Ο Μηχανισμός (Βάση Δεδομένων), ο οποίος θα δημιουργηθεί στο πλαίσιο της ανάπτυξης ενός πανευρωπαϊκού δικτύου πληροφόρησης για το «<i>human trafficking</i>», αποσκοπεί στην ενοποίηση (integration) των αποσπασματικών στοιχείων που τηρούνται μέχρι σήμερα από διάφορους φορείς για την κατά το δυνατό πληρέστερη καταγραφή των θυμάτων εμπορίας, με απώτερο στόχο την αρωγή και τον ανθρωπιστικό επαναπατρισμό περισσότερων θυμάτων.</p> <p>Στη Βάση αυτή - που θα λειτουργεί διαδικτυακά - θα καταχωρούνται ποσοτικά και ποιοτικά στοιχεία. Με την επεξεργασία των στοιχείων αυτών θα παρέχεται αξιόπιστη και επικαιροποιημένη πληροφόρηση προς την Πολιτεία σε θέματα «<i>human trafficking</i>» για τη λήψη διοικητικών αποφάσεων και τη διαμόρφωση πολιτικών καταπολέμησης της εμπορίας ανθρώπων.</p> <p>Η εν λόγω Βάση πρόκειται να τροφοδοτείται με στοιχεία από τους συναρμόδιους φορείς, ήτοι το Υπουργείο Δικαιοσύνης, το Υπουργείο Δημοσίας Τάξης και Προστασίας του Πολίτη, το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης, και το ΚΕΕΛΠΙΝΟ. Στοιχεία επίσης δύναται να καταχωρούν και ΜΚΟ με πιστοποιημένη δράση στο τομέα της παροχής αρωγής στα θύματα εμπορίας ανθρώπων.</p> <p>Επιπλέον, θα παρέχονται στοιχεία που θα προκύπτουν από τη συνεργασία με τις διπλωματικές/προξενικές αρχές και τους Εθνικούς Συντονιστές των χωρών προέλευσης των θυμάτων καθώς και από διεθνείς οργανισμούς.</p> <p><u>Το έργο περιλαμβάνει τις ακόλουθες φάσεις:</u></p> <p><u>Φάση (1) Μελέτη εφαρμογής:</u> Καταγραφή Υφιστάμενης Κατάστασης και Ανάλυση Απαιτήσεων Συστήματος (στη φάση αυτή θα καθορισθεί το σχέδιο υλοποίησης του έργου).</p> <p><u>Φάση (2): Ανάπτυξη - Εγκατάσταση πληροφοριακού συστήματος,</u> με στόχο την καταχώρηση, ταξινόμηση και επεξεργασία των στατιστικών δεδομένων.</p>
-------------	--

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Εξωτερικών/ Το έργο θα υλοποιηθεί από Ανάδοχο - κατόπιν ανοικτού δημόσιου διαγωνισμού, που μπορεί να έχει τη μορφή ένωσης εταιριών (consortium) .
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Εκτιμώμενος χρόνος υλοποίησης: Σεπτέμβριος 2013 - Σεπτέμβριος 2014 - Προϋπολογισμός 37.500 ευρώ.

B.4. Εκπαίδευση στελεχών συναρμόδιων Υπουργείων

ΣΚΟΠΟΣ	Εκπαίδευση στελεχών συναρμόδιων Υπουργείων στο πρακτικό εργαλείο εφαρμογής για την ανάπτυξη κοινών κατευθυντήριων οδηγιών για την ταυτοποίηση και αρωγή θυμάτων εμπορίας ανθρώπων (Euro Traf-GuID, προγράμματα ISEC της ΕΕ).
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Είναι η εκπαίδευση συναρμόδιων φορέων σε ένα Ευρωπαϊκό Σύστημα Αναγνώρισης και Παραπομπής Θυμάτων Εμπορίας. Ειδικότερα, η οργάνωση του συστήματος αρωγής στα θύματα, βάσει ορθών πρακτικών ανίχνευσης, ταυτοποίησης και παραπομπής των θυμάτων σε πιστοποιημένους ξενώνες και του ανθρωπιστικού επαναπατρισμού τους, μέσω του Διεθνούς Οργανισμού Μετανάστευσης.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Εξωτερικών: Υπηρεσία Διεθνούς Αναπτυξιακής Συνεργασίας (Hellenic Aid) - Γ.ΕΘ.ΕΙΣ
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα συνολικού ύψους 500.00 ευρώ, συμμετοχή έξι Ευρωπαϊκών χωρών (Ελληνική συμμετοχή 20.000 ευρώ)

B.5. Διάσκεψη με θέμα την Ελληνική & Ευρωπαϊκή Πολιτική Καταπολέμησης της Εμπορίας Ανθρώπων

ΣΚΟΠΟΣ	Ευρωπαϊκή διάσκεψη Υψηλού Επιπέδου με θέμα την Ελληνική & Ευρωπαϊκή Πολιτική Καταπολέμησης της Εμπορίας Ανθρώπων και ειδικότερα, «Εταιρική κοινωνική ευθύνη και Καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων (<i>“Corporate Social Responsibility - CSR Vs THB”</i>)
--------	--

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ανάδειξη του ρόλου των ελληνικών επιχειρήσεων στην καταπολέμηση της Εμπορίας Ανθρώπων. ▶ Δημιουργία μιας Ευρωπαϊκής Πλατφόρμας των Επιχειρήσεων κατά της Εμπορίας Ανθρώπων, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων της Ελληνικής Προεδρίας, στην Αθήνα.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Εξωτερικών (Γ.ΕΘ.ΕΙΣ) σε συνεργασία με το Γρ. της Συντονίστριας της Ε.Ε. για την καταπολέμηση του Trafficking.
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Α' Εξάμηνο 2014

14. ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

Α. ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

Α.1. Δημιουργία 14 Συμβουλευτικών Κέντρων της ΓΓΙΦ στην έδρα κάθε Περιφέρειας και στον Πειραιά

ΣΚΟΠΟΣ	Πρόληψη και καταπολέμηση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<p>Ανάπτυξη Κέντρων Συμβουλευτικής Υποστήριξης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών σε περιφερειακό επίπεδο. Οι κατηγορίες δράσεων περιλαμβάνουν:</p> <p>Δράσεις για την αντιμετώπιση – καταπολέμηση της βίας και την υποστήριξη και αρωγή των γυναικών θυμάτων βίας (ψυχοκοινωνική στήριξη και νομική συμβουλευτική). Δράσεις ευαισθητοποίησης των τοπικών κοινωνιών. Παροχή νομικής στήριξης, σε συνεργασία με Δικηγορικούς Συλλόγους σε γυναίκες – θύματα βίας. Συμβουλευτική σε θέματα σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας.</p>
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	ΕΥΣΥΔΕ ΓΓΙΦ-ΥΠΕΣ – Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων – ΚΕΘΙ για την υλοποίηση
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Προϋπολογισμός 5.000.000 €- Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης 31/12/2015

Α.2. Δημιουργία Συμβουλευτικών Κέντρων και Ξενώνων σε συνεργασία με τους Δήμους

ΣΚΟΠΟΣ	Πρόληψη και καταπολέμηση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Δημιουργία και πιλοτική λειτουργία 19 Ξενώνων Φιλοξενίας από τους Δήμους ή τους εποπτευόμενους φορείς αυτών, κατόπιν Προγραμματικής Σύμβασης, αλλά και δημιουργία 25 Κέντρων Συμβουλευτικής Υποστήριξης γυναικών θυμάτων βίας
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	ΕΥΣΥΔΕ ΓΓΙΦ-ΥΠΕΣ – Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων – ΕΕΤΑ για την υλοποίηση
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Προϋπολογισμός (8 έργα): 21.285.000€ -Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης: 31/12/ 2015

Α.3. Λειτουργία τηλεφωνικής και ηλεκτρονικής γραμμής υποστήριξης (SOS15900)

ΣΚΟΠΟΣ	Πρόληψη και καταπολέμηση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Συνέχιση λειτουργίας της τηλεφωνικής γραμμής SOS 15900 για την άμεση συμβουλευτική υποστήριξη γυναικών θυμάτων βίας. ▶ Σε φάση υλοποίησης βρίσκεται το έργο «Επιμόρφωσης στελεχών» που εργάζονται στο πλαίσιο της τηλεφωνικής γραμμής υποστήριξης SOS εθνικής εμβέλειας. ▶ Σε εξέλιξη είναι η εκστρατεία πρόληψης και ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης με διακριτές δράσεις για τις διάφορες μορφές βίας, λόγω φύλου.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	ΕΥΣΥΔΕ ΓΓΙΦ-ΥΠΕΣ – Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	<ul style="list-style-type: none"> - Προϋπολογισμός Έργου «Επιμόρφωση Στελεχών»: 1.639.000€ - Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης: 31/12/2015 - Προϋπολογισμός Έργου: «Υλοποίηση ολοκληρωμένης δέσμης συντονισμένων παρεμβάσεων πρόληψης και ευαισθητοποίησης»: 543,000€- Εκτιμώμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης: 31/12/2015

A. 4. Αναβάθμιση Ξενώνων Φιλοξενίας

ΣΚΟΠΟΣ	Πρόληψη και καταπολέμηση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Το Έργο για τη διαμόρφωση-αναβάθμιση και λειτουργία δύο ξενώνων φιλοξενίας του ΕΚΚΑ στο Ιλιον και στη Θεσσαλονίκη με την πρόσθετη πιλοτική εφαρμογή δράσεων για τις γυναίκες-θύματα βίας και τα παιδιά τους υλοποιείται στη βάση Προγραμματικής Συμφωνίας μεταξύ της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων και του Δικαιούχου (Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης). Ως αναβάθμιση της υφιστάμενης δομής/υπηρεσίας νοείται: η αύξηση της δυναμικότητας της υφιστάμενης δομής, η παροχή νέων υπηρεσιών και ο εκσυγχρονισμός προσφερόμενων υπηρεσιών με χρήση νέων και καινοτόμων μεθόδων.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	ΕΥΣΥΔΕ ΓΓΙΦ-ΥΠΕΣ – Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων – ΕΚΚΑ για την υλοποίηση
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Προϋπολογισμός 1.000.000€- Εκτιμώμενη Ημερομηνία Ολοκλήρωσης :31/12/2015

A.5. Προγραμματική συμφωνία με το ΠΓΝΜ “Ελενα Βενιζέλου”

ΣΚΟΠΟΣ	Ενταξη της διάστασης του φύλου σε ζητήματα κοινωνικής προστασίας και προστασίας της υγείας
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Προγραμματική Συμφωνία μεταξύ της ΓΓΙΦ και του Περιφερειακού Γενικού Νοσοκομείου – Μαιευτηρίου «Ελενα Βενιζέλου», με αντικείμενο την εξασφάλιση μόνιμης και τακτικής συνεργασίας για την από κοινού υλοποίηση δράσεων στους τομείς τόσο της προστασίας της σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας των γυναικών, όσο και της πρόληψης και καταπολέμησης της βίας κατά των γυναικών.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Δράση εν εξελίξει

A.6. Πρόληψη και καταπολέμηση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών

ΣΚΟΠΟΣ	Πρόληψη και καταπολέμηση όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Λειτουργία Ξεώνα Επείγουσας Φιλοξενίας για γυναίκες – μόνες ή με τα παιδιά τους – θύματα βίας (ενδοοικογενειακής ή εμπορίας και διακίνησης). ▶ Λειτουργία ενός Καταφυγίου Βραχυχρόνιας Φιλοξενίας για γυναίκες – μόνες ή με τα παιδιά τους – θύματα βίας (ενδοοικογενειακής ή εμπορίας και διακίνησης)
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας – Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης

A.7. Επαγγελματική κατάρτιση κακοποιημένων γυναικών με σκοπό την (επαν)ένταξή τους

ΣΚΟΠΟΣ	Κοινωνική και εργασιακή (επαν) ένταξη γυναικών που έχουν υποστεί ενδο-οικογενειακή βία ή κακοποίηση
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Επαγγελματικός προσανατολισμός, εκπαίδευση/κατάρτιση και προώθηση στην απασχόληση/ επιχειρηματικότητα για 70 (εβδομήντα) γυναίκες που εξυπηρετούνται από το Ε.Κ.Κ.Α.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Έργο ΕΣΠΑ 2007-2013 - Πράξη: «Γεφυρώνοντας το Κενό – Αλληλεγγύη και Υποστήριξη Γυναικών». Υλοποίηση από την Αναπτυξιακή Σύμπραξη «Διέξοδος» (Συντονιστής Φορέας: Κέντρο Γυναικείων Μελετών & Ερευνών «Διοτίμα»)
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Προϋπολογισμός: 380.000 € - Εκτιμώμενη ημερομηνία υλοποίησης: Ιούνιος 2014

15. ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΑΞΙΟΠΡΕΠΟΥΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ

15.1. ΕΛΑΧΙΣΤΟ ΕΓΓΥΗΜΕΝΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

Το κυρίαρχο ανθρώπινο δικαίωμα είναι η αξιοπρεπής διαβίωση του ατόμου. Αυτό προϋποθέτει την πρόσβαση σε βασικά αγαθά διατροφής και αξιοπρεπή στέγη καθώς και την πρόσβαση σε βασικές κοινωνικές υπηρεσίες (υγεία, παιδεία κλ.π).

Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία των Ερευνών Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών (ΕΛΣΤΑΤ, EUROSTAT), οι δείκτες στο πεδίο της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού παρουσιάζουν δυσμενή εικόνα για την Ελλάδα τόσο σε σύγκριση με παλαιότερα έτη όσο και σε σύγκριση με το μέσο ευρωπαϊκό όρο.

Απ' όλες τις έρευνες προκύπτει ότι οι οικογένειες με παιδιά αντιμετωπίζουν το οξύτερο πρόβλημα. Σύμφωνα μάλιστα με την πρόσφατη Έκθεση της UNICEF «Η κατάσταση των παιδιών στην Ελλάδα 2013», ανέρχονται σε 322.000 τα παιδιά που στερούνται βασικά αγαθά διαβίωσης.

Το πρώτιστο καθήκον μιας πολιτισμένης και κοινωνικά ευαίσθητης πολιτείας είναι η στήριξη των συνανθρώπων που ζουν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας.

Η πείνα, η έλλειψη στέγης, η μακροχρόνια φτώχεια αποτελούν προσβολή για την ανθρωπότητα και αποτελούν ουσιώδη παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Η εξασφάλιση του δικαιώματος αξιοπρεπούς διαβίωσης στις διάφορες μορφές του αποτελεί πολιτική προτεραιότητας για την Γενική Γραμματεία Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.

A. ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

A.1. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Το άρθρο 11 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα αναγνωρίζει το δικαίωμα σε ένα επαρκές επίπεδο διαβίωσης (ν. 1532/1985).

B. ΔΕΣΜΗ ΥΛΟΠΟΙΟΥΜΕΝΩΝ Η΄ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ

B.1. Πιλοτικό πρόγραμμα ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος

Η στήριξη των οικονομικά αδυνάτων με την θεσμοθέτηση του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος είχε κατ' επανάληψη προταθεί στη Βου-

λή για νομοθετική ρύθμιση², χωρίς τελικά να υιοθετηθεί μέχρι σήμερα, παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα, με τον Ν.1426/1984, κύρωσε τον Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Χάρτη, όπου το άρθρο 13 αναφέρεται στην προστασία των οικονομικά αδυνάτων και επισημαίνεται ότι η μη παροχή προστασίας συνιστά περιορισμό των πολιτικών και κοινωνικών δικαιωμάτων.

Πρόσφατα έγινε η πρώτη νομοθετική ρύθμιση για την καθιέρωση ελαχίστου εγγυημένου εισοδήματος για την στήριξη ατόμων και οικογενειών που ζουν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας. Συγκεκριμένα με τον Ν.4093/2012 προβλέπεται να τεθεί σε εφαρμογή πιλοτικό πρόγραμμα ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος σε δύο περιοχές της επικρατείας, οι όροι και οι προϋποθέσεις εφαρμογής του οποίου (δικαιούχοι, ύψος ενίσχυσης, διαδικασίες ένταξης, αρμόδιες υπηρεσίες, επιλογή των δύο περιοχών) θα καθορισθούν με Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας και Οικονομικών.

ΣΚΟΠΟΣ	Η εξάλειψη της ακραίας φτώχειας σε δύο περιοχές της χώρας με διαφορετικά κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά
ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	Ατομα και οικογένειες που διαβιούν σε συνθήκες ακραίας φτώχειας
ΔΡΑΣΕΙΣ	- Παροχή εισοδηματικής ενίσχυσης ως διαφορά του πραγματικού εισοδήματος και του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος - Ενέργειες για την κοινωνική επανένταξη των δικαιούχων (όπως υγειονομική περίθαλψη, ένταξη/επένταξη στην αγορά εργασίας για όσους μπορούν να εργαστούν)
ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΦΟΡΕΙΣ	Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας / Υπουργείο Οικονομικών

² Για πρώτη φορά στα κοινοβουλευτικά χρονικά, τον Ιούνιο του 1998, βουλευτές της Ν.Δ. -(με την συμμετοχή και του τότε βουλευτή κ. Γεωργίου Σούρλα) - κατέθεσαν πρόταση νόμου, ακολούθησε πρόταση νόμου βουλευτών του ΠΑΣΟΚ, Οκτώβριος 2000, και στη συνέχεια του Συνασπισμού, Ιούλιος 2004, αλλά δυστυχώς δεν έγινε καμία πρόταση δεκτή.

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	Έκδοση της ΚΥΑ μέσα στο επόμενο διάστημα (σε φάση επεξεργασίας)
	Υλοποίηση του πιλοτικού προγράμματος εντός 2014
ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	20 εκ. ευρώ εγγεγραμμένα στον Κρατικό Προϋπολογισμό του 2014

B.2. Εισοδηματική ενίσχυση σε νοικοκυριά ορεινών και μειονεκτικών περιοχών με χαμηλά εισοδήματα

ΣΚΟΠΟΣ	Στήριξη οικογενειών με χαμηλά εισοδήματα για την κάλυψη των στοιχειωδών βιοτικών τους αναγκών
ΩΦΕΛΟΥΜΕΝΟΙ	Οικογένειες Ελλήνων υπηκόων και υπηκόων των λοιπών κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων και των μονογονεϊκών, των οποίων τα μέλη κατοικούν σε ορεινές ή μειονεκτικές περιοχές, όπως αυτές προσδιορίζονται από την οδηγία 85/148/ΕΟΚ.
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Χορήγηση ετήσιας εισοδηματικής ενίσχυσης ως εξής: εισοδηματική ενίσχυση ύψους 600 ευρώ εφόσον το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα δεν υπερβαίνει το ποσό των 3.000 ευρώ και εισοδηματική 300 ευρώ εφόσον το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα κυμαίνεται μεταξύ του ποσού των 3.000 και του ποσού των 4.700 ευρώ.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Το επίδομα εγγράφεται στον προϋπολογισμό του Υπουργείου Οικονομικών
ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ	Συνεχιζόμενη ετήσια δράση χωρίς καταληκτική ημερομηνία

15.2. ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΗ ΣΤΕΓΗ

Η Στέγη, αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη διεκδίκηση οποιουδήποτε άλλου δικαιώματος όπως της Υγείας, της αξιοπρεπούς διαβίωσης, της ποιότητας ζωής κ.λ.π. Είναι από τους βασικούς παράγοντες, που μπορούν να προσδώσουν ουσιαστικό περιεχόμενο στο Κράτος Πρόνοιας, στο Κράτος Δικαίου και Κοινωνικής Ευαισθησίας.

Η ύπαρξη αστέγων και ιδιαίτερα εκείνων που διαβιούν σε δημόσιους ή εξωτερικούς χώρους και που είναι εκτεθειμένοι σε άσχημες συνθήκες, στη βία και στην πείνα, χωρίς υγειονομική κάλυψη δεν προσιδιάζει με τον πολιτισμό μας, την κοινωνική δικαιοσύνη. Δυστυχώς το πρόβλημα των αστέγων την Ελλάδα υπάρχει και λόγω της οικονομικής κρίσης συνεχώς επιτείνεται όπως προκύπτει από τα στοιχεία της έρευνας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Πρόνοιας.

Η κατάσταση που επικρατεί σήμερα καθιστά επιτακτική την ανάγκη για πολιτικές και μέτρα άμεσης απόδοσης για την αντιμετώπιση του τεράστιου αυτού κοινωνικού προβλήματος.

Με το Ν.4052/2012, θεσπίστηκε διάταξη που αναγνωρίζει του αστέγους, ως ευπαθή κοινωνική ομάδα. Το άρθρο 29 συγκεκριμένα ορίζει:

1. Αναγνωρίζονται οι άστεγοι, ως ευπαθής κοινωνική ομάδα, στην οποία παρέχεται κοινωνική προστασία. Ως άστεγοι ορίζονται όλα τα άτομα που διαμένουν νόμιμα στη χώρα, τα οποία στερούνται πρόσβασης ή έχουν επισφαλή πρόσβαση σε επαρκή ιδιοκτήτη, ενοικιαζόμενη ή παραχωρημένη κατοικία που πληροί τις αναγκαίες τεχνικές προδιαγραφές και διαθέτει τις βασικές υπηρεσίες ύδρευσης και ηλεκτροδότησης.

2. Στους αστέγους περιλαμβάνονται ιδίως αυτοί που διαβιούν στο δρόμο, σε ξενώνες, αυτοί που φιλοξενούνται από ανάγκη προσωρινά σε ιδρύματα ή άλλες κλειστές δομές, καθώς και αυτοί που διαβιούν σε ακατάλληλα καταλύματα.

3. Με απόφαση του υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και του εκάστοτε συναρμόδιου Υπουργού που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, ρυθμίζονται τα ειδικότερα θέματα εφαρμογής της παρούσας, ιδίως το περιεχόμενο, η έκταση και ο χρόνος παροχής κοινωνικής προστασίας, καθώς και η διαδικασία και οι φορείς υλοποίησης της καταγραφής των αστέγων.

A. ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

A.1. ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Το άρθρο 11 του Διεθνούς Συμφώνου για τα Οικονομικά, Κοινωνικά και Πολιτιστικά Δικαιώματα αναγνωρίζει το δικαίωμα σε ένα επαρκές επίπεδο διαβίωσης (ν. 1532/1985).

B. ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

B.1. Παροχή Στέγης σε ευάλωτες ομάδες

ΣΚΟΠΟΣ	Διευκόλυνση της πρόσβασης των πολιτών που διέρχονται κρίση ή περιέρχονται σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης ως προς την στέγαση.
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Λειτουργία τριών ξενώνων αστέγων στην περιοχή της Αττικής
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Πρόνοιας – Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Λειτουργία για το έτος 2014

B.2. Φοιτητικό στεγαστικό επίδομα για οικογένειες που έχουν παιδιά που φοιτούν στα Ανώτατα και Ανώτερα Ιδρύματα σε άλλη πόλη από την κύρια κατοικία τους

ΣΚΟΠΟΣ	Οικονομική στήριξη σε οικογένειες με χαμηλό εισόδημα των οποίων τα παιδιά σπουδάζουν σε διαφορετική πόλη, από την κύρια κατοικία τους.
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	Σε προπτυχιακούς φοιτητές Ανώτατων και Ανώτερων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων, των Ανώτερων Σχολών Τουριστικών Επαγγελμάτων και των Ακαδημιών Εμπορικού Ναυτικού της Ελλάδας, καθώς και των Σχολών της Κύπρου (που περιλαμβάνονται στο σύστημα των Πανελλαδικών Εξετάσεων), που είναι Έλληνες υπήκοοι ή υπήκοοι άλλων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, χορηγείται ετήσιο στεγαστικό επίδομα ύψους 1.000 ευρώ, εφόσον σωρευτικά:

	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ο φοιτητής διαμένει σε μισθωμένη οικία λόγω των σπουδών του, σε πόλη άλλη της κυρίας κατοικίας του. ▶ Το ετήσιο οικογενειακό εισόδημα του προηγούμενου έτους δεν υπερβαίνει τις 30.000 ευρώ, προσαυξανόμενο κατά 3.000 ευρώ για κάθε επιπλέον παιδί. ▶ Αποδεικνύεται η φοίτηση με πιστοποιητικό της Σχολής ▶ Οι γονείς του φοιτητή ή ο ίδιος δεν είναι κύριοι ή επικαρπωτές κατοικιών που υπερβαίνουν τα 200 τ.μ., με εξαίρεση κατοικίες σε περιοχές με πληθυσμό λιγότερο των 3.000 κατοίκων.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Το επίδομα εγγράφεται στον προϋπολογισμό δαπανών του Υπουργείου Παιδείας

16. ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το δικαίωμα στο περιβάλλον διασφαλίζει αφενός την υγεία του ανθρώπου και την ποιότητα της ζωής του και αφετέρου προστατεύει τα ίδια τα περιβαλλοντικά στοιχεία αυτά καθαυτά. Το φυσικό περιβάλλον έχει αναχθεί σε αυτοτελές προστατευόμενο αγαθό, προκειμένου να εξασφαλιστεί η διατήρηση της οικολογικής ισορροπίας της χώρας και η διαφύλαξη των φυσικών πόρων προς χάρη των επόμενων γενεών.

Σε αυτή την ενισχυμένη προστασία του περιβάλλοντος συνέβαλε σημαντικά, ήδη από τις αρχές της δεκαετίας του έτους 1990, η νομολογιακή διαμόρφωση της αρχής της βιώσιμης ανάπτυξης από το Συμβούλιο της Επικρατείας.

Το δίκαιο του περιβάλλοντος αποτελεί σημαντική προτεραιότητα στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

A. ΕΘΝΙΚΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

A.1. ΣΥΝΤΑΓΜΑ- ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ- ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

- Το δικαίωμα στο περιβάλλον ως δικαίωμα μικτού χαρακτήρα με στοιχεία συγχρόνως ατομικού, κοινωνικού και πολιτικού δικαιώματος κατοχυρώνεται στο άρθρο 24 του Συντάγματος. Κάθε πολίτης μπορεί

να προσφύγει στα αρμόδια δικαστήρια, προκειμένου να εξασφαλίσει την προσήκουσα δικαστική προστασία και να λάβει τα απαραίτητα μέτρα για την αποκατάσταση ζημιών στο περιβάλλον και την αποφυγή περαιτέρω βλαβών στο μέλλον. Μέσω της συνταγματικής αυτής διάταξης ενσωματώνεται στο εθνικό δίκαιο μια από τις σημαντικότερες αρχές του Διεθνούς Δικαίου Περιβάλλοντος, η αρχή της πρόληψης (the Preventive Principle) η οποία αφορά την υποχρέωση για τη λήψη μέτρων προκειμένου να αποφευχθούν επιστημονικά επιβεβαιωμένοι κίνδυνοι βλαβών.

Σύμφωνα με τις συνταγματικές διατάξεις, η προστασία του περιβάλλοντος περιλαμβάνει τα δάση και τις δασικές εκτάσεις (άρθρο 44 παρ.1, εδ. γ,δ & ε), το οικιστικό (άρθρο 24 παρ.2-5) και πολιτιστικό περιβάλλον (άρθρο 24 παρ.6).

- Ο **N.1650/1986** έχει ως σκοπό την θέσπιση θεμελιωδών κανόνων και την καθιέρωση κριτηρίων και μηχανισμών για την προστασία του περιβάλλοντος, ώστε ο άνθρωπος να ζει σε ένα υψηλής ποιότητας επίπεδο μέσα στο οποίο να προστατεύεται η υγεία του και να ευνοείται η ανάπτυξη της προσωπικότητάς του.

Μεταγενέστεροι νόμοι και Υπουργικές Αποφάσεις προβλέπουν για την προστασία του φυσικού και υδάτινου περιβάλλοντος. Οπως:

Ο **N.3818/2010**, Προστασία δασών και δασικών εκτάσεων του Νομού Αττικής.

Ο **N.3889 / 2010** για «τη Χρηματοδότηση Περιβαλλοντικών Παρεμβάσεων, το Πράσινο Ταμείο και την Κύρωση των Δασικών Χαρτών».

Ο **N.2971/2001** –για το **Θαλάσσιο και παράκτιο περιβάλλον**.

- Ο Νόμος 3199/2003 για την «Προστασία και διαχείριση των υδάτων - Εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 23ης Οκτωβρίου 2000».

Ο **N.3983/2011** για τη θαλάσσια στρατηγική και τη προστασία και διαχείριση του θαλάσσιου περιβάλλοντος – Εναρμόνιση με την οδηγία 2008/56/ΕΚ

- **Ο Ν.3937/2011** (για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις) αποσκοπεί στην αειφόρο διαχείριση και αποτελεσματική διατήρηση της βιοποικιλότητας, ως πολύτιμου, αναντικατάστατου και σπουδαίας σημασίας εθνικού κεφαλαίου».

- **Ο Ν.4014/2011 - Περιβαλλοντική αδειοδότηση** έργων και δραστηριοτήτων, ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (κρίθηκε πρόσφατα αντισυνταγματικός από το Συμβούλιο Επικρατείας).

- **Ο Ν.4042/2012** για την «Ποινική Προστασία του περιβάλλοντος- Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/99/ΕΚ – Πλαίσιο παραγωγής και διαχείρισης αποβλήτων – Εναρμόνιση με την Οδηγία 2008/98/ΕΚ

- **Ο Ν.4117/2013** : «Νέος τρόπος έκδοσης αδειών δόμησης, ελέγχου κατασκευών και λοιπές διατάξεις (Α' 249)» και λοιπές διατάξεις του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής)

- **Ο Ν.4178/2013:** Αντιμετώπιση της Αυθαίρετης Δόμησης – Περιβαλλοντικό Ισοζύγιο και άλλες διατάξεις).

Σημαντικές συνιστώσες του Εθνικού Περιβαλλοντικού κεκτημένου αποτελούν τόσο η Κοινοτική νομοθεσία (π.χ Κανονισμοί, Οδηγίες), όσο και οι διεθνείς Συμφωνίες και Συμβάσεις (περιφερειακές και παγκόσμιες), τις οποίες έχει κυρώσει η χώρα μας με νόμο όπως προβλέπεται στις διατάξεις του Συντάγματος.

Στη διαμόρφωση του υφιστάμενου διεθνούς, κοινοτικού και εθνικού περιβαλλοντικού δικαίου, ιδιαίτερα σημαντική υπήρξε η συνεισφορά των αρχών του διεθνούς περιβαλλοντικού δικαίου, όπως η αρχή της βιώσιμης ανάπτυξης, η αρχή της Πρόληψης & η αρχή της Προφύλαξης, η αρχή ο «Ρυπαίνων Πληρώνει» και η αρχή της Πρόσβασης στην Πληροφόρηση και της Συμμετοχής του Κοινού σε θέματα περιβαλλοντικά. Στη θεσμική κατοχύρωση της αρχής αυτής, συνεισέφερε η Σύμβαση για την Πρόσβαση σε Πληροφορίες, τη Συμμετοχή του Κοινού στη Λήψη Αποφάσεων και την Πρόσβαση στη Δικαιοσύνη για Περιβαλλοντικά Θέμα-

τα, γνωστή και ως **Σύμβαση Ααρχους** η οποία υπεγράφη από τη χώρα μας στις 25 Ιουνίου 1998 και κυρώθηκε με τον Νόμο 3422/12-12-2005.

Σημειώνεται, εξάλλου, ότι το δικαίωμα στο περιβάλλον προστατεύεται και το άρθρο 37 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ.

B. ΔΕΣΜΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ

B.1. Αναθεώρηση του Εθνικού Σχεδιασμού Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ)

ΣΚΟΠΟΣ	Εκπόνηση των βασικών εθνικών σχεδίων: Σχεδίου διαχείρισης και του Σχεδίου πρόληψης
ΔΡΑΣΕΙΣ	Αναθεώρηση του Εθνικού Σχεδιασμού Διαχείρισης Αποβλήτων (ΕΣΔΑ), ο οποίος αφορά στο σύνολο των ρευμάτων αποβλήτων και θα συμπεριλάβει όλες τις αναγκαίες τροποποιήσεις, συμπληρώσεις και βελτιώσεις σε σχέση με τους μέχρι σήμερα εθνικούς σχεδιασμούς, έτσι ώστε να καλυφθούν πλήρως οι απαιτήσεις της οδηγίας 2008/98/ΕΚ.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Εκτιμώμενος χρόνος υλοποίησης: Εντός του 2014, οριστικοποίηση και έκδοση της σχετικής ΚΥΑ για τη θεσμοθέτηση του αναμορφωμένου Εθνικού Σχεδιασμού Διαχείρισης Αποβλήτων. Η εκπόνηση της μελέτης για τη σύνταξη του «Εθνικού στρατηγικού σχεδίου πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων» βρίσκεται σε εξέλιξη

B.2. Κατάρτιση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού περιόδου 2014-2020

ΣΚΟΠΟΣ	Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικής χρήσης των Πόρων
ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	► Αντιμετώπιση των σημαντικών αναγκών για επενδύσεις στον τομέα των απορριμμάτων για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του Ευρωπαϊκού περιβαλλοντικού κεκτημένου.

	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Προώθηση των καινοτόμων τεχνολογιών για τη βελτίωση της περιβαλλοντικής προστασίας και της αποδοτικής χρήσης των πόρων στο τομέα των απορριμμάτων. ▶ Μεταρρύθμιση συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, προσαρμογής δεξιοτήτων και επαγγελματικών προσόντων, αναβάθμισης των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού και της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας στον τομέα των αποβλήτων. ▶ Προώθηση οικιακής κομποστοποίησης και επαναχρησιμοποίησης ▶ Ενίσχυση συστημάτων συλλογής και μεταφοράς ανακυκλώσιμων υλικών (υποδομές ανά ρεύμα: χαρτί, γυαλί, μέταλλο, πλαστικό) ▶ Συστήματα συλλογής βιοαποβλήτων ▶ Ανάπτυξη ή/και δημιουργία νέων συστημάτων διαλογής στην πηγή αποβλήτων - Πράσινα Σημεία ▶ Μονάδες επεξεργασίας βιοποδομησίμων αστικών αποβλήτων ▶ Δράσεις ολοκληρωμένης διαχείρισης αστικών στερεών αποβλήτων σε νησιά ▶ Ολοκλήρωση και συμπλήρωση υποδομών ολοκληρωμένης διαχείρισης αποβλήτων, με βάση τους ΠΕΣΔΑ ▶ Ανάπτυξη και επέκταση συστημάτων εναλλακτικής διαχείρισης και ανακύκλωσης αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων ▶ Μονάδες Διαχείρισης Επικινδύνων Αποβλήτων (βιομηχανικών, νοσοκομειακών κ.λπ.) ▶ Πρότυπες περιβαλλοντικές αποκαταστάσεις ρυπασμένων χώρων, στο πλαίσιο ολοκληρωμένων εγκαταστάσεων διαχείρισης αποβλήτων ή/και αποκατάσταση εγκαταλελειμμένων ρυπασμένων χώρων και περιοχών. Ολοκληρωμένη διαχείριση Μη επικινδύνων βιομηχανικών αποβλήτων.
ΔΡΑΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Εγκαταστάσεις διαχείρισης επικίνδυνων αποβλήτων με τεχνολογίες αιχμής

	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Εγκαταστάσεις διαχείρισης μη επικινδύνων βιομηχανικών αποβλήτων με τεχνολογίες αιχμής ▶ Ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας, προκειμένου να καλυφθεί το έλλειμμα σε εγκαταστάσεις επεξεργασίας/ αξιοποίησης ασφαλούς διάθεσης επικινδύνων αποβλήτων ▶ Ανάπτυξη δικτύου επισκευών και προώθησης μεταχειρισμένων προϊόντων για επαναχρησιμοποίηση ▶ Ανάπτυξη δευτερογενούς τομέα ανακύκλωσης ▶ Ενίσχυση κοινωνικής επιχειρηματικότητας στον Τομέα Επαναχρησιμοποίησης/ Πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων και Ανακύκλωσης ▶ Ενέργειες προώθησης πράσινων δημοσίων συμβάσεων ▶ Πρότυπες περιβαλλοντικές αποκαταστάσεις ρυπασμένων χώρων από δραστηριότητες διαχείρισης αποβλήτων με ανάκτηση υλικών ή/και άλλου είδους αξιοποίηση πόρων ή χρήσεων γης. ▶ Προώθηση προγραμμάτων – σχολικών δραστηριοτήτων με επισκέψεις σε ΚΠΕ και σε χώρους – εγκαταστάσεις επεξεργασίας αποβλήτων. ▶ Δράσεις ενίσχυσης της κοινωνικής επιχειρηματικότητας στον τομέα της επαναχρησιμοποίησης υλικών / συσκευών κ.λπ. και της ανακύκλωσης αποβλήτων ▶ Δράσεις κατάρτισης στον τομέα της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής

B.3. Βιοποικιλότητα και Δάση

ΣΚΟΠΟΣ	Προστασία δασών – Ενίσχυση Βιοποικιλότητας
ΔΡΑΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ολοκλήρωση του Δικτύου Natura 2000 με ένταξη νέων θαλάσσιων περιοχών ▶ Καθορισμός στόχων, μέτρων και προτεραιοτήτων διατήρησης για τις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 ▶ Υλοποίηση μέτρων διατήρησης ανά είδος ή τύπο οικοτόπου ή ομάδες αυτών, στις περιοχές Natura 2000, σύμφωνα με τα πορίσματα του Πλαισίου Δράσεων Προτεραιότητας και των σχεδίων διαχείρισης

ΔΡΑΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Παρακολούθηση σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων του Δικτύου Natura 2000 ▶ Ολοκλήρωση Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών και κατάρτιση και υλοποίηση σχεδίων διαχείρισης και σχεδίων δράσεων προστατευόμενων περιοχών ▶ Συμπλήρωση και αναβάθμιση της λειτουργίας του εθνικού συστήματος προστατευόμενων περιοχών - Λειτουργική υποστήριξη των σχημάτων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών - Ενεργοποίηση εναλλακτικών σχημάτων διαχείρισης για τις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 ▶ Δράσεις διατήρησης παράκτιων οικοτόπων και σημαντικών ειδών στις περιοχές του Δικτύου Natura 2000 ▶ Οριοθέτηση και αποτελεσματική διαχείριση των οικολογικών διαδρόμων ▶ Σχέδια φύλαξης και σχέδια ενημέρωσης για τις Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) ▶ Δημιουργία και λειτουργία Χώρων Τροφοδοσίας Πτωμοφάγων Αρπακτικών Πτηνών (ΧΤΑΠ) εντός των Ζωνών Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) ▶ Χαρτογράφηση Ζωνών Ευαισθησίας εντός των Ζωνών Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ), σε ότι αφορά σε έργα και δραστηριότητες που δύνανται να προκαλέσουν όχληση με σημαντικές επιπτώσεις στα είδη χαρακτηρισμού ▶ Υλοποίηση δράσεων (π.χ τοποθέτηση τεχνητών φωλιών, δημιουργία τεχνητών νησίδων) για είδη ορνιθοπανίδας σε εφαρμογή σχεδίων διαχείρισης που έχουν εκπονηθεί και λήψη μέτρων (π.χ. καταπολέμηση των αρουραίων) για την προστασία ενδιαιτημάτων σε νησίδες αναπαραγωγής προστατευόμενων ειδών και ειδών χαρακτηρισμού σε Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) ▶ Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την καταπολέμηση της παράνομης χρήσης δηλητηριασμένων δολωμάτων σε Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) ▶ Χαρτογράφηση ευαίσθητων περιοχών εντός των περιοχών του Natura 2000 για την ορθή χωροθέτηση αναπτυξιακών έργων και δραστηριοτήτων και Σχέδιο Δράσης για αντιμετώπιση των σωρευτικών επιπτώσεων
---------	--

	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Εθνικά Σχέδια Δράσης / Διαχείρισης για τα Είδη Χαρακτηρισμού στις Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) ▶ Οικονομική και κοινωνική αποτίμηση των υπηρεσιών που προσφέρουν τα οικοσυστήματα σε προστατευόμενες περιοχές. ▶ Ανάπτυξη συστήματος για την τηλεπισκοπική παρακολούθηση των χερσαίων προστατευόμενων περιοχών του Δικτύου Natura2000 ▶ Κατάρτιση και υλοποίηση σχεδίων διαχείρισης για είδη και οικοτόπους της χώρας ▶ Εφαρμογή σχεδίων δράσης και μέτρων διαχείρισης και προστασίας που προέκυψαν από υφιστάμενους σχεδιασμούς (π.χ. αποτελέσματα από προγράμματα Life της ΕΕ) ▶ Εφαρμογή οριζόντιων δράσεων διαχείρισης και αποκατάστασης για είδη και οικοτόπους της χώρας ▶ Προγράμματα παρακολούθησης σημαντικών ειδών και τύπων οικοτόπων της χώρας ▶ Εκσυγχρονισμός προδιαγραφών - Σύνταξη Σχεδίων για την αειφόρο ανάπτυξη δασών (δημοσίων και ιδιωτικών) με ενσωμάτωση μέτρων υπέρ της βιοποικιλότητας στα σχέδια δασικής διαχείρισης. ▶ Υποστηρικτικές ενέργειες για την περαιτέρω ποιοτική ανάπτυξη του οικοτουρισμού και του αγροτουρισμού - δράσεις υποστήριξης της ανάπτυξης του πράσινου τουρισμού (πιστοποίηση υπηρεσιών κ.λπ.) ▶ Ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας ▶ Προστασία από τις πλημμύρες και τις επιζήμιες προσχώσεις, αποτροπή της υποβάθμισης των εδαφών στις ορεινές περιοχές από την απορροή των νερών της βροχής, καθώς και βελτίωση της ορθής χρήσης των υδατικών πόρων, με την εκτέλεση ορεινών υδρονομικών έργων ▶ Οριοθέτηση υγροτόπων-αξιολόγηση προτεραιοτήτων αποκατάστασης ▶ Καθορισμός στόχων, μέτρων και προτεραιοτήτων διατήρησης για τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους ▶ Δράσεις για την προστασία της βιοποικιλότητας από τα εισβάλλοντα ξενικά είδη
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Δράσεις για τη διατήρηση των γενετικών πόρων και την πρόσβαση σ' αυτούς ▶ Στρατηγικό πλαίσιο καθορισμού προτεραιοτήτων για την αποκατάσταση οικοσυστημάτων με τη χρήση πράσινων υποδομών - Κατασκευή ειδικών υποδομών (π.χ. πράσινες γέφυρες). ▶ Εκπόνηση έρευνας για την κατάρτιση κριτηρίων και δεικτών που θα συνεισφέρουν στην αξιολόγηση των υπηρεσιών των διαφορετικού τύπου φυσικών οικοσυστημάτων της Ελλάδας ▶ Προσδιορισμός και θεσμική αναγνώριση των σημαντικών ειδών και οικοτόπων της χώρας, πχ ενδημικών ειδών ▶ Επικαιροποίηση των βιβλίων ερυθρών δεδομένων (Red Data Book) ▶ Υλοποίηση εθνικής απογραφής βιοποικιλότητας (N. 3937/2011) ▶ Δημιουργία βάσης δεδομένων για την ελληνική χλωρίδα, πανίδα και βλάστηση. Βελτίωση και ενοποίηση των υφιστάμενων βάσεων δεδομένων, που θα συμβάλλουν στη διατήρηση και ενίσχυση της Βιοποικιλότητας στις δασικές περιοχές του Δικτύου Natura 2000 με την αξιοποίηση υφιστάμενης πληροφορίας ▶ Προώθηση του θεσμού της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στην α-βάθμια και β-βάθμια εκπαίδευση ▶ Ενίσχυση και βελτίωση της υποδομής των Κέντρων Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης ▶ Προώθηση προγραμμάτων - σχολικών δραστηριοτήτων με επισκέψεις σε ΚΠΕ και σε προστατευόμενες περιοχές ή τόπους ιδιαίτερου φυσικού κάλλους. ▶ Εκπαίδευση και κατάρτιση σε θέματα σχετικά με «πράσινες υποδομές» ▶ Προγράμματα επιμόρφωσης λειτουργών της πολιτείας σε θέματα που αφορούν στο Δίκτυο Natura 2000 ▶ Ενθάρρυνση της συμμετοχής των πολιτών σε δράσεις προστασίας της βιοποικιλότητας και ενθάρρυνση του εθελοντισμού ▶ Δημιουργία δικτύου καταφυγίων ψαριών με στόχο την ανάκαμψη των ιχθυοποθεμάτων
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Δημιουργία εθνικού δικτύου παρακολούθησης των εκβρασμών θαλάσσιων χελωνών και θηλαστικών ▶ Καταγραφή κοραλλιογενών σχηματισμών και λιβαδιών ποσειδωνίας στις ελληνικές θάλασσες ▶ Διαχείριση και αποκατάσταση θαλάσσιων και παράκτιων οικοτόπων και προώθηση γεωργικών και δασοκομικών πρακτικών και μεθόδων παραγωγής που συμβάλλουν στη διατήρηση της βιοποικιλότητας, των φυσικών οικοσυστημάτων και του αγροτικού τοπίου ▶ Προώθηση και εφαρμογή πιστοποιημένων συστημάτων αειφορικής διαχείρισης των φυσικών πόρων ▶ Καταγραφή-Αξιολόγηση και διατήρηση των αγροτικών οικοσυστημάτων ▶ Σχέδια Δράσης και παρεμβάσεις για τη διατήρηση και αποκατάσταση των στοιχείων του Αγροτικού Τοπίου και των γνωρισμάτων του (π.χ. φυτοφράκτες και αναβαθμίδες) ▶ Ρυθμίσεις δασοπονίας, με βάση τις ανάγκες των ειδών και των ενδιαιτημάτων ▶ Διατήρηση και προστασία της γεωργικής γης και ενίσχυση της περιιαστικής γεωργικής δραστηριότητας, τόσο για λόγους συμβολής στην κάλυψη των αναγκών των κατοίκων, όσο και για περιβαλλοντικούς λόγους, με ταυτόχρονη διαφύλαξη της βιοποικιλότητας, των αγροοικοσυστημάτων και του αγροτικού τοπίου ▶ Στήριξη κτηνοτρόφων και γεωργών για τη διατήρηση και εκτροφή τοπικών φυλών ζώων που κινδυνεύουν με εξαφάνιση ▶ Αποκατάσταση των καμένων δασικών οικοσυστημάτων, που περιλαμβάνουν είδη που δεν έχουν αναπτύξει μηχανισμούς προσαρμογής στη φωτιά (όπως δάση κεφαλληνιακής και υβριδογενούς ελάτης, δάση μαύρης πεύκης) ή έχουν χαμηλή φυτρωτική ικανότητα (π.χ. δάση αρκεύθου) ▶ Προστασία των εδαφών και βελτίωση της διαχείρισης των υδάτων με δασώσεις, αναδασώσεις, καθώς και με σπορά τοπικών ποικιλιών ποωδών και αγρωστωδών φυτών σε γυμνές ή υποβαθμισμένες χορτολιβαδικές εκτάσεις
--	--

	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Καλλιεργητικές επεμβάσεις της χαμηλής μεσογειακής ζώνης (αείφυλλα, πλατύφυλλα) με σκοπό τη μείωση της εύφλεκτης βιομάζας ▶ Διατήρηση και αποκατάσταση των οικοσυστημικών υπηρεσιών που παρέχονται από τα πολυλειτουργικά δάση (Ενθάρρυνση των δασοκαλλιεργητών, ώστε να προστατεύουν και να εμπλουτίζουν τη δασική βιοποικιλότητα) ▶ Ανόρθωση των δασών και δασικών εκτάσεων της χαμηλής μεσογειακής ζώνης (αείφυλλα, πλατύφυλλα), μέσω καθαρισμών και επιλεκτικών υλοτομιών.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής
ΔΕΙΚΤΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	Δράσεις προς υλοποίηση την περίοδο 2014-2020

B.4. Κλιματική Αλλαγή

ΣΚΟΠΟΣ	Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή
ΔΡΑΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ανάπτυξη Εθνικής Στρατηγικής και Σχεδίου Δράσης για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή ▶ Εκτίμηση και Παρακολούθηση των επιπτώσεων της αλλαγής του κλίματος στην υγεία, καθώς και παρακολούθηση / καταγραφή των αντίστοιχων επιπτώσεων από ακραία καιρικά φαινόμενα και άλλες απειλές (πχ θάνατοι από καύσωνες, αυξανόμενη απειλή από ασθένειες που μεταφέρονται από κουνούπια ή τρωκτικά) ▶ Καθορισμός προτεραιοτήτων δράσεων για τη διατήρηση και υποβοήθηση οικοτόπων και ειδών που κινδυνεύουν από την κλιματική αλλαγή ▶ Ενίσχυση της έρευνας για τη μελέτη του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής και των επιπτώσεων αυτού στο Ελλαδικό χώρο και συγκεκριμένα σε τομείς εθνικού ενδιαφέροντος, όπως βιοποικιλότητα, γεωργία, δημόσια υγεία, κατασκευές. ▶ Εκπόνηση και εφαρμογή Εθνικού Σχεδίου Πρόληψης και Διαχείρισης Κινδύνων, με στόχο την αξιολόγηση, χαρτογράφηση και διαχείριση των φυσικών καταστροφών

	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ανάπτυξη και εφαρμογή συστημάτων πρόληψης, αξιολόγησης και χαρτογράφησης των κινδύνων ▶ Ενίσχυση των εξειδικευμένων δομών και μηχανισμών πολιτικής προστασίας για την αποτελεσματική ανταπόκριση στη διαχείριση και αντιμετώπιση κινδύνων (πυρκαγιές, σεισμοί, βιομηχανικά ατυχήματα, πλημμύρες κ.λπ.) ▶ Εκπαίδευση και κατάρτιση του προσωπικού των δομών και μηχανισμών πολιτικής προστασίας, αλλά και των πολιτών, με έμφαση στις ευπαθείς στους κινδύνους ομάδες του πληθυσμού. ▶ Ανάπτυξη και εφαρμογή ολοκληρωμένων σχεδίων αντιμετώπισης δασικών πυρκαγιών συμπεριλαμβανομένων δράσεων για τη διαχείριση/αντικατάσταση της πυρόφιλης βλάστησης στα όρια των αγροτικών και παραθεριστικών οικισμών ▶ Εκπόνηση σχεδίων πρόληψης και διαχείρισης λοιπών κινδύνων για τα δάση και τις δασικές εκτάσεις (ασθένειες, έντομα, λαθροϋλοτομίες) ▶ Επικαιροποίηση / Αναθεώρηση των Σχεδίων Διαχείρισης των κινδύνων πλημμύρας και του δικτύου καταγραφής των πλημμυρικών συμβάντων ▶ Δημιουργία υποδομών και υλοποίηση δράσεων για την πρόληψη πλημμυρικών συμβάντων (έργα αντιπλημμυρικής προστασίας, δράσεις οριοθέτησης ρεμάτων για την προστασία οικισμών, οικονομικών δραστηριοτήτων, περιβάλλοντος, κ.λπ.) ▶ Ανάπτυξη και εφαρμογή συστημάτων έγκαιρης προειδοποίησης για εμφάνιση κινδύνων με επιπτώσεις στον άνθρωπο, τη χλωρίδα, την πανίδα, αλλά και το αστικό και δομημένο περιβάλλον και την ύπαιθρο ▶ Προώθηση της έρευνας στην ανάπτυξη συστημάτων πρόγνωσης, έγκαιρης προειδοποίησης, αντιμετώπισης κινδύνων ▶ Προώθηση του θεσμού της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης στην α-βάθμια και β-βάθμια εκπαίδευση ▶ Προώθηση προγραμμάτων - σχολικών δραστηριοτήτων για την εκπαίδευση των μαθητών σε ενέργειες πρόληψης κινδύνων και σχέδια αντιμετώπισης καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.
--	---

	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Δράσεις μείωσης των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου, μέσω αειφορικής διαχείρισης της γεωργίας και της κτηνοτροφίας, εφαρμογής βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας, σύγχρονων εγκαταστάσεων διαχείρισης ζωικών αποβλήτων, περιορισμό των λιπασμάτων κ.λπ. ▶ Αποτύπωση των αναγκών σε νερό των διαφόρων καλλιεργειών, σε επίπεδο περιφέρειας και κατάρτιση αντίστοιχων σχεδίων αναδιάρθρωσης καλλιεργειών, λαμβάνοντας υπόψη την προσαρμογή τους στην κλιματική αλλαγή ▶ Δράσεις αύξησης της ποικιλότητας σε όλα τα επίπεδα του δασικού οικοσυστήματος (γένος, είδος, κοινότητα και τοπίο), έτσι ώστε αυτό να καταστεί πιο σταθερό και ανθεκτικό σε εξωγενείς παράγοντες που τείνουν να διαταράξουν την ισορροπία του. ▶ Προώθηση της δέσμευσης του διοξειδίου του άνθρακα μέσω: <ul style="list-style-type: none"> ▪ της βελτίωσης των μεθόδων πρόληψης δασικών πυρκαγιών. ▪ αποκατάστασης των δασικών οικοσυστημάτων μετά από φυσικές καταστροφές (πυρκαγιές, έντομα, ασθένειες κα). κατάλληλες διαχειριστικές πρακτικές. ▪ καλλιεργητικές επεμβάσεις σε δάση κωνοφόρων με σκοπό τη μείωση της εύφλεκτης βιομάζας. ▪ ορθολογική χρήση της βοσκής σε δάση και δασικές εκτάσεις που συμβάλλει στη μείωση της καύσιμης ύλης δασώσεων και αναδασώσεις ▪ Αναγωγή πρεμνοφυών δασών σε διφυή ή σπερμοφυή μορφή. ▪ Ενίσχυσης της προστασίας των δασών και δασικών εκτάσεων με τη διάνοιξη, συντήρηση και βελτίωση του δασικού δικτύου.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	Υπουργείο Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής

Β.5. Πρόσβαση του κοινού σε περιβαλλοντικές πληροφορίες και συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων

ΣΚΟΠΟΣ	Διασφάλιση: 1) του δικαιώματος στην πρόσβαση στις περιβαλλοντικές πληροφορίες και 2) του δικαιώματος στη συμμετοχή του κοινού στη λήψη αποφάσεων.
--------	---

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ	<p>Η κατάρτιση και η εφαρμογή των Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων της χώρας, σύμφωνα με τις προδιαγραφές της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ, κατ' εφαρμογή του Ν.3199/2003 και του Π.Δ. 51/2007, από την Ειδική Γραμματεία Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.</p>
ΔΡΑΣΕΙΣ	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Σύνταξη Ολοκληρωμένης Πρότασης Στρατηγικής των ενεργειών και των δράσεων που κρίθηκαν αναγκαίο να υλοποιηθούν σε τοπικό και εθνικό επίπεδο για την προβολή και ευρεία δημοσιοποίηση των στόχων της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ και των προβλεπόμενων διαδικασιών διαβούλευσης βάσει αυτής. ▶ Δημόσια Διαβούλευση των Σχεδίων Διαχείρισης ανά Υδατικό Διαμέρισμα (Υ.Δ.), βάσει του Αρθρου 14 της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ. ▶ Έγκριση και δημοσίευση σε ΦΕΚ 8 (Ανατολικής Πελοποννήσου, Δυτικής Πελοποννήσου, Βόρειας Πελοποννήσου, Αττικής, Ηπείρου, Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, Ανατολικής Μακεδονίας, Θράκης) από τα 14 Σχέδια Διαχείρισης για τα Υ.Δ. της χώρας. ▶ Υπό διαδικασία εκπόνησης, δημόσιας διαβούλευσης και έγκρισης από την Εθνική Επιτροπή Υδάτων βρίσκονται τα υπόλοιπα Σχέδια Διαχείρισης.
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	<p>Η Ειδική Γραμματεία Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, η οποία συστάθηκε με το Ν.3199/2003 «Προστασία και διαχείριση των υδάτων- Εναρμόνιση με την Οδηγία 2000/60/ΕΚ», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει, με τον οποίο ενσωματώθηκε η Οδηγία-Πλαίσιο για τα ύδατα 2000/60/ΕΚ στο εθνικό δίκαιο.</p>

Γ΄ ΜΕΡΟΣ
Παράρτημα

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΜΕΛΩΝ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Γεώργιος Σούρλας του Ιωάννη, Γενικός Γραμματέας Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

ΜΕΛΗ ΟΜΑΔΑΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗΣ

Παναγιώτης Γιαννακόπουλος

Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

- Ηλίας Καστανάς
- Ελισάβετ Χατζημιχάλαρου

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

- Ελένη - Σοφία Μπέζου
- Πανδώρα Σύρου

ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

- Κυριακή Παρασκευοπούλου
- Ζαχαρούλα Χατζηπαύλου

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ

- Αθηνά Σοφιανίδου
- Νεκταρία Ζαράνη

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

- Αθηνά Πλέσσα - Παπαδάκη
- Αικατερίνη Τούρα

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

- Ιωάννης Πολυχρονίου
- Ελένη Λελούδα

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

- Ελένη Ρούφου
- Νικόλαος Αρχοντας

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ

- Νικολέτα Νικήτα

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

- Δήμητρα Νίκου
- Θεοδώρα Σταθοπούλου

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ

- Γεώργιος Ντέλλης
- Γεωργία Τσίρου

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

- Ευαγγελία Σταμούλη

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

- Μαρία Αρβανίτη
- Ευτυχία Κατσιγαράκη
- Ευταξία Φλέγγα
- Αγόρω-Ελισσάβετ Λαζάρου
- Γεωργία Βασσάλου

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

- Ανδρέας Χαμουζάς
- Κονδυλία Μούγιου

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΙΣΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

- Άννα Μεγάλου
- Θάλεια Λογαρίδη

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

- Παναγιώτης Αγραφιώτης
- Σωτήριος Κρυστάλλης

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΜΕΣΩΝ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ

- Χριστίνα Λάμπρου

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

- Χρήστος Δημόπουλος
- Θεοδώρα Γιαννή
- Γεώργιος Χαραλαμπίδης

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

- Μιχαήλ Τσαπόγας
- Μαρία Βουτσίνου
- Μαρία Καραγεώργου
- Άννα Ρούτση

ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

- Αγγελική Αργυροπούλου – Χρυσοχοΐδου

Άρθρον 124

«Ἡ Κήρυξις τῶν Δικαίων τοῦ Ἀνθρώπου καί ἡ Νομοθετική αὐτή Πράξις νά χαραχθῆ ἐπάνω εἰς χαλκίνας πλάκας καί νά στέκεται εἰς τόν τόπον τῆς συναθροίσεως τοῦ Νομοδοτικοῦ Σώματος, νά γένουν τοιαῦτα ἀντίτυπα καί νά στηθοῦν εἰς ὅλας τάς πόλεις, χώρας καί χωρία τῆς Δημοκρατίας, εἰς τὰ μεσοχώρια, ὅπου κάθε ὄραν νά βλέπῃ κάθε πολίτης, εἰς τί συνίσταται ὁ θησαυρός τῆς φιλτάτης Ἐλευθερίας του».

Ρήγα Βελεστινλή: Το Σύνταγμα. Βιέννη 1797